

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา
CHILDREN ' S VILLAGE SCHOOL

นางสาว ปานมุก น้ำค้าง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต
ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2542 - 2543

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 38280

วันที่.....
วัน, เดือน, ปี 29 พ.ย. 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อนุมัติ
ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต

(ผศ. เอกพงษ์ จุลเสณีย์)

คณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผศ. วิเชียร

สุวรรณรัตน์

ประธานกรรมการ

ม.ล. วรยศ

ลดาวลัย

กรรมการ

อาจารย์ ลัดดา

บุญสวน

กรรมการ

อาจารย์ ไกรทอง

โชติวุฒิปัทธนา

กรรมการและเลขานุการ

อาจารย์ ดร. พันธุ์ชาย เต็มอรณิก

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ สุภณัฐ นิลรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา

(CHILDREN ' S VILLAGE SCHOOL)

นักศึกษา

นางสาว ปานมุก น้ำค้าง

ภาควิชา

สถาปัตยกรรม

ปีการศึกษา

2542 – 2543

บทคัดย่อ

ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน จะเห็นว่าประชาชนมีความเป็นอยู่ยากไร้และมีเด็กถูกทอดทิ้งมากขึ้น เหล่านี้เป็นผลพวงมาจากการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุล แต่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจ กระทั่งละเลยการพัฒนาจิตใจของคนในสังคม เช่นเดียวกับการให้ความสำคัญของ “ สถาบันครอบครัว ” ลดน้อยถอยลงไปทุกที

เด็กถูกทอดทิ้ง เป็นปัญหาใหญ่ที่สร้างภาระให้กับสังคม 60 % เป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้งภายหลังคลอด รองลงมา是孩子ที่ถูกทอดทิ้งไว้ตามที่สาธารณะ เหมว่าจะได้มีการจัดทำสถิติเกี่ยวกับเด็กเร่ร่อน เด็กถูกทอดทิ้ง จากหน่วยงานต่างๆ แต่นักวิชาการทางด้านสังคม สงเคราะห์ประมาณการไว้ว่า ยังมีเด็กอีก 2 – 3 ล้านคน ที่มีความเป็นอยู่ยากจนต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งในจำนวนนี้ถูกจำกัดทางการศึกษา เนื่องจากครอบครัวไม่มีเงินเสีย หรือต้องเป็นกำลังสำคัญหาเลี้ยงครอบครัวไปวันๆ เด็กอีกประมาณ 1.6 ล้านคน ต้องออกจากโรงเรียนในระดับประถมและมัธยม เนื่องจากเศรษฐกิจล่มสลาย จึงทำให้เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อน

การใช้แรงงานเด็ก นับวันยังมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีการคาดการณ์ว่าเด็กประมาณ 230,000 คน ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จะต้องกำพร้าเนื่องจากพ่อแม่เสียชีวิตจากโรคภัย จึงเป็นภาระให้กับคนที่เหลืออยู่ในครอบครัวและสังคมต่อไป

ในเรื่องของปัญหาเด็กเร่ร่อนเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญประการหนึ่งที่ภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสนใจ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะเชื่อมโยงไปถึงปัญหาอื่น เช่น ขาดทุน โสเภณีเด็ก การใช้แรงงานเด็ก ฯลฯ

จากสถิติพบว่าทั่วทุกภาคของประเทศไทยมีจำนวนเด็กเร่ร่อนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงเสนอโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ขึ้นเพื่อเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กกำพร้าที่ยากจนและสำหรับเด็กผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อรองรับและช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม ที่มีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะแก่การเจริญเติบโตที่ดี ตามภูมิภาคต่าง ๆ โดยนำมาฟื้นฟูคุณภาพชีวิต
2. เพื่อเลี้ยงดูและจัดการการศึกษาให้แก่เด็ก ๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นได้รับการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้เป็นการเตรียมความพร้อมในเรื่องการจัดการตนเองในอนาคต
3. เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541 – 2544) ในบทที่ 5 เรื่องการพัฒนาคนและสังคมว่าด้วยการพัฒนาและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือในลักษณะที่จะให้พึ่งตนเองได้ในระยะยาว
4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและความคิดสร้างสรรค์ที่ดีงามให้แก่เด็กที่ด้อยโอกาส โดยจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ อันจะช่วยแก้ไขบุคลิกภาพของเด็ก
5. เพื่อช่วยเหลือเด็กในครอบครัวที่มีปัญหายากจน ซึ่งครอบครัวไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้

รายละเอียดของโครงการ

1. โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก มีโครงสร้างที่ผิดกับลักษณะโรงเรียนราษฎร์ทั่วไป ตรงที่ดำเนินงานโดยมูลนิธิเด็กอันเป็นองค์กรการกุศล นอกจากนี้จะไม่เก็บค่าเล่าเรียนแล้ว ทางมูลนิธิยังจัดอาหาร , ยารักษาโรค , ที่อยู่อาศัยและของใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
2. ลักษณะที่สำคัญที่สุดก็คือ โรงเรียนของมูลนิธิเด็กแห่งนี้จะรับนักเรียนเฉพาะที่เป็นเด็กกำพร้าที่ยากจนและเด็กที่อยู่ในภาวะลำบากเท่านั้น
3. งบประมาณในการดำเนินงานได้มาจากองค์กรการกุศล และจากการเรียไ้รจากผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป
4. ในด้านการเรียนการสอนจะดำเนินตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือ คำแนะนำและกำลังใจจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอย่างสูง

อาจารย์ ดร. พันธุ์ชาย เสือวรรณศรี อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ให้คำแนะนำ และข้อคิดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก

อาจารย์ สุภณัฐ นิลรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ให้คำแนะนำ และข้อคิดต่างๆ เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

อาจารย์ รักษ์ณี ธงไชย อาจารย์ใหญ่โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ. กาญจนบุรี

ผู้ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าชม โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ. กาญจนบุรี รวมทั้ง ครูและนักสังคม

สงเคราะห์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดกรมประชาสัมพันธ์ทุกท่าน

ที่แนะนำและเอื้อเฟื้อข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก

น้องเอ็ม ปรีศณี เมฆศรีสวัสดิ์ และ น้องแก้ว แพรแก้ว แก้วก่า สายรหัส 26

น้องรหัสที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างมาก จนงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

พี่ปี พันศักดิ์ จุลละจาวี , พี่โย ภัทรพงศ์ ต้นติวงศ์ , พี่ตี

พีรหัส 26 ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดี

ปริญญ์ จรูญพันธ์ ทิศาวิภาต

เพื่อนผู้ให้กำลังใจทำงานจนสำเร็จและให้ตระหนักถึงคำว่า " HIGHLIGHT " ของงาน

พ่อกับแม่ ผู้เสียสละ

ให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง คำแนะนำ ข้อคิด กำลังใจ จนงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ

นางสาวปานมุก น้ำค้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	
กิตติกรรมประกาศ	
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ.....	1 - 1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1 - 7
1.3 ประโยชน์ของการศึกษา.....	1 - 8
1.4 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ.....	1 - 9
1.5 เหตุผลในการเลือกโครงการ.....	1 - 10
1.6 ผลที่ได้รับจากโครงการ.....	1 - 11
1.7 สาเหตุของการเลือกที่ตั้งโครงการ.....	1 - 12
1.8 การได้มาซึ่งเอกสารและข้อมูล.....	1 - 13
2. การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	
2.1 พื้นฐานทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับเด็ก.....	2 - 1
2.1.1 บทนำ.....	2 - 1
2.1.2 ความหมายของเด็ก.....	2 - 1
2.1.3 ความต้องการของเด็ก.....	2 - 10
2.2 แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับเด็ก.....	2 - 11
2.3 จิตวิทยาและพัฒนาการของเด็กแยกตามอายุ.....	2 - 13
2.4 งานสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน.....	2 - 27
2.5 หลักการสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือในสถานสงเคราะห์.....	2 - 29
2.6 ประเภทและจำนวนสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐและเอกชนในปัจจุบัน	2 - 30
2.6.1 ประเภทของสถานสงเคราะห์เด็ก.....	2 - 30
2.6.2 ลักษณะของสถานสงเคราะห์เด็ก.....	2 - 30
2.6.3 จำนวนสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐ.....	2 - 31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.4	การศึกษาอาคารสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐ.....	2 - 36
3.	การศึกษารายละเอียดของโครงการ	
3.1	องค์กรที่รับผิดชอบต่อโครงการ.....	3 - 1
3.2	ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก.....	3 - 3
3.3	รูปแบบของโครงการ.....	3 - 6
3.3.1	รูปแบบและลักษณะของโครงการ.....	3 - 6
3.3.2	ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์เด็กของโครงการ	
3.3.3	คุณสมบัติของเด็กที่ได้รับการอุปการะจากโครงการ.....	3 - 10
3.3.4	การรับเด็กเข้ามาอุปการะภายในโครงการ.....	3 - 11
3.3.5	ระยะเวลาในการสงเคราะห์.....	3 - 11
3.4	จำนวนผู้ใช้โครงการ.....	3 - 11
3.4.1	การกำหนดจำนวนเด็กนักเรียน.....	3 - 11
3.4.2	โครงสร้างการบริหารและการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากร.....	3 - 19
3.4.3	สรุปจำนวนผู้ใช้โครงการ.....	3 - 24
3.5	พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ.....	3 - 25
4.	การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของที่ตั้งโครงการ	
4.1	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับที่ตั้งโครงการ.....	4 - 1
4.2	การวิเคราะห์และพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ.....	4 - 1
4.2.1	หลักการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ.....	4 - 1
4.2.2	การเลือกที่ตั้งที่เหมาะสม.....	4 - 3
4.2.3	การวิเคราะห์เปรียบเทียบเลือกที่ตั้งโครงการ.....	4 - 8
4.3	การศึกษารายละเอียดของที่ตั้งโครงการ.....	4 - 10
4.3.1	ที่ตั้งและอาณาเขตของโครงการ.....	4 - 10
4.3.2	การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ.....	4 - 11
4.3.3	การพิจารณารายละเอียดสภาพแวดล้อม.....	4 - 14
4.4	การศึกษาสภาพทางด้านต่าง ๆ ในเขตอิทธิพลของโครงการ.....	4 - 15
4.4.1	การพิจารณารายละเอียดทางด้านเศรษฐกิจ.....	4 - 15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2	การพิจารณารายละเอียดทางด้านสังคม.....	4 - 15
5.	องค์ประกอบของโครงการ	
5.1	องค์ประกอบของโครงการ.....	5 - 1
5.1.1	การวิเคราะห์หาองค์ประกอบหลักของโครงการ.....	5 - 1
5.1.2	สรุปองค์ประกอบของโครงการ.....	5 - 9
5.1.3	รายละเอียดขององค์ประกอบ.....	5 - 14
5.2	พื้นที่ใช้สอยของโครงการ.....	5 - 28
5.2.1	การวิเคราะห์หาพื้นที่ใช้สอยของโครงการ.....	5 - 28
6.	อิทธิพลที่มีผลเกี่ยวข้องในการออกแบบ	
6.1	พัฒนาการของเด็กที่มีผลต่อการออกแบบ.....	6 - 1
6.2	มาตรฐานอาคารทางการศึกษาระดับประถมศึกษา.....	6 - 6
6.3	ข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	6 - 9
6.4	แนวความคิดทางการออกแบบเฉพาะทาง.....	6 - 14
6.5	อิทธิพลที่เกี่ยวข้องในงานออกแบบทางสถาปัตยกรรม.....	6 - 20
6.5.1	ลักษณะและสภาพภูมิอากาศ.....	6 - 20
6.5.2	การระบายอากาศภายในอาคาร.....	6 - 22
6.5.3	การป้องกันความร้อนในอาคาร.....	6 - 29
6.5.4	จิตวิทยาในการใช้สีสำหรับเด็ก.....	6 - 33
7.	งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	
7.1	ระบบโครงสร้างที่เหมาะสมกับโครงการ.....	7 - 1
7.2	งานระบบที่ใช้ภายในอาคาร.....	7 - 2
7.2.1	ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง.....	7 - 2
7.2.2	ระบบปรับอากาศ.....	7 - 4
7.2.3	ระบบสุขาภิบาล.....	7 - 7
7.2.4	ระบบป้องกันอัคคีภัย.....	7 - 13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2.5	ระบบดับเพลิง.....	7 - 14
7.2.6	ระบบกำจัดขยะ.....	7 - 15
7.2.7	การป้องกันน้ำท่วม.....	7 - 15
7.2.8	การป้องกันอาชญากรรมภายในโครงการ.....	7 - 16
8.	การศึกษาอาคารตัวอย่าง	
8.1	อาคารในประเทศ.....	8 - 1
8.1.1	หมู่บ้านเด็กโสสะแห่งประเทศไทย บางปู.....	8 - 1
8.1.2	มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าและอนาถานครเชียงใหม่..	8 - 9
8.1.3	สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่.....	8 - 13
8.2	อาคารในต่างประเทศ.....	8 - 18
8.2.1	หมู่บ้านเด็กเอสไอเอส เมืองกาลเล ประเทศศรีลังกา....	8 - 18
8.2.2	หมู่บ้านเยาวชนเอสไอเอส เมืองยันดาลา ประเทศศรีลังกา	8 - 20
8.2.3	โรงเรียนลาเวนสวู้ด เมืองซัมเมอร์เซท ประเทศอังกฤษ...	8 - 22
8.2.4	โรงเรียนประถมโคโค เมืองจิสูชิ ประเทศญี่ปุ่น.....	8 - 30
9.	แนวความคิดในการออกแบบ	
9.1	แนวความคิดในการออกแบบทั่วไป.....	9 - 1
9.2	แนวความคิดในการวางผังบริเวณ.....	9 - 2
9.3	แนวความคิดในการออกแบบหมู่บ้านเด็ก.....	9 - 2
9.4	แนวความคิดในการออกแบบบ้านพักครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ...	9 - 3
9.5	ภาพถ่ายผลงานการออกแบบและหุ่นจำลอง.....	9 - 5

บรรณานุกรม
ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางสารบัญ

- ตารางที่ 1.1 / 1 แสดงการประมาณการประชากร ที่เป็นเยาวชน (1 ก.ค) โดยจำแนกตาม
หมวดอายุ และเพศ พ.ศ. 2540 – 2543
- ตารางที่ 1.1 / 2 แสดงจำนวนเด็กในภาวะลำบากที่อยู่ในข่ายงานสวัสดิการสังคมและสังคม
สงเคราะห์ ในปี พ.ศ. 2542
- ตารางที่ 1.1 / 3 แสดงสถิติจำนวนการหย่าร้าง โดยจำแนกเป็นรายภาค พ.ศ. 2538 –
2539
- ตารางที่ 1.1 / 4 เปรียบเทียบจำนวนเด็กเร่ร่อนขอทานในแต่ละกลุ่มคน ปี พ.ศ. 2538 และ
พ.ศ. 2540
- ตารางที่ 1.1 / 5 แสดงสถิติการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ โดย ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูล
นิธิเด็ก
- ตารางที่ 1.7 / 1 แสดงการคาดประมาณจำนวนประชากรใน 5 จังหวัดที่มากที่สุด โดย
จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ พ.ศ. 2543
- ตารางที่ 1.7 / 2 แสดงสถิติคนเร่ร่อนขอทานจากการสำรวจ ใน 5 จังหวัดที่มากที่สุด ปี พ.ศ.
2541
- ตารางที่ 2.1.2 / 1 แสดงผลการออกสำรวจและช่วยเหลือคนเร่ร่อนขอทาน ปี พ.ศ. 2540
- ตารางที่ 2.1.2 / 2 แสดงอัตราร้อยละของสาเหตุที่เด็กเร่ร่อนออกจากโรงเรียนครั้งสุดท้าย โดย
สอบถามจากเด็กเร่ร่อนจำนวน 100 คน พ.ศ. 2540
- ตารางที่ 2.4 / 1 แสดงผลการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ประจำปี 2540
- ตารางที่ 2.6.4 / 1 แสดงถึงลักษณะอาคารที่พักอาศัยของสถานสงเคราะห์เด็ก
- ตารางที่ 2.6.4 / 2 แสดงการประเมินผลลักษณะโรงเรียนสามัญภายในสถานสงเคราะห์เด็ก
- ตารางที่ 2.6.4 / 3 แสดงอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ภายในสถานสงเคราะห์เด็ก
- ตารางที่ 3.4.1 / 1 แสดงการคาดประมาณจำนวนประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย
จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ (1 ก.ค.)
- ตารางที่ 3.4.1 / 2 แสดงจำนวนนักเรียน ครู ห้องเรียนในเขตฝั่งเมืองรวมปากช่อง อ. ปากช่อง
จ. นครราชสีมา ปีการศึกษา 2538
- ตารางที่ 3.4.1 / 3 แสดงจำนวนเด็กที่ได้รับการศึกษาภายในโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
จ. กาญจนบุรี ประจำปี 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4.1 / 4	แสดงจำนวนเด็กในสถานสงเคราะห์ สังกัดของสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัย รุ่น ณ วันที่ 30 กันยายน 2540
ตารางที่ 3.4.1 / 5	แสดงจำนวนเด็กเร่ร่อนขอทาน จากการสำรวจ จำแนกตามภาค ปี 2540
ตารางที่ 3.4.1 / 6	แสดงอัตราร้อยละของกลุ่มอายุเด็กเร่ร่อน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตารางที่ 3.4.1 / 7	แสดงการคาดการณ์ประมาณจำนวนเด็กที่รับอุปการะภายในโครงการในช่วง วัยต่าง ๆ
ตารางที่ 3.4.1 / 8	แสดงอัตราร้อยละของระดับการศึกษาของเด็กเร่ร่อน ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ
ตารางที่ 3.4.1 / 9	แสดงจำนวนเด็กในสถานสงเคราะห์ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นการเรียนต่าง ๆ ปีการศึกษา 2540
ตารางที่ 3.4.2 / 1	แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนบริหารโครงการ
ตารางที่ 3.4.2 / 2	แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากร ในส่วนดูแลสุขภาพและรักษา พยาบาล
ตารางที่ 3.4.2 / 3	แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานสังคมสงเคราะห์
ตารางที่ 3.4.2 / 4	แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานด้านการศึกษาและ การ ฝึกอบรมอาชีพ
ตารางที่ 3.4.2 / 5	แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานบริการ
ตารางที่ 3.4.2 / 6	แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานดูแลเด็ก
ตารางที่ 3.5 / 1	แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคลากรของโครงการ
ตารางที่ 3.5 / 2	แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กที่ได้รับการอุปการะจากโครงการ
ตารางที่ 6.1 / 1	แสดงน้ำหนักและส่วนสูงโดยเฉลี่ยของเด็กไทยตั้งแต่ 3 – 20 ปี
ตารางที่ 6.3.2 / 1	แสดงระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงเพดานยอดฝา
ตารางที่ 6.3.2 / 2	แสดงอัตราจำนวนสุขภัณฑ์ที่เหมาะสมกับอาคารประเภทโรงเรียน
ตารางที่ 7.2.2 / 1	แสดงชนิดของระบบปรับอากาศและคุณสมบัติในแต่ละชนิด
ตารางที่ 7.2.3 / 1	แสดงถึงข้อดี – ข้อเสีย ของการใช้ระบบจ่ายน้ำ ทั้ง 3 ประเภท
ตารางที่ 7.2.3 / 2	แสดงการเปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสีย ของระบบบ่อเกรอะ
ตารางที่ 7.2.3 / 3	แสดงการเปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสีย ของระบบถังกรองไว้อากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8.1.3 / 1

แสดงจำนวนเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่
ศึกษาในระดับต่าง ๆ

ที่ได้รับการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปภาพที่ 3.1 / 1	แสดงที่ทำการมูลนิธิเด็ก
รูปภาพที่ 3.2 / 1	แสดงทางเข้าสู่โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
รูปภาพที่ 3.2 / 2	แสดงอาคารหกลเหลี่ยมของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ. กาญจนบุรี
รูปภาพที่ 3.2 / 3	แสดงห้องสมุดของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
รูปภาพที่ 3.2 / 4	แสดงห้องประชุมของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
รูปภาพที่ 3.2 / 5	แสดงบ้านพักของเด็ก
รูปภาพที่ 3.2 / 6	แสดงบ้านพักของเด็กเล็ก
รูปภาพที่ 3.2 / 7	แสดงสนามเด็กเล่นของโรงเรียน
รูปภาพที่ 8.1.1 / 1	แสดงอาคารสำนักงานของหมู่บ้านเด็กโสตะแห่งประเทศไทย
รูปภาพที่ 8.1.1 / 2	แสดงทางเข้าด้านหน้าของหมู่บ้านเด็กโสตะฯ
รูปภาพที่ 8.1.1 / 3	แสดงทางเดินเข้าสู่กลุ่มบ้านพักเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 4	แสดงลานเล่นกีฬาของหมู่บ้านเด็กโสตะฯ
รูปภาพที่ 8.1.1 / 5	แสดงห้องโถงภายในบ้านพักเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 6	แสดงบริเวณรับประทานอาหารภายในบ้านพักเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 7	แสดงบริเวณลานซักล้างของบ้านพักเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 8	แสดงบริเวณที่นอนเล่นของเด็กภายในบ้านพัก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 9	แสดงห้องน้ำภายในบ้านพัก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 10	แสดงบรรยากาศภายในห้องนอน
รูปภาพที่ 8.1.1 / 11	แสดงบรรยากาศของลานพักผ่อนด้านหลังบ้านพักเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 12	แสดงห้องครัวภายในบ้านพักเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 13	แสดงรูปแบบของบ้านพักเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.1 / 14	แสดงบ้านพักสำหรับแม่ที่เกษียณอายุแล้ว
รูปภาพที่ 8.1.1 / 15	แสดงบรรยากาศภายในโรงเรียนอนุบาลในหมู่บ้าน
รูปภาพที่ 8.1.2 / 1	แสดงบริเวณอาคารสำนักงานของมูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าเชียงใหม่
รูปภาพที่ 8.1.2 / 2	แสดงอาคารที่พักของเด็ก
รูปภาพที่ 8.1.2 / 3	แสดงการเปิดลานโล่งภายในมูลนิธิฯ
รูปภาพที่ 8.1.2 / 4	แสดงบริเวณทางเข้าสู่โรงอาหารของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รูปภาพที่ 8.1.2 / 5   แสดงภายในโรงอาหาร
- รูปภาพที่ 8.1.3 / 1   แสดงลักษณะอาคารเรียนของสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่
- รูปภาพที่ 8.1.3 / 2   แสดงอาคารเลี้ยงเด็กเล็ก
- รูปภาพที่ 8.1.3 / 3   แสดงบ้านพักเด็กชาย
- รูปภาพที่ 8.1.3 / 4   แสดงโรงฝึกอาชีพของสถานสงเคราะห์เด็กชาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความเป็นมาของโครงการ
- 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 1.3 ประโยชน์ของการศึกษา
- 1.4 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ
- 1.5 เหตุผลในการเลือกโครงการ
- 1.6 ผลที่จะได้รับจากโครงการ
- 1.7 สาเหตุของการเลือกที่ตั้งโครงการ
- 1.8 การได้มาซึ่งเอกสารและข้อมูล

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเสถียรภาพของประเทศเกินกว่าที่คาดหมายไว้ การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศและความเจริญทางด้านวัตถุที่มากขึ้น มิได้หมายความว่าคนไทยและสังคมไทยจะมีความสุขสมบูรณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ดั้งเดิมและเรียบง่ายของสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนไปพร้อมกับความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และความไม่มั่นคงของครอบครัว ชุมชนและสังคม

ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินการปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2541 – 2544 และหนึ่งในสาระสำคัญของ การปรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 คือ การพัฒนาคนและสังคม ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนไทยให้สามารถมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ที่จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน สังคม และของชาติในที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนาและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ “เด็กในภาวะลำบาก” โดยแผนพัฒนาฯ เน้นการการเสริมสร้างโอกาสให้แก่กลุ่มเด็กในภาวะลำบาก ซึ่งประกอบไปด้วย เด็กเร่ร่อน เด็กที่ยากจนและไม่มีโอกาสศึกษาต่อ ตลอดจนเด็กที่ถูกประทุษร้ายทารุณต่างๆ ให้ได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองและรับบริการทุกด้านอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมอีกทั้งให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

ตารางที่ 1.1 / 1 แสดงการประมาณการประชากร ที่เป็นเยาวชน (1 ก.ค) โดยจำแนกตามหมวดอายุ และเพศ พ.ศ 2540 – 2543

(หน่วย : พันคน)

หมวดอายุ(ปี)	2540 (1997)		2541 (1998)		2542 (1999)		2543 (2000)	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
0 - 4	2,712	2,643	2,687	2,618	2,658	2,588	2,628	2,557
5 - 9	2,727	2,660	2,719	2,654	2,713	2,649	2,703	2,640
10 - 14	2,837	2,753	2,805	2,726	2,775	2,701	2,751	2,681
15 - 19	2,943	2,848	2,956	2,834	2,906	2,816	2,881	2,795
รวม	11,219	10,904	11,167	10,832	11,052	10,754	10,963	10,673

ที่มา : กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 1.1 / 2 แสดงจำนวนเด็กในภาวะลำบากที่อยู่ในข่ายงานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ในปี 2540

(หน่วย : คน)

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน
1. เด็กในภาวะลำบาก ทั่วประเทศ	3,950,000

ที่มา : คณะทำงานพัฒนาข้อมูลของกรมประชาสงเคราะห์

จากตาราง ที่ 1.1 / 2 แสดงให้ทราบถึงจำนวนเด็กในภาวะลำบากทั่วประเทศในปี 2540 ซึ่งจากการนำไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ พบว่ามีค่าประมาณ 18 % ของจำนวนประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนทั้งหมดของประเทศ ในปี 2540 ซึ่งก็นับว่ามีอยู่มากทีเดียว

การพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุล อีกทั้งการที่ประเทศไทยมีจำนวนประชากรในเมืองมากกว่าชนบท จนทำให้เกิดการขยายตัวของสภาพชุมชนเมืองเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง ที่อยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ สมาชิกครอบครัวเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาท สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวเริ่มห่างเหิน ขัดแย้ง ทะเลาะวิวาทจนถึงแตกแยกหย่าร้าง จากแรงกดดันของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและปัญหาต่างๆดังที่กล่าวมาข้างต้นทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้

ตารางที่ 1.1 / 3 แสดงสถิติจำนวนการหย่าร้าง โดยจำแนกเป็นรายภาค พ.ศ 2538 - 2539

ภาค	2538 (1995)		2539 (1996)	
	จำนวน	อัตราร้อยละ	จำนวน	อัตราร้อยละ
กรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล	14,073	26.28	14,742	25.99
กรุงเทพมหานคร	9,678	18.07	10,039	17.70
ภาคกลางส่วนกลาง	2,888	5.39	3,368	5.94
ภาคตะวันออก	3,988	7.45	4,095	7.22
ภาคตะวันตก	2,701	5.04	2,744	4.84
ภาคเหนือ	12,328	23.02	13,159	23.20
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12,656	23.63	13,252	23.36
ภาคใต้	4,926	9.20	5,358	9.45
รวม	53,560	100.00	56,718	100.00

ที่มา : สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จากตาราง 1.1 / 3 จำนวนการหย่าร้าง เพิ่มขึ้นสูงจากเดิมในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัญหาการหย่าร้างเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ เด็ก...ซึ่งเป็นวัยบริสุทธิ์และเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของชาติจึงได้รับผลกระทบอย่างมากจากสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้ (จากกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก,2541)

1. เด็กถูกละทิ้ง หมายถึง ถูกทอดทิ้งตั้งแต่ทารก กลายเป็นเด็กกำพร้าไร้ที่พึ่งขาดการอุปการะเลี้ยงดู
2. เด็กถูกละเลย หมายถึง เด็กที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม กลายเป็นเด็กมีปัญหาทางความประพฤติ หรือประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย อาทิ เด็กเร่ร่อน ขอดทาน
3. เด็กถูกละเมิดสิทธิ เช่น ถูกทารุณกรรม ทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศหรือถูกซื้อขาย ถูกใช้เป็นเครื่องมือขอดทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาเด็กเร่ร่อนเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญประการหนึ่งที่ภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสนใจ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะเชื่อมโยงไปถึงปัญหาอื่น เช่น ขาดทุน ใตเณนี้เด็ก ฯลฯ จากการสำรวจจำนวนเด็กเร่ร่อนของกรมประชาสงเคราะห์ในปี 2540 ดำเนินการทั่วประเทศในวันที่ 5 - 6 กรกฎาคม 2540 สรุปผลการสำรวจพบ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1.1 / 4 เปรียบเทียบจำนวนเด็กเร่ร่อนขอทานในแต่ละกลุ่มคน ปี 2538 และ ปี 2540

(หน่วย : คน)

ประเภท	จำนวน		
	ปี 2538	ปี 2540	% เพิ่มจากปี 2538
เด็กเร่ร่อน	446	615	37.9
เด็กขอทาน	477	831	74.2
รวมทั้งสิ้น	923	1,446	56.7

หมายเหตุ : สำรวจในเขตเทศบาล และสุขาภิบาล กรุงเทพฯ

เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง กินอยู่ สลอบนอนในที่สาธารณะ

ที่มา : กรมประชาสงเคราะห์ (รายงานผลการสำรวจเด็กเร่ร่อนทั่วประเทศ ปี 2540)

ภาครัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการสงเคราะห์แก่เด็กเหล่านี้ โดยจัดในรูปแบบของสถานสงเคราะห์ภายใต้สังกัดของกรมประชาสงเคราะห์นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานเอกชนอีกหลายแห่งที่เข้ามาให้การช่วยเหลือเช่น มูลนิธิเด็ก , ไสสะมูลนิธิแห่งประเทศไทย เป็นต้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการรองรับปริมาณเด็กผู้ด้อยโอกาสที่มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นทุกปีทุกปี

มูลนิธิเด็ก (FOUNDATION FOR CHILDREN) เป็นหน่วยงานเอกชนหนึ่งที่ทำให้การช่วยเหลือและพัฒนาเด็กที่ด้อยโอกาส เด็กที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือถูกทอดทิ้งเป็นหลัก โดยมี 3 โครงการหลักเป็นแนวทางในการจัดตั้ง คือ บ้านทานตะวัน โครงการศูนย์ศิลปะเชียงใหม่ และโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเด็กนักเรียนของที่นี่เป็นเด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน หรือมาจากครอบครัวแตกแยก ฐานะยากจน หรือถูกทารุณกรรมทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.1/5 แสดงสถิติการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ โดย ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก

กรณีปัญหาการ ละเมิดสิทธิเด็ก	จำนวนเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือ (ราย)													รวม
	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	
ลักพาเด็ก	-	-	-	-	-	6	50	10	11	9	5	-	-	91
ทารุณกรรม	-	-	-	-	5	36	28	17	17	36	38	33	40	250
ล่วงเกินทางเพศ	-	-	3	9	67	62	79	38	50	35	54	64	58	519
แรงงานเด็ก	12	9	18	20	6	5	32	17	-	22	58	91	31	321
โสเภณีเด็ก	-	-	2	2	3	9	16	28	179	78	377	237	218	1149
อื่น ๆ *	1	15	8	5	4	7	35	28	16	17	29	27	60	252
รวม	13	24	31	36	85	125	240	138	273	197	561	452	407	2582

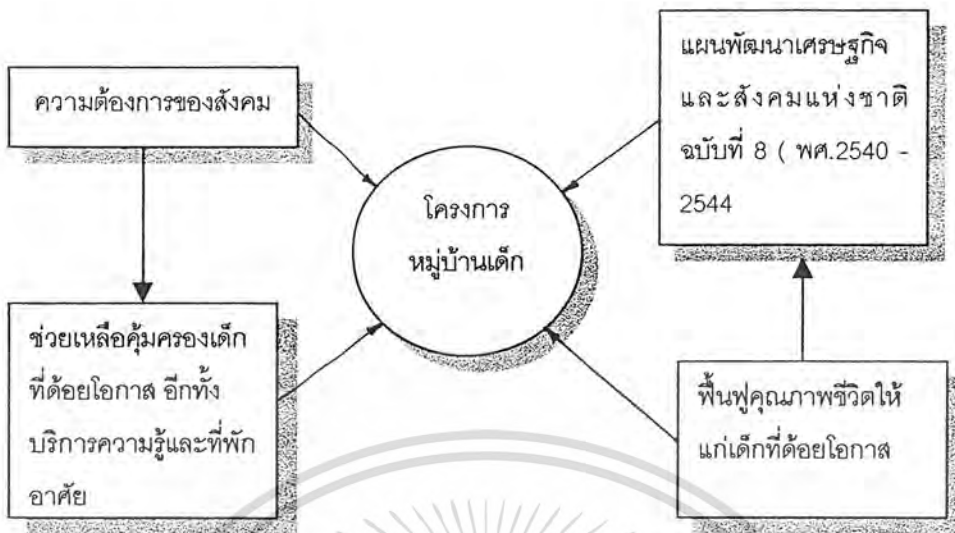
หมายเหตุ * กรณีอื่น ๆ หมายถึง กรณีเด็กถูกทอดทิ้ง พลัดหลง เร่ร่อน ขอดทาน และเด็กที่กระทำความผิดแต่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

อย่างไรก็ดีทางภาครัฐและเอกชนน่าจะมีการพิจารณาสร้างโรงเรียนในลักษณะนี้กระจายไปยังภาคอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมต่อการรองรับเด็กในภาวะลำบากในแต่ละภูมิภาค อีกทั้งมีคุณภาพและมีการจัดวางผังบริเวณให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้อาคารอย่างแท้จริง เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ของชาติเหล่านี้ได้มีโอกาสพัฒนาและเพิ่มคุณค่าให้กับชีวิตของพวกเขาให้ทัดเทียมกับผู้อื่น

ดังนั้นโครงการนี้ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความต้องการของสังคม (SOCIAL RATIONAL) ต่อเนื่องมาจากความขาดแคลนของชุมชน หรือยกระดับมาตรฐานของสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติ คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

โครงการหมู่บ้านเด็ก จ.นครราชสีมา จึงเป็นการศึกษาถึงความเป็นไปได้ โดยอาศัยข้อมูลจากเด็ก ครู และสภาพแวดล้อมของโครงการ ฯลฯ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในเชิงวิชาการทางสถาปัตยกรรม ให้เกิดบทบาทในการแก้ปัญหาต่างๆได้ เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผัง แสดงความสัมพันธ์ของอิทธิพลหรือแรงผลักดันต่างๆ ที่ทำให้เกิดโครงการ

หากเด็กอนาถาหรือเด็กในภาวะลำบากได้รับการศึกษาอบรมและการเลี้ยงดูที่ดีแล้ว ย่อมเป็นที่หวังได้ว่าประเทศชาติจะเพิ่มจำนวนทรัพยากรมนุษย์ที่มีประโยชน์อีกหลายเท่า และตรงกันข้ามถ้าเราปล่อยให้เด็กเหล่านี้ให้ดำเนินชีวิตไปตามยถากรรมปล่อยปละละเลยแล้วภาระอันหนักและปัญหาต่างๆมากมายที่เกิดขึ้นย่อมจะตกแก่สังคมและประเทศชาติในอนาคตอย่างแน่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อดำเนินการเป็นศูนย์กลางในการรองรับและช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม หรือเด็กที่ถูกละทิ้ง เด็กที่ถูกละเลย เด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ และเด็กที่มีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตที่ดี ตามจังหวัดต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือตามภูมิภาคอื่น ๆ โดยนำมาฟื้นฟูคุณภาพชีวิต

2. เพื่อเลี้ยงดูและจัดการการศึกษาให้แก่เด็กๆที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นได้รับการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ สามารถออกไปประกอบสัมมาอาชีพในสังคมได้ หรือเรียนต่อในระดับสูงในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เป็นการเตรียมความพร้อมในเรื่องการจัดการตนเองในอนาคตให้กับเยาวชนเหล่านี้ต่อไป

3. เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541 – 2544) ในบทที่ 5 เรื่องการพัฒนาคนและสังคมว่าด้วยการพัฒนาและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือในลักษณะที่จะให้พึ่งตนเองได้ในระยะยาว

4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและความคิดสร้างสรรค์ที่ดีงามให้แก่เด็กที่ด้อยโอกาส โดยจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ อันจะช่วยแก้ไขบุคลิกภาพของเด็ก อีกทั้งจัดกิจกรรมบำบัดทางจิตวิทยาจนเด็กสามารถพัฒนากลายเป็นกิจกรรมฝีมือ

5. เพื่อช่วยเหลือเด็กในครอบครัวที่มีปัญหายากจน ซึ่งครอบครัวไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้

1.3 ประโยชน์ของการศึกษา

1. จากการศึกษาโดยการค้นคว้าทำให้ได้รูปแบบของสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานสำหรับเด็กที่ด้อยโอกาส ซึ่งโดยทั่วไปโรงเรียนในลักษณะนี้มีจำนวนน้อยและยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ
2. เกิดแนวความคิดและแนวทางในการออกแบบลักษณะการจัดวางผังของกลุ่มอาคารที่เหมาะสมโดยคำนึงถึง Function พฤติกรรมผู้ใช้อาคาร ระบบการสัญจรและการจัดวางผังบริเวณที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและภูมิประเทศ
3. เข้าใจและฝึกหัดขั้นตอนการทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ การค้นหาข้อมูล การศึกษาข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล การสรุป เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรม
4. เพื่อประโยชน์ในการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติ วิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งได้แนวความคิดในการออกแบบไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถานศึกษาสำหรับเด็กที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ

การศึกษาโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา เป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ แนวทางของโครงการเป็นไปเพื่อรับใช้สังคมรวมทั้งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งมีขอบเขตของการศึกษาในเรื่องต่างๆดังนี้

1. ศึกษาการแก้ปัญหาและการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่เหมาะสม กำหนดปัญหาให้ชัดเจนและถูกต้อง วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข
2. ศึกษาและวิเคราะห์หาลักษณะประกอบของโครงการ ให้สอดคล้องกัน
  - ศึกษาความต้องการ และพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร
  - ศึกษารายละเอียดของส่วนต่างๆที่เหมาะสมกับโครงการ เพื่อกำหนดขนาดขององค์ประกอบให้ได้มาตรฐาน
  - ศึกษาการวางผังองค์ประกอบ และระบบสัญจรรวมทั้งการให้บริการ
3. ศึกษาลักษณะการจัดวางผังของกลุ่มอาคาร เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย รวมทั้งให้ผลตอบสนองทางด้านจิตวิทยาของเด็ก และการจัดวางผังให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
4. ศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ
  - มีสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลภาวะมากนัก
  - ที่ตั้งของโครงการจะต้องมีการคมนาคมสะดวก และสามารถเข้าถึงโครงการได้ง่าย
  - ลักษณะการใช้ที่ดินในบริเวณนั้น รวมทั้งอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่จะมีผลต่อโครงการ
  - ความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ (Infrastructure) ที่จะช่วยเสริมสร้างให้โครงการนี้มีความสมบูรณ์แบบยั่งยืน
5. ศึกษาอิทธิพลที่มีผลเกี่ยวข้องในการออกแบบ
  - ระบบโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับโครงการ
  - งานระบบต่างๆ ที่ใช้ภายในโครงการ ได้แก่ ระบบไฟฟ้า ระบบสุขาภิบาล ระบบป้องกันอัคคีภัย ระบบกำจัดขยะ ระบบการป้องกันน้ำท่วม
6. ศึกษาและเปรียบเทียบอาคารตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับโครงการ
  - ศึกษารูปแบบ และองค์ประกอบของโครงการ
  - ข้อดี - ข้อเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 เหตุผลในการเลือกโครงการ

1. การบริการทางด้านการสงเคราะห์และช่วยเหลือแก่เด็กอนาถา หรือ เด็กในภาวะลำบาก ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ เป็นสิ่งที่สำคัญของประเทศ เพราะทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้จะเป็นอนาคตของชาติ อีกทั้งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า หรือล้ำหลัง ซึ่งแล้วแต่ว่าคุณภาพของตัวของเขาเหล่านั้นจะมีอยู่

ดังนั้น ในฐานะนักศึกษาที่จะต้องออกไปประกอบอาชีพต่อสังคม จึงควรที่จะทำการศึกษาโปรแกรมนี้เพราะเป็นปัญหาทางสังคมและเราก็สามารถนำเอาหลักการทางสถาปัตยกรรม นำไปประกอบการแก้ปัญหาในส่วนหนึ่งได้

2. เนื่องด้วยสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้จำนวนเด็กอนาถา หรือ เด็กในภาวะลำบาก มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ถ้าปล่อยให้เด็กเหล่านี้เติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับการศึกษาและมีวิชาชีพติดตัว ก็อาจจะก่อปัญหาให้สังคมได้ในอนาคต

3. สถานสงเคราะห์เด็กอนาถา หรือ เด็กในภาวะลำบาก มีจำนวนน้อย และในบางแห่งสถานที่ยังขาดมาตรฐานความเป็นอยู่ที่เหมาะสม

4. เป็นหัวข้อปัญหาที่น่าจะนำมาพิจารณาแก้ปัญหาทางด้านสถาปัตยกรรม โดยนำข้อมูล รายละเอียดที่เกี่ยวข้องและปัญหาที่เกิดขึ้นมาประกอบการพิจารณาออกแบบ

1.6 ผลที่จะได้รับจากโครงการ

1. ทำให้เยาวชนของชาติมีคุณค่าเพิ่มขึ้น และเป็นกำลังส่วนหนึ่งที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศ
2. เพื่อให้เด็กที่ออกไปจากโครงการมีความรู้และความสามารถในการที่จะออกไปประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
3. เพื่อลดจำนวนเด็กเร่ร่อน เด็กขอทาน และลดจำนวนอาชญากรรม อีกทั้งปัญหาวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในสังคมไทยด้วย
4. เป็นการช่วยบิดา มารดา ผู้ปกครองที่มีปัญหา ยังไม่พร้อม หรือไม่สามรถที่จะเลี้ยงดูบุตรได้
5. ตอบสนองนโยบายของรัฐตามแผนของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาคนและสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 สาเหตุของการเลือกที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก อยู่ที่ ต. ขนงพระ อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา โดยได้ยึดหลักในการพิจารณาการเลือกที่ตั้งตามข้อกำหนดขององค์การสหประชาชาติ ดังนี้

1. ต้องไม่ไกลจากแหล่งชุมชน
2. ใกล้โรงพยาบาล หรือสถานเอนามัย
3. สาธารณูปโภคสะดวก
4. เป็นบริเวณที่มีอากาศดี ไม่มีมลพิษ และต้องมีสิ่งแวดล้อมดี เพื่อพัฒนานิสัย และสุขภาพเด็กให้สมบูรณ์แข็งแรง

ดังนั้น เหตุผลในการเลือกที่ตั้งโครงการที่ อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

เหตุผลทางด้านสถิติ

1) เนื่องจาก จ.นครราชสีมา มีสถิติจำนวนประชากรและมีจำนวนเด็กเร่ร่อนมากที่สุด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 1.7 / 1 แสดงการคาดประมาณจำนวนประชากรใน 5 จังหวัดที่มากที่สุด โดยจำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ พ.ศ 2543

(หน่วย : พันคน)

กลุ่มอายุ	กรุงเทพ ฯ	นครราชสีมา	ขอนแก่น	อุบลราชธานี	นครศรีธรรมราช
0 - 4	471	241	158	158	173
5 - 9	444	244	160	170	181
10 - 14	537	245	161	166	175
15 - 19	677	236	172	171	155
รวม	2129	966	651	665	684

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (มีนาคม 38)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.7/2 แสดงสถิติคนเร่ร่อนขอทานจากการสำรวจ ใน 5 จังหวัดที่มากที่สุด ปี 2541

(หน่วย : คน)

จังหวัด (ตามลำดับ)	คนเร่ร่อนขอทาน				หมายเหตุ
	รวม	ร้อยละ	เด็ก	ผู้ใหญ่	
1. กรุงเทพมหานคร	1,712	28.4	489	1,223	*
2. สมุทรปราการ	251	4.2	89	162	*
3. เชียงใหม่	219	3.6	85	134	*
4. ชลบุรี	211	3.5	56	155	*
5. นครราชสีมา	199	3.3	23	176	*

หมายเหตุ : * เทียบค่าร้อยละจากจำนวนคนเร่ร่อนขอทานที่สำรวจทั้งหมด

ที่มา : กรมประชาสงเคราะห์ (รายงานผลการสำรวจคนเร่ร่อนขอทานทั่วประเทศ ในปี 2541

2) ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานสงเคราะห์เด็กอนาถา หรือเด็กในภาวะลำบากจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กที่กำลังเพิ่มขึ้นอยู่ทุกขณะ ตัวอย่างสถานสงเคราะห์เด็กในภาครัฐและเอกชน มีดังนี้

- เด็กบ้านแคนทอง จ. ขอนแก่น
- สถานสงเคราะห์เด็กหญิงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ. ขอนแก่น
- สถานสงเคราะห์เด็กหญิงจังหวัดอุดรธานี
- สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านราชสีมา จ. นครราชสีมา
- สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านหนองคาย
- ศูนย์สงเคราะห์เด็ก จ. ศรีสะเกษ
- หมู่บ้านเด็กโสสะ " เฉลิมนารินทร์ " หนองคาย

เหตุผลทางด้านกายภาพ

1) อ. ปากช่อง ถือเป็นชุมชนเมืองที่เจริญ โดยถูกจัดลำดับความสำคัญเป็นชุมชนลำดับที่ 4 ที่มีบทบาทความเป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ และเป็นศูนย์กลางการบริหารจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) เนื่องด้วยสภาพทางภูมิประเทศ อ. ปากช่อง ที่เปรียบเสมือนหน้าด่านของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นชุมทางการคมนาคมขนส่ง และมีความเจริญในด้านสาธารณูปโภค

3) จากผังเมืองรวม อ. ปากช่อง ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมา 85 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 171 กิโลเมตร สามารถเดินทางได้โดยรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน ซึ่งเส้นทางการคมนาคมมีความสะดวกสบาย

4) สภาพแวดล้อมของโครงการ ไม่มีความแออัด และไม่มียมลพิษทางอากาศและทางเสียง เพราะตั้งอยู่ห่างตัวเมือง

ภาพแสดง แผนที่จังหวัดนครราชสีมา โดยเลือกที่ตั้งโครงการอยู่ที่อำเภอปากช่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 การได้มาซึ่งเอกสารและข้อมูล

1.8.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

- มูลนิธิเด็ก (FOUNDATION FOR CHILDREN)
- สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี , 6 มิถุนายน 2542
- โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาญจนบุรี
- สัมภาษณ์ ครูรัชนี้ ธงไชย ครูใหญ่โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก, 5 มิถุนายน 2542
- หมู่บ้านเด็กโสสะแห่งประเทศไทย บางปู
- สัมภาษณ์ คุณอภิญา ตรังคินีนาถ ผู้อำนวยการหมู่บ้านเด็กโสสะ บางปู
- ศึกษาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต [Http://www.ffc.inet.co.th](http://www.ffc.inet.co.th)
- ห้องสมุดกรมประชาสัมพันธ์
- กองส่งเสริมเด็กและบุคคลวัยรุ่น
- กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
- กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.8.2 เอกสารอ้างอิง

- Ernst Neufert . Architect's data . Granapa Publishing Limited ,1980
- John Ray Hoke . Architectural Graphic Standard . John Wiley ,Inc
- Roth Alfred . The new schoolhouse . Zurich : Verlag architektur,1966
- Engelhardt Nickolaus . School Planning and Building handbook .
New York : F.W. Dodge corporation , 1956
- William W. Caudill . Toward Better School Design . New York :
F.W Dodge corporation ,
- M.R Tongyai Tongyai and Somchai Ekapanyakul . Programming
guide for primary school improvement programmes . Bangkok
- Colin Ward . British school Buildings Design & appraisals . London
: The Architectural press Ltd , 1964 -74
- UNESCO . Planning Building & Facilities for Higher Education .
London : The Architectural press Ltd,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2541 - 2544 . สำนักพิมพ์ วิทยุชน 2542
- วิชาการและแผนงาน, กอง กรมประชาสงเคราะห์. รายงานการสำรวจคนเร่ร่อนขอทานทั่วประเทศ ปี 2540 เอกสารวิชาการ ลำดับที่357 เล่มที่ 22/2540
- รายงานประจำปี 2540 กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น . กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เอกสารวิชาการ ลำดับที่ 518 เล่มที่ 83/2541
- คณะทำงานพัฒนาข้อมูล กรมประชาสงเคราะห์ , สถิติสวัสดิการสังคมและงานประชาสงเคราะห์ . กันยายน 2541 เอกสารวิชาการลำดับที่ 548 เล่มที่ 5/2542
- วิชาการและกองแผนงาน กรมประชาสงเคราะห์. สาเหตุ ปัญหาและความต้องการของเด็กเร่ร่อนขอทาน. เอกสารวิชาการ ลำดับที่ 358 เล่มที่ 23/2538
- สุชา จันทน์เอม , จิตวิทยาเด็กเกเร (Psychology of Juvenile Delinquency , ไทยวัฒนาพานิช จำกัด พิมพ์ครั้งที่ 2 , 2533

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

- 2.1 พื้นฐานทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับเด็ก
  - 2.1.1 บทนำ
  - 2.1.2 ความหมายของเด็ก
  - 2.1.3 ความต้องการของเด็ก
- 2.2 แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับเด็ก
- 2.3 จิตวิทยาและการพัฒนาการของเด็กแยกตามอายุ
- 2.4 งานสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน
- 2.5 หลักการสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือในสถานสงเคราะห์โดยทั่วไป
- 2.6 ประเภทและจำนวนสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐและเอกชนในปัจจุบัน
  - 2.6.1 ประเภทของสถานสงเคราะห์เด็ก
  - 2.6.2 ลักษณะของสถานสงเคราะห์เด็ก
  - 2.6.3 จำนวนสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐ
  - 2.6.4 การศึกษาอาคารสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐ

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.1 พื้นฐานทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับเด็ก

2.1.1 บทนำ

ในขณะที่โลกปัจจุบันได้มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อย่างเต็มที่ในทุกสาขา การขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมมีขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วไป แม้กระทั่งประเทศที่กำลังพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม เครื่องมือเครื่องจักรก็เข้าไปมีบทบาทมากขึ้น จึงเห็นได้ว่าในโลกปัจจุบันเป็นยุคของความเจริญด้านวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง

จะเห็นว่าในปัจจุบันอัตราการตายของทารกมีเปอร์เซ็นต์ลดลงมาก ทั้งนี้เพราะความเจริญทางการแพทย์นั่นเอง ปัญหาที่ตามมาคือปัญหาประชากรได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สังคมก็ขยายตัวกว้างขวางออกไป การอพยพเข้าสู่เมืองหลวงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะ กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม (SLUM) อยู่กันอย่างแออัด ประชากรผู้อพยพเข้ามานี้เป็นผู้ขาดการศึกษาหรือมีการศึกษาต่ำ จึงทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน และปัญหาที่สำคัญอันหนึ่งซึ่งเป็นผลเสียอย่างร้ายแรงต่อประเทศชาติก็คือ ปัญหาการเพิ่มจำนวนเด็กในภาวะลำบาก ปัญหาการกระทำผิดของเด็ก ปัญหาเด็กถูกละทิ้ง ปัญหาเด็กถูกละเมิดสิทธิ ดังนั้นถ้าเยาวชนเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีแล้ว ในภายภาคหน้าประเทศชาติจะขาดความมั่นคงเพราะเยาวชนนั่นเองที่จะเป็นผู้ใหญ่และรับผิดชอบต่อประเทศชาติในอนาคต

2.1.2 ความหมายของเด็ก

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ได้บัญญัติไว้ว่า
เด็ก หมายความว่า บุคคลอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 14 ปี
บริบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุ 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ แต่มิได้หมายความถึงบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสพัฒนาบุคลิกของตน

ประเภทของเด็ก ในที่นี้จะขกกล่าวถึงประเภทของเด็กที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ซึ่งมีดังนี้

1) เด็กกระทำผิดหรือเด็กเกเร

จากรายงานขององค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายของเด็กเกเรไว้กว้างมาก ซึ่งครอบคลุมความประพฤติของเด็กในวัยทุกรูปแบบที่กระทำผิด เป็นเรื่องของ การปรับตัวไม่ได้หรือสะท้อนให้เห็นความเป็นอยู่ที่น่าสงสาร เช่น ความดื้อรั้น ความเหลือเชื่อ การไม่เคารพผู้ใหญ่ การเข่นฆ่าของหรือสูบบุหรี่ และอื่นๆ เป็นต้น

เด็กกระทำผิดหรือเด็กเกเร

หมายความถึง เด็กที่กระทำผิดอาญา รวมทั้งเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดสำหรับเด็ก

แต่ถ้าเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปีกระทำผิดอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ (ประมวลกฎหมายที่จัดอยู่ในประเภทความผิดบางลักษณะในศาลคดีเด็กและเยาวชน คือ การทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ กระทำอนาจาร ช่มชู้ กระทำซ้ำเรา การกระทำผิดว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด

" เด็กกระทำผิดหรือเด็กเกเร " เป็นเด็กที่กระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ มีพฤติกรรมที่เป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีของส่วนรวม ซึ่งได้แก่

- เด็กเกเร
- เด็กเร่ร่อน คือ เด็กที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งกินอยู่หลับนอนในที่สาธารณะมักแต่งกายสกปรก เนื้อตัวมอมแมม
- เด็กขอทาน คือ เด็กที่ขอทรัพย์สินของผู้อื่น โดยไม่ได้ทำงานอย่างใด หรือรวมถึงเด็กที่ทำการตืดสีตีเป่า โดยไม่เรียกกรังค่าดู ค่าฟัง แต่รับทรัพย์สินตามแต่ผู้ดู ผู้ฟังจะสมัครใจให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เด็กหนีโรงเรียน
- เด็กที่อยู่ในข่ายกระทำผิดกฎหมายที่จัดอยู่ในประเภทความผิดบางลักษณะในศาลคดีเด็กและเยาวชน คือ การทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ การกระทำอนาจาร ช่มชู้ กระทำชำเรา การกระทำความผิดด้วยอาวุธปืน

สาเหตุที่เด็กกระทำความผิด

นักจิตวิทยาและนักสังคมศาสตร์ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำความผิดตลอดมา และสาเหตุของการกระทำผิดนั้นก็ซับซ้อน มีทั้งที่เนื่องมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะ หรือหลายสาเหตุประกอบกัน ประการสำคัญ ก็คือการศึกษาจะต้องเข้าใจสาเหตุนั้น จะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบทางสังคม พัฒนาการของบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย ความเชื่อ แรงจูงใจ และอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย ดังนั้นพอสรุปสาเหตุของการกระทำความผิดได้ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวผู้กระทำความผิดเอง

- เนื่องด้วยพันธุกรรม หรือสิ่งที่ถ่ายทอดจากพ่อแม่
- ความพิการหรือโรคภัยไข้เจ็บ ในทางจิตวิทยาเด็กพวกนี้จะเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ มักมองโลกในแง่ร้าย เห็นผู้อื่นเป็นศัตรู และอาจจะกระทำความผิดทางอาญาซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อย
- ภาวะแห่งจิตใจ มีอารมณ์และจิตใจที่แตกต่างกัน
- สติปัญญาและการศึกษา
- สัมผัสตมฺยณ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวเองโดยไม่มีใครสั่งสอนหรืออบรมได้

2. สาเหตุทางครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดของสังคมบ้านและครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญอันดับแรกในการที่จะสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกลักษณะเด็ก ในครอบครัวที่บิดามารดาไม่มีความสามัคคีกัน มีการทะเลาะวิวาทบ่อย ๆ จะส่งผลให้เด็กยอมรับนิสัยก้าวร้าว ชอบวิวาท หรือเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าพ่าร้าพ่อแม่ หรือพ่อแม่ถึงแก่กรรมทั้งคู่ ก็ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น และเกิดมีปัญหาทางความประพฤติได้เช่นกัน

3. สาเหตุทางเศรษฐกิจ

- ภาวะทางเศรษฐกิจของชุมชน ในประเทศไทยประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาศัยอยู่ในชนบทที่ด้อยพัฒนา ประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ ค่าครองชีพสูง ขาดการศึกษา อำนาจการซื้อของเงินตราลดน้อยลง ย่อมมีผลกระทบต่อผู้ที่มีรายได้น้อยเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของสังคม
- ภาวะเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด นั่นก็คือ ความยากจนเป็นสาเหตุหนึ่งที่บีบบังคับให้บุคคลต้องกระทำผิด โดยเฉพาะในครอบครัวที่ยากจน บิดามารดาต้องต่อสู้กับการดำรงชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่มีเวลาในการอบรมเด็ก จึงปล่อยเด็กตามยถากรรม ขาดการศึกษา

4. สาเหตุจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร รวมทั้งการอพยพเข้าเมืองของชาวชนบท ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาความยากจนของประชาชน ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการศึกษา เป็นต้น
- การศึกษาอบรม
- สภาพถิ่นที่อยู่ เช่น สลัม ซึ่งเป็นแหล่งก่อเกิดปัญหานานับประการ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาการศึกษาของเด็ก เป็นต้น
- การคบเพื่อน

เท่าที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่า การกระทำผิดของเด็กหรือการที่เด็กประพฤติตนเป็นเด็กเถร เป็นเด็กเร่ร่อน เกิดจากองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ควรศึกษาสาเหตุเหล่านี้เพื่อหาทางแก้ไขการกระทำผิดของเด็กมิได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างเดียว มักจะมีหลาย ๆ อย่างรวมกันไป อาจจะเป็นทั้งจากภายในตัวเด็กเอง สิ่งแวดล้อมของเด็ก และปัญหาเศรษฐกิจรวมกันไปได้ การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและควรคำนึงอันถือเป็นข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ลักษณะทั่วไปของเด็กเกเร

เด็กเกเร คือ เด็กที่แสดงพฤติกรรมออกในลักษณะที่ต่อต้านสังคม (Anti-social behavior) เป็นภัยต่อสังคม และเด็กเกเรมักจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก บิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่ให้ความรักเอาใจใส่แก่เด็กเท่าที่ควรนั่นเอง

พฤติกรรมที่จัดว่าต่อต้านสังคมนั้นมีลักษณะดังนี้ คือ

ก) เด็กจะอยู่ภายใต้ความรู้สึกที่ว่าตนมีความผิดอยู่เสมอ จึงพยายามหาทางป้องกันตัวเองโดยใช้วิธีต่างๆ ด้วยเหตุนี้เองเด็กจึงได้หาทางออกด้วยการกระทำที่ต่อต้านสังคม

ข) ในทางตรงข้าม พฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมอาจหมายถึงการที่เด็กเหล่านี้ต้องการความช่วยเหลือและเรียกร้องให้ผู้อื่นสนใจตน ตลอดจนต้องการทดแทนสิ่งที่ตนขาดหายไปในช่วงวัยเด็กด้วย นั่นคือ การที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมนั้น เด็กทำเพื่อ

- เรียกร้องความสนใจ
- เด็กกำลังมีความสนใจ
- เด็กต้องการให้ผู้ใหญ่เข้าใจตน

ลักษณะของเด็กเร่ร่อน

ข้อมูลทั่วไป เด็กเร่ร่อนจรจัด เป็นเชื้อชาติไทยมากที่สุดร้อยละ 94.4 ยังมีเด็กที่มีเชื้อชาติเขมร ร้อยละ 4.2 เชื้อชาติฟิลิปปินส์ร้อยละ 1.4 และเมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุแล้วพบว่าร้อยละ 81.9 มีอายุอยู่ในช่วง 9-15 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เด็กเร่ร่อน ขอทาน ที่หลบซ่อนตามที่สาธารณะอันเป็นการผิดกติกา และอาจเป็นอันตรายแก่เด็ก หรือเป็นช่องทางให้เด็กอื่น ๆ ปฏิบัติตนไปในทางที่มีขอบ ถ้าเด็กเหล่านี้อายุ 7 - 17 ปี ทางเจ้าหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์จะส่งตัวเด็กเข้าสู่สถานสงเคราะห์เยาวชน ส่วนเด็กที่มีบิดามารดา แต่ไม่อาจอยู่กับครอบครัวของตนได้ เพราะความจำเป็นบางประการ ทางกรมประชาสงเคราะห์ อาจรับเด็กเหล่านี้ไว้ในอุปการะของสถานสงเคราะห์ได้ หลังจากที่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและพิจารณาปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบคอบ

ในส่วนของกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยนั้นก็มีหน่วยงานที่เกี่ยวกับเด็กโดยเฉพาะ มีชื่อว่า กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 มีหน้าที่ให้บริการซึ่งถือว่าเป็นบริการส่งเสริมและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เช่น มีหน้าที่จับกุมหรือสอบสวน ดำเนินการเกี่ยวกับเด็กเร่ร่อนในที่สาธารณะ เด็กที่มีท่าทีจะกระทำผิดทางอาญาโดยไม่จำเป็นต้องขออำนาจศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจมีสิทธิคุมตัวเด็กไว้ชั่วคราวหนึ่งก่อนที่จะส่งคืนไปยังผู้ปกครองหรือส่งสถานสงเคราะห์

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ยังได้ร่วมมือกับกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพ ฯ ปริมณฑล และจังหวัดใกล้เคียงเพื่อสำรวจและช่วยเหลือคนเร่ร่อน ขอทาน

ตารางที่ 2.1.2 / 1 แสดงผลการออกสำรวจและช่วยเหลือคนเร่ร่อน ขอทาน ปี 2540

(หน่วย : คน)

คนเร่ร่อน	จำนวน
ชาย	1,087
หญิง	1,095
เด็กชาย	436
เด็กหญิง	341
รวมทั้งสิ้น	2,959

ที่มา : รายงานประจำปี 2540 ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 2.1.2 / 2 แสดงอัตราร้อยละของสาเหตุที่เด็กเร่ร่อนออกจากโรงเรียนครั้งสุดท้าย
โดยสอบถามจากเด็กเร่ร่อนจำนวน 100 คน (ปี พ.ศ 2540)

สาเหตุที่ออกจากโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่ชอบเรียนหนังสือ	17	23.6
- หนีออกจากบ้าน	14	19.4
- ครอบครัวยากจน ไม่สามารถ สนับสนุนอุปกรณ์การเรียน	6	8.3
- พ่อแม่ผู้ปกครองให้ออกมาช่วยงาน	7	9.7
- เพื่อนชวนหนี	3	4.2
- เพื่อนรังแก	2	2.8
- อื่น ๆ	9	12.5
- ไม่มีคำตอบ	14	19.4
รวม	72	100.0

ที่มา : ข้อมูลจากรายงานการวิจัย เรื่องสาเหตุที่ทำให้เด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเด็กเร่ร่อนจรจัด
จัดทำโดย กรมประชาสงเคราะห์

2) เด็กถูกทารุณทางเพศ

การทารุณทางเพศ หมายถึง การกระทำใด ๆ ต่อเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เด็กเป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ใหญ่ โดยที่เด็กยังไม่เติบโตวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเข้าใจการกระทำเหล่านั้นหรือตกลงยินยอมร่วม และการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นโดยใช้กำลังบังคับ หรือ หลกกล่อชักชวนให้สิ่งตอบแทน

ลักษณะครอบครัวของเด็กที่ถูกทารุณทางเพศ พบว่าการทารุณทางเพศที่เกิดจากบุคคลในครอบครัว มักมีบทบาทและหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวผิดปกติดังอย่างมาก ครอบครัวที่มีโอกาสเสี่ยง ได้แก่

- ครอบครัวที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียว
- มีพ่อเลี้ยงหรือคนอื่น ๆ อาศัยอยู่ในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีความเป็นอยู่อย่างแออัดอยู่ร่วมกันหลายคน
- แม่พิการหรือเจ็บป่วย
- แม่ทำงานนอกบ้านทำให้เด็กมีโอกาสอยู่ตามลำพัง
- เด็กที่มีความสัมพันธ์กับพ่อแม่ไม่ดี
- เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายหรือทำร้ายจิตใจในครอบครัว
- ครอบครัวที่มีฐานะต่ำ
- พ่อแม่เคยถูกระงับทำทารุณมาก่อนในวัยเด็ก

ลักษณะของเด็กถูกทารุณทางเพศ

เด็กประเภทนี้จะมีผลกระทบทางร่างกายและจิตใจ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เด็กที่ถูกละเมิดทางเพศจะมีพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ ดังนี้

- มีความรู้สึกวิตกกังวล หวาดกลัวผู้ชาย
- สภาวะเครียดหลังจิตใจถูกกระทบกระเทือน ไม้ไว้วางใจใคร
- ทำร้ายตัวเอง เนื่องจากสาเหตุโรคซึมเศร้า
- ไม้ดูแลตัวเอง ปล่อยเนื้อ ปล่อยตัว ไม้รักษาความสะอาดของร่างกาย
- รู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ซ้ำ ๆ ภาพเหตุการณ์สะเทือนใจที่รุนแรง จึงเกิดความเศร้า หดหู่ ก้าวร้าว หรือมีอาการเย็นชา ไม้ตอบสนอง

3) เด็กถูกระงับทำทารุณและทอดทิ้งเด็ก

เด็กถูกระงับทำทารุณ

หมายถึง การที่เด็กได้รับความทุกข์ทรมาน ทั้งร่างกายจิตใจ อารมณ์ และทางเพศจากบุคคลอื่น

เด็กถูกละทิ้ง

หมายถึง การปล่อยปละละเลยทอดทิ้งเด็ก ไม้ดูแลเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนหรือเลี้ยงดูอย่างไม้เหมาะสมจนเป็นผลเสียต่อพัฒนาการปกติที่เด็กควรจะเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม้อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกระทำทารุณและทอดทิ้งเด็ก มีหลายประเภทดังนี้

1. การกระทำทารุณทางร่างกาย (Physical Abuse)

เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บทางร่างกายมากกว่า การลงโทษธรรมดา ส่วนใหญ่เกิดจากอารมณ์โกรธของผู้กระทำซึ่งควบคุมไม่ได้ เมื่อเด็กทำผิดหรือไม่ได้ตั้งใจผู้ใหญ่ ลักษณะการลงโทษจะรุนแรง ต่อเนื่อง จนเด็กเกิดอาการบาดเจ็บรุนแรงจนอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต

ลักษณะการทารุณเด็กทางร่างกาย ได้แก่ การตี การจี้ด้วย ไม้หรือ การใช้น้ำร้อนลวก หรือนาบด้วยเตารีด การใช้ไฟฟ้าช็อต

การทารุณทางร่างกาย มักมีลักษณะการทารุณทางจิตใจ อารมณ์ร่วมด้วยเสมอ เนื่องจากก่อนทารุณผู้กระทำมักจะมีการดูด่าว่ากล่าว ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่ดีด้วย ลักษณะการกระทำทารุณยังสื่อให้เด็กเห็นความโกรธความเกลียด การไม่ยอมรับ ซึ่งมีผลต่อจิตใจอารมณ์ด้วย

2. การกระทำทารุณทางจิตใจอารมณ์ (Psychological and Emotional abuse)

เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กทุกข์ทรมานทางจิตใจ เกิดความหวาดกลัว ไม่มั่นคงทางอารมณ์ เกิดความรู้สึกต่อตนเองในทางไม่ดี รู้สึกไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ต้องการ หวาดหวั่นต่อการเลี้ยงดู หรือทำให้เด็กรู้สึกตนเองไร้ความสามารถ สนองความต้องการคาดหวังของผู้ใหญ่ไม่ได้

ลักษณะการทารุณแบบนี้ ได้แก่ การดูด่า ว่ากล่าว ตำหนิติเตียน ประชดประชัน ประจาน ซึ่งมีความรุนแรงมากกว่าการตักเตือนสั่งสอนธรรมดา ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกทางจิตใจ และอารมณ์ไม่ดีอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

ปัญหาเด็กถูกรักรุณา และล่วงเกินทางเพศ เป็นปัญหาที่พบได้บ่อย และก่อให้เกิดปัญหาต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กได้มากมาย รวมทั้งอาจก่อให้เกิดการกระทำทารุณต่อเนื่องกันต่อไปอย่างไม่รู้จบ การป้องกันแก้ไขเป็นเรื่องจำเป็น และอาศัยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย การเฝ้าระวังเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อมิให้เกิดการกระทำทารุณ และล่วงเกินทางเพศขึ้นอีกต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) เด็กกำพร้า

เด็กกำพร้า

หมายถึง เด็กที่เกิดมาแล้วต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีพ่อแม่ ไม่มีญาติ ไม่มีใครเลย และไม่ได้รับความรัก หรือ เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหา เช่น ลูกมากยากจน พ่อหรือแม่ป่วยหรือตาย เด็กป่วยเด็กคลอดก่อนกำหนด เด็กพิการ เพศเด็กไม่ถูกใจพ่อแม่ เด็กที่เกิดมาโดยพ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจ หรือเด็กที่พิการเพราะสงคราม เป็นต้น

เด็กกำพร้าจึงเป็นเด็กที่มีความว้าเหว่ ยากไร้ แต่ในส่วนของจิตใจเด็ก ๆ เหล่านี้ต้องการความรักความอบอุ่น ต้องการพ่อแม่ บ้าน และอยากมีชีวิตอย่างคนธรรมดาทั่วไป

ดังนั้นการเลี้ยงดู อุ้มชู พุดคุย เล่านิทาน อ่านหนังสือ กล่อมให้นอน รุงเดินเล่น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วทำให้เด็กได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น ได้ความรัก ความเอาใจใส่พิเศษตามสมควร เด็กจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคมต่อไป

2.1.3 ความต้องการของเด็ก *

เด็กมีความต้องการต่าง ๆ ในด้านต่อไปนี้

1. เด็กทุกคนต้องการให้ผู้ใหญ่สนใจและเห็นความสำคัญของตน
2. เด็กทุกคนต้องการความปลอดภัยในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น
3. เด็กทุกคนต้องการความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาและครูอาจารย์
4. เด็กทุกคนต้องการปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นของตน ตลอดจนสามารถอ่านและฟังได้อย่างเข้าใจ
5. เด็กทุกคนต้องการเคารพนับถือบุคคลอื่น และมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
6. เด็กทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงความสามารถที่จะซาบซึ้งถึงคุณค่าของความสวยงาม ความไพเราะของวรรณคดี ศิลปะ ดนตรี และธรรมชาติ
7. เด็กทุกคนมีความต้องการที่จะมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และรู้จักแบ่งเวลานั้นให้พอเหมาะกับกิจกรรมของตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. เด็กทุกคนต้องการที่จะบำรุงรักษาสุขภาพให้ดีเพื่อให้มีร่างกายสมบูรณ์
9. เด็กทุกคนต้องการที่จะเข้าใจความสำคัญของครอบครัวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ จะนำความสุขมาสู่ครอบครัว
10. เด็กทุกคนต้องการที่จะเข้าใจวิธีการทางวิทยาศาสตร์และความจริงทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเกี่ยวกับธรรมชาติของโลกและมนุษย์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนับว่าเป็นความต้องการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก และเป็นแรงจูงใจ ไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านที่สังคมยอมรับและไม่ยอมรับพฤติกรรมต่างๆที่เด็ก แสดงออกมา เป็นการตอบสนองหรือบำบัดแรงจูงใจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั่นเอง

2.2 แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับเด็ก

ในปัจจุบันนี้เราจะพบว่าจำนวนของเด็กเกเรหรือเด็กที่กระทำผิดเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างมากมาย เด็กเกเรเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะอยู่ในระหว่างอายุ 10 -18 ปี แต่บางครั้งเราก็พบว่ามียุวกที่ อายุต่ำกว่า 10 ปี หรือสูงกว่า 18 ปี อยู่ไม่น้อยที่ประพฤติตนเป็นเด็กเกเร

ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็ก อาจอ้างทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุทางจิต หรือ (Psychogenic Theory) โดยความรู้สึกลงทางด้านจิตใจและนิสัยใจคอของแต่ละบุคคลเป็นสิ่ง สำคัญ โดยสามารถสรุปย่อๆได้ว่า เด็กที่กระทำผิดนั้นเป็นผลมาจาก

- 1) ขาดการอบรมจากพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ตายหรือมีสภาพบ้านแตก หรือไม่อบรมลูกพอเพียงจึงทำให้จิตใจเด็กแข็งกระด้าง
- 2) มีพัฒนาการทางเพศ ทำให้รู้สึกไม่สบายใจหรือเป็นทุกข์
- 3) มีความเห็นแก่ตัวจึงเป็นทุกข์

ส่วนมากเด็กที่เร่ร่อนหรือเด็กขอทาน มักมาจากบ้านแตก หรือพ่อแม่อาภรณ์ไม่ดี พ่อแม่ประพฤติตนไม่เหมาะสม บุคคลพวกนี้จะให้ความรัก ความปลอดภัยแก่เด็กน้อยที่สุด และมักจะสนองความต้องการแบบไม่สม่ำเสมอ เด็กจึงมีความรู้สึกขาดพ่อแม่ มองโลกในแง่ร้าย ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะมีน้อย ชอบระราน มีความรู้สึกกระวนกระวายใจเพราะขาดความสัมพันธ์ที่อบอุ่น ถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ไม่มีการควบคุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และยังกล่าวว่าแรงที่ผลักดันให้คนคอยกระทำผิด ซึ่งได้แก่

1. แรงกดดันทางสังคม (Social Pressure) อันได้แก่ความขัดแย้งกัน การทะเลาะกันภายในครอบครัว การถูกเอาวัดเอาเปรียบ การขาดโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพ การมีฐานะที่ไม่ทัดเทียมกันและระบบของควมมีชนชั้น ตลอดจนความไม่เป็นธรรมต่างๆทางสังคม
2. แรงดึงดูดทางสังคม (Social Pull) อันได้แก่ การเข้าร่วมกลุ่มกับผู้กระทำผิด การถูกชักจูง ยั่วยวนหรือเชิญชวนจากผู้อื่นให้กระทำผิด และการโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ
3. แรงปรารถนาภายใน (Inner Pushes) ได้แก่ความไม่พอใจ ความผิดหวัง ความเครียด ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว ความก้าวร้าว

เพราะฉะนั้นถ้าหาก 3 ข้อ ดังที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เหนือกลไกของการควบคุม ก็อาจจะทำให้เด็กหลงผิดและมีความประพฤติไปในทางที่ไม่ดี เช่น การเที่ยวเตร่ กลายเป็นเด็กเร่ร่อน และเป็นเด็กขอลานไปในที่สุด

ทฤษฎีที่ว่าด้วยการคบหาสมาคมกับกลุ่มที่ไม่เหมือนกัน

การที่เด็กกลายเป็นเด็กเร่ร่อน ขอลาน นั้นเป็นผลมาจากลักษณะของการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่มและเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากกลุ่มนั้น ซึ่งเป็นการรับค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาถือปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดี

ทฤษฎีที่ว่าด้วยพันธุกรรม

อาจกล่าวได้ว่าพันธุกรรมหรือสิ่งแวดล้อม เป็นสาเหตุของการกระทำในสิ่งที่ไม่ดีหรือดี เพราะทั้งสองอย่างต่างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น

แม้ว่าพันธุกรรมจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากในระยะแรกของการเติบโต แต่เมื่อเด็กโตขึ้นพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมก็ยังทำงานเกี่ยวเนื่องกัน ควบคู่กันไป และมีความสำคัญเท่าเทียมกัน นั่นคือพันธุกรรมเป็นโครงสร้างที่กำหนดขอบเขตพัฒนาการของบุคคล และสิ่งแวดล้อมเป็นตัวช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางพัฒนาการนั้น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทฤษฎีหลายสาเหตุ

การที่เด็กเป็นเด็กเร่ร่อน ขอบทาน มิใช่เกิดขึ้นจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ทั้งทางด้านชีววิทยาและทางสังคม โดยเฉพาะทางสังคมดูเหมือนจะมีอิทธิพลมากกว่า เด็กเหล่านี้เป็นเด็กที่พบเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง มีชีวิตที่อดอยากหรือผิดหวัง ขาดความอบอุ่น และอื่น ๆ ซึ่งจะหล่อหลอมชีวิตของเขาให้มีทัศนคติที่ไม่ดี และปลูกฝังค่านิยมผิด ๆ ให้แก่เด็กเหล่านี้

ทฤษฎีทางจิตวิทยา

เด็กจะปฏิบัติตนไปตามสัญชาตญาณที่เป็นรากฐานมาแต่กำเนิด อีกทั้งเกิดจากการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมของสังคมและการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในสังคม ซึ่งเป็นตัวที่มีหน้าที่ในการสร้างอุดมคติ (Ideal) ที่พึงปรารถนาของสังคม

การศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเด็ก จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันปัญหาการเพิ่มจำนวนเด็กเร่ร่อน ขอบทาน ซึ่งการค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหานี้ในประเทศไทยยังมีน้อยและเพิ่งจะเริ่มมีการวิจัยในเวลาไม่กี่ปีมานี้เอง ฉะนั้นแนวความคิดในการศึกษาจึงต้องอาศัยทฤษฎีตลอดจนแนวความคิดจากประเทศอื่น มาประยุกต์ให้เข้ากับสภาพสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน

2.3 จิตวิทยาและการพัฒนาการของเด็กแยกตามอายุ

การเจริญเติบโตของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ มีการพัฒนาการเป็นขั้น ตอนซึ่งมีทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งเด็กไม่เคยได้รับรู้มาก่อนเลยต้องอาศัยการแนะนำและชี้แจงให้เห็นแนวทางผู้ใหญ่ ส่วนสำคัญที่สุดของการพัฒนาการของเด็ก คือ การรับรู้ของทารก เช่น การมองโลกในแง่ต่าง ๆ ทั้งดี และร้ายต้องมีการพัฒนาการจิตใจของเด็กให้ถูกแนวทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กยังขาดความอบอุ่น ความรักพ่อแม่ เช่น เด็กกำพร้า อนาคต ฯลฯ ซึ่งผู้ดูแลอยู่ใกล้ชิด จำเป็นจะต้องศึกษา ถึงจิตวิทยาของเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ เพื่อช่วยในการพัฒนาการของเด็กให้ดีขึ้นในด้านที่พักอาศัย จิตวิทยาของเด็กในวัยต่าง ๆ ก็แตกต่างกันออกไป ซึ่งจัดขั้นตอนการพัฒนาของเด็กออกเป็นขั้นตอน ดังนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เด็กวัยทารก (แรกเกิด - 2 อาทิตย์)

วัยเด็กอ่อน (2 อาทิตย์ - 2 ปี)

วัยก่อนเข้าเรียน (2 ปี - 5 ปี)

วัยเด็กตอนกลาง(6 ปี - 10 ปี)

วัยเด็กตอนปลาย (10 ปี - 12 ปี)

วัยรุ่นตอนต้น (13 ปี - 15 ปี)

วัยรุ่นตอนปลาย (16 ปี - 18 ปี)

พัฒนาการของเด็ก

หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของเด็กอย่างมีระเบียบแบบแผนเนื่องกันไป ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ (Quality) ทำให้มนุษย์มีลักษณะใหม่ๆเกิดขึ้น และมีความสามารถใหม่ๆเกิดขึ้นด้วย

พัฒนาการของเด็กเป็นที่ยอมรับกันว่ามีอัตราความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก เช่น สติปัญญา อาหาร ต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกาย เชื้อชาติ โรคภัยต่าง ๆ ฯลฯ ดังนั้นการปฏิบัติต่อเด็กจะต้องเป็นไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

สาเหตุที่ทำให้อัตราของพัฒนาการเร็วหรือช้า

1. วุฒิภาวะ หมายถึง เด็กจะเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นขั้น ๆ ตามลำดับวัยของธรรมชาติ เด็กจะมีลักษณะอย่างหนึ่งออกมาให้เห็น เช่น การเปลี่ยนแปลงที่เด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นในเด็กชาย ซึ่งเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน

2. การเรียนรู้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็กได้กระทำ การเรียนของเด็กต้องการฝึกหัดการทดลองเพื่อการเปลี่ยนแปลงในด้านกิจกรรม ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างร่างกายและพฤติกรรมของเด็กอีกด้วย การเรียนรู้ทำให้เด็กมีประสบการณ์ต่างๆเพิ่มขึ้น เพราะเด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เห็นได้ฟัง และได้สัมผัส ดังนั้น การเรียนรู้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดพัฒนาการขึ้นเช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราพัฒนาการของเด็ก

อัตราพัฒนาการของเด็กแต่ละคน แตกต่างกันไป เป็นที่ทราบทั่วกันว่าธรรมชาติได้สร้างเด็กแต่ละคนให้มีลักษณะต่างๆ กัน เด็กบางคนเจริญเติบโตช้า เด็กที่มีความเจริญเติบโตเร็วมาตั้งแต่เล็ก ๆ จะยังคงเจริญเติบโตเร็วอยู่ตลอดไปในทุก ๆ ด้าน ส่วนเด็กที่มีความเจริญเติบโตช้าก็ยังคงช้าอยู่ตลอดไปเช่นเดียวกัน

อัตราพัฒนาการส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแตกต่างกัน ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายไม่เจริญในอัตราเดียวกันหมด ส่วนต่าง ๆ ทั้งทางด้านสมองและร่างกาย จะมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วบางส่วน และจะเจริญช้าบางส่วน สำหรับด้านความคิดคำนึงหรือความคิดสร้างสรรค์จะพัฒนาอย่างรวดเร็วในระหว่างวัยเด็กและถึงขีดสุดเมื่อย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว

สาเหตุต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก

พัฒนาการของเด็กจะดำเนินไปแค่ไหนนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับอาหารแต่เพียงอย่างเดียว หรือขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่มีสาเหตุหลายอย่างด้วยกันที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ซึ่งพอจะกล่าวได้ดังต่อไปนี้

1. สติปัญญา อิทธิพลที่มีต่อพัฒนาการของเด็กข้อที่สำคัญที่สุด ได้แก่ สติปัญญา เด็กที่มีสติปัญญาสูงย่อมพัฒนาการได้เร็วกว่าเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ
2. เพศ เด็กชายและเด็กหญิงแตกต่างกันทางด้านร่างกาย เด็กที่แรกเกิดเด็กชายจะโตกว่าเด็กหญิงเล็กน้อย แต่ในระยะต่อมาเด็กหญิงจะเจริญเติบโตรวดเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1 - 2 ปี
3. อาหาร อาหารนับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กมาก ถ้าเด็กได้รับอาหารที่ไม่ดี เด็กอาจจะเป็นโรคฟัน โรคกระดูกอ่อน อันจะทำให้พัฒนาการของเด็กดำเนินไปอย่างช้า
4. วัฒนธรรม วัฒนธรรมมีส่วนทำให้พัฒนาการของเด็กแตกต่างกันไปได้ เด็กที่ไม่กล้าแสดงออก ทั้งนี้เพราะถูกผู้ปกครองสั่งสอนอบรมให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นต้น

1. วัยก่อนเข้าเรียน (1 – 5 ปี)

การพัฒนาการทางกาย ส่วนสัดของร่างกายเปลี่ยนไป ลักษณะหน้าตาแบบทารกหมดไปกระดูกแข็งแรงกว่าในวัยทารก กล้ามเนื้อเติบโตและแข็งแรงขึ้น

- การกินอาหาร กินอาหารได้เช่นเดียวกับคนอื่นในครอบครัว เป็นวัยที่มีปัญหาในเรื่องการกินมากที่สุด เด็กดื้อดั่งไม่ยอมกินตามที่ถูกบังคับ
- การหลับนอน การหลับนอนเป็นเวลาเมื่อเป็นเด็กทารกจะมีปัญหาขึ้นในระยะแรก เด็กจะขี้ตื่นไม่ยอมนอนกลางวัน และไม่ยอมนอนกลางคืนตามเวลา ถ้าฟัน 4 ขวบ เด็กจะยินยอมโดยดี และหลับง่าย ถ้าใช้เวลา 15 – 30 นาทีเป็นเวลาเล่นิทาน
- การถ่ายอุจจาระ ปกติเด็ก 2 – 3 ขวบ จะปัสสาวะรดที่นอนลงได้ ถ้าหากมีผู้ใหญ่คอยปลุกให้ลุกขึ้นถ่ายปัสสาวะ ลุกขึ้นเองโดยไม่ต้องปลุก อายุ 4 ขวบ ความเจ็บไข้และโรคต่าง ๆ เด็กเล็ก ๆ รับผิดชอบง่าย เช่น ใช้หวัด หัดคางทูม อีสุกอีใส

พัฒนาการของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการเคลื่อนไหว

เป็นวัยที่เหมาะสมในการฝึกทักษะ ทำอะไรซ้ำ ๆ ซาก ๆ จนมีความชำนาญ ชอบผจญภัย ไม่กลัวเจ็บหรือถูกล้อเลียนจากเพื่อน เป็นคนหัวอ่อนนัดง่าย เรียนรู้ทักษะใหม่ได้รวดเร็ว การฝึกทักษะจำเป็นต้องมีการชี้แจง จะเกิดผลดี และให้กำลังใจ

- ทักษะของมือ ตักข้างกินเองได้เมื่อ 3 ขวบ การแต่งกายระหว่างอายุ 1 - 3 ขวบ เด็กจะหิวผม และอาบน้ำได้โดยง่าย อาจจะช่วยแลกผมหรือถูสบู่บริเวณเด็กทำไม่ได้
- การโยนลูกบอลเป็นการเล่นอีกกลุ่มที่เด็กวัยนี้ชอบมาก ยิ่งโยนบอลและรับได้เร็วเท่าไร เด็ก 5 – 6 ขวบ จะขว้างลูกบอลได้คล่องแคล่ว 3 ขวบสามารถใช้ค้อนตอกตะปูบนไม้ได้ เมื่อ 6 ขวบ ก็สามารถใช้ช่างไม้สร้างวัตถุต่าง ๆ ได้
- ทักษะของขา วิ่งได้โดยไม่หกล้ม เล่นเกมส์ต่าง ๆ ที่ต้องวิ่งได้ ทักษะการปีนป่ายก็ได้มาตอนนี้ด้วย สิ่งแวดล้อมที่ให้โอกาสเด็กได้ปีนป่าย เช่น บาร์ห้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โหน มีบันไดสำหรับการปีนป่าย ถีบจักรยาน 3 ล้อ กระโดดเชือก ทงตัวบน
ไม้กระดานแผ่นแคบ เล่นสะเกต รำละคร และเต้นระบำ

พัฒนาการทางภาษา

ภาษาเริ่มมีหลักตั้งแต่วัยทารก เด็กจับคำคำของคำพูด ออกท่าทางของ
ผู้พูด โฆษณาและละคร วิทย์หรือโทรทัศน์ ช่วยให้เด็กเข้าใจศัพท์ต่าง ๆ ได้มากและดีขึ้น

- การพูดไม่ชัด พูดเมื่ออายุ 5 ขวบ หรือ 6 ขวบ
- การพูดติดอ่าง เป็นการพูดซ้ำซากพยางค์ ซ้ำเสียง หรือซ้ำคำโดยฝืน
ไม่ได้ เกิดขึ้นเป็นธรรมดากับเด็กวัย 2-3 ขวบอันเป็นวัยที่สอนพูด
พูดติดอ่างเพราะระบบของประสาท ตีนกิ้ว หวดกิ้ว ระวังตัว
โคกเศร้า เสียใจ
- เรื่องที่เด็กพูด จะพูดถึงกิจกรรมของตนที่ทำ
- ความผันแปร ในภาษาพูดเด็กในครอบครัวเริ่มจะพูดได้ชัด เด็กที่อยู่
ในสังคมที่ดีจะมีแบบอย่างการพูดที่ดี

พัฒนาการทางอารมณ์

เด็กมักเป็นคนเจ้าอารมณ์ หวาดกลัวสุดขีด อิจฉาริษยา ไม่มีเหตุผล
โมโหร้าย ขัดขืนไม่ยอมนอนกลางวัน ไม่ยอมกินอาหารให้พอกับความต้องการ โกรธเมื่อไม่
สามารถทำสิ่งที่ตนคิดว่าทำเองได้แต่เมื่อเข้าโรงเรียนแล้วอารมณ์จะสงบลง

- ความอยากรู้ อยากเห็น ทำให้เป็นเด็กซน เมื่อไม่สามารถซนได้ก็รู้จัก
ใช้คำหยาบตันที่ ที่สามารถพูดประโยคได้ และจะถามอย่างไม่มีที่
สิ้นสุด
- วัยที่ชอบถามเมื่ออายุ 2-3 ขวบ ถามมากที่สุดอายุ 6 ขวบ
- ความหรรษาแสดงด้วยการยิ้ม ปอบมือ กระโดดโลดเต้น โอบกอด
วัตถุที่ทำให้ตนมีอารมณ์เช่นนั้น
- ความรักใคร่ เด็กอายุ 4 ขวบ เปลี่ยนจากติดพ่อแม่เป็นติดเพื่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาการทางสังคม

รู้จักคบเพื่อน

พอกำลังเป็นที่รักของครอบครัวแล้ว ต่อไปก็สัมพันธ์กับบุคคลภายนอก

- ความดีใจหรือทำตรงข้ามกับที่บอก เมื่ออายุ 2-3 ขวบ จนถึง 3-4 ขวบ
- ความกลัวทำกรรณ ร้องไห้ และต่อสู้ด้วยคำพูด หนีไปทำให้ผู้ใหญ่ ร้อนใจ
- ความทะเลาะเบาะแว้ง จะแฉงของคนอื่น ทูบตี เตะ กัด
- การคบเพื่อน จะเป็นพี่น้องครอบครัวเดียวกัน เด็กเพื่อนบ้าน
- การเป็นผู้นำ เด็กจะต้องรูปร่างสูงใหญ่ มีสติปัญญาสูง อายุมากกว่า

คนอื่น

เครื่องเล่นและการเล่น (2-3 ขวบ) วัยก่อนเข้าเรียนจะต้องมีเครื่องเล่นมากกว่า

วัยอื่น

- การเล่นแบบละคร ทหาร ตุ๊กตา และสัตว์ กลายเป็นสิ่งมีชีวิตของเด็กไปหมด พุดกับตุ๊กตา
- การก่อสร้าง เด็กวัยนี้ชอบที่จะเล่นกับทราย ดินน้ำมัน ไม้ ลูกบิด สีนํ้า ดินสอสี ไขของเหล่านี้นี้ประดิษฐ์ของต่าง ๆ
- การเล่นเกมส์ 4-5 ขวบเริ่มสนใจเล่นเกมกับเด็กใกล้บ้าน เล่นซ่อนหาไล่จับ ตำรวจผู้ร้าย
- เครื่องเล่นอื่น ๆ ค้อน ไม้เนื้ออ่อน ตะปูลูกโต ๆ สำหรับตอกเล่น กระบะหวาย

2. พัฒนาการของเด็กวัยตอนกลาง (6 - 10 ขวบ)

พัฒนาการทางกาย เมื่อเด็กมีอายุเข้าปีที่ 6 ร่างกายจะขยายความสูงมากกว่าความ อ้วน สายตายังเป็นสายตาวายอยู่ เมื่ออายุ 8 - 10 ปี นัยตาจะได้ขนาดและลักษณะตาของผู้ใหญ่ เด็กอายุ 7 ปีขึ้นไปสามารถใช้กล้ามเนื้อทำงานประสานกันได้มาก เช่น กล้ามเนื้อแขน และ

ส่วนหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาการทางกายของเด็กวัยตอนกลาง เกิดขึ้นเพราะสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้

1. สภาพโภชนาการ
2. การเล่นกลางแจ้งและโอกาสที่ได้รับแสงแดดพอสมควร ได้หลับนอนพักผ่อนเพียงพอ
3. ทักษะในการใช้วัยวะเคลื่อนไหว
4. การไม่มีวัยวะบกพร่อง และสุขภาพดี

พัฒนาการทางอารมณ์

ต้องการความรักความอบอุ่น ความมั่นคงปลอดภัย ความเอาใจใส่จากพ่อแม่ ผู้อยู่ใกล้ซัดของเด็กในวัยนี้ คือ ครูและเพื่อน เด็กเห็นความสำคัญของครู มากกว่าเพื่อน ต้องการเป็นผู้ชนะ พุดถึงตัวเองแต่เรื่องครอบครัวของตน เด็กวัยนี้ถือตัวว่า เป็นจุดศูนย์กลาง ต่อเมื่อเด็กเจริญวัยขึ้นได้เรียนรู้มากขึ้น เด็กก็สามารถปรับตัวได้ดีขึ้นเป็นลำดับ ถ้าพัฒนาดีขึ้นเด็กจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น ทั้งยังรู้จักทางวิธีระงับความโกรธได้ด้วย เช่น ถ้าคิดแค้นเพื่อน ๆ อยู่ในใจแต่ไม่ทำดังคิด กลัวบางสิ่งที่เป็นจริง เช่น กลัวความขดอยาก กลัวไม่มีเพื่อน กลัวเรียนไม่ดี กลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวของตน

ความต้องการของเด็กในวัยนี้คือ

- อาหารมีประโยชน์
- การเล่นและการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ
- การพักผ่อน
- ความปลอดภัย
- ความรักและความอบอุ่นใจ
- ความสำเร็จ
- ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- การทำกิจกรรมร่วมกัน
- การให้บริการใช้แก่บุคคลใกล้ชิด
- การคำแนะนำไปสู่ความมั่งคั่ง
- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- การกระทำด้วยตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาการทางอารมณ์ที่มีสูงขึ้นของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตอนต้นพอกล่าวได้ว่าเป็นผลจาก

1. มีความต้องการเพิ่มขึ้น รู้สึกว่าอุ่นใจไม่กลัวเหว้า รู้สึกว่ามั่นคง แสวงหากิจกรรมแบบใหม่ทำ สนใจกิจกรรมที่ผู้ใหญ่ทำ ทั้งพยายามมีส่วนร่วมด้วยหาทางแนะนำปลุกปลอบให้เด็กทำสำเร็จผู้ใหญ่ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำเอง
2. เพิ่มทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนอื่นๆ ให้ทำงานประสานกันได้ดี ขึ้น ทำให้เด็กมีโอกาสที่จะเล่นและทำกิจกรรมร่วมกันกับหมู่คณะได้
3. มีการเรียนรู้กว้างขวางขึ้น และมีความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเองชัดเจนขึ้น เด็กมีความรู้ อ่านหนังสือได้คล่องได้มีโอกาสอยู่ร่วมและทำกิจกรรมกับหมู่คณะเด็กจะมีความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเองถูกต้องขึ้น สามารถควบคุมความรู้สึกไว้ได้ เมื่อเด็กทำสิ่งที่ผิดพลาดไป มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

พัฒนาการทางสังคม

เด็กวัยนี้มีสังคมกว้างขึ้น รู้จักคนเพิ่มขึ้น เช่น เพื่อน ครู พ่อแม่พี่น้อง รู้จักคนอื่น ๆ เช่น พยาบาล การสังคม การเล่นยังเล่นต่าง คนต่างเล่น เพียงแต่มารวมกลุ่มกันเท่านั้น วิธีการเล่นเปลี่ยนอยู่เสมอ ส่วนมากเขาใจตัวเองและต้องการชัยชนะผู้เดียว เด็กชายมักจะเล่นกับเด็กชายด้วยกัน

สิ่งที่สำคัญที่ช่วยให้เด็กปรับตัวทางสังคมได้ดีนั้น คือ

1. ประสพการณ์ ทางบ้าน
2. สนามที่เด็กวิ่งเล่น เป็นสิ่งสำคัญให้เด็กมีความพัฒนาการทางสังคม ที่สนามเด็กเล่น จะมีเสียงแสดงความพอใจ ความสนุก การทะเลาะวิวาท ผลักกัน ช่มชู้ แย่งชิงและชกต่อยกัน ทั้งนี้เพราะเด็กวัยเข้าเรียนตอนต้นถือเอาตัวเองเป็นใหญ่อยู่ ต่อเมื่อพ้นอายุ 8 ปีแล้วเด็กจะเริ่มรู้ว่าตนต้องไม่เอาใจตนเอง เด็กพยายามจะปรับตัวเข้าหมู่คณะการแย่งชิงกันเป็นการเรียนรู้ในการรักษาสติของตนเอง

3. บทบาทของครู การจัดให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้ครูเป็นผู้ช่วยแนะนำ ให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาของกลุ่มได้ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาการทางด้านปัญญา

ประสบการณ์จะทำให้เด็กมีความรู้เพิ่มเติม ที่บ้าน ที่สนามเด็กเล่น ที่โรงเรียน ขณะดูภาพยนตร์ ฟังวิทยุ หรือการอ่านการ์ตูน

ปัญญาจะเกิดได้ทั้งดังเหตุดังต่อไปนี้

1. ต้องมีแรงจูงใจ ปรารถนาให้ตนเป็นที่ยกย่องรักใครของผู้อื่น ให้ตนเป็นที่ยอมรับ
2. ต้องมีสิ่งเร้า ความสนใจการมีความต้องการไม่ได้ตามตนต้องการเจตนาคติของบิดามารดาที่มีต่อเด็ก
3. การได้ลงมือทำเอง กิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสวางโครงการและได้ปฏิบัติด้วยตนเอง

วัย 6-7 ปี ชอบวาดรูป ระบายสีปั้นและงานไม้

วัย 8 ปี โทรมทัศน์และภาพยนตร์มีส่วนให้ผลดีและผลเสียกับเด็กได้ทั้งอารมณ์และปัญญา การอ่าน เด็กยังอ่านไม่คล่อง มักชอบอ่านหนังสือการ์ตูน

วัย 9 ปี เป็นเด็กวัยที่สนใจการอ่านมากชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องเด็ก วิทยุชอบฟังเพลง รายการขบขัน เรื่องทนายปัญหา เด็กหญิงชอบดนตรี

จากการวิจัยเรื่องของการอ่านของเด็ก

- 8 - 12 ปี จะอ่านหนังสือ 1-2 เล่ม ต่อเดือน และจะเพิ่มขึ้นอีกในระยะ 2 ปีข้างหน้า
- 5 ปี สนใจฟังนิทานง่าย ๆ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เด็ก ๆ ด้วยกันชอบหนังสือที่มีภาพมาก
- 6 - 7 ปี สนใจหนังสือภาพ เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ
- 10 - 12 ปี สนใจเรื่องวิทยาศาสตร์ นิทานและสัตว์ต่าง ๆ

ตัวอย่างความสนใจในการอ่านของเด็กในโรงเรียนประถม

ป.1 อ่านเรื่อง สัตว์และบทละครต่าง ๆ

ป.2 อ่านเรื่อง เพลงเด็ก ๆ

ป.3 อ่านเรื่อง นางฟ้าต่าง ๆ

ป.4 อ่านเรื่อง ตลกขบขันไร้สาระต่าง ๆ

ป.5 อ่านเรื่อง เกี่ยวกับพระเอกตามความคิดฝันของพวกเขา เรื่องปล้นและอันตรายต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เวลา วัยนี้มีความเข้าใจในเรื่องเวลาดีขึ้น สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ประจำวัน เช่น เวลากินอาหาร เวลาโรงเรียนเลิก เข้าไปนอนเอง การใช้เงิน รู้จักประหยัด เช่น รู้จักเก็บเงินไว้ซื้อบัตรผ่านประตูการแข่งขันของโรงเรียน การสะสม ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการสะสม และให้ความรู้เหล่านั้นแก่เพื่อน ๆ ความสนใจ สนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในสีสันสะดุดตา สนใจสัตว์เลี้ยง ภาพระบายสี การเล่นที่ใช้กำลังแขนขา

3. การพัฒนาการของเด็กวัยตอนปลาย (10 - 12 ปี)

วัยนี้อาจจะเริ่มตั้งแต่ 9 ปี ก็ได้ควรเกี่ยวข้องกันเป็นวัยก่อนเข้าสู่วัยรุ่น

พัฒนาการทางกาย

โดยทั่วไปการได้อาหาร อากาศ แสงแดด และการออกกำลังกายเคลื่อนไหว จะทำให้เจริญเติบโตก่อนถึงวัยเติบโตหนุ่มสาว เด็กจะมีระยะพัก อยู่ระยะหนึ่ง คือ ไม่โตขึ้นเลย ในขณะที่ที่เจริญเติบโต แขนยาวออก มือใหญ่ขึ้น ลักษณะเพศของเด็กหญิงจะปรากฏขึ้นเรื่อย ๆ เด็กชายใหญ่กว้างขึ้น

เด็กชายหญิงส่วนมากเริ่มที่จะเข้าสู่ความเจริญเติบโตทางเพศเมื่ออายุประมาณ 11 ปี อายุ 13 ปี หญิงมีระดู เด็กชาย 14 ปี มีน้ำอสุจิ อย่างไรก็ตามนิสัยการเจริญเติบโตไม่พอดี เด็กชายอาจจะเข้าสู่ภาวะทางเพศ เมื่ออายุ 12 - 16 ปี

พัฒนาการทางอารมณ์

อารมณ์ของเด็กจะมีการพัฒนาการขึ้นเป็นลำดับ โดยทำให้อารมณ์ของเด็ก 9 - 12 ปีจัดอยู่ในระดับปานกลาง คือไม่ดีหรือร้ายเกินไป เด็กสามารถรักษาอารมณ์ได้ดีพอสมควร และปรับอารมณ์ได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ไม่โกรธง่าย เมื่อโกรธจริงจะแสดงออกมาด้วยการชกฝ่า ถ้าสิ่งอยู่ใกล้ตัวกระทบเท้าวัยนี้ไม่ชอบการแข่งขัน เด็กไม่ต้องการเด่นกว่าคนอื่น ไม่ชอบนอนตามเวลาไม่รักษาความสะอาด ไม่ชอบแต่งกายตามที่พ่อแม่แนะนำ เด็กชายชอบใช้ภาษาไม่สุภาพเรียบร้อย

ผู้ใหญ่ควรที่จะให้โอกาสแก่เด็กวัยก่อนวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น และเข้าใจพฤติกรรมขึ้น ๆ ลง ๆ ของเด็กวัยนี้ก่อนด้วย การดูแลและการบังคับไม่ให้ผลดี ให้ความไว้วางใจ และอิสระแก่เด็กบ้าง ความกลัวในเด็กวัยนี้ไม่มี แต่มีแต่ความกังวลใจแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการ ของเด็กในวัยนี้

- อาหารที่มีคุณค่า
  - เล่นกีฬาที่ช่วยให้พัฒนาการทักษะส่วนบุคคล
  - การพักผ่อนอย่างพอเพียง
  - ความช่วยเหลือให้เข้าใจแบบแผนความเจริญเติบโตตามธรรมชาติ
- มีสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และหนังสือที่ช่วยให้เกิดความคิดในการทำกิจกรรมหรือใช้กำลังเคลื่อนไหวโดยผู้ใหญ่ไม่บังคับได้รับการรับรองในความ สามารถและได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความรัก ความอบอุ่น การยกย่อง จากผู้ใหญ่

พัฒนาการทางสังคม

- แก๊งค์หรือกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กวัยนี้มาก เด็กจะรู้สึกว่าเขา
- ได้มีส่วนเป็นเจ้าของ ต้องการเหมือนเพื่อน ทั้งการพูดจา กริยาท่าทาง พฤติกรรมและการแต่งกาย ชื่อสัตย์ต่อกลุ่ม
  - เด็กหญิงและชายจะแยกกันเล่นเมื่ออายุ 11 ปี
  - เด็กชายชอบเล่นใช้กำลังกล้ามเนื้อ และกีฬาที่มีกฎเกณฑ์มากกว่า ผู้หญิงไม่ชอบเล่นกับตัววัตถุ แต่ชอบเล่นกับบุคคล ไม่ชอบอยู่คนเดียว
  - ในการสัมพันธ์กับครอบครัว เด็กชายอายุ 12 ปี ไม่ใคร่ใกล้ชิดพ่อแม่

พัฒนาการทางปัญญา

เมื่อเข้าวัยรุ่นตอนปลายวุฒิภาวะทุกด้านกำลังงอกงามเต็มที่ เด็ก 9 - 10 ปี สนใจการอ่านที่มีความคิดเป็นของตัวเองมากขึ้น สามารถคิดและตัดสินใจเองได้ รู้จักรับผิดชอบ ให้เหตุผลเข้าใจเรื่องความจริง ความซื่อสัตย์ และมีความเห็นอกเห็นใจ ของชอบสะสมของแต่ยังไม่รู้จักแยกประเภท สนใจทำกิจกรรมร่วมกันมากกว่าทำแต่ลำพัง

เมื่อเด็ก 12 ปี มีลักษณะเด่นทางปัญญา คือ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น รู้จักตัดสินใจ ชอบทำกิจกรรมร่วมกัน

ความสนใจ เด็กชายจะชอบศิลปะ วิทยาศาสตร์ สนใจเลี้ยงสัตว์ ดูภาพยนตร์ โทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือการ์ตูน ช่วยตนเองได้ ชอบไปเที่ยวไกล ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. พัฒนาการของเด็กวัยรุ่นตอนต้น (13 – 15 ปี)

คำว่า “วัยรุ่น” หมายถึง วัยที่ก้าวสู่วุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์แล้ว สามารถเป็นพ่อเป็นแม่ได้ วัย 13 – 15 ปี จึง อยู่ในวัยรุ่นตอนต้นของเด็กหญิง แต่เป็นวัยก่อนวัยรุ่นของเด็กชาย

พัฒนาการทางกาย

อัตราการความเจริญเติบโตเริ่มช้าลง รูปร่าง เข้าสู่ของผู้ใหญ่ การเข้าสู่ระยะเร่งของการแตกเนื้อหนุ่ม คงอยู่ในระหว่างอายุ 14 – 15 ปี บางคนอาจเร็วหรือช้ากว่านี้ เด็กชาย อายุ 14 ปีจะมีร่างกายขยายใหญ่เห็นได้ชัด สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เด็กจะกังวลถึงความสูงของตนมากขึ้นตามลักษณะเพศจะเจริญขึ้นเรื่อย ๆ ได้แก่ มีกล้ามเนื้อมากขึ้น ทำให้เพศชายดูแข็งแรง เสี่ยงจะแตกพร่า เมื่ออายุ 16 – 18 ปี หลังจากนั้นไปอีก 1 – 2 ปีเด็กจะบังคับเสียงได้

พัฒนาการทางอารมณ์

เป็นวัยที่ได้ชื่อว่า “พายุบุแคม” คือ มีอารมณ์รุนแรง แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยและตรงเกินไป ความชอบและไม่ชอบของวัยรุ่นนี้รุนแรงมากไม่ยอมใครง่าย ๆ อาจเป็นคนโอ้อวดหรือกลับเป็นเห็นแก่ตัวอย่างเด็ก ๆ ได้เมื่ออยู่บ้านชอบเก็บตัวอยู่ในห้องตามลำพัง ไม่ต้องการให้ใครรบกวน วัยนี้เป็นวัยเข้าหมู่ เข้าพวก ต้องการอยู่กับเพื่อน

ความต้องการที่สำคัญ ก็คือ ต้องการยอมรับในความเป็นชายหญิงอย่างเต็มที่ จากคนอื่น เด็กจะกังวลใจในความสูงความเตี้ย ความอ้วน ความผอม การมีร่างกายผิดส่วน

เด็กวัยรุ่นที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายและรุนแรงก็เพราะ

1. ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย
2. ความเปลี่ยนแปลงของอวัยวะภายใน กระเพาะอาหารขยายขึ้นทำให้เด็กกินจุ มีพลังงานมาก ก็สามารถใช้ทำกิจกรรมที่ต้องการใช้แรง สาเหตุให้เหนื่อยง่าย ต้องการการพักผ่อน

3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เด็กวัยรุ่นจะมีประสบการณ์ใหม่ขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นประสบการณ์ที่หามาได้ด้วยตนเอง และมักจะเป็นที่ขัดแย้งกับผู้ใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาการทางสังคม

- ความสัมพันธ์ในครอบครัว เด็ก อายุ 13 ปี มักชอบอยู่ตามลำพัง หลบซ่อน เพราะเปลี่ยนแปลงภายใน ชอบหลบซ่อนอยู่ในห้อง ชอบความอิสระ
- ความสัมพันธ์กับเพื่อน เด็กชาย ยังไม่มีเพื่อนสนิท เขามักร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ มากขึ้น เป็นจำนวน 4 – 5 คน แต่ละคนคิดว่าเป็นเพื่อนที่ดีของเขา มีความต้องการมากขึ้น จะทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ทั้งใจโรงเรียนและนอกโรงเรียน เด็กชายจะสนใจเด็กหญิงเมื่ออายุ 14 ปี เป็นวัยรวมพวก และเลียนแบบ คนที่เข้าพวกไม่ได้ก็จะเป็นคนหลบซ่อนไม่เข้าใจเพื่อนฝูงขาดความสุข
- การที่เด็กได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนฝูง ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นรายงาน ความสัมพันธ์ทางสังคมในอนาคตที่ต้องการช่วยเหลือ รู้จักคบเพื่อนที่ถูกต้อง เด็กต้องการเป็นตัวของตัวเอง มากขึ้น

พัฒนาการทางปัญญา

เด็กวัยรุ่นมีพลังงานมาก มีความกระตือรือร้น ความสามารถช่วยขึ้นหลายอย่าง สนใจผู้อื่น สนใจมากขึ้นในเรื่องความแตกต่างของบุคลิกภาพ สามารถใช้ความคิดของตนเองได้อย่างมีเหตุผล สามารถในการอภิปราย ขอบดูโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือวรรณคดี และการ์ตูนที่เหมือนกระจกอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาการปรับปรุงตนเองได้

กล่าวโดยทั่วไป พัฒนาการทางปัญญาของเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีในเรื่องต่อไปนี้

1. เพิ่มความสนใจในตนเอง และมองเห็นการณ์ไกลได้ พยายามรู้จักตนเอง พยายามขัดเกลาพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่เสมอ เป็นรากฐาน

2. ปลุกฝังการพึ่งตนเอง จะเห็นได้ว่าเด็กวัยรุ่นนี้มีความต้องการความเป็นอิสระ แสดงความคิดและวางโครงการทำกิจกรรมด้วยตนเอง

3. รู้จักปรับตนเอง และจงรักภักดี ต่อบุคคลในครอบครัว ต่อโรงเรียนและต่อชุมชน เด็กจะซื่อสัตย์ รักครู รักเพื่อน รักหมู่คณะ ชอบช่วยงานบ้านเต็มใจทำงานเพื่อหมู่คณะ จะเห็นได้การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน เหตุของการวิวาททางการแพ้กีฬาแพ้นักคนไม่แพ้ เด็กวัยรุ่นชอบหลงผิดลองถูก

การเรียนรู้นี้เป็นวิชาสำคัญเพราะเด็กได้ลงมือทำเอง ได้พบปัญหาและวิชาการแก้ปัญหา ผู้ใหญ่ควรให้โอกาสเด็กลงทำด้วยตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสนใจเนื่องจากเด็กวัยรุ่นมีเพื่อนมาก จึงสนใจกีฬาเป็นทีม และกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มสนใจในการทำงานแปลก ๆ ที่ยาก เช่น เครื่องยนต์กลไก ต้องการความสามารถขั้นเรื่อย ๆ ชายมีความสามารถในการเล่นกีฬากลางแจ้ง การอ่าน ดนตรี ดุโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ความสามารถในการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ บทที่สนใจการอ่านเกี่ยวกับเรื่องจักรวาล ดินฟ้าอากาศ เรื่องราวของมนุษย์ทั้งทางชีวประวัติ สรีรวิทยา จิตวิทยา

5. วัยรุ่นตอนปลาย (16 - 18 ปี)

วัยรุ่นที่เป็นช่วงสุดท้ายของการที่เราจะเรียกบุคคลว่า "เด็ก" อีกต่อไป เพราะเมื่อผ่านพ้นวัยนี้แล้วก็จะถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบและรับบทบาทของผู้ใหญ่ไว้แทนที่ ระยะเวลาวัยรุ่นตอนปลายจึงถือว่าเป็นระยะคาบเกี่ยว ที่บุคคลจะต้องใช้ความสามารถในการปรับตัวให้ กับสิ่งแวดล้อม หลายอย่างในเวลาเดียวกัน

ระยะวัยรุ่นตอนปลายนี้ปรากฏว่า ความเจริญของร่างกายที่สืบต่อจากระยะวัยรุ่นตอนต้นนั้น จะต้องสิ้นสุดในระบะนี้เอง การแบ่งแยกหน้าที่ของกล้ามเนื้อต่าง ๆ ตลอดจนกระทั่งบุคลิกภาพลักษณะการปรากฏกายที่ดู เคอะเขินก็จะเข้าเป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้นเป็นลำดับ นอกจากนี้มีลักษณะทางด้านจิตใจที่กล่าวกันว่า "พายุบุแคม" ซึ่งเกิดขึ้นในระยะการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในวัยรุ่นตอนต้นก็จะค่อย ๆ พัฒนาให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้นทุกที จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาหรือความเผชิญกับความยุ่งยากใจ เด็กวัยรุ่นตอนปลายจะมีความรอบคอบและสุขุมมากขึ้น ยอมรับสภาพและความเป็นจริงตามธรรมชาติยิ่งขึ้นทุกทียิ่งไปกว่านั้นการเกี่ยวข้องและร่วมกิจกรรมการกับผู้ใหญ่ที่เพิ่มขึ้นก็จะช่วยให้วัยรุ่นก้าวไปสู่ความเจริญทางด้านบุคลิกภาวะมาก

กล่าวโดยสรุประยะวัยรุ่นตอนปลายเป็นระยะของการพัฒนาการที่ลักษณะความคิดเห็น ความสนใจบุคลิกภาพและปรัชญาชีวิต วัยรุ่นจะต้องปรับตนเองให้เข้ากัน ความต้องการทางสังคมและสภาพความเป็นจริงมากขึ้นเป็นลำดับ แต่สิ่งสำคัญที่ควรเข้าใจก็คือ แม้วัยรุ่นจะ "โต" ขึ้นมากเพียงไรในความรู้สึกรักของตัวเอง แต่วัยรุ่นก็ยังต้องการให้พ่อแม่คอยสนับสนุนและแนะนำให้ เขาก้าวไปสู่ชีวิตผู้ใหญ่มั่นคงและอบอุ่นใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 งานสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน

ในการจัดสวัสดิการแก่เด็กและเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด ถึง 18 ปี ที่เป็นเด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง เร่ร่อน ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย ถูกกระทำทารุณถูกใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ครอบครัวมีฐานะยากจน รัฐบาลจึงได้มอบหมายหน้าที่การจัดสวัสดิการให้แก่กรมประชาสงเคราะห์เพื่อมุ่งเน้นให้บริการ เพื่อเด็กและเยาวชนจะได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมที่ดี โดยได้จัดในรูปแบบดังนี้

1. สงเคราะห์เด็กในสถานสงเคราะห์

เด็กที่เข้าอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์นับว่าเป็นวิธีการสุดท้ายในลักษณะบริการจัดหา บ้านทดแทน ให้แก่เด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง หรือเด็กขาดผู้ปกครองชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งโดยพิจารณาเด็กที่จะรับเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงเพศ อายุของเด็กแต่ละราย ซึ่งประเภทสถานสงเคราะห์ และบริการที่จัดให้เด็ก มีดังนี้

1.1 สถานสงเคราะห์เด็ก

ปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์เด็กชาย - หญิง อายุแรกเกิดถึง 18 ปี รวม 20 แห่ง ให้บริการแก่เด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง ให้ได้รับบริการปัจจัย 4 และพัฒนาด้านการศึกษาทั้งสายสามัญ สายอาชีพ สันทนาการ อบรมศาสนาและจริยธรรม ฝึกอบรมอาชีพ จัดหางานให้ทำ เพื่อเด็กจะได้พัฒนาตนเอง มีทักษะเชิงวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองต่อไปได้ในอนาคต รวมทั้งสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสเรียนในสถานบันการศึกษาภายนอก ตามความสามารถ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รู้จักการปรับตัว สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเรียนรู้การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมภายนอก

1.2 สถานแรกรับ และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

ปัจจัยมีสถานแรกรับเด็กชาย - หญิง 2 แห่ง และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก 2 แห่ง รับเด็กเร่ร่อน ขอดทาน ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย และเด็กที่ถูกกระทำทารุณ เข้าอุปการะเลี้ยงดู ให้บริการปัจจัย 4 และพัฒนาการทางการศึกษาทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และพัฒนาฟื้นฟูจิตใจให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

ได้อย่างปกติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพเด็ก

ปัจจุบันมีศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพเด็กและเยาวชน 1 แห่ง ที่จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการฝึกอาชีพเด็กและเยาวชนโดยเน้นด้านเกษตรกรรม และฝึกฝนเพื่อให้เด็กเกิดทักษะอย่างแท้จริง

2. คุ่มครองสวัสดิภาพเด็กในครอบครัว

การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กรมประชาสงเคราะห์ได้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยออกสำรวจตรวจตรา และให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเร่ร่อน ขอดาน หรือเด็กที่ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย และเด็กถูกละเมิดทำทารุณ ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาเด็กและครอบครัว และติดตามสอดส่องความประพฤติเด็กที่ผู้ปกครองขอรับกลับไปอุปการะ

ตารางที่ 2.4 / 1 แสดงผลการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ประจำปี 2540

(หน่วย : ราย)

กิจกรรม	ผู้รับบริการ
งานสวัสดิภาพเด็ก	
- สำรวจเด็กเร่ร่อน ขอดาน มีปัญหาความประพฤติ โดยรับจากสถานีตำรวจ หรือผู้ปกครองนำส่ง	1,372
- ช่วยเหลือเด็กถูกละเมิด	93
- รับแจ้งเด็กหาย พลัดหลง	28
- ติดตามความประพฤติเด็กเร่ร่อนที่เข้ามาสถานแรกรับเด็กแล้ว 1 ครั้ง	754
- เด็กที่อยู่ระหว่างการติดตามความประพฤติ	671
- ตรวจสอบหนังสือเดินทางเด็ก	277
รวมทั้งสิ้น	3,195

ที่มา : รายงานประจำปี 2540 ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กิจกรรมค่ายพักแรมสำหรับเด็กด้อยโอกาส

เพื่อให้เด็กที่มีปัญหาความประพฤติ เด็กเร่ร่อน เด็กด้อยโอกาสของหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์ องค์การภาคเอกชนและเด็กในชุมชนต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมซึ่งใช้เป็นสื่อในการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ รู้จักระเบียบวินัย รักและห่วงใยในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ตลอดจนให้เยาวชนมีทักษะการใช้ชีวิตในสังคมอย่างถูกต้องและรู้จักเลือกทางชีวิตที่ดีต่อไป

2.5 หลักการสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือในสถานสงเคราะห์โดยทั่วไป

หลักการสงเคราะห์ที่สำคัญทั่วไปมี 7 ประการ คือ

1. ต้องพยายามช่วยให้เด็กได้อยู่ร่วมกับบิดามารดา หรือญาติพี่น้อง หรือผู้อื่นที่พึงให้ความอบอุ่นกับเด็กได้
2. ต้องช่วยให้เด็กในความอุปการะได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมแก่สภาพและวัยของเด็ก
3. ต้องช่วยให้เด็กได้รับการศึกษาและอบรมที่เหมาะสม
4. ในเวลาป่วยไข้เด็กจะได้รับการรักษาพยาบาล
5. การรับเด็กเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์นั้น จะกระทำเฉพาะใน กรณีที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น
6. เมื่อรับเด็กเข้าสถานสงเคราะห์แล้วพยายามที่จะให้เด็กกลับไปอยู่กับครอบครัว ให้มีโอกาสอันควร
7. จะต้องมี การติดตามผลการสงเคราะห์ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ประเภทและจำนวนสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐและเอกชนในปัจจุบัน

การที่เด็กเข้าอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ นับว่าเป็นวิธีการสุดท้าย ในลักษณะบริการจัดหา บ้านทดแทน ให้แก่เด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง หรือเด็กขาดผู้ปกครองชั่วคราวระยะหนึ่ง โดยพิจารณาเด็กที่จะรับเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงเพศอายุของเด็กแต่ละราย

2.6.1 ประเภทของสถานสงเคราะห์เด็ก มีดังนี้

สถานสงเคราะห์เด็กที่มีหลายชนิด จำแนกเป็นชนิดใหญ่ ๆ ได้ 2 ชนิด

1. สำหรับเด็กอ่อนที่มี 2 ชนิด

- อุปการะเลี้ยงดูเด็กทั้งกลางวันและกลางคืน

- รับเลี้ยงเด็กกลางวัน

2. สำหรับเด็กโตอายุตั้งแต่ 7 - 18 ปี มี 5 ชนิด

- เป็นที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู และศึกษาอบรมด้วย

- แบบหอพักเด็ก แต่ไปเรียนข้างนอก เช่น บ้านมหาเมฆเป็นสถาน

ฝึกอบรมเด็ก ที่กระทำผิดกฎหมาย เช่น ที่บ้านห้วยโป่ง บางนา

- เป็นศูนย์ฝึกอาชีพ

- เป็นสถานแรกรับเด็ก เป็นที่สำหรับอุปการะเด็กชั่วคราว เช่น หมู่

บ้านเด็กโสสะแห่งประเทศไทย บางปู

2.6.2 ลักษณะของสถานสงเคราะห์เด็ก มี 2 แบบ คือ

1. เป็นที่พักรวมเป็นห้องใหญ่ เช่น ที่สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง

2. จัดให้เด็กอยู่ในบ้านๆ ในลักษณะคล้ายเป็นครอบครัว เช่น ที่บ้านมหาเมฆ สถานอุปการะเยาวชนชาย มูลนิธิมาราชบ้านราชวิถี หมู่บ้านเด็กโสสะแห่งประเทศไทย บางปู โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 จำนวนสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐ

ปัจจุบันกรมประชาสงเคราะห์มีสถานสงเคราะห์อยู่ 17 แห่งคือ
เป็นสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน 2 แห่ง คือ

1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ตั้งอยู่ที่ถนนพระราม 6 ตำบลทุ่งพญาไท อำเภอพญาไท กรุงเทพฯ รับผิดชอบการเด็กชาย - หญิง อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ที่กำพร้าอนาถาถูกทอดทิ้งไว้ตามโรงพยาบาล หรือสาธารณสถาน โดยมีนายแพทย์นักสังคมสงเคราะห์พยาบาล และพี่เลี้ยงให้การอุปการะเลี้ยงดูในรอบปี 2518 ให้ความอุปการะเด็กทั้งสิ้น 242 คน

2. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ตั้งอยู่ในที่ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวิธีการดำเนินงานเหมือนกับสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 209 คน

เป็นสถานแรกรับ 3 แห่ง คือ

1. สถานแรกรับเด็กหญิงพญาไท

ตั้งอยู่ที่ถนนราชวิถี ตำบลทุ่งพญาไท อำเภอพญาไท กรุงเทพฯ รับผิดชอบการเด็กหญิงอายุ 7 - 18 ปี ซึ่งเป็นเด็กเกรเร เร่รอน พลัดหลง หรือประพฤติไม่สมควรแก่วัย เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาเด็กแต่ละราย ก่อนพิจารณาส่งตัวไปรับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์เด็กต่าง ๆ ส่งคืนผู้ปกครอง หรือรับบริการอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อไป ในรอบปี 2518 ได้ให้อุปการะเด็กทั้งสิ้น 287 คน

2. สถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด

ตั้งอยู่ที่ถนนนวมิเวศน์ ตำบล บางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รับผิดชอบการเด็กชายอายุตั้งแต่ 7 - 18 ปี มีวิธีดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่นเดียวกับ สถานแรกรับเด็กหญิงพญาไท ในรอบปี 2518 ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 1515 คน

3. สถานแรกรับเด็กชายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น
 รับอุปการะเด็กชาย อายุ 7 – 18 ปี ในเขตจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิธีดำเนินงานเช่นเดียวกันกับสถานแรกรับเด็กหญิงพญาไท ในรอบปี 2518 ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 226 คน

สถานสงเคราะห์เด็กมี 12 แห่ง คือ

1. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

ตั้งอยู่ที่ถนนราชวิถี ตำบลทุ่งพญาไท อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร รับอุปการะเด็กหญิงอายุตั้งแต่ 5 – 18 ปี และเด็กชายอายุตั้งแต่ 5 – 7 ปี สถานสงเคราะห์ แห่งนี้จัดให้เด็กได้รับการศึกษาด้านสามัญตั้งแต่อนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 4 เด็กที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว ไม่ประสงค์จะเรียนต่อ ทางสถานสงเคราะห์จะจัดฝึกวิชาชีพให้ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า การจัดดอกไม้สด ประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง ทอพรม เสริมสวย การครัว ส่วนเด็กที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วถ้าเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และประสงค์จะเรียนต่อในชั้นสูง ทางสถานสงเคราะห์จะพิจารณาลาออกไปศึกษาในโรงเรียน ซึ่งอยู่ในชุมชนใกล้เคียงกับสถานสงเคราะห์แบบเข้าไปเย็นกลับ ในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 646 คน

2. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ

ตั้งอยู่ที่ถนนลินจี่ ตำบลทุ่งมหาเมฆ อำเภอยานนาวา กรุงเทพฯ รับอุปการะเด็กชายอายุ 7 – 18 ปี ทำการศึกษาเล่าเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีความประพฤติเรียบร้อย ซึ่งสถานสงเคราะห์เด็กต่าง ๆ ได้คัดเลือกส่งตัวมารับการสงเคราะห์ สถานสงเคราะห์แห่งนี้ไม่มีโรงเรียนในสถานสงเคราะห์ ในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 172 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด

ตั้งอยู่ที่ถนนภูมิเวศน์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รับผิดชอบการดูแลเด็กชายอายุตั้งแต่ 7 - 18 ปี สถานสงเคราะห์แห่งนี้จัดเป็นให้เด็กรับการศึกษา ด้านสามัญตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 7 และให้การศึกษาด้านฝึกวิชาชีพสาขาต่างๆ แต่เด็กด้วย เช่น ช่างเรียงพิมพ์ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างตัดผม ช่างปั้นเครื่องดินเผา ช่างไม้ และเกษตร โดยใช้หลักปฏิบัติการเช่นเดียวกันกับสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะเด็กทั้งสิ้น 475 คน

4. สถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมหาราช

ตั้งอยู่ที่ถนนรังสิต - นครนายก ตำบล รังสิตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี การก่อสร้างและปรับปรุงอาคารสถานที่ ใช้เงิน ของมูลนิธิมหาราชเพื่อเป็น พระบรมราชานุสรณ์น้อมเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในพระราชวโรกาสเจริญพระชนม์มายุ ครบ 3 รอบ เมื่อ พ.ศ. 2506 รับผิดชอบการดูแลเด็กชายอายุตั้งแต่ 7 - 18 ปี สถานสงเคราะห์แห่งนี้จัดให้มีเด็กได้รับการศึกษาด้านสามัญตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 - ป.7 และให้การศึกษาวิชาชีพสาขาต่างๆ ในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 545 คน

5. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง

ตั้งอยู่ที่ถนนสุขุมวิท ตำบลโรงโม่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี รับผิดชอบการดูแลเด็กชายอายุ 7 - 18 ปี มีวิธีการดำเนินงานเหมือนกันกับเด็กชายบ้านปากเกร็ด ในรอบปี 2518 ให้ความอุปการะแก่เด็ก 352 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง

ตั้งอยู่ที่ถนนช้างเผือก ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา รับผิดชอบเด็กชายอายุตั้งแต่ 7 - 18 ปี มีวิธีการดำเนินงานเหมือนสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด แต่สถานสงเคราะห์แห่งนี้ไม่มีโรงเรียนภายในสถานสงเคราะห์ เด็กทั้งหมด ออกไปรับการศึกษา ตามโรงเรียนต่าง ๆ นอกสถานสงเคราะห์ ในรอบ ปี 2518 ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 299 คน

7. สถานสงเคราะห์ชายบ้านหนองคาย

ตั้งอยู่ที่ถนนท่าบ่อศรี เชียงใหม่ ตำบลต่างบกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย รับผิดชอบเด็กชายอายุตั้งแต่ 7 - 18 ปี การก่อสร้างอาคารสถานที่ใช้เงินบริจาคช่วยเหลือราษฎร ประสพอุทกภัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2509 ร่วมกับเงินงบประมาณ มีวัตถุประสงค์ที่จะอุปการะเด็กกำพร้าอนาถาไร้ที่พึ่ง เนื่องจากบ้านเรือนและครอบครัวประสพอุทกภัยในครั้งนั้น แต่ต่อมาได้พิจารณารับเด็กกำพร้าอนาถาไร้ที่พึ่งในกรณีอื่น ๆ ด้วย ดำเนินงานเหมือนสถานสงเคราะห์เด็กปากเกร็ด ในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะทั้งสิ้น 237 คน

8. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช

ตั้งอยู่ที่ถนนราชดำเนินนอก ตำบลศาลามีชัย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สร้างขึ้นจากเงินบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลช่วยเหลือราษฎรที่ประสบ ภาวะภัยภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. 2505 มีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภาวะภัยภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. 22505 มีวัตถุประสงค์ที่จะอุปการะเด็กกำพร้าอนาถา ที่บ้านเรือนและครอบครัวประสบภาวะภัยภาคใต้ต่อมาได้มีสถานรับเด็กกำพร้าอนาถาไร้ที่พึ่ง ในกรณีอื่น ๆ ด้วย มีวิธีการดำเนินงานเหมือนสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ดในรอบปี 2518 ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 316 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่

ตั้งอยู่บนถนนเชียงใหม่ – ผาวน ตำบลคอนแก้วอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ รับผิดชอบการเด็กชายอายุตั้งแต่ 7 – 18 ปี มีวิธีการดำเนินงานเหมือนสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ดในปี 2518 ได้ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 200 คน

10. สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด

ตั้งอยู่ที่ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รับผิดชอบการเด็กพิการทางร่างกาย ชายหญิงที่สามารถช่วยตนเองได้ อายุ 5 – 18 ปี ที่กำพร้าอนาถายากจนไร้ที่พึ่ง หรือไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้ เนื่องจากความจำเป็นบางประการ โดยจัดให้เด็กได้การศึกษาด้านสามัญและวิชาชีพตามสภาพพิการ ในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะทั้งสิ้น 127

11. สถานสงเคราะห์เยาวชนบ้านห้วยโป่ง

ให้บริการฝึกอบรมเด็กกระทำผิดกฎหมายตามคำสั่งศาลกรมประชาสงเคราะห์มีหน้าที่ตาม พ.ร.บ. จัดฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2507 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2510 โดยรับเด็กที่ร่ำราชอาณาจักร มีคำพิพากษาว่ามีความผิดรับเด็ก อายุ 8 – 18 ปี โดยให้ศึกษาวิชาสามัญ ป1-ป7 และมีการฝึกอาชีพให้ด้วย เช่น ตัดเย็บ เสื้อผ้า ตัดผม ช่างไม้ ช่างยนต์ ช่างเย็บหนัง นอกจากนี้ยังอบรมธรรมจรรยาและความประพฤติ ในรอบปี 2518 ได้ฝึกอบรมเด็กทั้งสิ้น 408 คน มีเด็กพ้นการฝึกอบรม 97 คน คงเหลือเด็กที่ในสถานเยาวชน 311 คน

12. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ที่อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ให้บริการคุ้มครองเด็ก รับเด็กอายุ 12 – 18 ปี ที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน และไม่มีงานทำหรือมีปัญหาความประพฤติเข้ารับการฝึกอบรมวิชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชีพ และอบรมบ่มนิสัยเพื่อให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองดีต่อไป มีการฝึกวิชาชีพ 5 สาขา คือ ช่างเครื่องยนต์ วิชาช่างไม้ก่อสร้าง ช่างไม้ครุภัณฑ์ วิชาตัดเย็บเสื้อผ้า และเกษตรกรรมในรอบปี 2518 ได้ให้ความอุปการะแก่เด็กทั้งสิ้น 149 คน

2.6.4 การศึกษาอาคารสถานสงเคราะห์เด็กของรัฐ

ตารางที่ 2.6.4 / 1 แสดงถึงลักษณะอาคารที่พักอาศัยของสถานสงเคราะห์เด็ก

สถานสงเคราะห์เด็ก	ลักษณะอาคารที่พักอาศัยของเด็ก	ผลที่เด็กได้รับ
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด	<p>การจัดที่พัก จะจัดให้เด็กอยู่รวมกันภายในห้องโถงใหญ่ ในลักษณะแบบหอพัก อาคารหอพักมีอยู่ทั้งหมด 6 หลัง จัดให้เด็กอยู่หลังละประมาณ 60 - 70 คน มีพ่อบ้านคอยควบคุมดูแล หอละ 2 คน ทำหน้าที่ผลัดเป็นเวรกัน จำนวนดังกล่าวเป็นจำนวนที่มากเกินไป พ่อบ้านเพียง 2 คน ดูแลไม่ทั่วถึง</p> <p>ภายในอาคารยังขาดห้องต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันของเด็ก เช่นห้องทำการบ้าน เด็กต้องทำการบ้านกับพื้น บริเวณที่สวดมนต์ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการที่จะให้เด็กมีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กยังขาดชีวิตความเป็นอยู่แบบครอบครัว ไม่ได้รับความอบอุ่นและการดูแลที่ทั่วถึง เพราะเด็กอยู่รวมกันมากเกินไป จำนวนพ่อบ้านมีน้อย 2. เกิดปัญหาเด็กหนีออกจากสถานสงเคราะห์มากที่สุด เพราะขาดการควบคุมดูแล 3. ภายในหอพัก ยังจัดไม่เป็นสัดส่วน เด็กจึงขาดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ สิ่งของต่าง ๆ มักถูกทำลาย หรือขโมยกันเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานสงเคราะห์เด็ก	ลักษณะอาคารที่พักอาศัยของเด็ก	ผลที่เด็กได้รับ
	ใจและให้เด็กประพฤติตนเป็นคนดี สิ่งเหล่านี้จะซึมซับเข้าไปในจิตใจ ของเด็กที่ละเล็กทีละน้อย	
<p>สถานอุปการะเยาวชนชาย มูลนิธิมหาธาตุ จำนวนเด็ก 500 คน</p>	<p>การจัดที่พัก จะเป็นใน ลักษณะบ้าน ซึ่งเรียกว่า บ้านพัก เด็ก (Cottage Homes System) มีเด็กอยู่หลังละประมาณ 25 คน มี ทั้งหมดด้วยกัน 20 หลัง จัดให้อยู่ ในบริเวณเดียวกัน ล้อมรอบสถาน สงเคราะห์ แต่ละหลังมีพ่อบ้าน คอยควบคุมดูแลหลังละ 1 คน พ่อ บ้านสามารถนำครอบครัวของตน มาอยู่ร่วมกับเด็กได้ โดยจัดเป็น ห้องพิเศษสำหรับครอบครัวพ่อบ้าน มีที่รับประทานอาหารแยกจากเด็ก โดยเด็ดขาด</p> <p>ลักษณะบ้านพักเด็กทุกหลัง จะออกแบบเหมือนกันหมดทุกหลัง ภายในบ้าน ไม่เป็นสัดส่วน มีแต่ ห้องโถง ๆ ซึ่งเห็นแต่ผนัง พื้น เพดาน ไม่มีสิ่งใดที่จะให้เด็กเกิด ความรักบ้านที่อยู่อาศัย</p> <p>ภายในยังขาด ห้องต่างๆที่ จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันของ เด็ก ดังนั้นการจัดบ้านพักเด็ก แม้ จะจัดเป็นบ้านแต่ก็ควรที่จะมีครุ ภัณฑ์ หรือห้องต่างๆที่จำเป็นต่อ ชีวิตประจำวัน</p> <p>การรับประทานอาหาร เด็ก จะต้องเดินไปรับประทานอาหารที่ โรงอาหาร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื่องจากครอบครัวของพ่อ บ้านอยู่รวมกันในบ้านหลัง เดียว จึงทำให้เด็กเกิดมีข้อ เปรียบเทียบกับกันในการ แต่งกาย ชีวิตความเป็นอยู่ใน บ้านที่สบาย ทำให้เด็กเกิด ความรู้สึกน้อยใจ 2. ภายในบ้านพักเด็กไม่มีสิ่งที่จะ ดึงดูดความสนใจในตัวเด็ก มี แต่ความว่างเปล่า ทำให้เกิด ปัญหาเด็กหนีออกจากสถาน สงเคราะห์ และไม่เกิดความรัก ในสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานสงเคราะห์เด็ก	ลักษณะอาคารที่พักอาศัยของเด็ก	ผลที่เด็กได้รับ
<p>สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง จำนวนเด็ก 300 คน</p>	<p>การจัดที่พัก จะจัดให้เด็กอยู่รวมกันภายในห้องโถงใหญ่ ในลักษณะแบบหอพัก เช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด อาคารหอพักมีอยู่ทั้งหมด 6 หลัง จัดให้เด็กอยู่หลังละประมาณ 50 คน</p> <p>มีพี่บ้านคอยควบคุมดูแล หอละ 2 คน ทำหน้าที่ผลัดเป็นเวรกัน จำนวนดังกล่าวเป็นจำนวนที่มากเกินไป พี่บ้านเพียง 2 คน ดูแลไม่ทั่วถึง</p>	<p>เหมือนปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กที่สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง</p>
<p>สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ</p>	<p>การจัดที่พักให้เด็ก จัดให้เด็กอยู่แยกกันเป็นบ้านพัก (Cottage Homes System) เช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์เยาวชนชายมูลนิธิริมหาราช</p> <p>บ้านพัก 1 หลัง มีเด็กอยู่หลังละประมาณ 25 คน มีบ้านทั้งหมด 6 หลัง แต่ละบ้านมีชื่อเรียกซึ่งทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนเป็นเจ้าของ จึงเกิดความรักในบ้านของตน จะมีพี่บ้านหรือแม่บ้าน ดูแลประจำอยู่บ้านละ 1 คน ในแต่ละหลัง ภายในบ้านจะมีห้องแยกเฉพาะของครอบครัวพี่บ้าน</p> <p>ภายในบ้าน ชั้นล่างจะมีห้องนั่งเล่นของเด็ก ห้องรับประทานอาหาร บริเวณเตรียมอาหาร ส่วนชั้นบนจะแบ่งเป็นห้องนอนเด็ก 2 ห้อง ให้เด็กนอนห้องละ 12-13 คน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.6.4/2 แสดงการประเมินผลลักษณะโรงเรียนสามัญ ภายในสถานสงเคราะห์เด็ก

สถานสงเคราะห์	ลักษณะโรงเรียนสามัญ	ผลที่เด็กได้รับ
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด	<p>โรงเรียนประจำสถานสงเคราะห์แห่งนี้ แบ่งออกเป็น อาคารเรียนของชั้นประถมศึกษาตอนต้น ชั้น ป.1 – ป.4 และอาคารเรียนของชั้น ป. 5 – ป.6 อาคารเรียนทั้ง 2 แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด มีถนนซึ่งเป็นทางสาธารณะกั้นคนละฟาก ทำให้เกิดความลำบากในการติดต่อถึงกัน เกิดความสับสนเปลือง เพราะห้องต่าง ๆ เช่น ห้องประชุม และโรงอาหารอยู่ไกลเกินไป</p> <p>การจัดเด็กเข้าชั้นเรียน จัดให้เด็กเรียนตามพื้นฐานความรู้ของเด็กที่มีอยู่เดิม โดยไม่คำนึงถึงอายุของเด็กเลย เด็กบางคนซึ่งอายุ 16 ปี นับว่าโตจนเกือบเป็นผู้ใหญ่แล้วไม่เคยเรียนมาก่อนเลย ทางสถานสงเคราะห์ก็จะจัดให้เด็กเข้าเรียนชั้น ป. 1 เลย โดยเรียนร่วมกับเด็ก ๆ การกระทำดังกล่าว ทำให้เกิดความแตกต่างในด้านความคิดและวัย ความต้องการของเด็กไม่เหมือนกัน จึงเรียนรวมกันไม่ได้</p>	<p>1. ลักษณะภายในห้องเรียนไม่เร่งเข้าให้เด็กเกิดความอยากเรียน อุปกรณ์ในการเรียนการสอนไม่ครบถ้วน เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนในที่สุดจึงเกิดปัญหาเด็กหนีโรงเรียน</p>
สถานสงเคราะห์เยาวชนชายมูลนิธิมหาธาตุ	<p>มีโรงเรียนประจำเช่นกัน เปิดสอนถึงชั้นประถมตอนปลาย ป. 6 อาคารเรียนจัดเป็นกลุ่มอย่างมีระเบียบ มีความสัมพันธ์กันดีทั้งโรงเรียนชั้นประถมต้นและประถมปลาย ตลอดจนโรงอาหารตั้งอยู่ในจุดที่ติดต่อกันสะดวก</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับจุดที่ติดต่อกันสะดวกเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานสงเคราะห์เด็ก	ลักษณะโรงเรียนสามัญ	ผลที่เด็กได้รับ
	การจัดเด็กเข้าเรียน ไม่ได้คำนึงถึงวัยของเด็ก เพียงแต่จัดเด็กเข้าเรียนตามพื้นฐานที่มีอยู่เดิมเท่านั้น	
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง	มีโรงเรียนประจำสถานสงเคราะห์ เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ป. 6 เช่นเดียวกับที่อื่น การจัดกลุ่มอาคารโรงเรียนยังไม่สัมพันธ์กัน จะกระจายกระจาย โรงอาหารตั้งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก เด็กต้องใช้เวลาในการเดินทาง	เหมือนกับสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ	เนื่องจากสถานสงเคราะห์แห่งนี้ เป็นสถานสงเคราะห์สำหรับเด็กที่เรียนดี โดยส่งมาจากสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ส่งเข้ามาศึกษาในโรงเรียนต่างๆ ในกรุงเทพฯ ในชั้นที่สูงจนจบถึงชั้นอุดมศึกษา เช่นโรงเรียนยานนาวา, วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ฯลฯ	เหมือนกับสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.6.4 / 3 แสดงอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ภายในสถานสงเคราะห์เด็ก

สถานสงเคราะห์	อัตรากำลังเจ้าหน้าที่	ผลที่เด็กได้รับ
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด	<p>สถานสงเคราะห์แห่งนี้ มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็กไม่เพียงพอ</p> <p>อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 84 คน ต่อ เด็ก 500 คน</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ่อบ้าน จำนวน 16 คน (ควรมีอัตรา 1 : 32 คน) - พี่เลี้ยงเด็ก จำนวน 4 คน (ควรมีอัตรา 1 : 12 คน) - นักสังคมฯ จำนวน 2 คน (ควรมีอัตรา 1 : 100) - แพทย์ ไม่มีแพทย์ประจำ <p>สถานสงเคราะห์ตามปกติสถานสงเคราะห์ใหญ่ที่รับเด็ก 500 – 600 คน ควรมีแพทย์ประจำอยู่ในสถานสงเคราะห์ด้วย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กได้รับการดูแลไม่ทั่วถึงจากพ่อบ้าน พี่เลี้ยง นักสังคมฯ 2. เด็กขาดชีวิตความเป็นอยู่แบบครอบครัว ไม่ได้รับความอบอุ่นจากพ่อบ้าน
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง	<p>มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กเช่นเดียวกัน</p> <p>อัตราเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 57 คนต่อเด็ก 300 คน ไม่เพียงพอ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ่อบ้าน มี 16 คน (ควรมี 1 ต่อเด็ก 30 – 35 คน) - พี่เลี้ยงเด็ก 3 คน - นักสังคมฯ มี 1 คน <p>สถานสงเคราะห์แห่งนี้ยังขาดแพทย์ประจำ</p>	เหมือนกับสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 รายละเอียดของโครงการ

- 3.1 องค์กรที่รับผิดชอบต่อโครงการ
- 3.2 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
- 3.3 รูปแบบของโครงการ
  - 3.3.1 รูปแบบและลักษณะโครงการ
  - 3.3.2 ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์เด็กของโครงการ
  - 3.3.3 คุณสมบัติของเด็กที่ได้รับการอุปการะจากโครงการ
  - 3.3.4 การรับเด็กเข้ามาอุปการะในโครงการ
  - 3.3.5 ระยะเวลาในการสงเคราะห์
- 3.4 จำนวนผู้ให้โครงการ
  - 3.4.1 การวิเคราะห์หาจำนวนเด็กนักเรียน
  - 3.4.2 โครงสร้างการบริหารและการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากร
  - 3.4.3 งบประมาณผู้ให้โครงการ
- 3.5 พฤติกรรมของผู้ให้โครงการ

บทที่ 3

รายละเอียดของโครงการ

3.1 องค์การที่รับผิดชอบต่อโครงการ

มูลนิธิเด็ก

เป็นมูลนิธิเอกชนที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2522 ที่ตั้งอยู่ที่ ถนนเจริญนคร คลองสาน กรุงเทพมหานคร แต่ในปัจจุบันได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ พุทธมณฑล สาย 4 มูลนิธิเด็กมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนสิทธิเด็กตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก ขององค์การสหประชาชาติ
2. เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือถูกทอดทิ้ง ให้มีโอกาสพัฒนาอย่างสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยยึดหลักการให้ความช่วยเหลือ
3. เพื่อจัดหารูปแบบอื่นของการศึกษาและดูแลเด็ก ว่าเด็กเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคม
4. เพื่อเป็นสื่อประสานของความเข้าใจอันดีระหว่างเด็กและผู้ใหญ่
5. เพื่อส่งเสริมศิลปวิทยาการ วัฒนธรรมและการสังคมสงเคราะห์
6. เพื่อร่วมกับองค์กรการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

พื้นที่ดำเนินงาน จังหวัดเชียงราย พะเยา เลย ศรีสะเกษ นครพนม หนองคาย สกลนคร กาญจนบุรี กรุงเทพฯ พิษณุโลก

แหล่งเงินทุน ได้รับทุนสนับสนุนจากองค์กรต่างประเทศ เช่น องค์กรแตร้ เด ซอม องค์ องค์กรการปาตาง และองค์กรซีซีเอฟดี

โครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิ

1. โครงการบ้านทานตะวัน

มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานด้านฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ

และพัฒนาการทางด้านต่างๆของเด็กที่ขาดสารอาหาร โดยรับเด็กอายุตั้งแต่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรกเกิดถึง 3 ปี รวมถึงการส่งเสริมความรู้และบทบาทของครอบครัวในการดูแลเด็ก

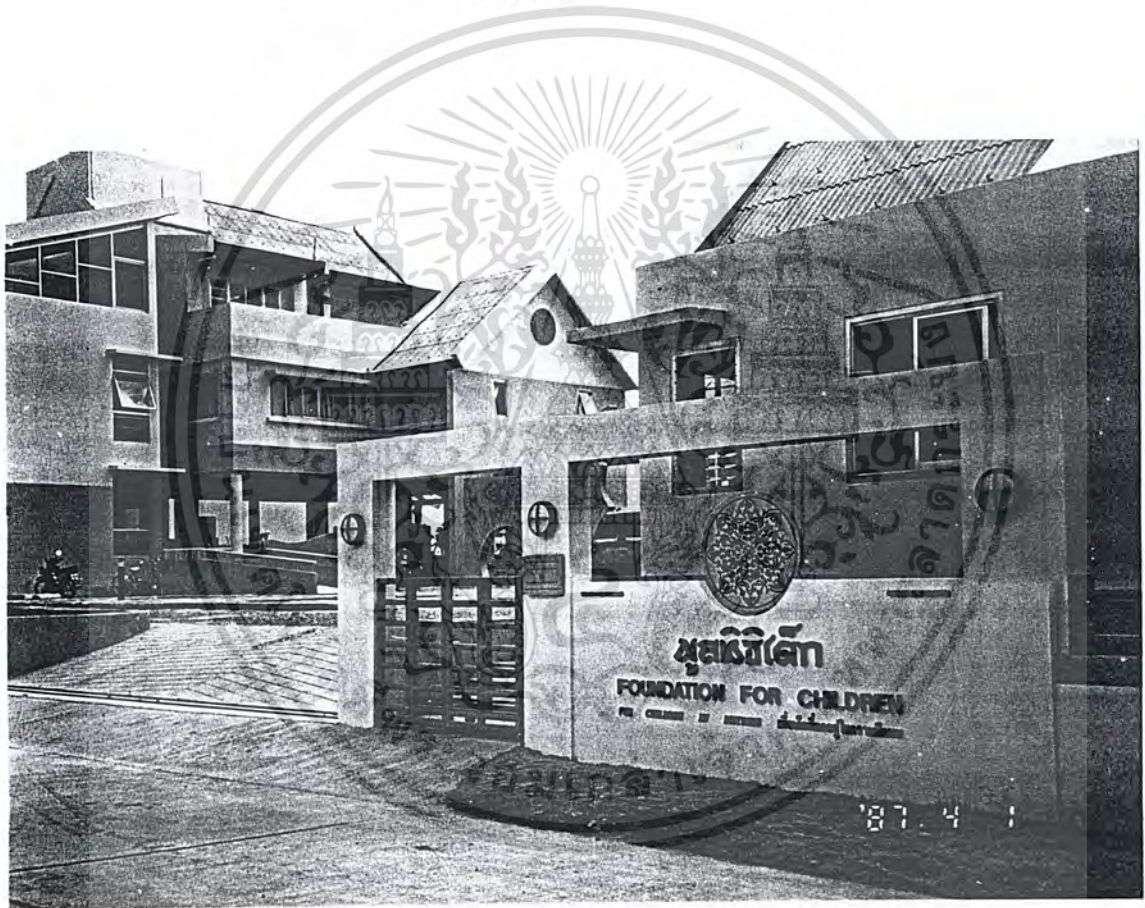
2. โครงการศูนย์ศิลปะที่จังหวัดเชียงใหม่

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจในงานศิลปะทุกด้าน

3. โครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กยากจน เด็กผู้ด้อยโอกาส ตั้งอยู่

ที่ อ. ไทรโยค จ. กาญจนบุรี

รูปภาพที่ 3.1 /1 แสดงที่ทำการของมูลนิธิเด็ก ซึ่งตั้งอยู่ที่ ถนนพุทธมณฑล สาย 4 อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของโครงการบ้านทานตะวัน ซึ่งเป็นโครงการรับอุปการะและฟื้นฟูสุขภาพเด็กขาดสารอาหารในวัยแรกเกิดถึง 3 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

ข้อมูลเบื้องต้น

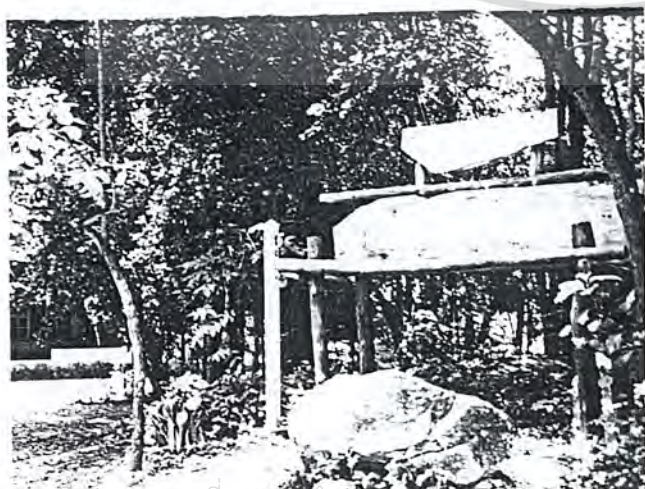
เมื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน หมายถึง การศึกษา ดังนั้นคงจะเป็นเรื่องน่ายินดีถ้าระบบการศึกษาของไทย มีความหลากหลายบังเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีสภาพไม่เท่าเทียมกัน

สถานที่หนึ่งที่พยายามสานความฝันให้กับระบบการศึกษาไทย แต่ไม่ได้ตั้งอยู่ในใจกลางเมืองซึ่งเป็นศูนย์รวมความทันสมัย หากกลับซ่อนตัวอยู่ในป่าแถวจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ชื่อว่า “ โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ”

โรงเรียนหมู่บ้านเด็กตั้งอยู่ที่ ตำบล วังดั่ง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ห่างจากตัวเมืองไปประมาณ 40 กิโลเมตร บนถนนลาดหญ้า – ศรีสวัสดิ์ มีพื้นที่ 191 ไร่ และยังคงรักษาสภาพป่าโปร่งติดแม่น้ำแควใหญ่ได้เป็นอย่างดี มีการจัดวางสิ่งก่อสร้างไว้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ

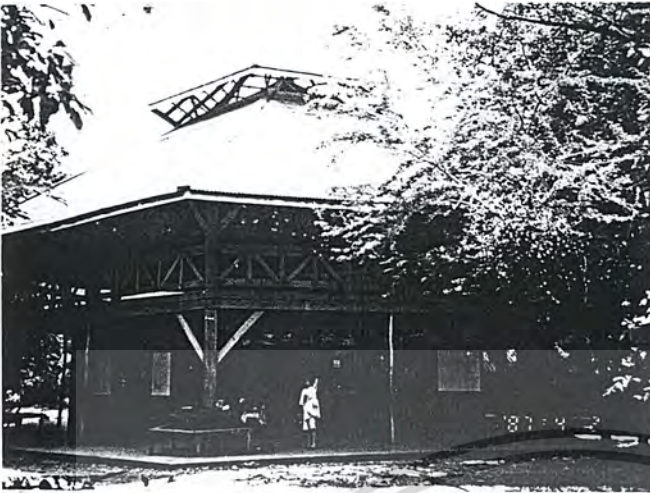
โรงเรียนหมู่บ้านเด็กมีลักษณะเป็นชุมชนขนาดย่อม โดยประกอบด้วยอาคารและบ้านพักซึ่งเป็นที่อยู่ของครู เจ้าหน้าที่ เด็กเล็กและเด็กโต บ้านแต่ละหลังจะเปรียบเสมือนครอบครัว แต่ละบ้านปกครองกันเองเป็นเอกเทศ ไม่ขึ้นกับกฎเกณฑ์ของโรงเรียน

โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก เป็นหน่วยงานภายใต้การดูแลของมูลนิธิเด็ก รับนักเรียนทั้งชายและหญิง ในระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 – 6 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ชุมชนแห่งนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2522 มาถึงขณะนี้ 16 ปี แล้ว มีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งสิ้น 145 คน ครู และเจ้าหน้าที่จำนวน 27 คน

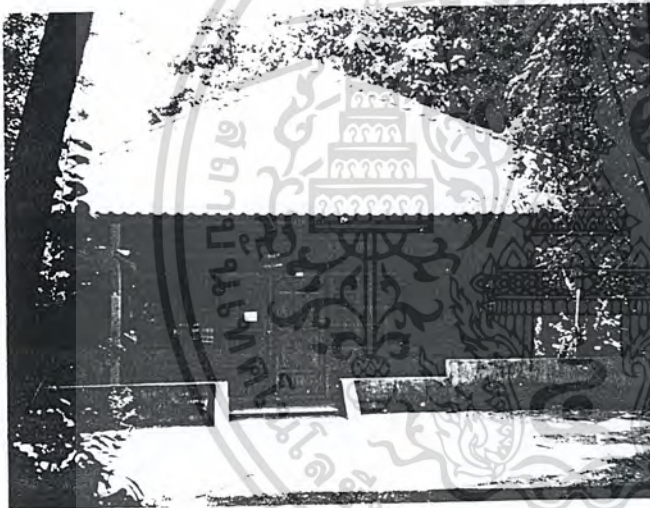

รูปภาพที่ 3.2 / 1 แสดงทางเข้าสู่โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ.กาญจนบุรี ซึ่งมีสภาพแวดล้อมเป็นป่าโปร่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.2 / 2 แสดงอาคารหกเหลี่ยม ซึ่งชั้นล่างเป็นห้องครูใหญ่และเป็นห้องแสดงผลงานของเด็กนักเรียน ส่วนชั้นบน จัดเป็นโรงสวดมนต์มีองค์พระพุทธรูปเป็นประธาน

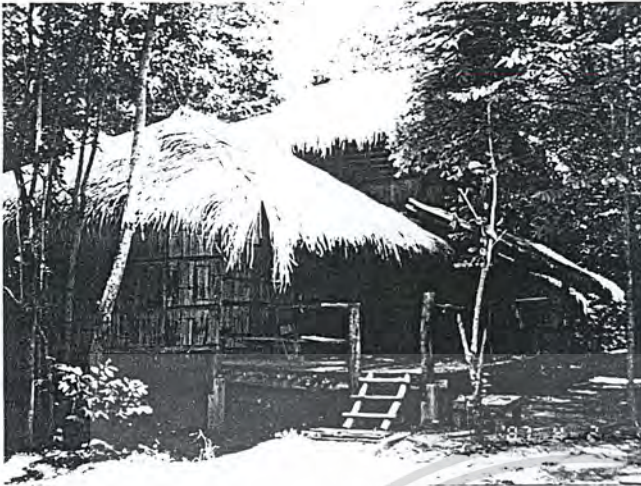

รูปภาพที่ 3.2 / 3 แสดงห้องสมุดของโรงเรียน ซึ่งจะเปิดทุกวัน ตั้งแต่ 8.30 - 21.00 น.

รูปภาพที่ 3.2 / 4 แสดง ห้องประชุมที่มีลักษณะคล้ายอัฒจันทร์ดูกีฬา ซึ่งจะใช้เป็น " สภาโรงเรียน " มีการเปิดประชุมเด็กทุกวันศุกร์

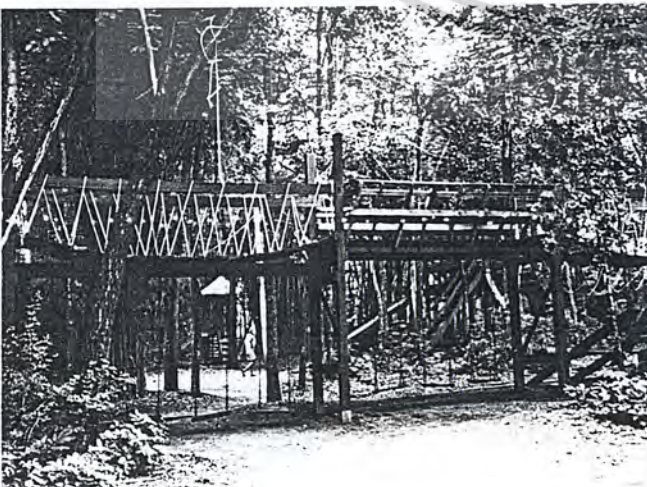
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.2 / 5 แสดงบ้านพักของเด็ก วัสดุก่อสร้างหาได้ง่ายในท้องถิ่น นั้น บ้าน 1 หลัง มีเด็กอยู่ 12 - 15 คน

รูปภาพที่ 3.2 / 6 แสดงบ้านพักเด็กเล็ก จัดเป็นกลุ่มอาคารเฉพาะเด็กเล็ก เท่านั้น และยังเป็นที่พักอาศัยของแขกผู้มาเยือนด้วย

รูปภาพที่ 3.2 / 7 แสดง สนามเด็กเล่นของโรงเรียน ซึ่งได้รับบริจาค จากประเทศญี่ปุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในเริ่มแรก โรงเรียนหมู่บ้านเด็กก่อตั้งขึ้นมาด้วยจุดประสงค์ที่ต้องการให้เป็นทางเลือกใหม่ในระบบการศึกษาไทย ด้วยเหตุผลที่ว่าเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการไม่เท่ากัน อันมีสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพครอบครัวแตกแยก การถูกทารุณจากผู้ใหญ่ การขาดสารอาหารทำให้สมองพัฒนาช้ากว่าปกติ ฉะนั้นการบังคับให้เด็กที่ยังไม่พร้อมเข้าสู่ระบบการเรียนเมื่ออายุครบเกณฑ์ทุกคน จึงทำให้เด็กเกิดความเหลื่อมล้ำในการเรียน

ต่อมา เมื่อก่อตั้งโรงเรียนเข้าสู่ระบบแล้ว จึงได้ประกาศวัตถุประสงค์ไว้ว่าจะให้การช่วยเหลือเด็กที่ตกทุกข์ได้ยาก ถูกทอดทิ้ง โดยเฉพาะเด็กกำพร้ายากจน เด็กขาดสารอาหารหรือเด็กที่ถูกทารุณกรรม ให้มีการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ ให้ได้รับการศึกษาทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ สามารถออกไปประกอบสัมมาอาชีพได้ในสังคมได้ โดยเฉพาะการเกษตรกรรม หรือเรียนต่อในระดับสูงในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีคุณธรรม

เด็กที่เข้ามาอยู่ในชุมชนแห่งนี้ จะต้องมีอายุระหว่าง 5 - 9 ปี และอยู่แบบโรงเรียนกิน - นอนประจำ

3.3 รูปแบบของโครงการ

3.2.1 รูปแบบและลักษณะโครงการ

ลักษณะของโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ. นครราชสีมา เป็นสถานสงเคราะห์เด็กหน่วยงานหนึ่งภายใต้การดูแลของมูลนิธิเด็ก ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสื่อประสาน ช่วยเหลือ จัดหาสถานศึกษาและที่พักอาศัยให้แก่เด็ก

โครงการหมู่บ้านเด็กจัดในรูปแบบประจำ ที่ดำเนินการเลี้ยงดูเด็กในภาวะลำบากหรือเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม โดยบริการปัจจัย 4 และพัฒนาการด้านการศึกษาทั้งสายสามัญ สายอาชีพ สันทนาการ อบรมศาสนา จริยธรรม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อีกทั้งมีทักษะเชิงวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ในอนาคต แบบของ โรงเรียนกิน - นอน

ในด้านการศึกษา

การศึกษาจะเป็นกระบวนการที่จะทำให้เด็กพัฒนาศักยภาพของการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ตามความสามารถของแต่ละคน เด็กๆมีอิสระในการเลือกเรียนตามที่ตนต้องการ พร้อมเฝ้าระวังการคัดค้านการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ๆ กับการเรียนวิชาทักษะตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ การให้อิสระในการเลือกเรียนรู้กับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รู้จักตนเอง รู้จักความสามารถของตนเอง มีความภูมิใจในตนเองควบคู่กับการถ่อมตน

การศึกษาของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก มุ่งที่จะพัฒนาตนเอง จิตใจ พร้อมกับการใช้มือ นั่นคือการสร้างความสมดุลระหว่างหัว หัวใจ และมือ ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ ของการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว

โครงการจะจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเต็มที่ โดยการจัดเด็กเข้าชั้นเรียน จะจัดให้เด็กเรียนตามพื้นฐานความรู้ของเด็กที่มีอยู่เดิม โดยไม่คำนึงถึงอายุตามขีดความสามารถและระดับสติปัญญาของเด็ก ส่วนเด็กบางคนที่มีระดับสติปัญญาค่อนข้างต่ำไม่สามารถเรียนในสายสามัญได้ หรือเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาแล้วแต่ไม่สามารถเรียนสายสามัญต่อได้ ทั้งนี้ทางโครงการจะจัดให้เด็กเหล่านั้นได้รับการฝึกวิชาชีพ โดยเน้นอาชีพที่เด็กสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เช่น ช่างไม้ หรือการทำเกษตรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถนัดและความสนใจของเด็ก

กระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

1. สอนแบบบูรณาการ จัดให้เรียนวิชาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ อันได้แก่ ดนตรี ศิลปะ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย การงานพื้นฐานอาชีพ โดยใช้สภาพแวดล้อมเป็นบทเรียน
2. ศึกษาเรื่องราวของหมู่บ้านต่าง ๆ รวมถึงศิลปะพื้นฐานในจังหวัดใกล้เคียง
3. เชิญวิทยากรจากกลุ่มสนใจธรรมชาติในจังหวัดข้างเคียงมาคุยแลกเปลี่ยน
4. จัดทำป้ายนิเทศน์ความรู้
5. ทำสมาธิทุกเช้า
6. เขียนบันทึกประจำวัน และสรุปข่าว นำเสนอแลกเปลี่ยนในกลุ่ม
7. ใช้ห้องสมุดและห้องสมุดวีดีโอเรียนด้วยตนเอง
8. ทักษะศึกษา
9. จัดสัมมนาในหัวข้อที่เด็กสนใจ

ดังนั้น โรงเรียนหมู่บ้านเด็กแห่งนี้จึงแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เพราะ เด็กที่อยู่ในภายในโครงการจะเป็นเด็กที่ขาดบิดามารดาหรือเป็นเด็กกำพร้าหรือถูกบิดามารดาทอดทิ้ง หรือที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียกกันว่า เด็กอนาถา ซึ่งสภาพจิตใจของเด็กประเภทนี้จะแตกต่างจากเด็กที่มีบิดามารดาอย่างสิ้นเชิง จึงต้องมีความเข้าใจว่า อัตราการพัฒนากายของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกัน

ในส่วนของหมู่บ้านเด็ก

ซึ่งเป็นสถานที่อยู่หลับนอน จะจัดเป็นหมู่บ้านอยู่รวมกันซึ่งในทางสังคม สงเคราะห์ถือว่าความอบอุ่นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาจิตใจ โดยมีผู้ดูแลหรือที่เด็กๆ เรียก ว่า “ แม่ ” ซึ่งจะทำหน้าที่ดูแลให้ความรัก ความอบอุ่น และเอาใจใส่ต่อการพัฒนาของเด็กโดยบ้าน 1 หลัง จัดให้มี “ แม่ ” 1 คน นอกจากนี้โครงการยังประกอบด้วยส่วนอื่น ๆ เช่น ส่วนกิจกรรมเพื่อการ แสดงหรือประชุมในโอกาสต่างๆและส่วนสันทนาการ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น เป็นต้น

3.3.2 ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์เด็กของโครงการ มีดังนี้

1. ในด้านการเลี้ยงดู

1.1 จัดที่พัก เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้แก่เด็ก โดยมีแม่บ้านประจำบ้านพักในแต่ละหลัง ทำหน้าที่ดูแลเด็กตลอด 24 ชั่วโมง อีกทั้งให้ความรัก และความอบอุ่น เสมือนมารดาที่แท้จริงของเด็ก และให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหา ดูแลความสะอาดเรียบร้อย และสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปแก่เด็ก

1.2 งานโภชนาการ จัดให้เด็กได้รับประทานอาหารวันละ 3 มื้อ ในปริมาณและคุณภาพที่พอเพียงกับความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก

2. ในด้านงานดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล

2.1 จัดให้มีเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำสถานสงเคราะห์

2.2 มีการตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำทุกเดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ในด้านการศึกษาสายสามัญ

- 3.1 ให้การศึกษาสายสามัญภาคบังคับ ตั้งแต่ชั้น ป. 1 – ป. 6 ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ
- 3.2 พิจารณาส่งเด็กออกไปเรียนภายนอกโครงการ ในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอื่นๆ ตามความถนัดของเด็ก

4. ในด้านการศึกษาอาชีวศึกษา

- 4.1 สำหรับเด็กที่ไม่สามารถเรียนในสายสามัญที่สูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษาจะจัดให้เรียนทางด้านวิชาชีพ สาขาต่างๆ ภายในโครงการ เช่น ช่างไม้ ช่างทอผ้า ช่างไฟฟ้า และการเกษตรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องตามความสนใจและความถนัดของเด็กเอง

5. ในด้านสังคมสงเคราะห์

- 5.1 โครงการจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์รับผิดชอบในการบริการด้านสังคมสงเคราะห์แก่เด็ก
- 5.2 โดยนักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ในการจัดทำ Case Work , Group Work , Case Conference เพื่อช่วยในการแก้ปัญหา พัฒนาศักยภาพและพฤติกรรมแก่เด็ก
- 5.3 ช่วยเหลือในการจัดหางานให้แก่เด็กที่สำเร็จการศึกษา หรือมีอายุครบ 18 ปี และมีการติดตามดูแลเด็กเป็นระยะ ๆ

6. ในด้านสันทนาการ

- 6.1 โครงการจัดให้มีการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ ทั้งในร่มและกลางแจ้ง
- 6.2 จัดกิจกรรมกลุ่ม ที่เป็นประโยชน์
- 6.3 นำเด็กไปทัศนศึกษาภายนอกสถานที่
- 6.4 จัดให้มีวิทยุ โทรทัศน์ให้เด็กได้รับชมและรับฟัง ตลอดจนให้มีการฉายภาพยนตร์ในโอกาสอันควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5 จัดให้มีการเล่นดนตรีไทย สากล การขับร้องเพลง เพื่อการบำบัดจิตใจของเด็ก

7. ในด้านการฝึกวินัยและอบรมศีลธรรมจรรยา

7.1 นิมนต์พระภิกษุ หรือเชลยวิทยากร มาอบรมปฐกถาธรรมแก่เด็กเป็นประจำ โดยกำหนดเดือนละครั้ง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ถือได้ว่าเป็นขอบเขตของโครงการที่กำหนดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ให้กับโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ มากยิ่งขึ้น

3.3.3 คุณสมบัติของเด็กที่ได้รับการอุปการะจากโครงการ

เด็กที่จะเข้ามาอยู่ในโครงการต้องมีสาเหตุจากต่อไปนี้

1. เป็นเด็กกำพร้า อนาคตไร้ที่พึ่ง
2. ประเภทของเด็กที่รับเข้ามาในโครงการจะเป็นกลุ่มเด็กในภาวะลำบาก หรือกลุ่มเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม อันประกอบไปด้วย
  - 1) เด็กที่ถูกละทิ้ง เป็นเด็กกำพร้าไร้ที่พึ่ง ขาดการอุปการะเลี้ยงดู หรือเด็กที่ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวยากจน
  - 2) เด็กที่ถูกละเลย เป็นเด็กเร่ร่อน ขอดทาน หรือเด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม
  - 3) เด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ คือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศ

อายุของเด็กที่รับเข้ามาอยู่ภายในโครงการ ต้องมีอายุระหว่าง 5 - 9 ปี สาเหตุที่ต้อง กำหนดอายุของเด็กไว้ เพื่อเป็นการไม่ต้องรับปัญหาต่างๆจากเด็กมากเกินไป ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหา เป็นไปอย่างไม่ว่างถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.4 การรับเด็กเข้ามาอุปการะภายในโครงการ

เด็กที่ถูกส่งเข้ามารับการอุปการะในโครงการจะต้องผ่านการพิจารณาจาก มูลนิธิเด็ก ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่รับผิดชอบต่อโครงการโดยตรง เด็กที่ถูกคัดเลือกต้องผ่านการ ตรวจสอบประวัติ และหลักฐาน อีกทั้งต้องผ่านการทดสอบจากนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ของทางมูลนิธิเด็กก่อนที่จะรับเข้ามาภายในโครงการ

3.3.5 ระยะเวลาในการสงเคราะห์

เมื่อเด็กได้รับความอุปการะในโครงการแล้วจะได้รับการแก้ไข ฟื้นฟู ตาม ขั้นตอนและในขณะเดียวกัน นักสังคมสงเคราะห์จะได้ติดต่อกับครอบครัว พร้อมกับแก้ปัญหา ครอบครัวให้ด้วย เมื่อทางครอบครัวพร้อมที่จะรับเด็กไปอุปการะได้ก็จะดำเนินการส่งเด็กไปให้ บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กให้การอุปการะเลี้ยงดูกันต่อไป ในบางรายที่มีครอบครัวและ สามารถติดต่อได้ ระยะเวลาในการแก้ไขและส่งกลับจะอยู่ในระหว่าง 2-3 ปี

ในกรณีที่เด็กไม่มีครอบครัวหรือไม่มีบิดามารดา เด็กสามารถที่จะอยู่ใน โครงการต่อไปได้อีกจนบรรลุนิติภาวะ หรือเด็กสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ เมื่อเด็กจบการ ศึกษาชั้นปีที่ 6 แล้วทางโครงการจะส่งเด็กเข้าเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาหรือทางสายวิชาชีพ ซึ่งขึ้นอยู่กับความถนัดและความต้องการของเด็กเอง

3.4 จำนวนผู้ใช้โครงการ

3.4.1 การกำหนดจำนวนเด็กนักเรียน

การหาจำนวนเด็กนักเรียนภายในโครงการพิจารณาจาก

- 1) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
- 2) จากข้อมูลสถิติจำนวนเด็กที่ศึกษาอยู่ในสถานสงเคราะห์ ของกรมประชาสงเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยทำการศึกษาในแต่ละหัวข้อดังนี้

1) พิจารณาจากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี พ.ศ. 2464 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ซึ่งมีสาระสำคัญว่า เด็กทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชายที่มีอายุ 7 ปีบริบูรณ์ จะต้องเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาจนอายุ 14 ปีบริบูรณ์ ระบบการศึกษาของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาของอริการ กำหนดให้ประชาชนทุกคนจะต้องจบหลักสูตรชั้นประถมศึกษา (ป.1 – ป.6)

ตามระเบียบกระทรวงศึกษากำหนดว่า ครู : นักเรียน
1 : 20 – 25 คน

ถ้ามีนักเรียนเกิน 30 คน ต้องจัดให้มีพี่เลี้ยงเพิ่ม 1 คน

การวิเคราะห์หาจำนวนเด็กนักเรียนที่รับเข้ามาในโครงการ ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กในภาวะลำบากหรือกลุ่มเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคมซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงโครงการ เพราะมีเปอร์เซ็นต์การรับเข้ามาใช้โครงการมากที่สุด

ตาราง 3.4.1 / 1 แสดงการคาดประมาณจำนวนประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยจำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ (1 ก.ค.)

(พันคน)

กลุ่มอายุ	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543
Age Group	(1994)	(1995)	(1996)	(1997)	(1998)	(1999)	(2000)
0 - 4	2,091	2,079	2,077	2,055	2,022	1,993	1,956
5 - 9	2,096	2,068	2,049	2,045	2,046	2,049	2,043
10 - 14	2,187	2,160	2,128	2,094	2,061	2,034	2,013
รวมจำนวนประชากรในปี 2542 - 2543						6,076	6,012

ที่มา : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2533 - 2563

จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีนาคม 2538

(Human resources planning division National economic & social development board)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากโครงสร้างทางสังคมของอำเภอเมืองปากช่อง ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการ เมื่อพิจารณาจากเขตผังเมืองรวมปากช่อง

- มีสถานศึกษาจำนวน 20 แห่ง ดำเนินงานโดยรัฐบาล 8 แห่ง /โดยเอกชน 12 แห่ง
- มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 12,953 คน มีจำนวนครู 587 คน
- มีจำนวนห้องเรียน 375 ห้อง
- อัตราเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนต่อพื้นที่สถานศึกษาในชุมชนประมาณ 44 คน ต่อพื้นที่ 1 ไร่
- ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีนักเรียน 7,136 คน และมีครู 288 คน หรือ ในอัตราส่วน 1 : 25 นักเรียนประถมคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 58 % ของนักเรียนทั้งหมด

ตาราง 3.4.1 / 2 แสดงจำนวนนักเรียน ครู ห้องเรียนในเขตผังเมืองรวมปากช่อง อำเภอปากช่อง

จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2538

(คน)

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน	จำนวนครู	จำนวนห้องเรียน	อัตราส่วนครูต่อนักเรียน	อัตราส่วนห้องต่อนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6	7,136	288	205	1 : 25	1 : 35 1 : 40

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
มาตรฐานตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ

ความหนาแน่นของนักเรียนในผังเมืองปากช่องต่อพื้นที่สูงสุด คือ

- โรงเรียนประเภทอนุบาล – มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความหนาแน่นของนักเรียน 113 คนต่อพื้นที่ 1 ไร่
- โรงเรียนประเภทอนุบาล มีความหนาแน่นของนักเรียน 78 คนต่อพื้นที่ 1 ไร่
- โรงเรียนประเภทอนุบาล – ประถมศึกษา มีความหนาแน่นของนักเรียน 61 คนต่อพื้นที่ 1 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 3.4.1 / 3 แสดงจำนวนเด็กที่ได้รับการศึกษาภายในโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ. กาญจนบุรี
ประจำปี 2541

(คน)

ระดับการศึกษาของเด็ก	จำนวน
กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียน	13
กำลังศึกษาในระดับมัศึกษานอกโรงเรียน	7
กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6	84
ระดับอนุบาล	38
รวม	142

ที่มา : รายงานการดำเนินงานประจำปี 2541 ฝ่ายทะเบียน โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

2) พิจารณาจากข้อมูลสถิติจำนวนเด็กที่ศึกษาอยู่ในสถานสงเคราะห์ ของกรมประชาสงเคราะห์

ตาราง 3.4.1 / 4 แสดงจำนวนเด็กในสถานสงเคราะห์ สังกัดกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น
(ณ 30 กันยายน 2540)

(คน)

ชื่อสถานสงเคราะห์	จำนวนเด็ก
เด็กบ้านเวียงพิงค์	299
เด็กบ้านสงขลา	218
เด็กชายบ้านราชสีมา	135
เด็กบ้านแคนทอง จ. ขอนแก่น	115
ศูนย์สงเคราะห์เด็ก จ. ศรีสะเกษ	58
สถานแรกรับเด็กชายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	100

ที่มา : รายงานประจำปี 2540 กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 3.4.1/5 แสดงจำนวนเด็กเร่ร่อนขอทาน จากการสำรวจ จำแนกตามภาค ปี 2540

(คน)

ภาค	จำนวนเด็กเร่ร่อนขอทาน
กรุงเทพมหานคร	489
ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.)	428
ภาคเหนือ	262
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	190
ภาคใต้	77

ที่มา : กรมประชาสงเคราะห์ (รายงานผลการสำรวจคนเร่ร่อนขอทานทั่วประเทศ ปี 2540)

บทวิเคราะห์หาอัตราค่าบริการเด็ก

สถานสงเคราะห์โดยทั่วไปจะใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับจำนวนผู้รับการสงเคราะห์ ซึ่งจะมีตั้งแต่ 100 , 200 , 300 และ 500 คน ในสถานสงเคราะห์เด็กของกรมประชาสงเคราะห์จะตั้งมาตรฐาน จำนวนเด็ก ต่อ ผู้ดูแล เท่ากับ 10 : 1

ดังนั้น โครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา จึงกำหนดจำนวนเด็กนักเรียนที่รับเข้ามาอุปการะภายในโครงการได้มากที่สุด โดยประมาณ 200 คน ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมต่อจำนวนอัตรากำลังบุคลากรในหน่วยต่าง ๆ และทำให้การช่วยเหลือเด็กๆ เหล่านี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3.4.1 / 6 แสดงอัตราร้อยละของกลุ่มอายุเด็กเร่ร่อน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสอบถามจากเด็กเร่ร่อนจำนวน 100 คน (ปี พ.ศ 2540)

กลุ่มอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 7 ปี	1	1.4
7 ปี - 9 ปี	10	16.9
9 ปี - 12 ปี	31	43.0
12 ปี - 15 ปี	28	38.9
15 ปี - 18 ปี	2	2.8
รวม	72	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในวงจำกัด ไม่ควรเผยแพร่ในวงกว้างโดยไม่ได้รับอนุญาต
 ที่มา : ข้อมูลจากรายงานการวิจัย เรื่องสาเหตุที่ทำให้เด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเด็กเร่ร่อนจรจัด
 ไม่วารณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลสถิติจากตารางที่ 3.4.1 / 6 ทำให้สามารถคำนวณคาดการณ์ประมาณจำนวนเด็กในช่วงวัยต่าง ๆ อย่างคร่าว ๆ ได้ดังนี้

ตาราง 3.4.1 / 7 ตารางแสดงการคาดการณ์ประมาณจำนวนเด็กที่รับอุปการะภายในโครงการในช่วงวัยต่าง ๆ

กลุ่มอายุ	ร้อยละ	จำนวน
น้อยกว่า 7 ปี - 9 ปี	18.3	27
9 ปี - 12 ปี	43	86
12 ปี - 15 ปี	38.9	78
15 ปี - 18 ปี	2.8	6
รวม	100	200.0

ที่มา : อ้างอิงจากตารางที่ 3.4.1 / 6 แสดงอัตราร้อยละของกลุ่มอายุเด็กเร่ร่อน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดตามจากเด็กเร่ร่อนจำนวน 100 คน (ปี พ.ศ 2540)

ตารางที่ 3.4.1 / 8 แสดงอัตราร้อยละของระดับการศึกษาของเด็กเร่ร่อนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย สอดตามจากเด็กเร่ร่อนจำนวน 100 คน (ปี พ.ศ 2540)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	14	19.5
ไม่จบ ป. 1	13	18.0
จบ ป. 1	18	25.0
จบ ป. 2	9	12.5
จบ ป. 3	9	12.5
จบ ป. 4	7	9.7
จบ ป. 5	1	1.4
จบ ป. 6	1	1.4
รวม	72	100.0

ที่มา : ข้อมูลจากรายงานการวิจัย เรื่องสาเหตุที่ทำให้เด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเด็กเร่ร่อนจรจัด

จัดทำโดย กรมประชาสงเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

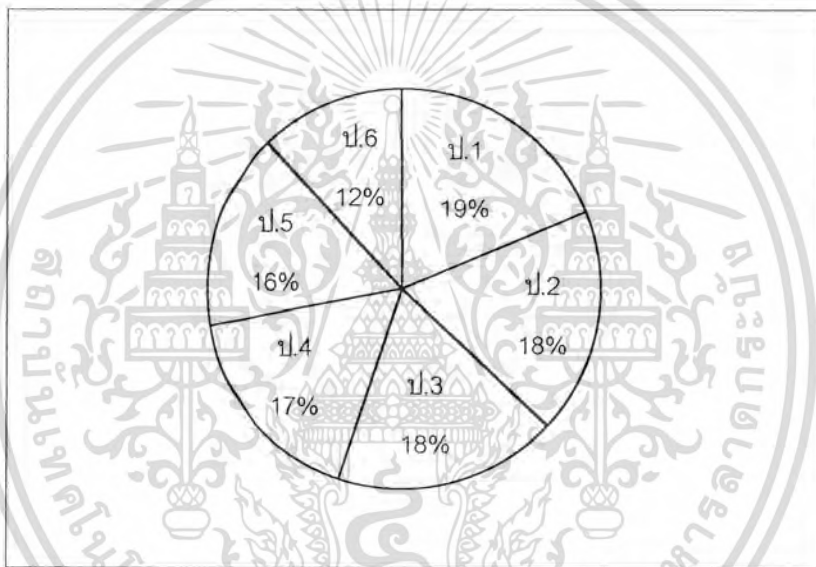
ตารางที่ 3.4.1 / 9 แสดงจำนวนเด็กในสถานสงเคราะห์ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นการเรียนต่าง ๆ ปีการศึกษา 2540

ชื่อสถานสงเคราะห์	หมู่	ตำบล	ประเภทศึกษา												ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3	ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6	ประถมศึกษาปีที่ 7	ประถมศึกษาปีที่ 8	ประถมศึกษาปีที่ 9	ประถมศึกษาปีที่ 10	ประถมศึกษาปีที่ 11	ประถมศึกษาปีที่ 12	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12																								
เด็กบ้านเวียงพิงส์	-	-	10	8	13	3	3	6	6	1	8	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เด็กบ้านสงขลา	-	8	6	4	5	3	6	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ด.ช. บ้านปากเกร็ด	32	-	30	25	21	16	24	18	9	15	8	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ด.ช. บ้านหนองคาย	-	6	14	18	15	16	8	11	16	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ด.ช. บ้านบางสีมมา	-	2	6	6	10	4	12	13	11	11	21	3	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ด.ช. บ้านบางละมุง	6	-	10	13	18	11	13	7	25	8	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ด.ช. จังหวัดยะลา	-	-	5	22	1	13	22	18	10	18	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ด.ช. จังหวัดนราธิวาส	-	-	5	3	2	2	10	3	17	10	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
เยาวชนมูลนิธิสมิทหารราช	11	-	34	30	21	14	28	25	23	60	49	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ด.ช. บ้านศรีธรรมราช	12	40	6	10	9	12	20	12	10	6	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ด.ช. บ้านเชียงใหม่	-	15	20	28	20	21	16	13	14	9	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ด.ช. บ้านแม่ทนมสม	-	-	14	18	13	17	19	22	21	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ด.ญ. จังหวัดสระบุรี	15	-	3	5	6	4	12	5	7	4	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ด.ญ. บ้านราชวิถี	20	56	28	32	37	27	31	34	27	22	21	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ด.ญ. จังหวัดปัตตานี	-	11	17	19	22	25	23	28	13	20	18	-	2	6	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ด.ญ. จ.อุดรธานี	6	26	23	15	10	11	8	16	14	8	14	1	-	2	9	2	9	2	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8		
ศูนย์สงเคราะห์ฯ	-	-	3	1	-	-	1	-	1	10	1	5	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมทั้งสิ้น	102	162	230	257	219	205	248	234	229	218	191	15	26	10	192	45	48	35	11	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
		1393												638						51																		

การหาจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นปี

การหาจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นปี จะเลือกใช้การอ้างอิงข้อมูลจากหนังสือ Programming Guide for Primary School Improvement by M.R Tongyai Tongyai and M.R Somchai Ekapanyakul ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปในประเทศไทย

แผนภูมิแสดง การประมาณสัดส่วนเป็นร้อยละโดยทั่วไปของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในแต่ละชั้นปี (ป.1 - ป.6)

ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้น สามารถนำมาสรุปหาจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นปีได้ โดยคิดจากจำนวนเด็กนักเรียนทั้งหมดของโครงการ คือ 200 คน ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่	ร้อยละ	จำนวนนักเรียน (คน)
ป.1	19	38
ป.2	18	36
ป.3	18	36
ป.4	17	34
ป.5	16	32
ป.6	12	24
รวม	100	200

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 โครงสร้างการบริหารและการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในโครงการ

การดำเนินงานของโครงการ " โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา" นั้น ต้องประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อการบริหารโครงการและดูแลเด็กนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงจัดแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็น 6 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มงานบริหารโครงการ

อันได้แก่ ผู้อำนวยการ , เจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ

2. กลุ่มผู้ดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล

อันได้แก่ พยาบาล

3. กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์

อันได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์

4. กลุ่มงานด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

อันได้แก่ ครูประจำวิชาในสายสามัญและฝึกอบรมวิชาชีพ โดย
ทั้งนี้รวมไปถึงครูผู้ปกครองด้วย

5. กลุ่มเจ้าหน้าที่ในสวนบริการ

อันได้แก่ ฝ่ายทำอาหาร , ฝ่ายทำความสะอาด ,
ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดและหน้าที่ ความรับผิดชอบ ของบุคลากรในโครงการดังต่อไปนี้

ไปนี้

1. กลุ่มงานบริหารโครงการ เป็นส่วนบริหารและควบคุมโครงการ

1.1 ฝ่ายบริหาร

หน้าที่ - รับผิดชอบด้านการบริหาร วางแผนปรับปรุงโครงการ

1.2 ฝ่ายธุรการ และทะเบียน - สถิติ

หน้าที่ - รับผิดชอบทางด้านงานเอกสารทั่วไปของโครงการ
- เก็บข้อมูลและประวัติของเด็ก

1.3 ฝ่ายบัญชีและการเงิน

หน้าที่ - ควบคุมการใช้จ่ายเงินของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ฝ่ายพัสดุและจัดซื้อ

หน้าที่ - ควบคุมการจัดซื้อของและการเบิกจ่ายพัสดุในโครงการ

ตารางที่ 3.4.2 / 1 แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนบริหารโครงการ

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร
1.1 ฝ่ายบริหาร	- ผู้อำนวยการ	1
1.2 ฝ่ายธุรการ และทะเบียน - สถิติ	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ	2
	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน - สถิติ	2
1.3 ฝ่ายบัญชีและการเงิน	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงิน	1
1.4 ฝ่ายพัสดุและจัดซื้อ	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุและจัดซื้อ	1
รวมจำนวนบุคลากรในส่วนบริหารโครงการ		7

2. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล เป็นส่วนที่ดูแลสุขภาพของเด็ก ชีวทัศน์ ป้องกันโรค หรือรักษาพยาบาลเด็กเจ็บป่วยภายในโครงการ โดยมีพยาบาลประจำอยู่ในโครงการ
แห่งนี้

2.1 พยาบาล

หน้าที่ - ปฐมพยาบาล ตรวจสุขภาพและดูแลเด็ก

ตารางที่ 3.4.2/2 แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร
2.1 พยาบาล	นางพยาบาลประจำโครงการ	1
รวมจำนวนบุคลากรในส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล		1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนงานสังคมสงเคราะห์ รับผิดชอบในด้านการบริการสังคมสงเคราะห์แก่เด็ก ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมของเด็ก

3.1 นักสังคมสงเคราะห์

หน้าที่ ให้คำแนะนำ ปรึกษา แก้ไขปัญหาให้แก่เด็ก อีกทั้งต้องติดตาม ปัญหาพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก

ตารางที่ 3.4.2/3 แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานสังคมสงเคราะห์

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร
3.1 งานสังคมสงเคราะห์	นักสังคมสงเคราะห์ (นักสังคมสงเคราะห์ในอัตราที่พอ เหมาะ คือ 1 คน ต่อ เด็ก 100 คน)	2
รวมจำนวนบุคลากรในส่วนงานสังคมสงเคราะห์		2

4. ส่วนงานด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้ความรู้และอบรมฝึกวิชาชีพให้แก่เด็ก

4.1 ครูสอนประจำวิชา (วิชาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ)

หน้าที่ ดูแล ให้ความรู้ และอบรมเด็ก ครูผู้สอนในบางรายวิชาเป็นครูพิเศษที่มีได้ประจำอยู่ในโครงการ หรืออาจเป็นวิทยากรรับเชิญในบางโอกาส

4.1.1 ครูสอนวิชาภาษาไทย

4.1.2 ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์

4.1.3 ครูสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

4.1.4 ครูสอนวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

4.1.5 ครูสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ

4.1.6 ครูสอนวิชากลุ่มประสบการณ์พิเศษ จัดสอนสำหรับชั้น
ป. 5 - ป.6 เท่านั้น

4.1.7 ครูสอนวิชากลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพหรืองานคหกรรม ได้แก่ ตัดเย็บเสื้อผ้า ,สอนทำอาหารและสอนงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานภายในโรงเรียนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.8 ครูสอนงานเซรามิค

4.1.9 ครูสอนศิลปะ

4.1.10 ครูสอนงานไม้

ตารางที่ 3.4.2 / 4 แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร
4.1 ครูสอนประจำวิชาสามัญ	<ul style="list-style-type: none"> - วิชาภาษาไทย - วิชาคณิตศาสตร์ - วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต - วิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย - วิชากลุ่มประสบการณ์พิเศษ - วิชากลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ได้แก่ งานคนกรรม , งานเกษตร - วิชาพลศึกษา - คอมพิวเตอร์ - ดนตรีสากลและไทย - งานเซรามิค - งานไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> 2 2 2 1 2 3 1 1 2 1 1
รวมจำนวนบุคลากรในส่วนการศึกษาและ การฝึกอบรมวิชาชีพ		18

5. ส่วนงานด้านบริการ

5.1 ฝ่ายทำอาหาร

หน้าที่ ทำอาหารบริการสำหรับบุคลากรฝ่ายบริหาร ครู เด็กนักเรียน
ในช่วงเวลากลางวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ฝ่ายทำความสะอาด

หน้าที่ ทำความสะอาดส่วนอาคารเรียน อาคารของฝ่ายบริหาร ส่วน
สันตนาการ ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล

5.3 ฝ่ายซ่อมบำรุง

หน้าที่ ซ่อมบำรุงส่วนงานระบบของโครงการ
ซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ของโครงการ

5.4 ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

หน้าที่ รักษาความปลอดภัยภายในอาคาร

5.5 ฝ่ายดูแลสถานที่

หน้าที่ ดูแลสถานที่ , งาน Landscape ของโครงการ , ขับรถของโครง
การ และดำเนินการจัดการสถานที่ในการอบรมและนิมนต์พระ
ภิกษุมาปาฐกถาธรรมแก่เด็ก

ตารางที่ 3.4.2/5 แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานบริการ

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร
5.1 ฝ่ายทำอาหาร	- แม่ครัว	2
	- คนครัว ผู้ช่วยประกอบอาหาร	2
5.2 ฝ่ายทำความสะอาด	- ภารโรง	2
5.3 ฝ่ายซ่อมบำรุง	- เจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุงงานระบบ และซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์	1
5.4 ฝ่ายรักษาความปลอดภัย	- ขามรักษาความปลอดภัย	2
5.6 ฝ่ายดูแลสถานที่	- เจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่	1
รวมจำนวนบุคลากรในส่วนงานบริการ		10

6. ส่วนงานดูแลเด็ก

6.1 แม่บ้าน หรือ “แม่”

หน้าที่ คอยดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็ก เสมือนเป็นแม่ที่แท้
จริง อีกทั้งต้องดูแลความระเบียบเรียบร้อยภายในบ้านที่ตนเองอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4.2/6 แสดงการวิเคราะห์หาจำนวนบุคลากรในส่วนงานดูแลเด็ก

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร
6.1 แม่บ้าน	แม่ จำนวนบ้านทั้งหมดในโครงการมี 20 หลังมีแม่บ้านคอยดูแลให้ความ รักความอบอุ่นแก่เด็กหลังละ 1 คน	20
รวมจำนวนบุคลากรในส่วนงานดูแลเด็ก		20

สรุป จำนวนบุคลากรทั้งหมดของโครงการ

ส่วนงานบริหารโครงการ	7	คน
ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล	1	คน
ส่วนงานสังคมสงเคราะห์	2	คน
ส่วนงานด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ	18	คน
ส่วนงานด้านบริการ	10	คน
ส่วนงานดูแลเด็ก	20	คน
รวมจำนวนบุคลากรทั้งหมดของโครงการ	57	คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

ผู้ใช้โครงการมีหลายกลุ่มบุคคล ซึ่งจะใช้โครงการในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เราสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการในกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.5 / 1 แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคลากรของโครงการ

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
1. ส่วนบริหารโครงการ	
ผู้อำนวยการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. บริหารโครงการ 3. รับประทานอาหาร
เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและทะเบียน - สถิติ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ หรือมารดประจำทาง 2. พิมพ์ รวบรวม และส่งเอกสารทั้งหมดของโครงการที่ใช้ติดต่อกับหน่วยงานอื่น 3. รับเรื่องผู้มาติดต่อ , รับโทรศัพท์ 4. รับประทานอาหาร
เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน - สถิติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ หรือมารดประจำทาง 2. รับเรื่อง และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก 3. รวบรวมข้อมูลและประวัติของเด็กที่ได้รับการอุปการะจากโครงการ 4. รับประทานอาหาร
ฝ่ายบัญชีและการเงิน เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ หรือมารดประจำทาง 2. ควบคุมรายรับ - รายจ่ายทั้งหมดของโครงการ รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินเดือน สวัสดิการ 3. รับประทานอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
ฝ่ายพัสดุและจัดซื้อ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุและจัดซื้อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ หรือมารถประจำทาง 2. ตรวจสอบการจัดซื้อพัสดุภัณฑ์และการเบิกจ่ายพัสดุ 3. รับประทานอาหาร
2. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล	
นางพยาบาล	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ปฐมพยาบาลให้กับเด็ก 3. ตรวจและดูแลสุขภาพเด็ก 4. รับประทานอาหาร
3. ส่วนงานสังคมสงเคราะห์	
นักสังคมสงเคราะห์	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ หรือมารถประจำทาง 2. ให้คำแนะนำ บริการและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมและพฤติกรรมของเด็ก 3. รับประทานอาหาร
4. ส่วนงานด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ	
ครูสอนประจำวิชาต่าง ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ หรือมารถประจำทาง 2. เข้าสอนในชั้นเรียน หรือฝึกอบรมวิชาชีพตามคาบ 5. รับประทานอาหาร
5. ส่วนงานบริการ	
ฝ่ายทำอาหาร แม่ครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จ่ายกับข้าว 2. ทำอาหาร 3. ทำความสะอาดครัว 4. รับประทานอาหาร
คนครัว หรือ ผู้ช่วยแม่ครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยแม่ครัวจ่ายกับข้าว 2. เตรียมอาหาร 3. ช่วยแม่ครัวทำอาหาร 4. เก็บกวาดล้างจานและอุปกรณ์ทำอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
ฝ่ายทำความสะอาด ภารโรง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกจากบ้านพักซึ่งอยู่ในโครงการ 2. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 3. ทำความสะอาด อาคารเรียน ส่วนกิจกรรมสันตนาการ สำนักงาน 4. รับประทานอาหาร 5. กลับบ้านพัก
ฝ่ายซ่อมบำรุง เจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุงงานระบบและ ซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกจากบ้านพักซึ่งอยู่ในโครงการ 2. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 3. ซ่อมแซมอุปกรณ์งานระบบภายในโครงการ 4. ซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ 5. รับประทานอาหาร 6. กลับบ้านพัก
ฝ่ายรักษาความปลอดภัย ยาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกจากบ้านพักซึ่งอยู่ในโครงการ 2. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 3. ดูแลความเรียบร้อยภายในโครงการ 4. รับประทานอาหาร 5. กลับบ้านพัก
ฝ่ายดูแลสถานที่ เจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกจากบ้านพักซึ่งอยู่ในโครงการ 2. ดูแลสถานที่ จัดระเบียบความเรียบร้อย ตกแต่งสนาม 3. ควบคุมการจัดสถานที่เนื่องในโอกาสวันสำคัญต่างๆ 4. นิมนต์พระภิกษุมานาฎกรรมให้แก่เด็กในวันพระ 5. รับประทานอาหาร 6. กลับบ้านพัก
6. ส่วนงานดูแลเด็ก	
แม่บ้าน หรือ แม่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดูแลเด็กๆ ภายในบ้าน 2. จ่ายกับข้าวและทำอาหารให้เด็ก วันละ 2 มื้อ 3. ทำความสะอาดบ้านที่ตนเองประจำอยู่ 4. สอนเด็กๆ ทำงานบ้าน 5. รับประทานอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.5 / 2 แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กที่ได้รับการอุปการะจากโครงการ

ผู้ใช้โครงการ	เวลา	พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
เด็กที่ได้รับการอุปการะ	5.00 - 6.00 น.	- ตื่นนอน เก็บที่นอน
		- ทำความสะอาดบ้าน
	6.00 - 7.00 น.	- อาบน้ำ
	7.00 - 7.30 น.	- รับประทานอาหารเช้า โดยแม่บ้านเป็นผู้จัดเตรียม
	7.30 - 8.00 น.	- เดินทางไปโรงเรียน
	8.00 - 8.15 น.	- เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์
	8.31 น.	- เข้าเรียน
	11.00 - 12.00 น.	- รับประทานอาหารกลางวัน ที่โรงอาหาร
	13.00 - 15.30 น.	- เข้าเรียน
	15.30 น.	- เลิกเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมสันชนากการ
	16.30 - 18.00 น.	- ทำงานบ้าน ปลูกต้นไม้ ซักผ้า
		- ช่วยแม่บ้านทำอาหารเย็น
	18.00 - 17.00 น.	- รับประทานอาหารเย็น
	17.00 - 17.30 น.	- ล้างจานและทำความสะอาดครัว
	17.30 - 20.30 น.	- ทำการบ้าน อ่านหนังสือ พักผ่อน ชมรายการโทรทัศน์
20.30 - 20.45 น.	- สวดมนต์ไหว้พระและรับการอบรมจากแม่บ้าน	
21.00 น.	- เข้านอน	
กิจกรรมในวันเสาร์	- ในช่วงเช้า ทำกิจกรรมพิเศษที่ทางโครงการจัดให้ ได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน หรือ ทำกิจกรรมนอกสถานที่	
	- เข้าร่วมการฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ	
กิจกรรมในวันอาทิตย์	- ในช่วงเช้า เข้าฟังการปาฐกถาธรรมจากพระภิกษุ หรือ วิทยากรรับเชิญ	
	- ในช่วงบ่าย ทำกิจกรรมสันชนากการ เช่น อ่านหนังสือ เล่นเกมส์ เล่นดนตรี ทำงานอดิเรก ฯลฯ ตามที่ตนเองต้องการ	

ความสำคัญของกิจกรรมยามว่าง

กิจกรรมยามว่างนั้นเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของแม่บ้านจะต้องควบคุมดูแล

ที่จะต้องจัดการหรือทำให้เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพราะกิจกรรมยามว่างเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดไปกระทำในสิ่งที่ไม่ดีอย่างหนึ่ง นอกจากนั้นเป็นการส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโตทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสุขสมบูรณ์ สติปัญญาสดใส มีการสังคมที่ดี เด็กจะเติบโตขึ้นมาเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

การสันทนาการ (ENTERTAINMENT)

การสันทนาการ คือ การเล่น หรือการกระทำเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ร่าเริง เป็นการพักผ่อนร่างกาย สมองเพื่อให้เกิดผลดีแก่บุคคลนั้น ๆ ในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ด้านสติปัญญาและด้านสังคม

การสันทนาการแบ่งเป็น 2 อย่าง

1. การเล่น การเล่นแบ่งออกเป็นหลายชนิดทั้งกีฬาในร่มและกลางแจ้ง
2. งานอดิเรกงานอดิเรก มีหลายร้อยชนิด เช่น การสะสมแสตมป์ เล่นกล้วยไม้ เล่นดนตรี ทำการฝีมือ เขียนรูป ฯลฯ เป็นงานที่ทำให้เจ้าของเกิดความภาคภูมิใจ และมีความรู้เพิ่มขึ้นด้วย

แม่บ้าน เป็นผู้ควบคุมและดูแลกิจกรรมการสันทนาการ จะเลือกเล่นหรือทำอะไรต้องดูนิสัยใจคอ ความชอบ ไม่ชอบของเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของตนเองด้วย สอนให้เด็กเล่นโดยถูกวิธี ไม่ถือว่าการแพ้ชนะเป็นการเสียเปรียบหรือได้เปรียบ

ประโยชน์ของการเล่นและงานอดิเรก

1. เป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด และระบายอารมณ์
2. ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน สัมความทุกข์
3. การเล่นทำให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง มีสุขภาพที่ดี
4. เป็นการฝึกร่างกายให้อึดทนรู้จักแพ้ ชนะ
5. เป็นการเพิ่มบุคลิกภาพให้เป็นพลเมืองดี
6. สอนให้เด็กได้รู้จักการเล่นร่วมกัน ทำงานร่วมกัน รู้จักกาลเทศะ
7. ทำให้เกิดความรู้ สติปัญญา ความชำนาญ ประสบการณ์
8. ทำให้เกิดความสงบในสังคม
9. เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ ทำให้ผู้เล่นได้รู้จักเพื่อนใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ว่าฉบับนี้หรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของที่ตั้งโครงการ

- 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับที่ตั้งโครงการ
- 4.2 การวิเคราะห์และพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ
  - 4.2.1 หลักการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ
  - 4.2.2 การเลือกที่ตั้งที่เหมาะสม
  - 4.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเลือกที่ตั้งโครงการ
- 4.3 การศึกษารายละเอียดของที่ตั้งโครงการ
  - 4.3.1 ที่ตั้งและอาณาเขตของโครงการ
  - 4.3.2 การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ
  - 4.3.3 การพิจารณารายละเอียดสภาพแวดล้อม
- 4.4 การศึกษาสภาพทางด้านต่าง ๆ ในเขตอิทธิพลของโครงการ
  - 4.4.1 การพิจารณารายละเอียดทางด้านเศรษฐกิจ
  - 4.4.2 การพิจารณารายละเอียดทางด้านสังคม

บทที่ 4

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของที่ตั้งโครงการ

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับที่ตั้งโครงการ

การเลือกที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็ก ตามลักษณะของผังชุมชนโดยรวมแล้ว มีดังนี้

1. ไม่ควรห่างจากเขตชุมชนไกลมากเกินไป
2. ใกล้โรงพยาบาลหรือสถานเอนามัย
3. ที่ตั้งควรมีสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์พร้อม
4. สภาพแวดล้อมต้องอยู่ในสภาพที่ดี ซึ่งเป็นการส่งเสริมโครงการให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเด็กเอง
5. ที่ตั้งของสถานสงเคราะห์ต้องไม่ขัดกับการใช้ที่ดินตามกฎหมายผังเมือง

4.2 การวิเคราะห์และพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

4.2.1 หลักการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

หลักการในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพของที่ดิน
  - ลักษณะของที่ดินควรเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ หรือมีความชันของพื้นที่ค่อนข้างน้อย
  - ที่ตั้งไม่ควรมีปัญหาทางด้านอุทกภัย และควรมีมาตรการป้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ตำแหน่งที่ตั้ง

- ควรอยู่ใกล้ส่วนบริการสาธารณะและส่วนสาธารณูปการ เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นว่าเป็นประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พื้นที่ต้องกว้างเพียงพอสำหรับโครงการ สามารถมีพื้นที่ภายนอกทำกิจกรรมและพักผ่อนได้ สามารถรองรับการขยายตัวในอนาคตได้เล็กน้อย

3. การเข้าถึงโครงการ

- ที่ที่ตั้งสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ทางเข้าไม่ซับซ้อน
- การเดินทางต้องมาได้โดยสะดวก ซึ่งผู้ที่มาติดต่อโครงการนี้มักเดินทางโดยรถยนต์จึงเน้นการสัญจรทางถนนเป็นหลัก

4. ระบบสาธารณูปโภค และ สาธารณูปการ

- มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า
- มีสาธารณูปการ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน สถานีตำรวจ เป็นต้น

5. สภาพแวดล้อม

- การรบกวนจากสภาพแวดล้อมเป็นพิษไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมแหล่งเสื่อมโทรม ไม่มีเสียงรบกวน และไม่มีมลภาวะต่าง ๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- ที่ตั้งโครงการไม่ควรมีมลภาวะทางอากาศและเสียง ที่จะสร้างความรำคาญให้แก่ผู้ใช้โครงการ
- สภาพแวดล้อมในปัจจุบันของที่ตั้งโครงการไม่ควรพลุพล่าน หรือมีการสัญจรรอบด้าน หรืออยู่ใกล้อาคารสาธารณะ : ศูนย์การค้า เพราะจะทำให้สูญเสียความเป็นส่วนตัว

6. การคาดการณ์สภาพแวดล้อมในอนาคต

- ในอนาคต โครงการที่สร้างขึ้นในบริเวณที่ว่างข้างเคียงที่ตั้งโครงการอาจทำให้โครงการสูญเสียความเป็นส่วนตัวได้ ดังนั้น การเลือกที่ตั้งโครงการควรที่จะเลือกที่ตั้งที่มีอัตราเสี่ยงในเรื่องนี้น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. สภาพชุมชนใกล้เคียง

- ชุมชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ต้องไม่มีสภาพที่แออัดจนเกินไป และต้องไม่เกิดผลเสียกับโครงการ
- ชุมชนบริเวณนั้นไม่ควรจะมีโรงงานอุตสาหกรรม

8. มุมมองของที่ตั้ง

- มุมมองของที่ตั้ง ควรที่จะมองเห็นได้ชัดเจน ไม่อยู่ในสภาพที่ถูกบดบัง ซึ่งมุมมองที่ดีเป็นการสร้างความประทับใจ การจดจำ และการเข้าถึงโครงการได้ง่าย รวมทั้งสร้างความสง่าให้แก่โครงการ

4.2.2 การเลือกที่ตั้งที่เหมาะสม

ที่ตั้งที่เหมาะสมกับโครงการจะต้องมีลักษณะทางกายภาพที่ดี มีการคมนาคมสะดวกสามารถเข้าถึงโครงการได้ง่าย มีสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลภาวะมากจนเกินไป มีความพร้อมในด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

โครงการนี้ได้กำหนดทำเลของที่ตั้งไว้ตรงบริเวณถนนเทพสุทธาจารย์ ตำบลขงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยบริเวณนี้อยู่ใกล้กับที่ตั้งของโรงพยาบาลปากช่อง นานา , สถานีอนามัยวัดชีราลงกรณ์ , โรงเรียนวชิราลงกรณ์ , โรงเรียนพญาเย็นวิทยา ซึ่งเป็นตัวรองรับที่สำคัญของโครงการ และบริเวณนี้ก็ไม่ได้ขัดกับกฎหมายผังเมืองว่าด้วยเรื่องเขตการใช้ที่ดิน จากทำเลนี้สามารถเลือกที่ตั้งมาพิจารณาได้ 2 ที่ด้วยกัน ดังแสดงในแผนที่

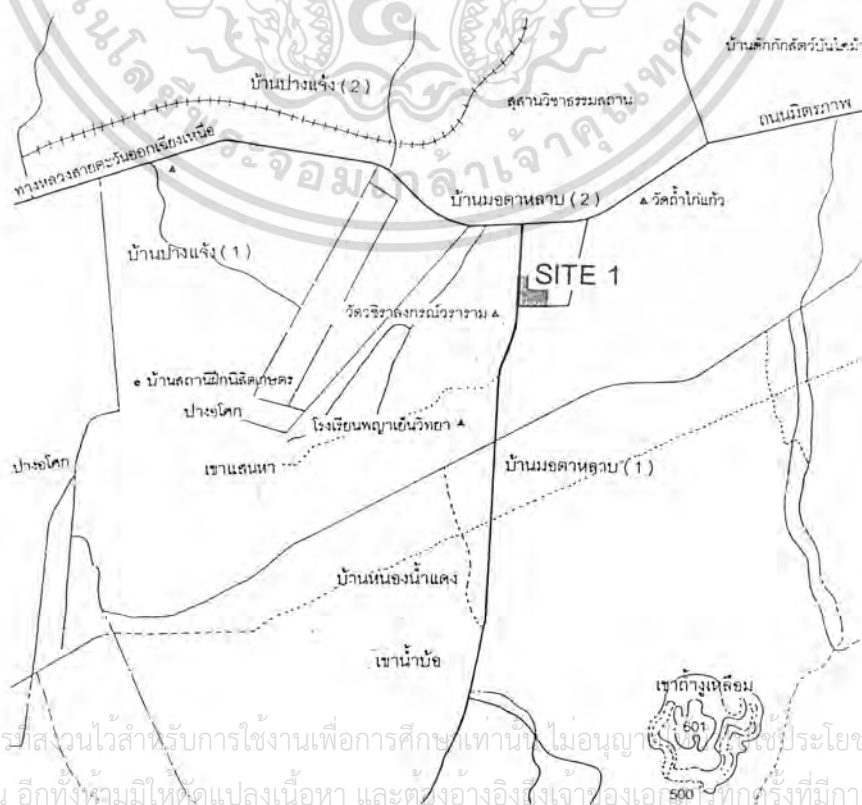
ที่ตั้งที่ 1

อาณาเขตติดต่อ

ด้านหน้า	ถนนทางเข้าวัดถ้ำไก่อแก้ว
ด้านหลัง	ที่ดินส่วนบุคคล
ด้านซ้าย	ถนนเทพสุธาจารย์
ด้านขวา	พื้นที่ทำเกษตรกรรม

รายละเอียดของที่ตั้ง

1. เป็นพื้นที่ว่างยังไม่มีสิ่งปลูกสร้าง ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบติดกับถนนสายรอง
2. สามารถเข้าถึงโครงการได้โดยตรงจากถนนสายรอง คือ ถนนเทพสุธาจารย์
3. มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค
4. สภาพชุมชนใกล้เคียงไม่มีผลกระทบต่อโครงการ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรม ดังนั้นมลภาวะทางอากาศและเสียงจึงมีน้อย
5. เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัวน้อย เนื่องจากตั้งอยู่ติดกับถนนสายรองที่มีปริมาณรถวิ่งผ่านมากพอสมควร
6. มุมมองของที่ตั้ง สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากถนนมิตรภาพหรือถนนทางหลวงสายตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นถนนสายประธาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้งที่ 2

อาณาเขตติดต่อ

ด้านหน้า	ถนนส่วนบุคคล
ด้านหลัง	เนินเขา
ด้านซ้าย	พื้นที่ว่างเปล่า
ด้านขวา	พื้นที่ทำเกษตรกรรม

รายละเอียดของที่ตั้ง

1. เป็นพื้นที่ว่างยังไม่มีสิ่งปลูกสร้าง ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ
2. สามารถเข้าถึงโครงการโดยผ่านถนนส่วนบุคคล จึงมีความเป็นส่วนตัวและไม่พลุกพล่าน
3. มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค
4. สภาพชุมชนใกล้เคียงไม่มีผลกระทบกับโครงการ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรม ดังนั้นมลภาวะทางอากาศและเสียงจึงมีน้อย
5. เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัวมากเนื่องจากอยู่ลึกจากถนนเข้าไปด้านใน 4 กิโลเมตรจากถนนหลวงแผ่นดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพแสดง ที่ตั้งโครงการ SITE 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

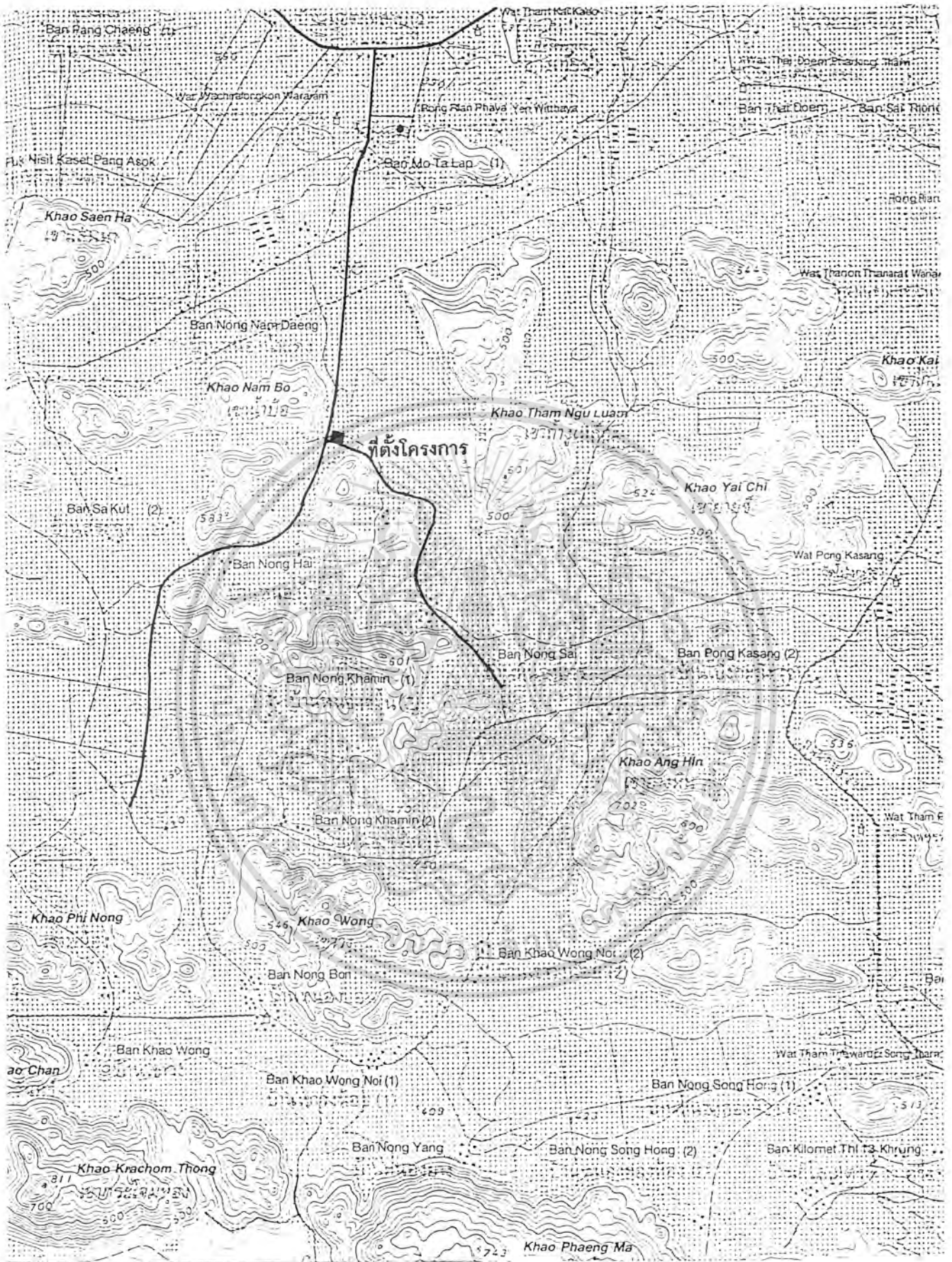
4.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเลือกที่ตั้งโครงการ

การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการจะพิจารณาจากหลักต่างๆที่กล่าวข้างต้น โดยตัดสินตามความสำคัญ (เกรด 4 สำคัญมากที่สุด , เกรด 3 สำคัญมาก , เกรด 2 สำคัญปานกลาง , เกรด 1 สำคัญน้อย)

ตารางที่ 4.2.3 / 1 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบเลือกที่ตั้งโครงการ

หลักการที่ใช้พิจารณา	ความสำคัญ	ที่ตั้งที่ 1		ที่ตั้งที่ 2	
		เกรด	คะแนน	เกรด	คะแนน
1. ลักษณะทางกายภาพ พื้นที่ราบ , สภาพแวดล้อม	2	3	6	4	8
2. ตำแหน่งที่ตั้ง ใกล้ส่วนบริการสาธารณะ และส่วน สาธารณูปการ	4	4	16	3	12
3. การเข้าถึงโครงการ เข้าถึงสะดวก	3	4	12	3	9
4. สาธารณูปโภค น้ำ , ไฟฟ้า , การระบายน้ำ	4	4	16	4	16
5. สภาพแวดล้อม ไม่พลุกพล่าน , มลภาวะน้อย , ไม่มี แหล่งเสื่อมโทรม	4	1	4	4	16
6. การคาดการณ์สภาพแวดล้อม ในอนาคต โครงการที่สร้างขึ้นข้างเคียง ต้องไม่ ทำให้โครงการสูญเสียความเป็น ส่วนตัว	2	2	4	3	6
7. สภาพชุมชนใกล้เคียง ไม่แออัด ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม	3	3	9	4	12
8. มุมมองของที่ตั้ง เห็นได้ชัดเจนไม่ถูกบดบัง	3	4	12	3	9
9. สภาพการจราจร ลักษณะ , เส้นทางคมนาคมและ สภาพการจราจรบริเวณโครงการ	3	4	12	3	9
รวม			91		97

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้จัดทำนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การศึกษารายละเอียดของที่ตั้งโครงการ

4.3.1 ที่ตั้งและอาณาเขตของโครงการ

ที่ตั้งของโครงการอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา อำเภอปากช่อง ซึ่งจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีความเด่นในหลายด้าน ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ในด้านภูมิศาสตร์ถือเป็นจังหวัดใหญ่ที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นศูนย์กลางการเดินทางติดต่อกับภูมิภาคอื่นทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และทางอากาศ ได้รับสมญานามว่าเป็น “ ประตูสู่อีสาน ”

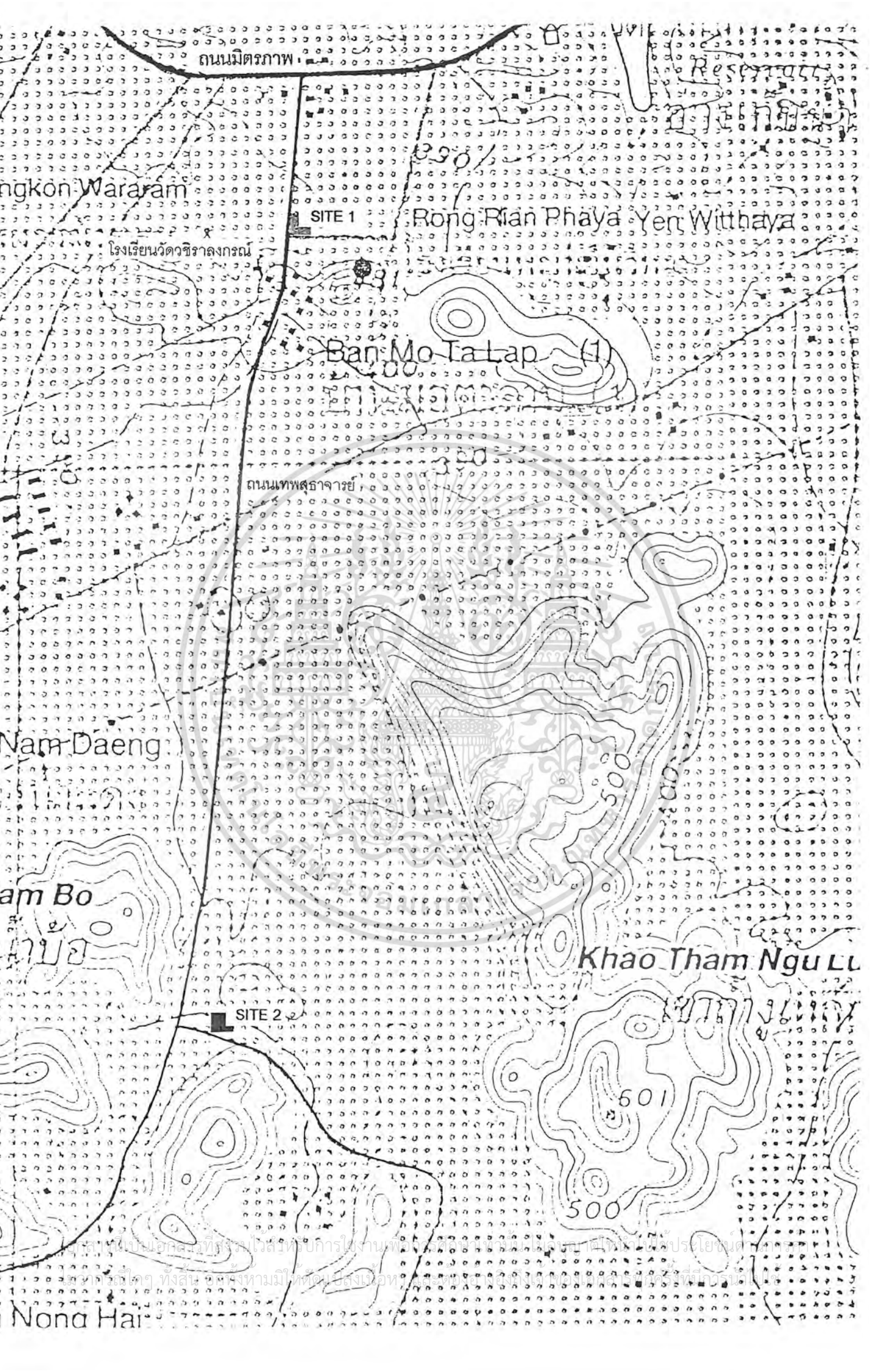
จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2540 มีประชากรทั้งหมด 2,510,839 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 ของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ รองจากกรุงเทพมหานคร

อำเภอปากช่องตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครราชสีมา มีระยะทางห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 85 กิโลเมตร จากการวิเคราะห์ของกองผังภาค สำนักผังเมือง ได้ให้ความสำคัญของชุมชนเมืองปากช่องเป็นชุมชนลำดับที่ 4 คือ เป็นชุมชนที่มีบทบาทความเป็นศูนย์กลางในระดับอำเภอ โดยเป็นศูนย์กลางการบริหาร ศูนย์กลางการพาณิชยกรรม การบริการและอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการเกษตรระดับอำเภอ ซึ่งเป็นที่รองรับและกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่ใกล้เคียงในบริเวณอีสานตอนล่าง

นโยบายในการวางผังเมือง

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศลักษณะชุมชนและทำเลที่ตั้งของชุมชนเมืองปากช่อง ทำให้กลายเป็นเมืองหน้าด่านและเป็นชุมทางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญ นอกจากนี้ยัง ในบริเวณใกล้เคียงยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และเขื่อนลำตะคอง ทำให้สภาพเศรษฐกิจของชุมชนเมืองเกิดกิจกรรมทางการค้าและบริการอย่างหนาแน่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีการกำหนดนโยบายการวางผังเมืองรวมขึ้น ดังนี้คือ “ การวางแนวการพัฒนาชุมชนเมืองขั้นพื้นฐาน ” โดยเป้าหมายที่สำคัญข้อหนึ่งของนโยบายนี้คือการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ อีกทั้งพัฒนาย่านสถาบันราชการ และสถาบันการศึกษาให้มีการบริการสัมพันธ์กับขนาดและสภาพชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถนนมิตรภาพ

ngkon Wararam

SITE 1

Rong Rian Phaya Yen Withaya

โรงเรียนวัดวาจางกรณ

Ban Mo Ta Lap (1)

ถนนเทพธำจรรย์

Nam Daeng

am Bo

SITE 2

Khao Tham Ngu Lu

Nong Hai

4.3.2 การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ

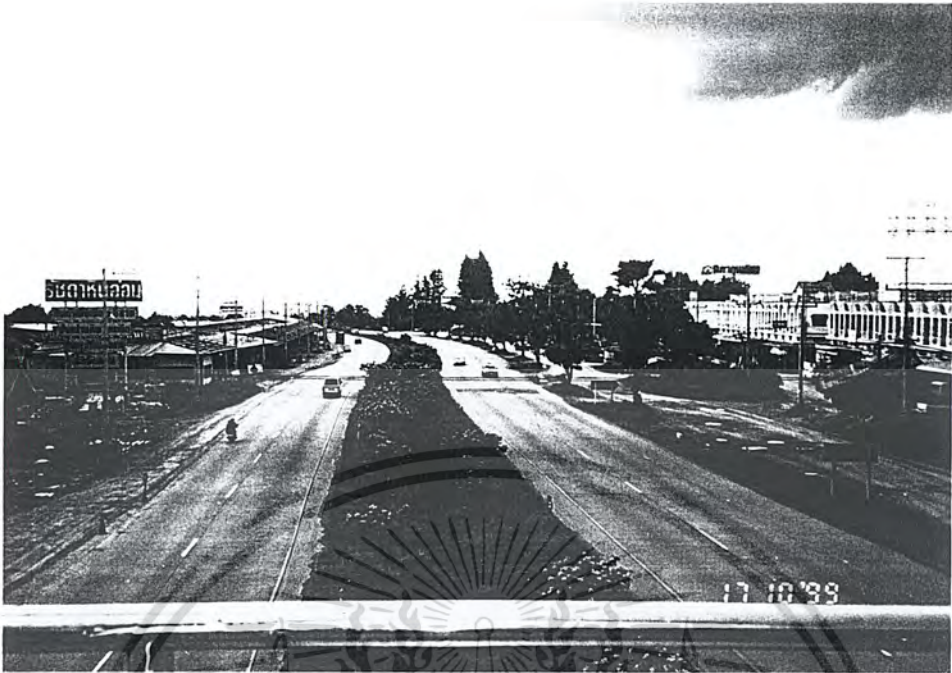
การติดต่อระหว่างนครราชสีมากับศูนย์กลางสำคัญของประเทศคือ กรุงเทพมหานคร มีทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และทางเครื่องบิน ระยะทางระหว่างนครราชสีมากับกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถยนต์ 256 กิโลเมตร ตามเส้นทางรถไฟ 264 กิโลเมตร และระยะทางตรง (เครื่องบิน) 200 กิโลเมตร ความสะดวกในการติดต่อกับจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก รวมทั้งเมืองหลวงของประเทศและชายฝั่งภาคตะวันออก ทำให้นครราชสีมากลายเป็นเมืองศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ได้ในอนาคต

เส้นทางที่สามารถเข้าถึงโครงการ คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือ ถนนมิตรภาพ ถือเป็นถนนสายหลักหรือถนนสายประธานที่สำคัญในเขตผังเมืองปากช่อง โดยเชื่อมโยงกับถนนสายรอง คือ ถนนเทพสุธาจารย์ ซึ่งเป็นถนนที่ผ่านด้านหน้าโครงการ ถนนสายนี้มีปริมาณรถยนต์ค่อนข้างต่ำ ทำหน้าที่เชื่อมโยงและให้บริการส่วนต่าง ๆ ของชุมชนหนองน้ำแดง

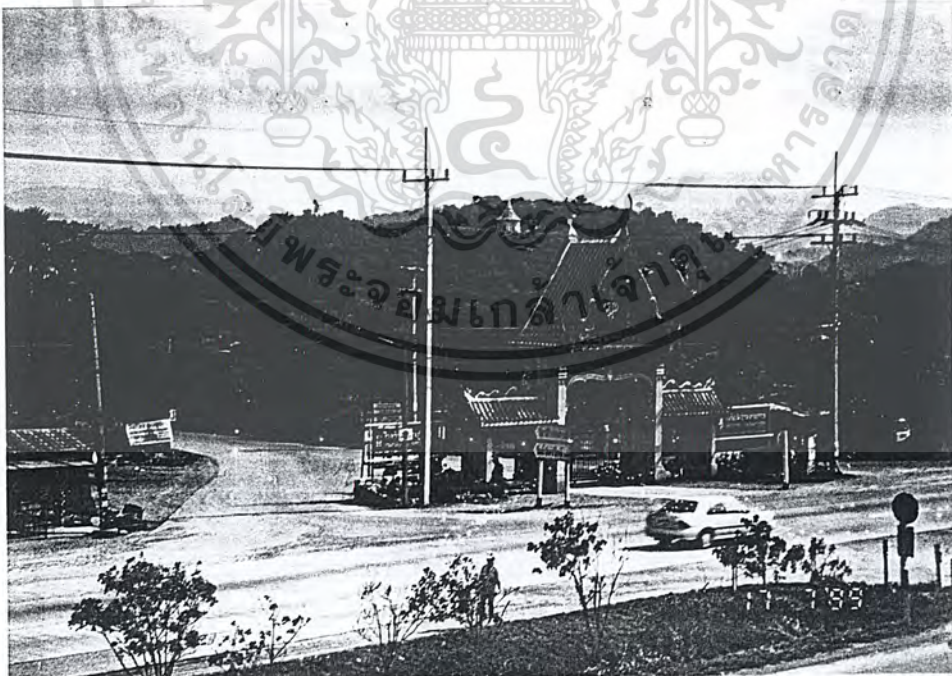

รูปภาพที่ 4.3.2 / 1 แสดงถนนสายประธาน คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือ ถนนมิตรภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

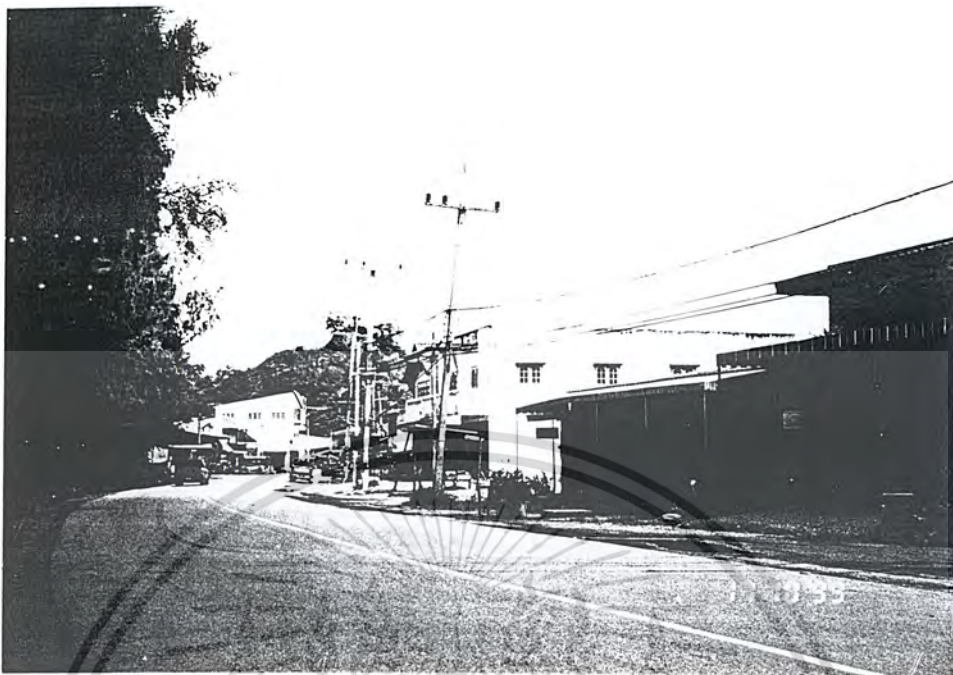

รูปภาพที่ 4.3.2/2 แสดงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ตรงเข้าสู่อำเภอเมืองนครราชสีมา
ซึ่งในแต่ละวันจะมีปริมาณรถวิ่งค่อนข้างมาก

รูปภาพที่ 4.3.2/3 แสดงบริเวณปากทางเข้าที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 4.3.2 / 4 แสดงถนนสายรอง หรือ ถนนเทพสุธาคารย์ ซึ่งเป็นถนนที่นำไปสู่ที่ตั้งโครงการ
ทำหน้าที่เชื่อมโยง ให้บริการส่วนต่าง ๆ ของชุมชน และ โนแต่ละวันมีปริมาณรถวิ่งค่อนข้างต่ำ

รูปภาพที่ 4.3.2 / 5 แสดงถนนเทพสุธาคารย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 การพิจารณารายละเอียดสภาพแวดล้อม

1. สภาพแวดล้อม

ระบบนิเวศวิทยาโดยรอบอยู่ในสภาวะสมดุล ไม่มีปัญหาผลกระทบต่าง ๆ บริเวณหน้าโครงการการจราจรไม่มีปัญหา บริเวณโดยรอบเป็นทุ่งกว้าง และพื้นที่ทำเกษตรกรรม จึงมีความสงบและอากาศดี

2. สภาพการจราจร

การจราจรบริเวณหน้าโครงการคล่องตัวดี ปริมาณรถค่อนข้างต่ำ

3. ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ระบบไฟฟ้า ระบบประปา โทรศัพท์ มีพร้อมอยู่แล้ว จึงสะดวกต่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ รวมทั้งระบบกำจัดขยะจะใช้บริการของเทศบาลตามเวลาที่แน่นอน

4. ถนนหน้าโครงการคือ ถนนเทพสุธารักษ์เป็นทางเส้นทางสำคัญที่เชื่อมกับถนนมิตรภาพเข้ากับชุมชนหนองน้ำแดงและชุมชนบ้านหนองสาหร่าย เป็นถนนขนาดกลาง มาตรฐานกว้างประมาณ 12 เมตร 2 เลน การจราจรเป็นถนนแบบ Two way สภาพถนนเป็น ค.ส.ล อยู่ในสภาพดี สองข้างทางเป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรมและบ้านเรือนของชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 การศึกษาสภาพทางด้านต่าง ๆ ในเขตอิทธิพลของโครงการ

4.4.1 การพิจารณารายละเอียดทางด้านเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และรายได้ของประชากร อาจเกิดการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็ว จากเมืองชั้นในมายังชุมชนรอบนอก ทำให้เกิดความเจริญทางด้านสาธารณูปการและสาธารณูปโภคมากขึ้น จึงเป็นผลดีต่อโครงการ ส่วนในทางด้านผลเสียของความเจริญทางด้านเศรษฐกิจอาจทำให้เกิดปัญหาทางการจราจรที่เพิ่มมากขึ้น เกิดแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ ซึ่งจะเป็นผลกระทบโดยตรงต่อโครงการเพราะอาจทำให้เด็กหนีออกจากโรงเรียนได้

4.4.2 การพิจารณารายละเอียดทางด้านสังคม

1) การศึกษา

จากการพิจารณาผังสาธารณูปการของสำนักผังเมือง ได้กำหนดที่ตั้งโรงเรียนตามหลักการระบบเขตโรงเรียน (School Districts) ให้อยู่ในรัศมีที่เหมาะสม สะดวกและปลอดภัย นักเรียนทุกคนสามารถเดินไปโรงเรียนได้

ชุมชนหนองน้ำแดง มีโรงเรียนตั้งอยู่ 2 โรงเรียน อันได้แก่

- โรงเรียนพญาเย็นวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
- โรงเรียนมัธยมวชิราลงกรณ์ เป็นโรงเรียนประถมศึกษา

นอกจากนี้ยังมี โรงเรียนอนุบาลวัฒนาวิทยา โรงเรียนรุ่งอรุณศึกษา โรงเรียนนารีย์วิทยา เป็นต้น ซึ่งทั้ง 2 โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมืองปากช่องและห่างจากที่ตั้งโครงการประมาณ 18 กม.

ตารางที่ 4.4.3 / 1 แสดงตัวอย่างโรงเรียนในเขตผังเมืองรวมเมืองปากช่อง อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา พ.ศ.

2530

ชื่อโรงเรียน	สถานที่ตั้ง	ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ครู	ห้องเรียน
1. อนุบาลวัฒนา วิทยา	ต. ปากช่อง	อนุบาล	280	13	9
2. บ้านท่ามะนาว	ต.หนองสาหร่าย	อนุบาล - ป. 6	129	7	7
3. บ้านปากช่อง	ต. ปากช่อง	อนุบาล - ป. 6	1,593	64	45
4. สกูลศึกษา	ต. ปากช่อง	อนุบาล - ป. 6	334	16	11
5. รุ่งอรุณวิทยา	ต. ปากช่อง	อนุบาล - ม.3	1,442	54	36
6. ปากช่อง	ต. หนองสาหร่าย	ม. 1 - ม. 6	2,670	140	60
7. เรืองศรีอาชีว ศึกษา	ต. ปากช่อง	อาชีวศึกษา (ปวช.)	248	15	9

2) การสาธารณสุข

มีสถานีอนามัยวัดชีราลงกรณ์ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากปากทางเข้าถนนเทพสุทธาจารย์ประมาณ 300 เมตร และห่างจากที่ตั้งโครงการประมาณ 3.5 กม.

นอกจากนี้ ยังมีโรงพยาบาลปากช่องนานา ขนาด 100 เตียง ห่างจากที่ตั้งโครงการประมาณ 6 กม. ซึ่งสามารถส่งเด็กมารักษาพยาบาลได้ในยามที่เด็กเจ็บป่วย นอกจากนี้ ยังมีโรงพยาบาลเมืองนครราชสีมา ขนาด 502 เตียง ซึ่งอยู่ห่างจากที่ตั้งโครงการประมาณ 80 กม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5 องค์ประกอบของโครงการ

5.1 องค์ประกอบของโครงการ

5.1.1 การวิเคราะห์หัวข้อองค์ประกอบหลักของโครงการ

5.1.2 สรุปองค์ประกอบของโครงการ

5.1.3 รายละเอียดขององค์ประกอบ

5.2 พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

5.2.1 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

5.2.2 สรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

บทที่ 5

องค์ประกอบของโครงการ

5.1 องค์ประกอบของโครงการ

5.1.1 การวิเคราะห์หาองค์ประกอบหลักของโครงการ

โครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา (CHILDREN VILLAGE SCHOOL) เป็นโครงการที่รองรับและช่วยเหลือ หรือเลี้ยงดูและจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม หรือเด็กที่ถูกละทิ้ง เด็กที่ถูกละเลย ตามจังหวัดต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆของโครงการจะมีลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป จึงสามารถแบ่งการวิเคราะห์หาองค์ประกอบของโครงการได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์หาองค์ประกอบ จากวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. การวิเคราะห์หาองค์ประกอบ จากขอบเขตของโครงการ
3. การวิเคราะห์หาองค์ประกอบ จากพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

1. การวิเคราะห์หาองค์ประกอบ จากวัตถุประสงค์ของโครงการ

เป็นการนำเอาวัตถุประสงค์ของโครงการ มาวิเคราะห์ถึงลักษณะการดำเนินงานเพื่อนำไปใช้หาองค์ประกอบที่จะมีขึ้นภายในโครงการ โดยแสดงวัตถุประสงค์ของโครงการตามตารางดังต่อไปนี้

1. เพื่อดำเนินการเป็นศูนย์กลางในการรองรับและช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม หรือเด็กที่ถูกละทิ้ง เด็กที่ถูกละเลย เด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ ตามจังหวัดต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำมาฟื้นฟูคุณภาพชีวิต
2. เพื่อเลี้ยงดูและจัดการการศึกษาให้แก่เด็กที่ถูกละเลยในข้างต้นได้รับการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ สามารถออกไปประกอบสัมมาอาชีพในสังคมได้
3. เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(พ.ศ. 2541 – 2544)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและความคิดสร้างสรรค์ที่ดีงามให้แก่เด็กที่ด้อยโอกาส โดยจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ อีกทั้งจัดกิจกรรมบำบัดทางจิตวิทยาจนเด็กสามารถพัฒนากลายเป็นกิจกรรมฝีมือ

5. เพื่อช่วยเหลือเด็กในครอบครัวที่มีปัญหายากจน ซึ่งครอบครัวไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้

ตาราง 5.1.1 / 1 แสดงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ	การดำเนินงาน
1. เพื่อดำเนินการเป็นศูนย์กลางในการรองรับและช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสในสังคม เด็กที่ถูกละทิ้ง เด็กที่ถูกทะเลาะ เด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ์ ตามจังหวัดต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำมาฟื้นฟูคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น	1. จัดที่พักสำหรับเด็ก พร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ 2. จัดสถานที่และอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก 3. จัดงานดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล เนื่องจากเด็กที่รับเข้ามาไว้ในโครงการ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน หรือสภาพชีวิตเรื้อรัง บางคนจึงมีโรคภัยเบียดเบียน
2. เพื่อเลี้ยงดูและจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ให้ได้รับการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ	1. จัดให้มีสถานศึกษาสำหรับเด็ก
3. เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)	1. จัดบริการทางด้านการศึกษา ในด้านวิชาสามัญและสายวิชาชีพ เพื่อให้เด็กสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว
4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและความคิดสร้างสรรค์ที่ดีงามให้แก่เด็ก โดยจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ อีกทั้งจัดกิจกรรมบำบัดทางจิตวิทยา จนเด็กสามารถพัฒนากลายเป็นกิจกรรมฝีมือ	1. จัดให้มีส่วนนันทนาการ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพักผ่อนทางจิตใจ 2. จัดให้มีกิจกรรมระหว่างเด็กๆด้วยกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบ จากขอบเขตของโครงการ

เป็นการนำขอบเขตของโครงการมาวิเคราะห์ถึงลักษณะการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ห้วงองค์ประกอบของโครงการ โครงการนี้จะรับเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาอุปการะ ซึ่งมีขอบเขตของโครงการดังนี้

1. ส่วนสถานศึกษาและอาคารเรียน (Education Areas)
2. ส่วนหมู่บ้านเด็ก (Children's Village)
3. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล (Health-care Areas)
4. ส่วนกิจกรรมและสันทนาการ (Activities and Recreation)
5. ส่วนงานบริหารโครงการ (Administration Areas)
6. ส่วนบริการ (Service Areas)
7. ส่วนจอดรถ (Parking Areas)

ตาราง 4.1.1 / 2 แสดงการวิเคราะห์ขอบเขตของโครงการ

ขอบเขตของโครงการ	การดำเนินงาน
1. ส่วนสถานศึกษาและอาคารเรียน (Education Areas)	1. จัดให้มีอาคารเรียน โดยมีส่วนวิชาการ ส่วนงานวิชาชีพ และส่วนงานเกษตรกรรม
2. ส่วนหมู่บ้านเด็ก (Children's Village)	1. จัดบ้านพัก โดยแยกเป็นกลุ่มๆ โดยมีห้องนอน ครัวและห้องน้ำอยู่ทุกหลัง
3. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล (Health-care Areas)	1. จัดให้มีหน่วยงานดูแลสุขภาพเด็กทั้งทางด้าน ร่างกายและจิตใจ
4. ส่วนกิจกรรมและสันทนาการ (Activities and Recreation)	1. จัดให้มีสถานที่ และอุปกรณ์สำหรับการออกกำลังกาย ทั้งในร่มและกลางแจ้ง 2. จัดให้มีส่วนทำกิจกรรมและงานอดิเรกต่างๆ 3. จัดให้มีส่วนสำหรับสังสรรค์ และการพักผ่อน
5. ส่วนงานบริหารโครงการ (Administration Areas)	1. จัดให้มีส่วนสำหรับสำนักงานในการบริหารโครงการทั้งหมด 2. จัดให้มีส่วนสำหรับบุคคลผู้มาติดต่อ 3. จัดให้มีส่วนสำหรับแจ้งผลการดำเนินงานและแจ้งข่าวสารต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของโครงการ	การดำเนินงาน
6. ส่วนงานสังคมสงเคราะห์ (Social Welfare Areas)	1. จัดห้องทำงานของนักสังคมสงเคราะห์ 2. ห้องรับแขก ห้องน้ำ 3. ห้องเก็บแฟ้มประวัติและข้อมูลของเด็ก
7. ส่วนบริการ (Service Areas)	1. จัดบริการอาหารสำหรับผู้ใช้โครงการ 2. จัดสวนซักผ้าของโครงการ 3. จัดพื้นที่สำหรับเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด
4. ส่วนจอดรถ (Parking Areas)	1. จัดพื้นที่จอดรถสำหรับบุคลากร 2. จัดพื้นที่จอดรถสำหรับรถของโครงการ และส่วน บริการต่างๆ

3. การวิเคราะห์หาองค์ประกอบ จากพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ
เป็นการนำเอาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ มาวิเคราะห์ถึงลักษณะการ
ดำเนินงานเพื่อนำไปหาองค์ประกอบของโครงการ

ตาราง 5.1.1 / 3 แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	การดำเนินงาน
ส่วนงานบริหารโครงการ		
ผู้อำนวยการ	1. จอดรถ 2. บริหารโครงการ 3. รับประทานอาหาร	1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. จัดห้องทำงาน 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	1. จอดรถ 2. บริหารโครงการ 3. รับประทานอาหาร	1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. จัดห้องทำงาน 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ฝ่ายธุรการและทะเบียน – สถิติ หัวหน้าฝ่าย	1. จอดรถ 2. ดูแลงานธุรการและทะเบียน 3. ตรวจจทานเอกสารและงาน 4. รับประทานอาหาร	1. จัดพื้นที่จอดรถ 2.-3 จัดห้องทำงาน 4. จัดส่วนรับประทานอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	การดำเนินงาน
เจ้าหน้าที่ทะเบียนและสถิติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. รับเรื่องและบันทึกข้อมูลและประวัติเกี่ยวกับเด็กในโครงการ 3. รวบรวมข้อมูลและประวัติของเด็ก 4. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. จัดส่วนทำงาน 3. จัดส่วนเก็บประวัติของเด็ก 4. จัดส่วนรับประทานอาหาร
เจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ควบคุมรายรับ - รายจ่าย ทั้งหมดของโครงการ รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินเดือน ค่าสวัสดิการ ค่าอุปโภค - บริโภค ของเด็ก 3. รวบรวมสถิติทางการเงิน เพื่อการตรวจสอบ 4. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. - 3. จัดห้องทำงาน 4. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ฝ่ายพัสดุภัณฑ์และจัดซื้อ เจ้าหน้าที่พัสดุภัณฑ์และจัดซื้อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ควบคุมการจัดซื้อสิ่งของและการเบิกจ่ายพัสดุของโครงการ 3. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. จัดห้องทำงาน และพื้นที่สำหรับการเบิก และเก็บพัสดุ 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ฝ่ายวิชาการ เจ้าหน้าที่วิจัยและการประเมินผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ทำการวิจัยและประเมินผล การเรียนของเด็ก 3. รวบรวมข้อมูลผลการศึกษ ของเด็ก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. - 3. จัดส่วนทำงาน 3. จัดส่วนเก็บประวัติของเด็ก 4. จัดส่วนรับประทานอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	การดำเนินงาน
ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล		
นางพยาบาล	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ปฐมพยาบาลให้กับเด็ก 3. ดูแลสุขภาพของเด็กภายในโครงการ 4. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2.-3. จัดพื้นที่สำหรับอุปกรณ์สำหรับการปฐมพยาบาล 4. จัดพื้นที่รับประทานอาหารเช้า
ส่วนงานสังคมสงเคราะห์		
นักสังคมสงเคราะห์	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ปรีกษาและแก้ไขปัญหาของเด็ก 3. ดูแลสุขภาพจิตของเด็ก 4. รับประทานอาหารเช้า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. จัดพื้นที่ห้องสำหรับการบำบัด 3. “ 4. จัดพื้นที่รับประทานอาหารเช้า
ส่วนงานด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ		
ครูผู้สอน ครูสอนในวิชาสามัญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ทำการสอนในรายวิชานั้น ๆ 3. ตรวจงานเด็ก 4. รับประทานอาหารเช้า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. จัดพื้นที่ห้องเรียน 3. จัดพื้นที่ทำงานและบริเวณพักผ่อน ห้องน้ำ 4. จัดพื้นที่รับประทานอาหารเช้า
ครูสอนวิชาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จอดรถ 2. ทำการสอนในวิชานั้น 3. ตรวจงานเด็ก 4. รับประทานอาหารเช้า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดพื้นที่จอดรถ 2. จัดโรงฝึกงาน 3. จัดพื้นที่ทำงานและบริเวณพักผ่อน ห้องน้ำ 4. จัดพื้นที่รับประทานอาหารเช้า
ส่วนงานบริการ		
ฝ่ายทำอาหาร แม่ครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 2. ทำอาหาร 3. รับประทานอาหารเช้า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บของ 2. จัดส่วนทำอาหาร ส่วนเก็บอาหาร เก็บของ ส่วนล้างจาน 3. จัดส่วนรับประทานอาหารเช้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	การดำเนินงาน
คนครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 2. ช่วยแม่ครัวทำอาหาร 3. จัดอาหารสำหรับเด็ก 4. เก็บกวาด และล้างจาน 5. รียบประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บของ 2. จัดส่วนทำอาหาร ส่วนเก็บอาหาร เก็บของ ส่วนล้างจาน 3. จัดส่วนจ่ายและบริการอาหาร 4. จัดทำลานซักล้าง 5. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ฝ่ายซ่อมบำรุง เจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุงงานระบบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 2. ซ่อมแซมอุปกรณ์และบำรุงงานระบบต่าง ๆ ของโครงการ 3. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บของ 2. พื้นที่ห้องทำงานและพื้นที่สำหรับงานซ่อม 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร
เจ้าหน้าที่ซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 2. ซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ 3. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บของ 2. จัดพื้นที่และอุปกรณ์และสำหรับซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ฝ่ายทำความสะอาด ภารโรง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 2. ทำความสะอาด 3. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บของ 2. จัดส่วนเก็บอุปกรณ์ 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ฝ่ายรักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 2. ดูแลความเรียบร้อยภายในโครงการ 3. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บของ 2. จัดทำป้อมยาม 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร
ฝ่ายดูแลสถานที่ เจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 2. ดูแลสถานที่ หรือจัดสถานที่ในโอกาสพิเศษต่างๆ 3. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เก็บของ 3. จัดส่วนรับประทานอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	การดำเนินงาน
ฝ่ายงานดูแลเด็ก แม่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดูแลเด็กในแต่ละบ้าน 2. ดูแลและทำความสะอาด ความเรียบร้อยในบ้านของตน 3. ทำอาหารให้เด็ก 4. สอนเด็กซักผ้าและทำงานภายในบ้าน 5. รับประทานอาหาร 	1.- 5. จัดทำบ้านที่มีห้องนอน ห้องน้ำ ส่วนประกอบอาหาร ลานซักล้าง ห้องรับประทานอาหาร
เด็กที่รับเข้ามาสงเคราะห์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยกันทำความสะอาดบ้านที่ตนอยู่ 2. เรียนหนังสือ 3. ออกกำลังกาย และทำกิจกรรมนันทนาการ 4. รับประทานอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำบ้านที่มีห้องนอน ห้องน้ำ ส่วนประกอบอาหาร ลานซักล้าง ห้องเก็บของ ฯลฯ 2. ทำอาคารเรียน และโรงฝึกอาชีพ 3. จัดให้มีสนามเด็กเล่น และลานเอนกประสงค์ 4. จัดพื้นที่รับประทานอาหารภายในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.2 สรุปองค์ประกอบของโครงการ

จากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขตของโครงการ พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการแล้ว ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่มาขององค์ประกอบโครงการ ดังนั้นในขั้นตอนนี้จึงสามารถสรุปองค์ประกอบของโครงการ โดยแยกเป็นส่วนๆ ได้ดังนี้

1. ส่วนสถานศึกษาและอาคารเรียน (Education Areas)

เป็นงานด้านการศึกษา ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กที่ไม่เคยเข้าโรงเรียน ได้เริ่มหัดอ่าน หัดเขียน ตามหลักสูตรภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนสถานศึกษาถือเป็นส่วนที่เด็กต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในนี้ ดังนั้นการจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบอาคารเรียนจะมีผลให้การศึกษาของเด็กบรรลุตามเป้าหมาย ถือเป็น การเอาใจใส่ในเรื่องภาวะแวดล้อมของเด็ก ลักษณะอาคารเรียนก็เหมือนกับอาคารเรียนโดยทั่วไป ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตและความคุ้มครองจากทางกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ส่วนวิชาการ

- ห้องเรียนชั้น ป.1 – ป. 6 จำนวน 12 ห้อง
- ห้องสมุด - ของเล่น
- ห้องเรียนคอมพิวเตอร์
- ห้องโสตทัศนศึกษา
- ห้องสร้างสรรค์วัสดุ (PROJECT ROOM)
- ห้องเรียนศิลปะ
- ห้องวิทยาศาสตร์
- ห้องเรียนกลางแจ้ง (OUTDOOR CLASSROOM)
- ห้องพักรู

1.2 ส่วนวิชาชีพ

โดยมีองค์ประกอบภายในดังต่อไปนี้

- ห้องเรียนงานหัตถกรรม หรือ ห้องจักรสาน
- ห้องตัดเย็บเสื้อผ้า
- ห้องเรียนงานปั้น
- ห้องเรียนทำอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องเรียนงานบ้าน
- ห้องเรียนงานไม้
- ลานทำภาพพิมพ์
- ห้องเก็บอุปกรณ์

1.3 ส่วนงานเกษตร

- แปลงปลูกพืช หรือ แปลงเกษตร
- โรงเลี้ยงไก่ , บ่อเลี้ยงปลา
- โรงเกษตร ประกอบด้วย ห้องเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร , ห้องเก็บอาหารเลี้ยงสัตว์ , โรงหมักปุ๋ย

2. ส่วนหมู่บ้านเด็ก (Children's village)

คือ สถานที่อยู่หลับนอน โดยจะจัดเป็นไปในลักษณะหมู่บ้านเด็ก แยกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งในทางสังคมสงเคราะห์ถือว่าความอบอุ่นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาจิตใจเป็นอย่างมาก และได้ให้ข้อคิดว่าการออกแบบอาคารที่พักควรมีลักษณะเป็นบ้านเล็กๆ เพื่อจะได้อยู่ใกล้ชิดกัน และให้มีความเป็น " ครอบครัว " มากที่สุด ในบ้านแต่ละหลังผู้ดูแลซึ่งเป็นครู กับเด็ก จะร่วมกันจัดบรรยากาศของการอยู่ร่วมกัน ในการปรึกษาหารือและวางแผนงาน อีกทั้งสร้างความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของแต่ละคนในฐานะสมาชิกของครอบครัวและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย เป็นตัวเชื่อมประสาน ซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักของการจัดที่พักในลักษณะที่เป็น " บ้าน " มากกว่าที่จะเป็นเพียงอาคารในรูปแบบของหอพัก

ที่พักของเด็กและผู้ดูแล จะจัดเป็นบ้านพักทั้งหมด 16 หลัง ในแต่ละหลังจะมีเด็กอยู่หลังละประมาณ 10 คน เพื่อไม่ให้แออัดเกินไป อีกทั้งต้องมีผู้ดูแลรวมอยู่ด้วย 1-2 คนต่อหลัง ซึ่งภายในบ้านพักจะจัดเป็นส่วนต่างๆดังนี้

- ส่วนนอน
- ส่วนพักผ่อนและทำการบ้าน
- ห้องอาบน้ำและบริเวณแต่งตัว
- ห้องนอนครูเวร และห้องน้ำในตัว
- ครัว และลานซักล้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล (Health-care Areas)

เนื่องจากเด็กที่อยู่ในการอุปการะหรือรับไว้ในโครงการ ส่วนใหญ่เป็นเด็กจากครอบครัวยากจน หรือจากสภาพชีวิตเร่ร่อน จรจัด ขอดาน ร่างกายและสุขภาพจิตจึงทรุดโทรม บางคนมีโรคภัยเบียดเบียนจึงจำเป็นต้องได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายเพื่อทำการรักษาหรือป้องกันการแพร่เชื้อโรค ในส่วนนี้จะมีพยาบาลเป็นผู้รับผิดชอบ ร่วมมือกับครูผู้ดูแล และประสานงานกับโรงพยาบาลที่ส่งเด็กไปรับการตรวจรักษาโรคต่อไป

ในส่วนของงานวิเคราะห์และพิจารณาวิธีการสงเคราะห์ที่เหมาะสมแก่เด็ก นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา จะทำหน้าที่ศึกษาปัญหาของเด็กแต่ละราย

โดยในส่วนนี้สามารถแบ่งองค์ประกอบย่อยๆ ได้ดังนี้

- ห้องปฐมพยาบาล
- ส่วนทำงานของพยาบาล
- ห้องรับแขก
- ห้องน้ำ

4. ส่วนกิจกรรมและสันทนาการ (Activities and Recreation Areas)

ส่วนกิจกรรมและสันทนาการเป็นส่วนที่มีประโยชน์มากสำหรับสถานสงเคราะห์เด็ก เพราะจะเป็นที่สำหรับเล่นกีฬาในร่ม พลศึกษา การแสดงกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการจัดประชุมชี้แจงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และเด็กในโครงการ โดยมีองค์ประกอบย่อยดังนี้

- หอประชุมเอนกประสงค์ (MULTI - PURPOSE HALL)
- สนามเด็กเล่น (PLAY FIELD)

5. ส่วนงานบริหารโครงการ (Administration Areas)

ประกอบไปด้วย

5.1 โถงทางเข้า

- ส่วนต้อนรับ
- ส่วนพักคอย
- ห้องน้ำ
- ห้องเก็บของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ฝ่ายบริหาร

- ห้องทำงานผู้อำนวยการ , ห้องน้ำ
- ห้องทำงานหัวหน้าฝ่ายวิชาการ , วิชาชีพ , บริการ
- ส่วนงานเจ้าหน้าที่

5.3 ฝ่ายธุรการ และ ทะเบียน

- ส่วนงานเจ้าหน้าที่
- บริเวณเก็บเอกสาร

5.4 ฝ่ายการเงิน

- ส่วนงานเจ้าหน้าที่
- ห้องเก็บเอกสาร

5.5 นักสังคมสงเคราะห์

- ส่วนงานของนักสังคมสงเคราะห์

5.6 ห้องประชุม

5.7 ส่วนเตรียมอาหาร

5.8 ห้องน้ำ

6. ส่วนบริการ (Service Areas)

6.1 ส่วนรับประทานอาหาร

- ส่วนรับประทานอาหารของนักเรียน
- ส่วนรับประทานอาหารของบุคลากร
- ส่วนล้างมือ

6.2 ส่วนครัว

- ส่วนเสิร์ฟอาหาร
- ส่วนทำอาหาร
- ส่วนเตรียมอาหาร
- ส่วนเก็บอาหาร
- ส่วนล้างจาน
- ห้องเก็บอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 บ้านพักคนดูแลสถานที่

6.4 ฝ่ายซ่อมบำรุง

- ห้องซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์

6.5 ป้อมยาม

7. ส่วนจอดรถ (Parking Areas)

7.1 ที่จอดรถของผู้ปกครองหรือผู้มาติดต่อโครงการ

7.2 ที่จอดรถครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารโครงการ

7.3 ที่จอดรถครูผู้ปกครอง

7.4 ที่จอดรถฝ่ายบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.4 รายละเอียดองค์ประกอบโครงการ

จากการวิเคราะห์หาองค์ประกอบของโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก มีรูปแบบองค์ประกอบที่หลากหลาย ดังนั้นสามารถแยกองค์ประกอบของโครงการได้ออกเป็น

1. ส่วนงานบริหารโครงการ (Administration Areas)
2. ส่วนสถานศึกษา (Education Areas)
3. ส่วนกิจกรรมและสันทนาการ (Activities and Recreation Areas)
4. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล (Health-care Areas)
5. ส่วนงานสังคมสงเคราะห์ (Social Welfare Areas)
6. หมู่บ้านเด็ก (Children's Village)
7. ส่วนบริการ (Service Areas)
8. ส่วนจอดรถ (Parking Areas)

1. ส่วนงานบริหารโครงการ (Administration Areas)

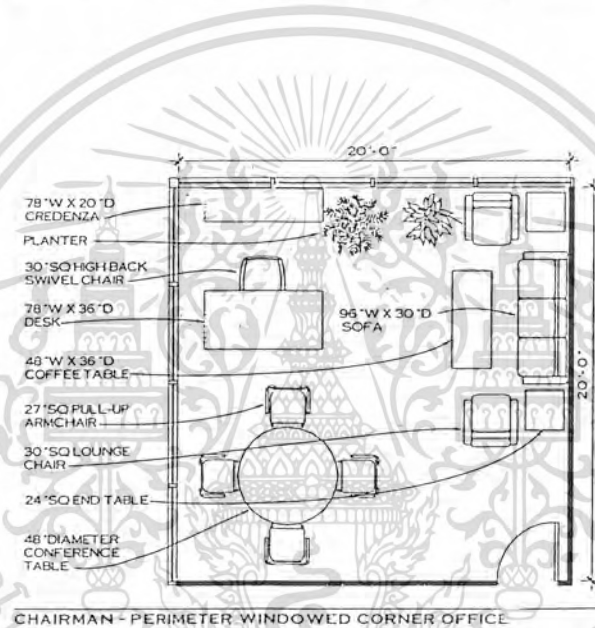
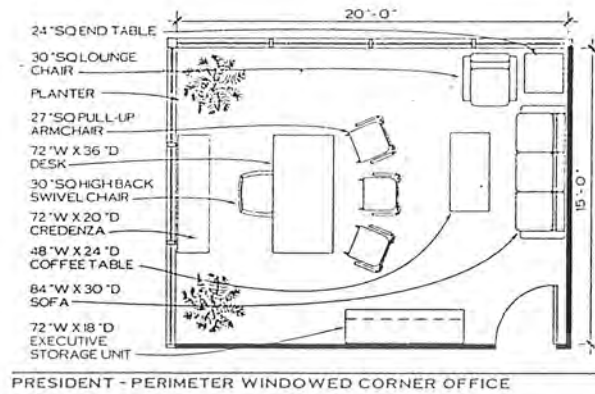
ขนาดของส่วนราชการและบริหารขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนเกิน 150 คน ส่วนบริหารต่าง ๆ จำต้องแยกออกจากกันเนื่องจากงานมากขึ้น ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กส่วนบริหารก็เล็กลงตามส่วน พนักงานคนเดียวอาจทำได้หลายหน้าที่ ซึ่งการจัดการบริหารนี้จะไปตามระบบบริหารของแต่ละโรงเรียน

ในส่วนงานบริหารโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จะประกอบไปด้วย ห้องทำงานผู้อำนวยการโรงเรียน , บริเวณทำงานของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ , บริเวณโรงทางเข้า , ส่วนพักผ่อน และห้องน้ำ

ห้องผู้อำนวยการ (Principal office)

ผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีงานมากและอาจมีแขกบ่อยๆ จึงจำเป็นต้องมีบริเวณทำงานที่สะดวกสบายพอสมควร อาจจะต้องมีห้องน้ำ ภายในด้วยก็ได้ โดยจัดให้มีบริเวณทำงาน , ชุดรับแขก 1 ชุด , ชั้นวางเอกสาร อย่างน้อย 1 ตู้ หรือ ครัวภัณฑ์อื่นๆ ตามความต้องการพิเศษ เช่น ชั้นเก็บของ (Storage Unit) , ต้นไม้ประดับตกแต่ง (Plant)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างแสดงลักษณะการจัดห้องผู้อำนวยการ

ที่มา : Architectural Graphic Standard 9th Edition

ส่วนที่ทำงานเจ้าหน้าที่ (Staff office)

ส่วนสำนักงานของโรงเรียน แยกได้ดังนี้

- ฝ่ายวิชาการ	จำนวน	2	คน
- ฝ่ายธุรการและทะเบียน	จำนวน	2	คน
- ฝ่ายบัญชีและการเงิน	จำนวน	1	คน
- ฝ่ายพัสดุภัณฑ์และจัดซื้อ	จำนวน	2	คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดสำนักงานในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบการจัดออกเป็นห้องโดยเฉพาะ (The Individual Room System) ซึ่งนิยมกันมากในยุโรป คือ การกำหนดในการติดต่อเข้าถึงห้องต่างๆ โดยทางเดิน (Corridor) ลักษณะเช่นนี้จะมีข้อดี คือ เป็นสัดส่วน (Privacy) แต่มีข้อเสียที่มีราคาสูง

2. ระบบการจัดแบบเปิดตลอด (The Open Layout) ไม่ต้องคำนึงถึงการใช้ทางติดต่อภายในระหว่างห้อง (Corridor) ระบบนี้ เราสามารถใช้เนื้อที่ห้องทั้งหมดได้อย่างเต็มที่สำหรับจะทำเป็นที่ทำงานต่าง ๆ โดยไม่มีผนัง หรือ Partitions มาบัง ทำให้มีราคาถูกกว่าแบบแรกแต่ต้องมีระบบระบายอากาศ หรือปรับอากาศที่มีคุณภาพสูง และต้องคำนึงถึงไฟฟ้าแสงสว่างธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่

ฝ่ายธุรการ ส่วนทำงานของฝ่ายเจ้าหน้าที่ธุรการ ประกอบด้วยโต๊ะทำงาน , โต๊ะพิมพ์ดีด , บริเวณนั่งพักคอย มีตู้ชั้นวางเอกสาร ทะเบียน และแฟ้มพัฒนาการของเด็ก

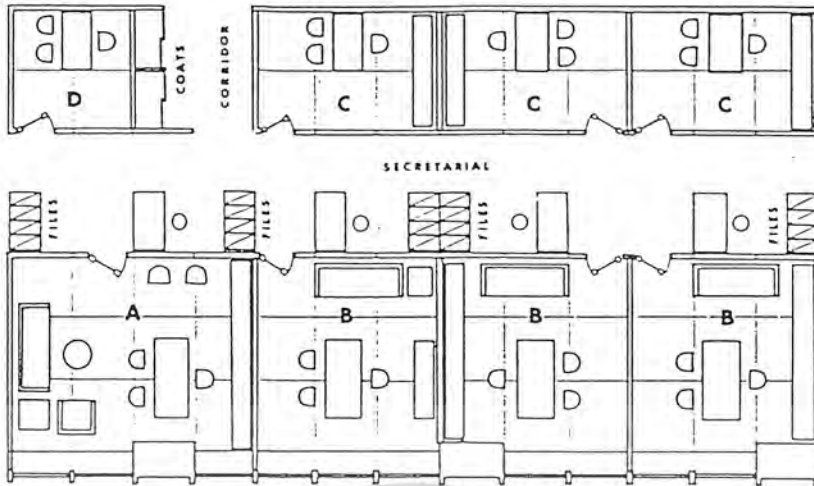
ภาพตัวอย่างแสดงลักษณะการจัดบริเวณสำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

ที่มา : Architectural Graphic Standard 9th Edition

ฝ่ายทะเบียนและสถิติ ประกอบด้วย โต๊ะทำงานพนักงาน และชั้นเก็บเอกสาร นอกจากนี้ยังต้องมีห้องเก็บประวัติและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่รับอุปการะ ในส่วนนี้รวมกันเป็น 1 กลุ่ม ควรอยู่ใกล้ทางเข้า เพื่อความสะดวกในการติดต่อและให้บริการ โดยมีชุดรับแขก เพื่อให้บริการกับผู้มาติดต่อหรือมาเยี่ยมชมโครงการ

ฝ่ายพัสดุภัณฑ์และจัดซื้อ มีที่ทำงานของพนักงานในส่วนนี้อีก 2 คนและมีห้องเก็บอุปกรณ์ และพัสดุภัณฑ์ ในห้องนี้ มีที่ติดต่อกับส่วนอื่น ๆ ได้ง่าย และติดต่อกับฝ่ายบริหาร

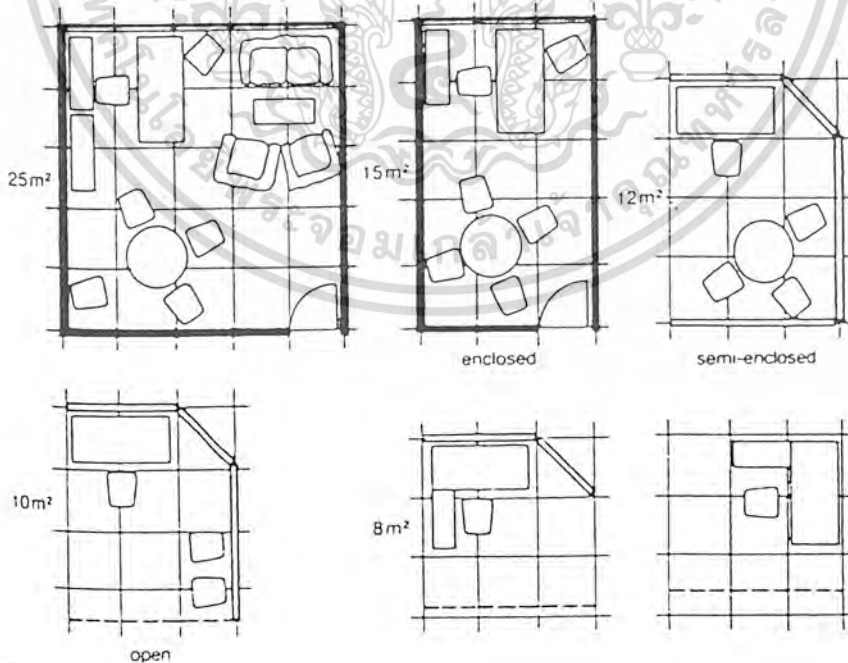
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ในนามของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และสงวนลิขสิทธิ์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างแสดงลักษณะการจัดส่วนบริเวณที่ทำงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีนำการวางผังแบบระบบ
ประสานทางพิกัดมาใช้

ที่มา : Time - Saver Standards for Building Types

โถงพักคอย จัดให้สำหรับผู้มาเยี่ยมชม หรือผู้มาร่วมกิจกรรม นั่งพักเป็นส่วนพบปะ
สนทนากับบุคลากรของโครงการ ในบริเวณส่วนพักคอย อาจมีโทรทัศน์ , มีน้ำดื่มไว้คอยบริการ ,
บอร์ดประกาศความเป็นไปของโครงการ และมีห้องน้ำ

ภาพแสดงตัวอย่าง การจัดบริเวณส่วน Office ที่มีขนาดพื้นที่ใช้สอยมาตรฐาน

ที่มา : Ernst Neufert Architects' data 2nd English Edition

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ส่วนสถานศึกษา (Education Areas)

ห้องเรียน (Classroom)

ที่ตั้ง การวางอาคารให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของที่ตั้งและถูกต้องตามทิศทางลมจะทำให้ภายในอาคารมีการระบายอากาศที่ดี มีลมพัดผ่านตลอด ภายในอาคารเรียนห้องเรียนควรเป็นห้องที่จะได้รับประโยชน์จากธรรมชาติมากที่สุด เพราะส่วนใหญ่แล้วเด็กจะใช้เวลาอยู่ในห้องเรียนมากกว่าห้องอื่น ดังนั้นห้องเรียนควรอยู่ในตำแหน่งที่รับลมจากทิศใต้และทิศตะวันตกเฉียงใต้ควรมีหน้าต่างรับลมด้านทิศใต้แล้วระบายลมออกทางทิศเหนือ

ขนาดพื้นที่ของห้องเรียน ห้องเรียนควรเป็นห้องกว้าง ๆ ไม่มีเสามาเกาะเกาะเพื่อใช้สำหรับทำกิจกรรมได้หลายประเภท เด็ก 1 คน ใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมประมาณ 3.60 – 5.40 ตารางเมตร ตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดขนาดของห้องเรียนแต่ละห้องต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 35 ตารางเมตร มีขนาดกว้างยาวอยู่ในเกณฑ์อันเหมาะสม คือ 5.00 x 7.00 เมตร หรือ 6.00 x 6.00 เมตร หรือ 7.00 x 9.00

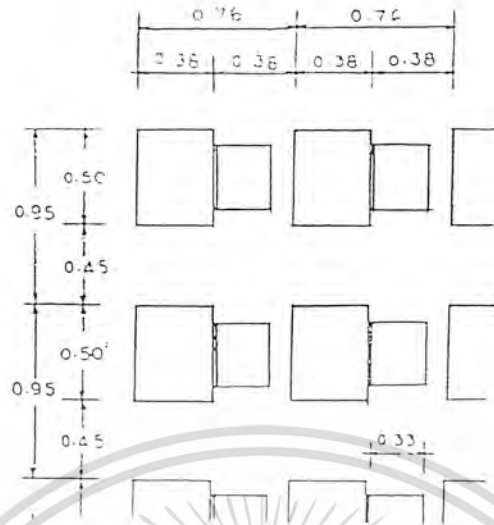
รูปร่างลักษณะของห้องเรียน (Shape) มีหลายรูปแบบ อาจเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า นอกจากนี้อาจเป็นในรูปของวงกลม หกเหลี่ยมหรือเป็นรูปตัวแอล (L-Shape) ก็อาจเป็นไปได้

การกำหนดขนาดของห้องเรียนจึงควรจะต้องพิจารณาถึงขนาดของพื้นที่กิจกรรมแต่ละประเภท จำนวนกิจกรรม และจำนวนเด็ก เหล่านั้นรวมทั้งทางสัญจรภายในห้องด้วย

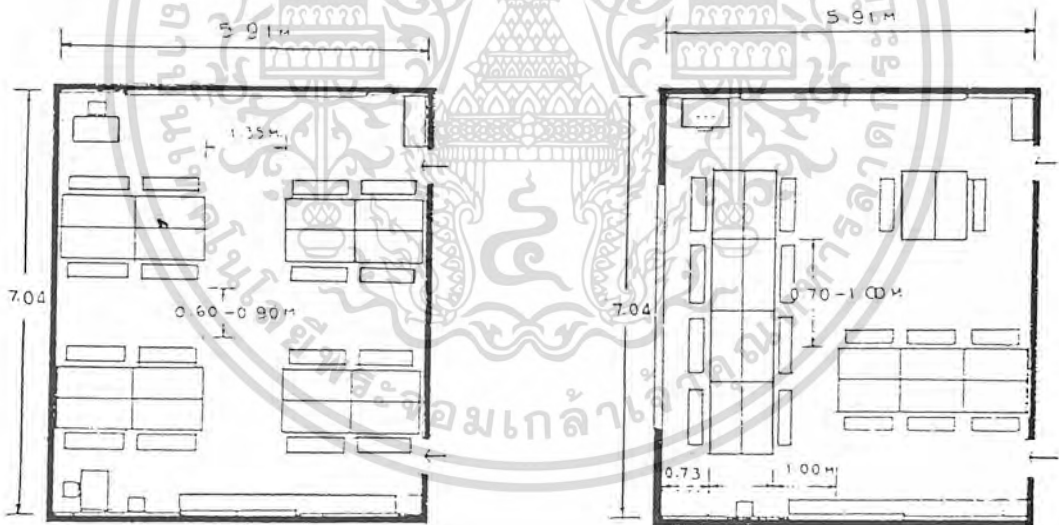
การจัดวางผังภายในห้องเรียน การจัดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีนั้นเมื่อผลทำให้การศึกษาของเด็กบรรลุตามเป้าหมาย แต่ถ้าจัดสภาพแวดล้อมได้ไม่ดีเท่าที่ควรจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก ดังนั้นควรจัดสภาพภายในห้องเรียนที่ทำให้เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ มีเครื่องเรียนที่ได้สัดส่วนกับร่างกายเด็ก

การให้เด็กช่วยตัวเองในการเลือกกิจกรรม สภาพแวดล้อมของห้องเรียนควรจะได้สัดส่วนกับความสูงและความสามารถของเด็ก อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรวางไว้ในที่เห็นได้ชัดและแยกประเภทให้ไม่ปะปนกัน เด็กจะเดินไปมาเพื่อเลือกกิจกรรมที่เขาชอบได้อย่างคล่องตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดง ระยะห่าง (Spacing) ที่เหมาะสมของโต๊ะเรียนและเก้าอี้
 ที่มา : Programming Guide for Primary School Improvement

ภาพแสดง การจัดวาง Lay-out ของห้องเรียนในลักษณะแบบ Group - Teaching
 ที่มา : Programming Guide for Primary School Improvement

ข้อดีในด้านจิตวิทยาของการจัดห้องเรียนในลักษณะแบบ Group - Teaching กล่าวไว้ว่า การรวมกลุ่มแล้วให้เด็กได้ร่วมกันทำกิจกรรมภายในห้องเรียน จะทำให้เด็กได้เรียนรู้การเข้ากลุ่ม การทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลต่อการสร้างบุคลิกภาพที่ดีและลักษณะนิสัยในการทำงานของเด็กเอง

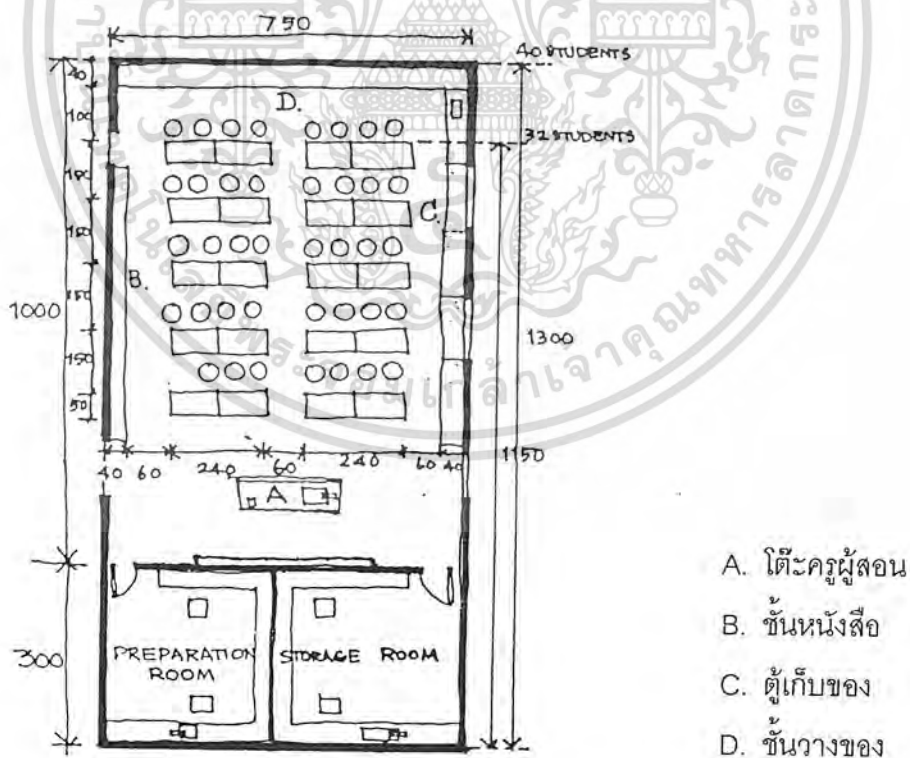
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

OUTDOOR CLASSROOM

หมายถึง พื้นที่เรียนภายนอก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสออกมาสูดอากาศและแสงแดดที่สดชื่นภายนอกห้องเรียน ในบางครั้งอาจจะย้ายกิจกรรมภายในห้องเรียนออกมาทำภายนอกอาคาร (Outside Activity) ก็ได้ ควรมีการปลูกต้นไม้ปกคลุมเป็นร่มเงาหรือจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติเพื่อให้เด็กรู้สึกสบายและไม่เครียดซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะแก่การเรียนรู้ของเด็กอย่างมาก อาทิ การวาดภาพ , การเล่นนิทาน , เล่นเกมส์หรืออ่านหนังสือ เป็นต้น

ห้องวิทยาศาสตร์ (Domestic Science)

เป็นห้องที่จัดขึ้นสำหรับการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งห้องเรียนควรกว้างไม่มีเสามาเกาะกะ โดยจัดให้มีส่วนทดลอง (Experiments) , ส่วนการเรียนการสอน (Demonstration) และอาจมีชั้นวางผลงานทางวิทยาศาสตร์ของเด็ก

ภาพแสดงตัวอย่าง การจัดวางผังห้องเรียนวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียน 40 คน

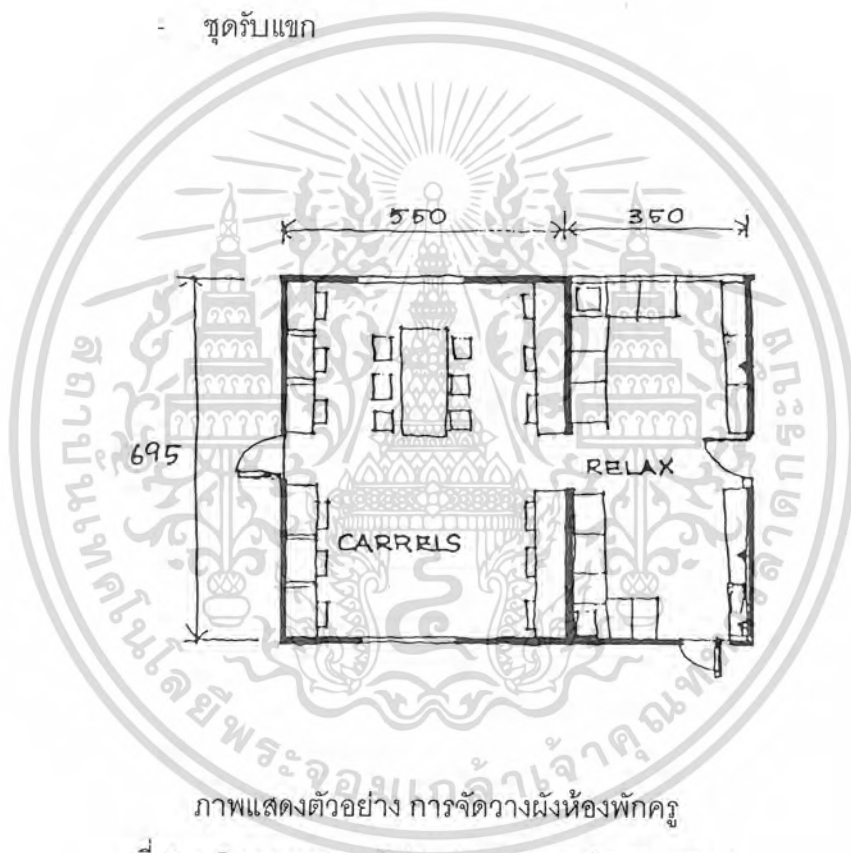
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ที่มา : Programming Guide for Primary Improvement

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องพักครู

ห้องพักครูควรจัดไว้เป็นที่พักผ่อนสำหรับครูและควรจัดให้ต่อเนื่องกับห้องเรียน
ห้องพักครูประกอบด้วย

- โต๊ะทำงานของครูแต่ละท่าน พร้อมเก้าอี้
- เก้าอี้สำหรับผู้มาติดต่อ
- ตู้วางเอกสาร , หนังสือ หรือสมุดอย่างน้อย 1 ตู้
- บอร์ดติดประกาศ
- ชุดรับแขก

ภาพแสดงตัวอย่าง การจัดวางผังห้องพักครู

ที่มา : Programming Guide for Primary Improvement

จากตัวอย่าง มีการแบ่งโซนภายในห้องพักครูตามประโยชน์ใช้สอย คือ พื้นที่สำหรับการทำงาน (Working Areas) และพื้นที่สำหรับการพักผ่อน (Relax Areas)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นส่วนที่ให้ความรู้ เปิดโอกาสให้เด็กเข้ามาศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ อีกทั้งเป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากการขาดแคลนอุปกรณ์ทางการศึกษาในโรงเรียนด้วย

ลักษณะโดยทั่วไปของห้องสมุด

อากาศ อากาศภายในห้องจะต้องโปร่ง มีการถ่ายเทอากาศ มีลมพัดผ่านตลอดเวลา

แสง จะต้องมีความสว่างเพียงพอที่จะอ่านหนังสือได้สบาย แต่ไม่ควรมีความจ้าเกินไป ถ้าจำเป็นอาจใช้แสงไฟฟ้าช่วย แสงจากธรรมชาติที่สว่างจ้ามากเกินไปจะส่องเข้าตาเด็ก ดังนั้นควรมีม่านปรับแสงให้พอเหมาะ

เสียง ควรอยู่ในบริเวณที่ไม่มีเสียงรบกวน เช่น เสียงจากยานพาหนะต่างๆ หรือเสียงคนเดินพื้น ห้องควรปูด้วยกระเบื้องยาง หรือพรมเพื่อเก็บเสียง

สี ควรใช้สีโดยรวมให้เกิดความร่มรื่น เย็นตาสบายใจ แต่ก็ควรมีสีสันในการดึงดูดความสนใจแก่เด็กด้วย

บรรยากาศ ควรมีบรรยากาศที่อบอุ่นคล้ายบ้าน ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป

ส่วนประกอบ ควรจัดให้มีทางเข้าออกทางเดียว เพื่อสะดวกแก่การควบคุมได้ง่าย ห้องอ่านหนังสือควรเป็นห้องโล่งกว้าง มีตู้และชั้นเก็บหนังสือรวมอยู่ในห้องเดียวกัน

- โต๊ะและเก้าอี้

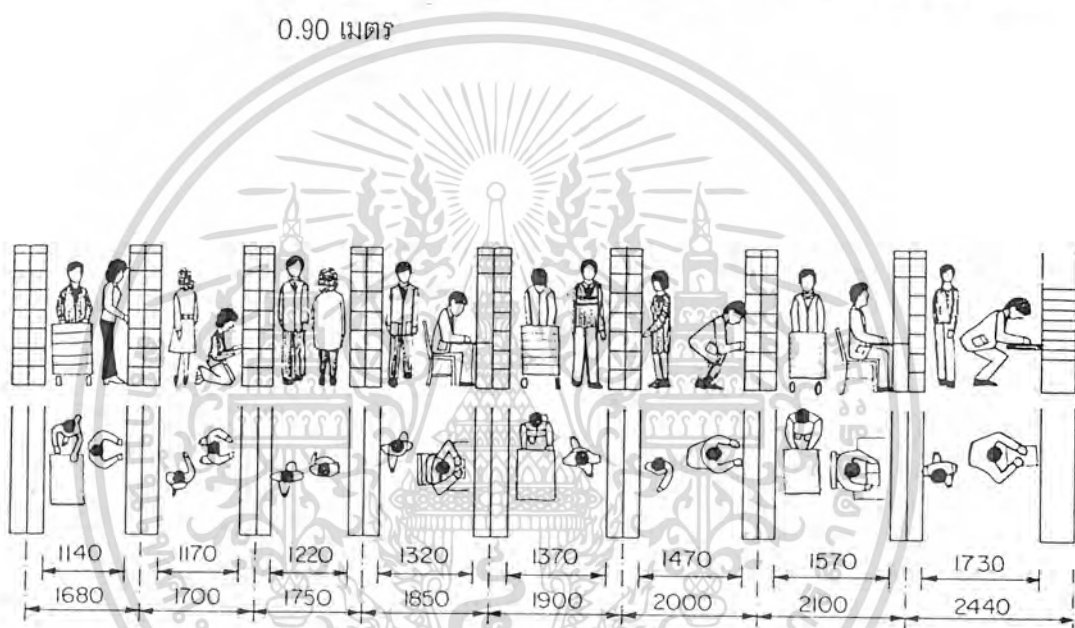
ควรมีขนาดพิเศษ ที่สัมพันธ์กับขนาด และรูปร่างของเด็กตามมาตรฐาน โต๊ะเก้าอี้มีหลายแบบ เช่น นั่ง 4 , 6 คน สำหรับอ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสาร โต๊ะยาวแบ่งเป็น 4 ช่อง สำหรับผู้อ่านที่ต้องการค้นคว้าและเขียนรายงานและต้องการความเป็นส่วนตัว

- หิ้งและชั้นวางหนังสือ

ไม่ควรลึกกว่า 1.80 เมตร และสูงไม่เกิน 1.20 เมตร ควรจัดวางไว้ติดกับฝาผนังโดยรอบ เพื่อความสะดวก และเตรียมที่นั่งอ่านเขียนไว้ใกล้ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความมีพื้นที่สำหรับการอ่านหนังสืออย่างน้อย 2.2 – 2.7 ตารางเมตร / คน
- ชั้นวางหนังสือ จัดวางเรียงไปตามฝาผนังห้องแยกออกจากพื้นที่ผ่าน เพื่อ ความเห็นสัดส่วน และง่ายต่อการควบคุมดูแล หรือค้นหาหนังสือ โดยมีรายละเอียดดังนี้
- โต๊ะอ่านหนังสือ จัดให้มีทางสัญจรที่สะดวกสบาย ระยะระหว่างโต๊ะ ประมาณ 1.50 – 1.80 เมตร ระยะระหว่างเก้าอี้ ประมาณ 0.75 – 0.90 เมตร

ภาพแสดง ระยะของ Open Stack - Critical sizes

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

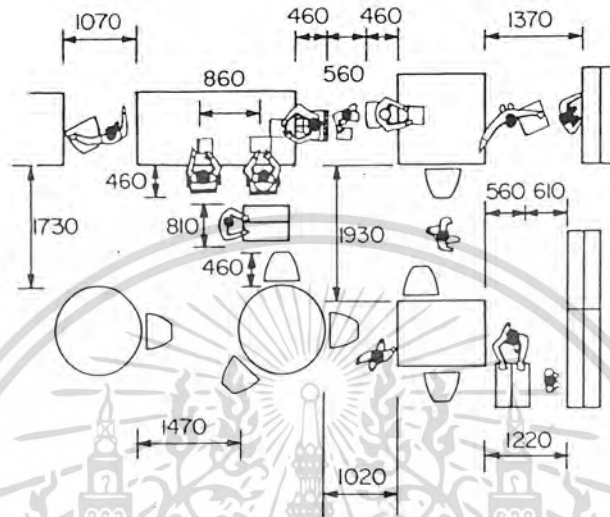
ที่ตั้งห้องสมุดโรงเรียน

1. อยู่ในบริเวณที่ครูและนักเรียนไปมาได้สะดวก
2. ไม่ควรอยู่ใกล้กับที่มีเสียงดัง ผู้คนพลุกพล่าน เช่น ห้องรับประทานอาหาร หรือ สนามกีฬา
3. ถ้าอาคารเรียนมากกว่า 1 ชั้น ห้องสมุดควรอยู่ชั้นล่าง เพราะสะดวกแก่การขนส่งหนังสือเข้าห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

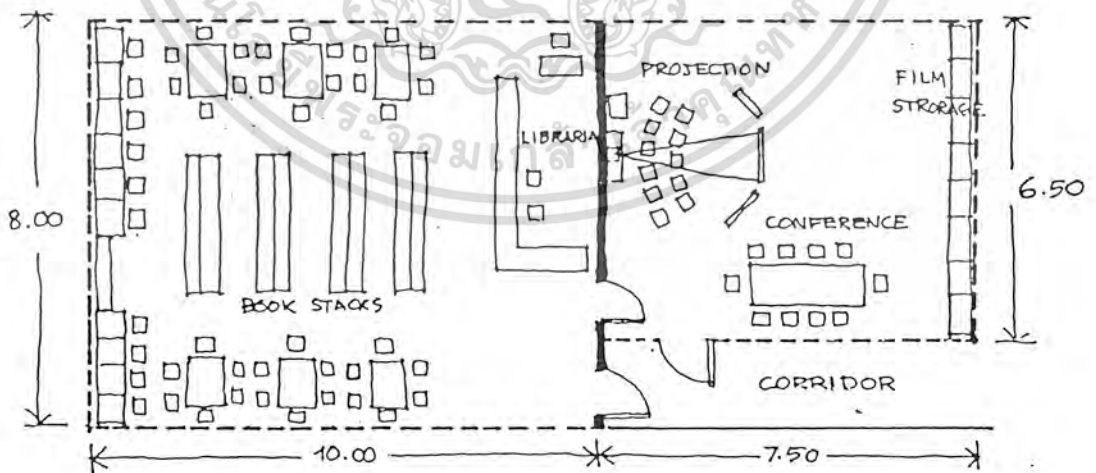
ขนาดของห้องสมุด

ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุด คือประมาณ 15 - 20 % ของนักเรียนทั้งหมด

ภาพแสดง Minimum Clearances in reading rooms

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

ภาพแสดง ตัวอย่างการจัดวางผังห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่มา : Programming Guide for Primary Improvement

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องฝึกอาชีพ (Home Economic Room)

เป็นห้องที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านจิตใจ ซึ่งเชื่อว่าศิลปะจะช่วยยกระดับจิตใจมนุษย์ ความปรารถนา ความอดทน ความเพียรและความงามจะช่วยขัดเกลาจิตใจเด็กได้ โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาทางด้านจิตใจ นอกจากนี้ยังเป็นการแสวงหาตัวเองและการเตรียมตัวของเด็กก่อนที่จะจะต้องออกไปเผชิญชีวิตนอกโรงเรียน ดังนั้นองค์ประกอบภายในห้องฝึกอาชีพจึงเนื่องด้วยศิลปะแทบทั้งสิ้น อาทิ ทอผ้า เซรามิก บาติก ตัดเย็บเสื้อผ้า วาดเขียน เป็นต้น

ดังนั้น ห้องฝึกอาชีพควรเป็นห้องที่กว้างและไม่มีเสามาเกะกะ มีความ Flexible และมีการแบ่งพื้นที่ในส่วนเรียน (Section) ในแต่ละวิชาสาขาอาชีพอย่างชัดเจนและเป็นหมวดหมู่ อีกทั้งห้องควรได้รับแสงจากธรรมชาติในปริมาณที่พอเหมาะ ผนังและกำแพงควรใช้วัสดุที่สามารถดูดซับเสียงได้เป็นอย่างดี

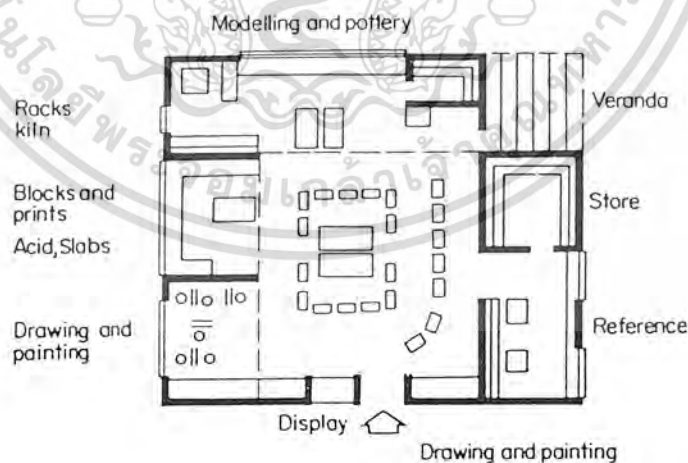
ห้องฝึกอาชีพ แบ่งได้ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ

1. ส่วนงานศิลปะและหัตถกรรม (Art and Craft Areas)

จะประกอบด้วย บริเวณวาดเขียนและระบายสี , การทำเซรามิก , การทำผ้าบาติก , งานหัตถกรรมและงานจักรสาน เป็นต้น

2. ส่วนงานบ้าน (Home Economics Areas)

จะประกอบด้วย ส่วนตัดเย็บเสื้อผ้า , เรียนทำอาหาร เป็นต้น

ภาพแสดง ตัวอย่างการจัดวางผังของห้องฝึกอาชีพในส่วนงานศิลปะและหัตถกรรม

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

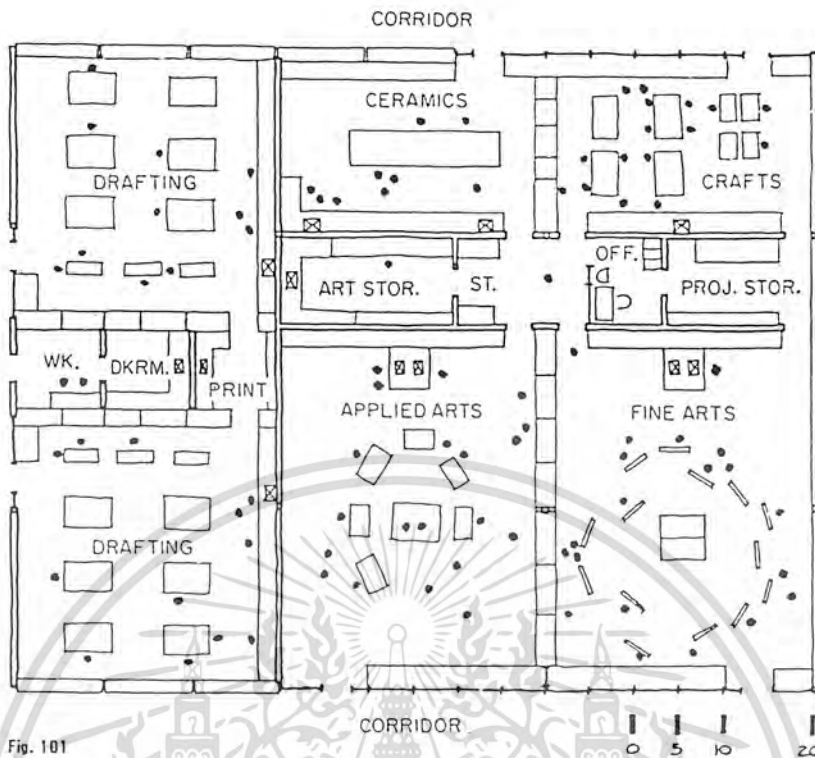
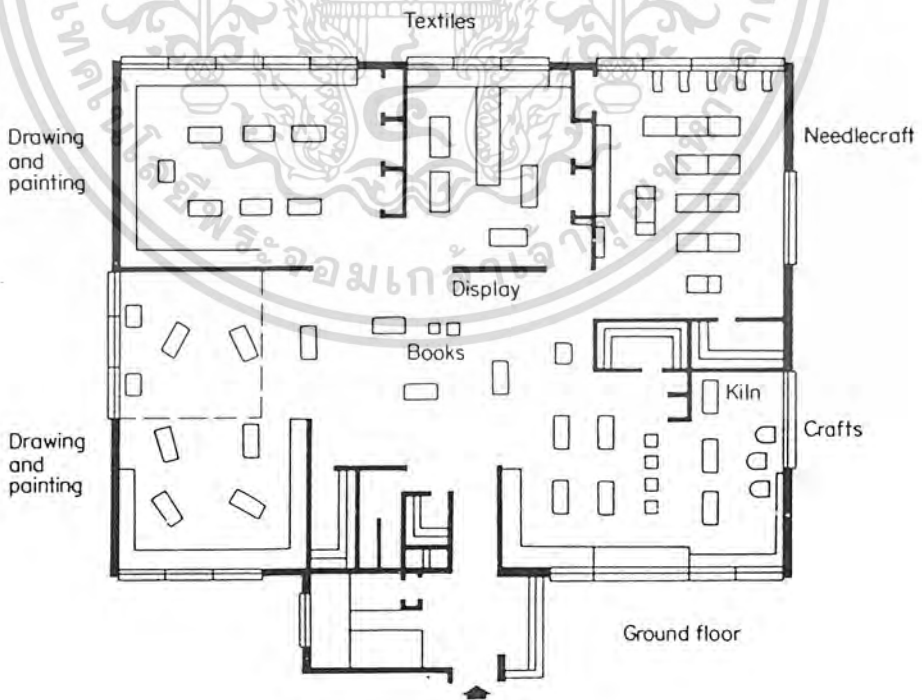

Fig. 101

ภาพแสดง ตัวอย่างการจัดวางผังของห้องฝึกอาชีพในส่วนงานศิลปะและหัตถกรรม

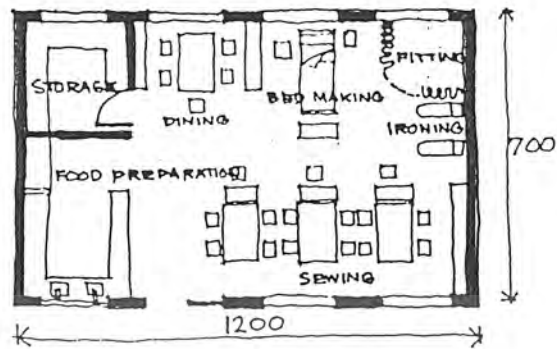
ที่มา : Time - Saver Standard for Building Types 2nd Edition

ภาพแสดง ตัวอย่างการจัดวางผังของห้องฝึกอาชีพในส่วนงานศิลปะและหัตถกรรม

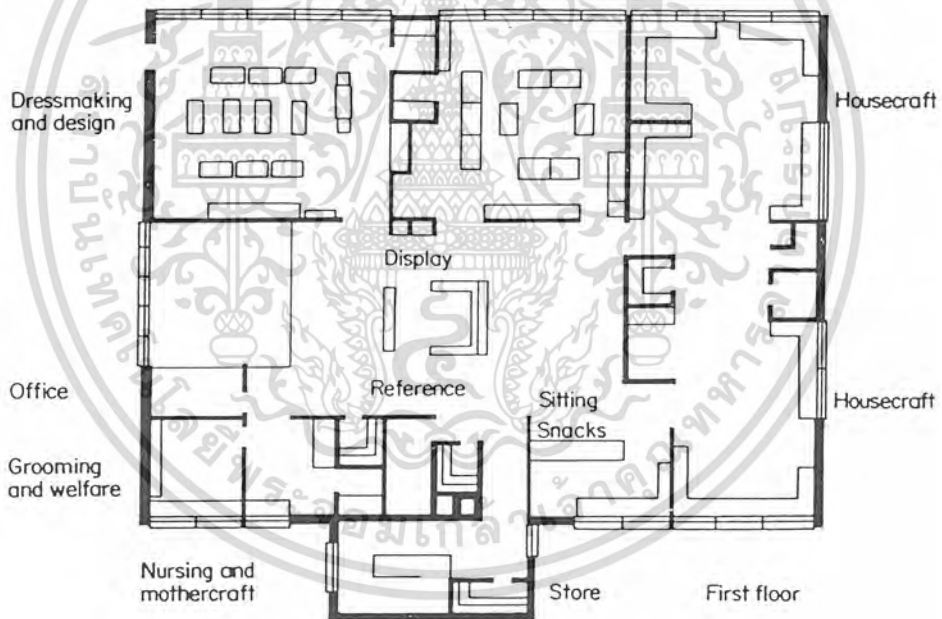
ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูโรงเรียน เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดได้เห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดง ตัวอย่างการจัดวางผังของห้องฝึกอาชีพในส่วนงานบ้าน

ที่มา : Programming Guide for Primary Improvement

ภาพแสดง ตัวอย่างการจัดวางผังของห้องฝึกอาชีพในส่วนงานบ้าน

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

5.2.1 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

จากองค์ประกอบของโครงการนำมาวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยได้ดังนี้

1. ส่วนงานบริหารโครงการ (Administration Areas)

1.1 โถงทางเข้า

ประกอบด้วย - ส่วนต้อนรับ - ห้องน้ำ
- ส่วนพักคอย

ส่วนต้อนรับ

เป็นส่วนสำหรับติดต่อโครงการ

จำนวนผู้ใช้

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และทะเบียน 1 – 2 คน
- ผู้มาติดต่อโครงการ 10 – 15 คน

พื้นที่

พื้นที่ 12.00 ตร.ม

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ส่วนต้อนรับ = 12.00 ตารางเมตร

ส่วนพักคอย

เป็นส่วนสำหรับนั่งพัก หรือรอการติดต่อ จัดไว้สำหรับผู้ที่มาติดต่อโครงการ

จำนวนผู้ใช้

ผู้มาติดต่อโครงการ 10 – 15 คน

พื้นที่

พื้นที่ 1.35 - 2.25 ตร.ม/คน

(Design of Long – Term Care Facilities p.105)

พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ส่วนพักคอย = 2.25 x 15 ตารางเมตร

= 33.75 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องน้ำ

ห้องน้ำในส่วนนี้จะเป็นส่วนที่จัดบริการให้กับผู้มาติดต่อโครงการ และเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่าง ๆ ของส่วนบริหารโครงการ

จำนวนผู้ใช้ - ผู้มาติดต่อโครงการ 10 - 15 คน
- เจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่าง ๆ 7 คน

พื้นที่ พื้นที่สำหรับ อ่างล้างมือ 0.90 ตร.ม. / อ่าง
โถส้วม 2.25 ตร.ม. / ที่
โถปัสสาวะชาย 0.51 ตร.ม. / ที่

สำหรับในส่วนนี้จะกำหนดจำนวนสุขภัณฑ์ โดยแยกตามชายและหญิง ดังนี้

ห้องน้ำ ประกอบด้วย อ่างล้างมือ 1 อ่าง, โถส้วม 1 ที่, โถปัสสาวะชาย 1 ที่
พื้นที่ส่วนห้องน้ำ = $(0.90 \times 1) + (2.25 \times 1) + (0.51 \times 1)$
= 3.66 + Circulation ในห้องน้ำ 30%
= 4.758 ตารางเมตร

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องน้ำ = 4.758 ตารางเมตร

1.2 ฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ

ห้องทำงานผู้อำนวยการ

เป็นห้องทำงานของผู้อำนวยการ ซึ่งภายในห้องจะมีส่วนรับแขก และห้องน้ำ

จำนวนผู้ใช้ ผู้อำนวยการ 1 คน / ห้อง

พื้นที่ พื้นที่ 25.00 ห้อง / ตร.ม.

(Architects' Data p. 235)

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ห้องทำงานของผู้อำนวยการ = 25.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและทะเบียน - สถิติ

จำนวนผู้ใช้

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ	2	คน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน - สถิติ	2	คน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี	1	คน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุภัณฑ์	1	คน

พื้นที่

พื้นที่ 4.00 ตร.ม. / คน

(Architects' Data p. 235)

พื้นที่ใช้สอย

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่} &= 4.00 \times 6 \\ &= 24.00 \end{aligned}$$

ตารางเมตร

1.3 นักสังคมสงเคราะห์

บริเวณทำงานของนักสังคมสงเคราะห์

จำนวนผู้ใช้

2 คน

พื้นที่

พื้นที่ 4.00 ตร.ม. / คน

(Architects' Data p. 235)

พื้นที่ใช้สอย

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่} &= 4.00 \times 2 \\ &= 8.00 \end{aligned}$$

ตารางเมตร

1.3 ห้องประชุม

เป็นห้องสำหรับการประชุมในส่วนของการบริหารโครงการ ซึ่งเป็น

ห้องขนาด 10 คน

จำนวนผู้ใช้

บุคลากรในส่วนบริหารโครงการ และครู ประมาณ 10 คน

พื้นที่

พื้นที่ 1.50 - 2.00 ตร.ม / คน

(Architects' Data p. 237)

พื้นที่ใช้สอย

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่} &= 2.00 \times 10 \\ &= 20.00 \end{aligned}$$

ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ส่วนเตรียมอาหาร

เป็นที่สำหรับเตรียมของว่างและเครื่องดื่มสำหรับบุคลากรในส่วนของการ

บริหารโครงการ

จำนวนผู้ใช้

บุคลากรในส่วนบริหารโครงการ 7 คน

พื้นที่

พื้นที่ 6.00 ตร.ม/ห้อง

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ = 6.00 ตารางเมตร

พื้นที่ใช้สอยในส่วนบริหารโครงการ	133.50	ตารางเมตร
Circulation 30 %	40.05	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย 1. ส่วนบริหารโครงการ	173.55	ตารางเมตร

2. ส่วนสถานศึกษาและอาคารเรียน (Education Areas)

2.1 ส่วนวิชาการ

ประกอบด้วย - ห้องเรียนชั้น ป.1 - ป.6 จำนวน 12 ห้อง

- ห้องสมุด - ของเล่น
- ห้องเรียนคอมพิวเตอร์
- ห้องโสตทัศนศึกษา
- ห้องสร้างสรรค์วัสดุ
- ห้องเรียนศิลปะ
- ห้องเรียนวิทยาศาสตร์
- ห้องพักครู ประกอบด้วย บริเวณพักผ่อน , ส่วนเตรียมอาหาร , ห้องน้ำ

ห้องน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องเก็บของ
- ห้องน้ำ

ห้องเรียน ชั้น ป. 1 - ป. 3

จำนวนผู้ใช้ เด็กนักเรียน 15 - 16 คน / ห้อง มีจำนวน 6 ห้อง

พื้นที่ พื้นที่ 1.92 ตร.ม. / คน

(Building Planning & Design Standard)

พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ห้องเรียน = 1.92×16

= 30.72 ตร.ม. / ห้อง

พื้นที่ส่วนห้องเรียนชั้น ป.1 - ป. 3 = 30.72×6

= 184.32 ตารางเมตร

ห้องเรียน ชั้น ป. 4 - ป. 6

จำนวนผู้ใช้ เด็กนักเรียน 15 - 16 คน / ห้อง มีจำนวน 6 ห้อง

พื้นที่ พื้นที่ 1.93 ตร.ม. / คน

(Building Planning & Design Standard)

พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ห้องเรียน = 1.93×16

= 30.88

พื้นที่ส่วนห้องเรียนชั้น ป. 4 - ป. 6 = 30.88×6

= 185.28 ตารางเมตร

ห้องเรียนคอมพิวเตอร์

จำนวนผู้ใช้ เด็กนักเรียน 15 - 16 คน / ห้อง มีจำนวน 1 ห้อง

พื้นที่ พื้นที่ 3.6 ตร.ม. / คน

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	ห้องเรียน พื้นที่ 54 ตร.ม.		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนห้องคอมพิวเตอร์	= (54 x 1)	
		= 54	ตารางเมตร

ห้องสมุด – ของเล่น

จำนวนผู้ใช้	นักเรียน 40 - 50 คน จำนวน 1 ห้อง		
พื้นที่	2.25 ตร.ม. /คน		
	ห้องสมุด พื้นที่ 112.5 ตร.ม.		
	(Building Planning & Design Standard)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนห้องสมุด	= 112.5	ตารางเมตร

ห้องโสตทัศนศึกษา

จำนวนผู้ใช้	นักเรียน 15 - 20 คน จำนวน 1 ห้อง		
พื้นที่	0.9 ตร.ม. /คน		
	ห้องโสตทัศนศึกษา พื้นที่ 18 ตร.ม.		
	(Building Planning & Design Standard)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนห้องโสตทัศนศึกษา	= 18	ตารางเมตร

ห้องสร้างสรรค้วิสดุ

จำนวนผู้ใช้	นักเรียน 30 - 40 คน จำนวน 6 ห้อง		
พื้นที่	5.4 ตร.ม. /คน		
	ห้องสร้างสรรค้วิสดุ พื้นที่ 216 ตร.ม.		
	(Building Planning & Design Standard)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนห้องทำกิจกรรมพิเศษ	= 216	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องเรียนศิลปะ

ห้องเรียนศิลปะ เป็นห้องเรียนสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปะ

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง

พื้นที่ 3 ตร.ม./คน
ห้องเรียนศิลปะ พื้นที่ 45 ตร.ม.

(Building Planning & Design Standard)

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องเรียนศิลปะ = 45 ตารางเมตร

ห้องเรียนวิทยาศาสตร์

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง

พื้นที่ 3 ตร.ม./คน
ห้องเรียนวิทยาศาสตร์ พื้นที่ 45 ตร.ม.

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องเรียนวิทยาศาสตร์ = 45 ตารางเมตร

ห้องพักครู

จำนวนผู้ใช้ ครู 3-4 คน จำนวน 4 ห้อง

พื้นที่ 4 ตร.ม./คน
ห้องพักครู พื้นที่ 16 ตร.ม.

(Building Planning & Design Standard)

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องพักครู = 64 ตารางเมตร

ห้องน้ำสำหรับนักเรียน

กำหนดให้มีจำนวนสุขภัณฑ์อย่างน้อยที่สุด สำหรับห้องน้ำชาย คือ อ่างล้างมือ 2 ที่ , โถส้วม 3 ที่ , โถปัสสาวะ 2 ที่ ต่อจำนวนนักเรียนไม่เกิน 100 คน ส่วนที่เกินให้เพิ่มอย่างละ 1 ที่ ต่อจำนวนนักเรียนไม่เกิน 50 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และสำหรับห้องน้ำหญิง คือ อ่างล้างมือ 4 ที่ , โถปัสสาวะ 5 ที่ ต่อจำนวนนักเรียนไม่เกิน 100 คน ส่วนที่เกินให้เพิ่มอย่างละ 1 ที่ ต่อจำนวนนักเรียนไม่เกิน 50 คน

ส่วนห้องน้ำชาย จะประกอบไปด้วย อ่างล้างมือ 3 ที่ , โถส้วม 3 ที่ , โถปัสสาวะ 3 ที่

พื้นที่ส่วนห้องน้ำชาย = $(0.90 \times 3) + (2.25 \times 3) + (0.54 \times 3)$

= 11.07 ตารางเมตร

= 11.07 + Circulation 30 %

= 14.39 ตารางเมตร

ส่วนห้องน้ำหญิง จะประกอบไปด้วย อ่างล้างมือ 4 ที่ , โถส้วม 4 ที่

พื้นที่ส่วนห้องน้ำชาย = $(0.90 \times 4) + (2.25 \times 4)$

= 12.60 ตารางเมตร

= 12.60 + Circulation 30 %

= 16.38 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ 1.1 ส่วนวิชาการ	931.77 ตารางเมตร
----------------------------	------------------

1.2 ส่วนวิชาชีพ ประกอบด้วย

ห้องหัตถกรรม ห้องจักรสาน

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง

พื้นที่ 3 ตร.ม./คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องหัตถกรรม พื้นที่ 45 ตร.ม
 พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องหัตถกรรม = 45 ตารางเมตร

ห้องตัดเย็บเสื้อผ้า

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง
 พื้นที่ 3 ตร.ม./คน
 ห้องเย็บผ้า พื้นที่ 45 ตร.ม.
 พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องเย็บผ้า = 45 ตารางเมตร

ห้องเรียนงานปั้น

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง
 พื้นที่ 2 ตร.ม./คน
 ห้องเรียนงานปั้น พื้นที่ 30 ตร.ม.
 พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องเรียนงานปั้น = 30 ตารางเมตร

ห้องเรียนงานไม้

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง
 พื้นที่ 6 ตร.ม./คน
 ห้องช่างไม้ พื้นที่ 90 ตร.ม.
 พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องช่างไม้ = 90 ตารางเมตร

ห้องเรียนทำอาหาร

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง
 พื้นที่ 2.6 ตร.ม./คน
 ห้องเรียนทำอาหาร พื้นที่โดยประมาณ 40 ตร.ม.
 (Programming guide for Primary School Improvement)
 พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องเรียนทำอาหาร = 40 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องเรียนงานบ้าน

ประกอบไปด้วย ส่วนฝึกงานบ้าน ส่วนฝึกงานรีดผ้า จัดเตียง

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 15 คน จำนวน 1 ห้อง

พื้นที่ 2.6 ตร.ม./คน

ห้องเรียนงานบ้าน พื้นที่โดยประมาณ 40 ตร.ม.

(Programming guide for Primary School Improvement)

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนห้องเรียนงานบ้าน = 40 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ 1.2 ส่วนวิชาชีพ	290	ตารางเมตร
----------------------------	-----	-----------

1.3 ส่วนงานเกษตร ประกอบด้วย

แปลงปลูกพืช หรือแปลงเกษตร

จำนวนผู้ใช้ นักเรียน 180 คน

พื้นที่ 15 ตร.ม./ 1 แปลง จำนวน 36 แปลง

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนแปลงเกษตร = 540 ตารางเมตร

บ่อเลี้ยงปลา

บ่อเลี้ยงปลาแบ่งออกเป็น 3 บ่อ

1. บ่อเลี้ยงพ่อพันธุ์ปลา
2. บ่อเลี้ยงแม่พันธุ์ปลา
3. บ่อเพาะพันธุ์
4. บ่อเลี้ยงลูกปลา

พื้นที่ บ่อเลี้ยงพ่อพันธุ์ปลา ขนาด 20.00 x 10.00 x 1.50 เมตร

บ่อเลี้ยงแม่พันธุ์ปลา ขนาด 20.00 x 10.00 x 1.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	บ่อเพาะพันธุ์	ขนาด 5.00 x 10.00 x 1.50 เมตร	
	บ่อเลี้ยงลูกปลา	ขนาด 20.00 x 10.00 x 1.50 เมตร	
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนบ่อเลี้ยงปลา	= 650	ตารางเมตร

โรงเกษตร

โรงเกษตร ประกอบด้วย

1. ห้องเก็บเครื่องมือทางการเกษตร
พื้นที่ 32 ตารางเมตร
2. ห้องเก็บอาหารเลี้ยงสัตว์
พื้นที่ 16 ตารางเมตร
3. ห้องหมักปุ๋ย
พื้นที่ 64 ตารางเมตร
4. ห้องเก็บเมล็ดพันธุ์พืช
พื้นที่ 12 ตารางเมตร
5. ห้องน้ำ
พื้นที่ 16 ตารางเมตร
6. บริเวณลาน Service ประกอบไปด้วย ที่จอดรถ Service
พื้นที่ 160 ตารางเมตร

พื้นที่ใช้สอย   พื้นที่โรงเกษตร   = 300   ตารางเมตร

รวมพื้นที่ 1.3 ส่วนงานเกษตร	1,490	ตารางเมตร
-----------------------------	-------	-----------

พื้นที่ใช้สอยในส่วนสถานศึกษาและอาคารเรียน	2,681.0	ตารางเมตร
Circulation 30 %	804.3	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย ทั้งหมด	3,485.3	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนหมู่บ้านเด็ก (CHILDREN ' S VILLAGE)

ส่วนที่พัทจะจัดในลักษณะของหมู่บ้านเด็ก (Children's Village) ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 16 หลัง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มบ้านพักเด็กชายและกลุ่มบ้านพักเด็กหญิง ในแต่ละกลุ่มจะมี MULTI - PURPOSE HALL ซึ่งใช้ในการทำกิจกรรมร่วมกันของเด็ก อาทิ เล่นเกมส์ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ ในส่วนบ้านแต่ละหลังจัดให้มีห้องต่างๆที่เหมาะสมต่อชีวิตประจำวัน บ้านพักเด็ก 1 หลังจะมีองค์ประกอบดังนี้

- ประกอบด้วย
- ส่วนนอน
  - ส่วนพักผ่อนและทำการบ้าน
  - ห้องน้ำ และบริเวณแต่งตัว
  - ห้องนอนแม่บ้าน และห้องน้ำในตัว
  - ส่วนประกอบอาหาร
  - ลานซักล้าง และบริเวณตากผ้า
  - แปลงปลูกผักสวนครัว

ส่วนนอน

จำนวนผู้ใช้

เด็ก จำนวน 10 คน

พื้นที่

ส่วนนอน ภายในมี เตียงนอน 2 ชั้น , ตู้เสื้อผ้า 10 ตู้

พื้นที่ 36.00 ตร.ม. / ห้อง

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณตามความเหมาะสม)

พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ส่วนนอน

= 36.00

ตารางเมตร

ส่วนพักผ่อนและทำการบ้าน

จำนวนผู้ใช้

เด็ก จำนวน 10 คน

พื้นที่

ส่วนพักผ่อนและทำการบ้าน

พื้นที่ 24.00 ตร.ม. / ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณตามความเหมาะสม)

พื้นที่ใช้สอย   พื้นที่ส่วนนอน   = 24.00   ตารางเมตร

ห้องน้ำ

จำนวนผู้ใช้   เด็ก จำนวน 10 คน

พื้นที่   ห้องน้ำ ภายในประกอบด้วย อ่างล้างมือ 2 ที่ , โถส้วม 3 ที่ , โถปัสสาวะ 2 ที่
บริเวณอาบน้ำ 2 ที่

พื้นที่ส่วนห้องน้ำ   = $(0.90 \times 2) + (2.25 \times 3) + (0.54 \times 2)$

= (1.44×2)

= 12.51   ตารางเมตร

= $12.51 + \text{Circulation } 30\%$

พื้นที่ใช้สอย   = 16.26   ตารางเมตร

ห้องนอนครูผู้ปกครอง

จำนวนผู้ใช้   ครูผู้ปกครอง 1 คน ต่อ บ้านพัก 1 หลัง

พื้นที่   พื้นที่ 12.00 ตร.ม / ห้อง

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

พื้นที่ใช้สอย   พื้นที่ห้องนอนแม่บ้าน   = 12.00   ตารางเมตร

ส่วนประกอบอาหาร

จำนวนผู้ใช้   ครูผู้ปกครอง 1 คน

เด็ก   2 คน

พื้นที่   พื้นที่ 12.00 ตร.ม / ห้อง

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

พื้นที่ใช้สอย   พื้นที่ส่วนประกอบอาหาร   = 12.00   ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลานซักล้างและบริเวณตากผ้า

จำนวนผู้ใช้	ครูผู้ปกครอง 1 คน
	เด็ก 2 คน
พื้นที่	พื้นที่ลานซักล้าง 9.00 ตร.ม พื้นที่บริเวณตากผ้า 10.00 ตร.ม. (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ลานซักล้างและบริเวณตากผ้า = 19.00 ตารางเมตร

แปลงปลูกผักสวนครัว

จำนวนผู้ใช้	แม่บ้าน 1 คน
	เด็ก 10 คน
พื้นที่	พื้นที่ 15.00 ตร.ม. (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่แปลงปลูกผักสวนครัว = 15.00 ตารางเมตร

รวมพื้นที่	บ้านพัก 1 หลัง	= 134.26	ตารางเมตร
------------	----------------	----------	-----------

MULTI - PURPOSE HALL

ใช้เป็นที่พักผ่อนหรือทำกิจกรรมนันทนาการภายในร่ม เช่น การเล่นเกมส์ อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ พักผ่อนพูดคุยกันในหมู่เด็กๆด้วยกัน โดยแต่ละกลุ่มหมู่บ้านจะจัดให้มี MULTI - PURPOSE HALL 1 หลัง

จำนวนผู้ใช้	เด็ก 20 - 30 คน
พื้นที่	พื้นที่ 64.00 ตารางเมตร จำนวน 4 หลัง (ไม่มีมาตรฐานกำหนดแน่นอน)
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ MULTI - PURPOSE HALL = 256.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ใช้สอยในส่วนที่พัก มีบ้าน 16 หลัง	2,148.16	ตารางเมตร
พื้นที่ใช้สอยในส่วน MULTI – PURPOSE HALL 4 หลัง	256.00	ตารางเมตร
Circulation 30 %	721.24	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย 3. ส่วนหมู่บ้านเด็ก	3,125.40	ตารางเมตร

4. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล (Health – Care Areas)

ในส่วนนี้จะประกอบไปด้วย - บริเวณพักคอย
 - ห้องปฐมพยาบาล
 - บริเวณที่ทำงานของพยาบาล
 - ห้องแยกเด็กป่วย
 - ห้องน้ำ

บริเวณพักคอย

จำนวนผู้ใช้	นางพยาบาล 2 คน เด็ก 2 – 3 คน
พื้นที่	พื้นที่ 9.00 – 13.50 ตร.ม. / ห้อง (Design of Long – Term Care Facilities p.70)
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่บริเวณพักคอย = 9.00 ตารางเมตร

ห้องปฐมพยาบาล

จำนวนผู้ใช้	นางพยาบาล 1 คน เด็ก 2 – 3 คน
-------------	---------------------------------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่	พื้นที่ 10.80 – 13.50 ตร.ม. / ห้อง (Design of Long – Term Care Facilities p.70)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ห้องปฐมพยาบาล	= 13.50	ตารางเมตร

บริเวณที่ทำงานของพยาบาล

จำนวนผู้ใช้	นางพยาบาล 1 คน		
พื้นที่	พื้นที่ 4.00 ตร.ม. (Architects' Data)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่บริเวณที่ทำงานของพยาบาล	= 4.00	
		= 4.00	ตารางเมตร

ห้องแยกเด็กป่วย

จำนวนผู้ใช้	นางพยาบาล 2 คน เด็ก 2 – 3 คน		
พื้นที่	พื้นที่ 15.00 ตร.ม. (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ห้องแยกเด็กป่วย	= 15.00	ตารางเมตร

ห้องน้ำ

จำนวนผู้ใช้	นางพยาบาล 1 คน		
พื้นที่	พื้นที่ 4.00 ตร.ม.		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ห้องน้ำ	= 4.00	ตารางเมตร

รวมพื้นที่	4. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล = 45.50	ตารางเมตร
------------	---	-----------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ใช้สอยในส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล	45.50	ตารางเมตร
Circulation 30 %	13.65	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย 4. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล	56.15	ตารางเมตร

5. ส่วนกิจกรรมและสันทนาการ (Activities and Recreation Areas)

มีองค์ประกอบดังนี้ - ลานเอนกประสงค์
- สนามเด็กเล่น
- หอประชุม

ลานเอนกประสงค์

จำนวนผู้ใช้ เด็ก 100 – 150 คน

พื้นที่ พื้นที่ 9.00 ตร.ม./ คน

(Building Planning & design Standard)

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ลานเอนกประสงค์ = 9.00 x 150 ตารางเมตร

= 1350 ตารางเมตร

สนามเด็กเล่น

จำนวนผู้ใช้ เด็ก 100 – 150 คน

พื้นที่ พื้นที่ที่วางเครื่องเล่นในสนาม = 364.20

พื้นที่ว่าง 50 % ของเครื่องเล่น = 182.10

(พื้นที่จากโรงเรียนอนุบาลรักลูก มีจำนวนเด็กนักเรียน 172 คน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ใช้สอย   พื้นที่สนามเด็กเล่น   = 546.30   ตารางเมตร

หอประชุม

จำนวนผู้ใช้   เด็ก 200 คน
พื้นที่   พื้นที่ 2.00 ตร.ม / คน
พื้นที่ใช้สอย   พื้นที่หอประชุม   = 2.00 x 200
= 400.00   ตารางเมตร

รวมพื้นที่   5. ส่วนกิจกรรมและสันตนาการ   = 2,296.30   ตารางเมตร

พื้นที่ใช้สอยในส่วนกิจกรรมและสันตนาการ   2,296.30   ตารางเมตร
Circulation 30 %   688.89   ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย   6. ส่วนกิจกรรมและสันตนาการ   2,985.19   ตารางเมตร

6. ส่วนบริการ (Service Areas)

6.1 ส่วนรับประทานอาหาร หรือโรงอาหาร

- ประกอบด้วย
- ส่วนรับประทานอาหารของเด็กนักเรียน
  - ส่วนรับประทานอาหารของบุคลากรฝ่ายบริหาร , ครู , พยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์
  - บริเวณล้างมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนรับประทานอาหารของเด็กนักเรียน

จำนวนผู้ใช้	เด็ก จำนวน 200 คน		
พื้นที่	พื้นที่ 1.20 ตร.ม / คน		
	(Architects' Data p. 142)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ในส่วนรับประทานอาหาร	= 1.20 x 200	
	ของเด็กนักเรียน	= 240.00	ตารางเมตร

ส่วนรับประทานอาหารของบุคลากร

จำนวนผู้ใช้	บุคลากรในส่วนบริหารโครงการ	จำนวน 7 คน	
	บุคลากรในส่วนงานดูแลและรักษาพยาบาล	จำนวน 1 คน	
	บุคลากรในส่วนงานสังคมสงเคราะห์	จำนวน 2 คน	
	บุคลากรในด้านการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ	จำนวน 18 คน	
คิดจำนวนผู้ใช้มากที่สุด 80 %	เนื่องจากการหมุนเวียนกันมารับประทานอาหาร เพราะบุคลากรบางส่วนไม่จำเป็นต้องมาทำงานทุกวัน เป็นการจ้างชั่วคราว		
ซึ่งจะเท่ากับ	= 28 x 0.80	= 22.4 หรือประมาณ 23 คน	
พื้นที่	พื้นที่ 1.20 ตร.ม / คน		
	(Architects' Data p. 142)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ในส่วนรับประทานอาหาร	= 1.20 x 23	
	ของเด็กนักเรียน	= 27.6	ตารางเมตร

บริเวณล้างมือ

จำนวนผู้ใช้	เด็กนักเรียน 200 คน	
	บุคลากรในส่วนบริหารโครงการ	จำนวน 7 คน
	บุคลากรในส่วนงานดูแลและรักษาพยาบาล	จำนวน 1 คน
	บุคลากรในส่วนงานสังคมสงเคราะห์	จำนวน 2 คน
	บุคลากรในด้านการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ	จำนวน 18 คน
คิดจำนวนผู้ใช้มากที่สุด 80 %	เนื่องจากการหมุนเวียนกันมารับประทานอาหาร เพราะบุคลากรบางส่วนไม่จำเป็นต้องมาทำงานทุกวัน เป็นการจ้างชั่วคราว	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งจะเท่ากับ	=	$28 \times 0.80 = 22.4$	หรือประมาณ 23 คน
จึงรวมผู้ใช้	=	$23 + 200 = 223$	คน
พื้นที่	พื้นที่	0.90 ตร.ม. / ที่	
		(Architects' Data)	
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนล่างมือ	=	0.90×10
		=	9.00 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ 6.1 ส่วนรับประทานอาหารหรือโรงอาหาร = 276.6 ตารางเมตร

6.2 ส่วนครัว

ประกอบด้วย

- ส่วนเสิร์ฟอาหาร

- ส่วนทำอาหาร

- ส่วนเตรียมอาหาร

- ส่วนพักของ

- ส่วนเก็บอาหาร

- ส่วนล้างจาน

- ห้องเก็บอุปกรณ์

- ห้องเก็บขยะเปียก,แห้ง

- Loading Dock

ส่วนเสิร์ฟอาหาร

เป็นเคาน์เตอร์สำหรับเสิร์ฟอาหารสำหรับเด็ก และบุคลากรในโครงการ

จำนวนผู้ใช้ คนครัว 2-3 คน

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ 18.00 ตร.ม

(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนทำอาหาร

เป็นส่วนครัวสำหรับทำอาหาร ซึ่งประกอบด้วยส่วนทำอาหารร้อน

จำนวนผู้ใช้ แม่ครัว 4 คน

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ 35.00 ตร.ม
(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

ส่วนเตรียมอาหาร

เป็นส่วนเตรียมอาหาร ล้าง หั่น ก่อนนำไปปรุง ซึ่งจะประกอบด้วย โต๊ะ
สำหรับเตรียมอาหาร , Sink

จำนวนผู้ใช้ คนครัว 3 - 4 คน

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ 20.00 ตร.ม
(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

ส่วนเก็บอาหาร

เป็นส่วนที่ใช้เก็บอาหารแห้งและเครื่องดืม ที่ซื้อสำรองไว้

จำนวนผู้ใช้ คนครัว 2 - 3 คน

พื้นที่ พื้นที่ 5.00 ตร.ม / ห้อง
(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนเก็บอาหาร = 5.00
= 5.00 ตารางเมตร

ส่วนล้างจาน

เป็นส่วนล้างจาน , อุปกรณ์และเครื่องมือทำอาหาร ซึ่งจะประกอบด้วย ส่วน
พักจานที่เก็บมาจากส่วนรับประทานอาหาร , ส่วนเก็บรถเข็น , ส่วนล้าง , ส่วนผึ่ง , ส่วนล้างจาน
ควรอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกต่อการนำจานที่เก็บมามาล้าง และต้องไม่ไกลจากห้องเก็บอุปกรณ์และ
จาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนผู้ใช้ คนครัว 2-3 คน
พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ 15.00 ตร.ม
(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

ห้องเก็บอุปกรณ์

เป็นส่วนที่ใช้เก็บอุปกรณ์ในการทำอาหาร , เก็บจาน , เครื่องครัวต่าง ๆ
จำนวนผู้ใช้ คนครัว 2-3 คน
พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ 6.00 ตร.ม
(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

ห้องเก็บขยะเปียกและแห้ง

เป็นห้องเก็บขยะที่รวบรวมจากส่วนต่างๆ ของโครงการ เพื่อรอการขนเก็บ
จากเทศบาล ห้องเก็บขยะควรจะแยกขยะเปียกและแห้ง และควรอยู่ภายนอกอาคารและสะดวก
ต่อการนำไปทิ้ง
จำนวนผู้ใช้ คนครัว 1-2 คน
พื้นที่ พื้นที่ 8.00 ตร.ม/ห้อง
(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)
พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ห้องเก็บขยะ = 8.00×2
= 16.00 ตารางเมตร

ลานส่งของ Loading Dock

เป็นพื้นที่ในการจัดส่งของที่ใช้ในการทำอาหาร
จำนวนผู้ใช้ คนครัว 2-3 คน
พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ 15.00 ตร.ม
(ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมพื้นที่	6.2 ส่วนครัว	= 130	ตารางเมตร
------------	--------------	-------	-----------

6.3 ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด

เป็นห้องสำหรับเก็บอุปกรณ์ในการทำความสะอาดของโครงการ

จำนวนผู้ใช้	ภารโรง 2 คน
พื้นที่	พื้นที่ 10.00 ตร.ม / ห้อง (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนห้องเก็บอุปกรณ์ = 10.00 ทำความสะอาด = 10.00 ตารางเมตร

รวมพื้นที่	6.3 ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด	= 10.00	ตารางเมตร
------------	--------------------------------	---------	-----------

6.4 ฝ่ายซ่อมบำรุง

- ประกอบด้วย
- พื้นที่สำหรับซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์
  - ห้องเก็บอุปกรณ์เครื่องมือ
  - ส่วนบำบัดน้ำเสีย
  - ห้องพักเจ้าหน้าที่ , ห้องน้ำ

พื้นที่สำหรับซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์

จำนวนผู้ใช้	เจ้าหน้าที่ฝ่ายซ่อมบำรุง 2 คน
พื้นที่	พื้นที่ 30.00 ตร.ม. (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่สำหรับซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ = 30.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องเก็บอุปกรณ์

จำนวนผู้ใช้	เจ้าหน้าที่ฝ่ายซ่อมบำรุง 2 คน		
พื้นที่	พื้นที่ 15.00 ตร.ม. (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่สำหรับซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์	= 15.00	ตารางเมตร

ส่วนบำบัดน้ำเสีย

จำนวนผู้ใช้	เจ้าหน้าที่ฝ่ายซ่อมบำรุง 2 คน		
พื้นที่	พื้นที่ 50.00 ตร.ม. (การคำนวณเป็นส่วนของวิศวกร จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนบำบัดน้ำเสีย	= 50.00	ตารางเมตร

รวมพื้นที่	6.4 ฝ่ายซ่อมบำรุง	= 95.00	ตารางเมตร
------------	-------------------	---------	-----------

6.5 ป้อมยาม

เป็นส่วนทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ซึ่งจะมีห้องนำ

อยู่ภายใน

จำนวนผู้ใช้	เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 1 คน		
พื้นที่	พื้นที่ 6.00 ตร.ม. (รวมห้องน้ำแล้ว) (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)		
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนป้อมยาม	= 6.00	ตารางเมตร

รวมพื้นที่	6.5 ป้อมยาม	= 6.00	ตารางเมตร
------------	-------------	--------	-----------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.6 บ้านพักเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ

เป็นบ้านพักของพนักงานที่อยู่ประจำโครงการ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ดูแลงานสวน, ต้นไม้ รวมถึงดูแลสถานที่ด้วย โดยจัดเป็นบ้านพักจำนวน 3 หลัง แต่ละหลังประกอบด้วย ห้องพัก 2 ห้อง

จำนวนผู้ใช้	เจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่ 1 คน / หลัง
	ภารโรง 2 คน / หลัง
	ยาม 1 คน / หลัง
พื้นที่	พื้นที่ 16.00 ตร.ม. / หลัง (ไม่มีมาตรฐานกำหนด จึงประมาณพื้นที่ตามความเหมาะสม)
พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ส่วนบ้านพักเจ้าหน้าที่ = 16.00×6 = 96.00 ตารางเมตร

รวมพื้นที่	6.6 บ้านพักเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ	= 96.00	ตารางเมตร
------------	----------------------------------	---------	-----------

พื้นที่ใช้สอยในส่วนส่วนบริการ	517.60	ตารางเมตร
Circulation 30 %	155.28	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย 7. ส่วนบริการ	672.88	ตารางเมตร

7. ส่วนจอดรถ (Parking Areas)

7.1 ที่จอดรถของผู้ปกครองและผู้มาติดต่อโครงการ

พื้นที่   พื้นที่ 12.50 ตร.ม / คัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ตามเทศบัญญัติ พื้นที่จอดรถ สำหรับจอด 90 องศา)

พื้นที่ใช้สอย พื้นที่จอดรถในส่วนนี้ = 12.50×10
= 125 ตารางเมตร

7.2 ที่จอดรถครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารโครงการ

จำนวน 10 คัน

พื้นที่ใช้สอย = 125 ตารางเมตร

7.3 ที่จอดรถครูผู้ปกครอง
ที่จอดรถของครูผู้ปกครองจะมีอยู่ทุกกลุ่มหมู่บ้านเด็ก

จำนวน 4 คัน

พื้นที่ใช้สอย = 50 ตารางเมตร

7.4 ที่จอดรถฝ่ายบริการ

จำนวน 2 คัน

พื้นที่ใช้สอย = 25 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ ในส่วนที่จอดรถ = 325 ตารางเมตร

พื้นที่ใช้สอยในส่วนจอดรถ	325.00	ตารางเมตร
Circulation 50 %	97.50	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย 8. ส่วนจอดรถ	422.50	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวน 2 คัน
พื้นที่ใช้สอย = 25 ตารางเมตร

รวมพื้นที่	ในส่วนที่จอดรถ	= 325	ตารางเมตร
------------	----------------	-------	-----------

พื้นที่ใช้สอยในส่วนจอดรถ	325.00	ตารางเมตร
Circulation 50 %	97.50	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย 8. ส่วนจอดรถ	422.50	ตารางเมตร

5.2.2 สรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

พื้นที่ใช้สอยของโครงการ “ โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัด นครราชสีมา “
(Children’s Village School) สามารถสรุปเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ส่วนงานบริหารโครงการ	173.55	ตารางเมตร
2. ส่วนสถานศึกษาและอาคารเรียน	3,485.30	ตารางเมตร
3. ส่วนหมู่บ้านเด็ก	3,125.40	ตารางเมตร
4. ส่วนดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาล	56.15	ตารางเมตร
5. ส่วนกิจกรรมและสันทนาการ	2,985.19	ตารางเมตร
6. ส่วนบริการ	672.88	ตารางเมตร
7. ส่วนจอดรถ	422.50	ตารางเมตร

สรุปพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดของโครงการ 10,920.97 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6 อิทธิพลที่มีผลเกี่ยวข้องในการออกแบบ

- 6.1 พัฒนาการของเด็กที่มีผลต่อการออกแบบ
- 6.2 มาตรฐานอาคารทางการศึกษาระดับประถมศึกษา
- 6.3 ข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
  - 6.3.1 ข้อมูลทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียน
  - 6.3.2 การใช้ข้อมูลอ้างอิงจากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- 6.4 แนวความคิดทางการออกแบบเฉพาะทาง
- 6.5 อิทธิพลที่เกี่ยวข้องในงานออกแบบทางสถาปัตยกรรม
  - 6.5.1 ลักษณะและสภาพภูมิอากาศ
  - 6.5.2 การระบายอากาศภายในอาคาร
  - 6.5.3 แนวความคิดในการป้องกันความร้อนในอาคาร
  - 6.5.4 จิตวิทยาในการใช้สีสำหรับเด็ก

บทที่ 6

อิทธิพลที่มีผลเกี่ยวข้องในการออกแบบ

6.1 พัฒนาการของเด็กที่มีผลต่อการออกแบบ

ความเจริญเติบโตและ พัฒนาการของเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผู้ที่เป็นพ่อแม่ ครู หรือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กทั่ว ๆ ไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักธรรมชาติของเด็กเป็นพื้นฐานเพราะบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้มีหน้าที่ที่จะต้องอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูเด็ก

เนื่องจาก พัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องกันอยู่เสมอ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะหนึ่งจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการในระยะต่อไปด้วย เช่น การที่เด็กได้รับอาหารไม่เพียงพอ จะทำให้ร่างกายและจิตใจของเด็กไม่เจริญเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าจะมีการทดแทนในภายหลังก็ไม่ได้ผลเต็มที่ทางด้านอารมณ์ของเด็กก็เช่นเดียวกัน ถ้าเด็กได้รับความตึงเครียดจากสิ่งแวดล้อมทางบ้านอยู่เสมอ ก็จะทำให้บุคลิกลักษณะเปลี่ยนแปลงไป

ในบทนี้จะขอก้าวในเรื่อง พัฒนาการของเด็กในด้านโครงสร้าง ซึ่งมีผลต่องานการออกแบบทางสถาปัตยกรรม จึงขอสรุปพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็ก ดังต่อไปนี้

1. วัยเด็กตอนต้น หรือวัยอนุบาล (3 – 5 ปี)

เป็นวัยที่เริ่มสนใจและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว รู้จักที่จะใช้ภาษา หัดพูด หัดทานข้าว ล้างมือ แต่งตัว รู้จักการสังเกต ทดลอง

2. วัยเด็กตอนกลาง (6 – 9 ปี)

เด็กไปโรงเรียน สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนจากบ้านเป็นโรงเรียน ต้องปรับตัวให้เข้ากับคนแปลกหน้าและระเบียบของทางโรงเรียน เป็นวัยแห่งความสนุกสนาน การเล่น การออกกำลังกาย สามารถที่จะเรียนรู้ รู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจ และรับผิดชอบการทำงานของตนเองได้

3. วัยเด็กตอนปลาย (10 – 12 ปี)

เป็นระยะที่เด็กชายและเด็กหญิงจะแสดงความแตกต่างกันในลักษณะความเจริญเติบโตทางด้านต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาในระดับความสามารถของตนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. วัยย่างเข้าสู่วัยรุ่น ตั้งแต่ 12 – 14 ปี

เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมาก ทั้งนี้เพราะร่างกายเตรียมเข้าสู่วัยรุ่น แสดงลักษณะเริ่มจะเป็นผู้ใหญ่ ทางด้านอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายและหงุดหงิด วิตกกังวล ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย

5. วัยรุ่น อายุระหว่าง 13 – 20 ปี

เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดระยะหนึ่งของชีวิต เป็นระยะที่เด็กมีปัญหา และต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม

ตาราง 6.1/1 แสดงน้ำหนักและส่วนสูงโดยเฉลี่ยของเด็กไทยตั้งแต่ 3 – 20 ปี

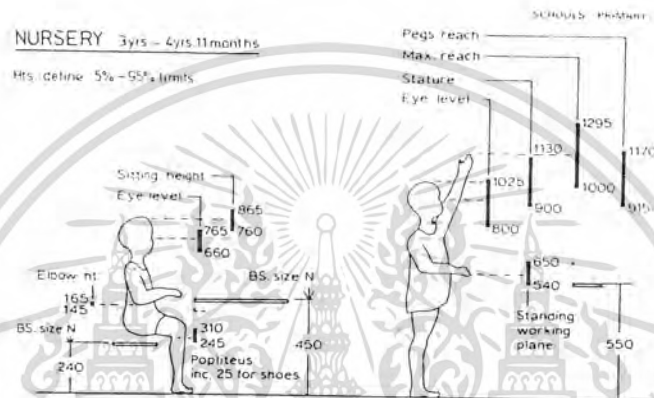
อายุ (ปี)	ความสูงเฉลี่ย (ซม.)	ความสูงสูงสุด (ซม.)	ความสูงต่ำสุด (ซม.)	น้ำหนักเฉลี่ย (กก.)
3	96.86	109.00	77.00	14.09
4	99.85	120.50	84.00	14.77
5	104.49	123.00	86.00	16.00
6	110.19	127.00	84.00	17.66
7	115.47	135.00	89.00	19.45
8	120.01	188.00	91.00	21.31
9	125.30	183.00	95.00	23.54
10	130.11	182.00	107.00	26.25
11	134.91	168.00	109.00	28.92
12	140.27	172.00	100.00	32.58
13	146.96	199.00	112.00	37.41
14	151.44	195.00	112.00	41.36
15	155.44	184.00	118.00	44.65
16	157.77	189.00	107.00	47.03
17	159.65	185.00	106.00	48.63
18	160.76	186.00	132.00	49.84
19	161.95	189.00	137.00	50.64
20	162.43	185.00	130.00	51.07

ที่มา : ฝ่ายวิจัยการก่อสร้าง สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

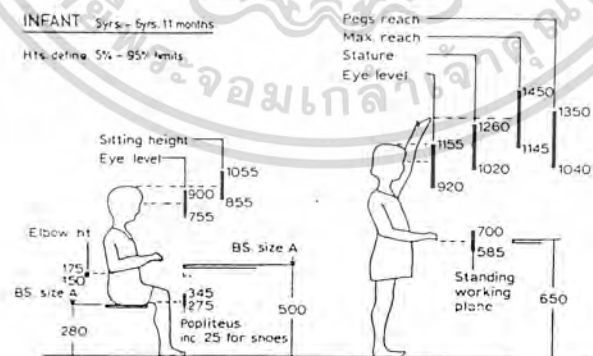
DIMENSIONS OF CHILDREN

Dimensions of Children เป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการเลือกขนาดเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ภายในโครงการซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย , สัดส่วนของเด็กในวัยต่าง ๆ

ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย 3 - 4 ปี

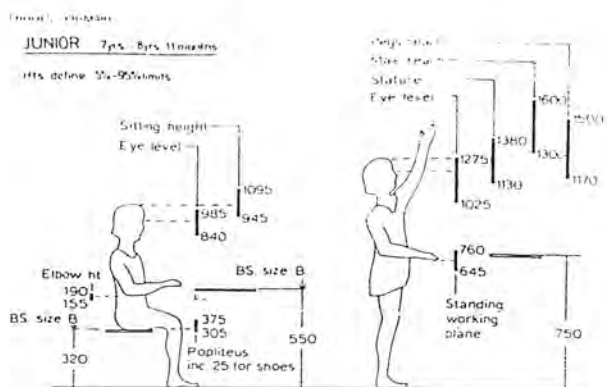
ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

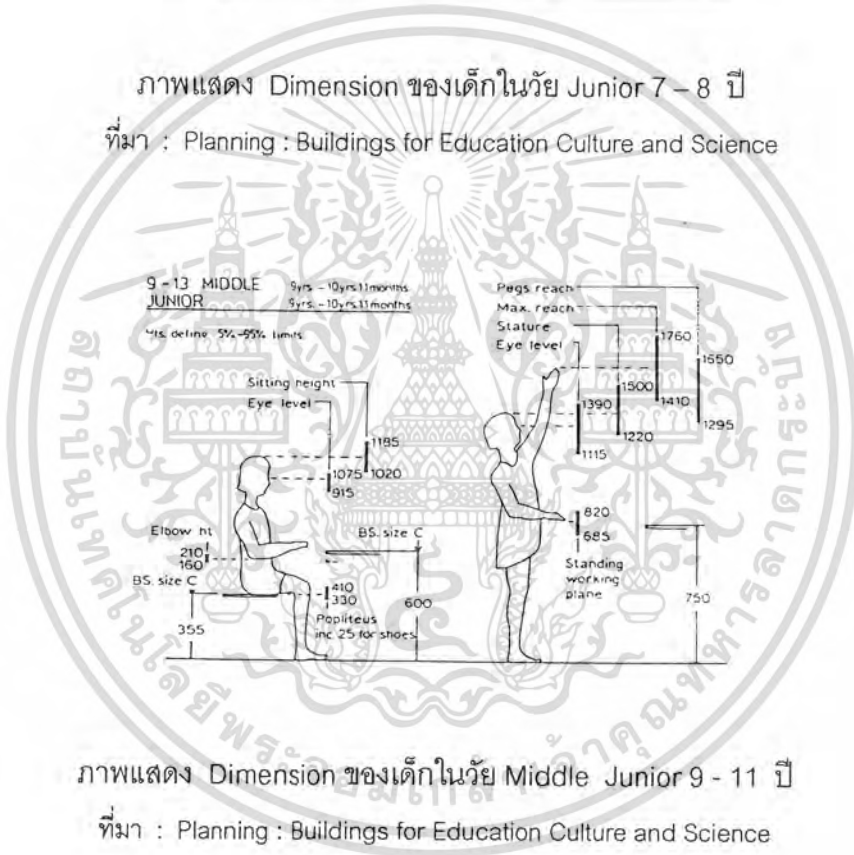
ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย 5 - 6 ปี

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

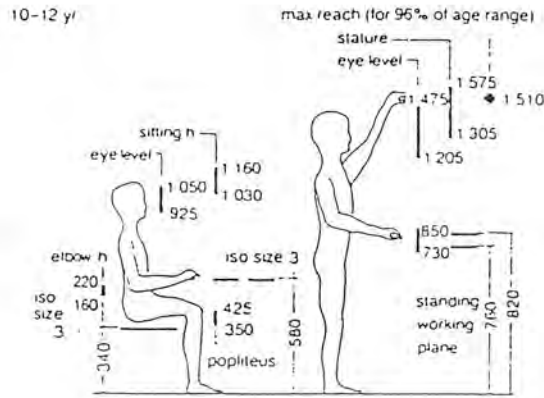

ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย Junior 7 – 8 ปี
 ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย Middle Junior 9 - 11 ปี
 ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย 10 - 12 ปี

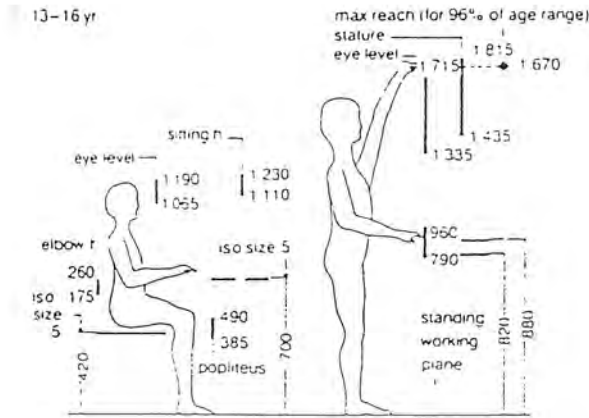
ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย Middle Junior 11 - 13 ปี

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย 13 - 16 ปี

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

ภาพแสดง Dimension ของเด็กในวัย Middle Junior 16 - 18 ปี

ที่มา : Planning : Buildings for Education Culture and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 มาตรฐานอาคารทางการศึกษาระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2524

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ กำหนดมาตรฐานอาคารทางการศึกษาระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2524 บังคับใช้แต่ส่วนราชการ องค์การ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2524

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มาตรฐานทางการศึกษาระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา ของทางราชการอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

6.2.1 การออกแบบ

- ในการออกแบบอาคารทางการศึกษาระดับประถมศึกษา ให้คำนึงถึงทิศทางลม ประโยชน์ใช้สอย ความคงทนถาวร ความปลอดภัย ความสะดวกสบายของผู้ใช้อาคารและการบำรุงรักษา ตลอดจนการจัดกลุ่มห้องเรียนให้เหมาะสมตามประเภทวิชา
- ในการวางผังการก่อสร้างอาคารทางการศึกษาให้คำนึงถึง การรับแสงแดดของตัวอาคาร ณ สถานที่ที่ก่อสร้างอาคารนั้นด้วย
- ให้พยายามใช้ระบบการประสานทางฝึก Modular Coordination ตามมาตรฐานสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

6.2.2 จำนวนห้องเรียน

- จำนวนห้องเรียนต่าง ๆ ให้มีตามความจำเป็นของนักเรียน และสัดส่วนการเรียนการสอน ส่วนอาคารที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษาอื่น ๆ เช่น หอประชุม โรงพลศึกษาให้เป็นไปตามความเหมาะสม
- การกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้อง ในทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้คำนึงถึงประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอน ตลอดจนกฎและระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.3 เนื้อที่ส่วนบริการ

- อาคารเรียนที่สูงตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไปต้องมีบันได หรือบันไดหนีไฟไว้ แต่จะมีบันไดตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ อยู่ด้านริมหรือด้านสกัดทุก ด้านของอาคาร และอยู่ในที่เหมาะสมปลอดภัยเพียงพอ
- บันไดและห้องโถงบันได

ความสูงของลูกตั้งบันได ควรอยู่ระหว่าง 17 – 20 ซม.

ความกว้างของลูกนอน ควรอยู่ระหว่าง 25 – 30 ซม.

ความกว้างของทุกบันได ต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และต้องมีอย่างน้อย 1 บันได ต่อจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่า 600 คน และให้เพิ่มความกว้างของบันไดไม่น้อยกว่า 25 ซม. ต่อจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นทุก 100 คน ส่วนที่ไม่ถึง 100 คน ให้คิดเป็น 100 คน และชันพักด้านที่แคบที่สุด ต้องกว้างไม่น้อยกว่า ความกว้างของบันไดนั้น

6.2.4 โครงสร้าง

- โครงสร้างพื้นและบันได เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก คอนกรีตอัดแรงหรือวัสดุทนไฟ โดยออกแบบในหลักความปลอดภัย พื้นชั้นล่างถ้าเป็นพื้นสูงจากระดับดินเกินกว่า 60 ซม. ต้องเป็นพื้นลอยที่มีคานรองรับ ในกรณีที่ต้องตอกเสาเข็มให้ใช้เสาเข็มคอนกรีตเสริมเหล็ก หรือคอนกรีตอัดแรง
- โครงหลังคา เป็นไม้ เหล็ก คอนกรีตเสริมเหล็ก หรือคอนกรีตอัดแรง

6.2.5 ลักษณะอาคารและการออกแบบ

- ระยะห่างระหว่างช่วงเสา ด้านความยาวของอาคาร ไม่ควรเกิน 4.50 เมตร ระยะห่างระหว่างช่วงเสาด้านความกว้างของอาคาร ไม่เกิน 8.40 เมตร ในกรณีที่เป็นอาคารเรียน 2 ชั้น ได้ถูกลง ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดระยะห่างทางด้านความกว้างของอาคารไว้ไม่เกิน 9.40 เมตร

- ความสูงของอาคารแต่ละชั้นจากพื้นถึงพื้น ควรอยู่ระหว่าง 3.20 – 3.50 เมตร
- ฝ้าเพดานให้มีเท่าที่จำเป็น เช่น ใต้หลังคา
- ทางเดินหน้าห้อง ไม่ควรกว้างเกิน 2.10 เมตร ในกรณีที่มีบันไดบนระเบียงทางเดินไม่ควรกว้างเกิน 2.40 เมตร หรือสำหรับอาคารที่มีห้องเรียน 2 ชั้น ทางเดินกลางไม่ควรเกิน 3.00 เมตร
- ชายคาและกันสาด ไม่ควรยื่นเกิน 2.10 เมตร
- แฉกกันแดด ให้มีได้เท่าที่จำเป็นและประหยัด
- ช่องระบายลม การออกแบบเกี่ยวกับช่องระบายลม แสงสว่าง และระยะระหว่างอาคารให้คำนึงถึงการระบายอากาศและแสงสว่างให้มากที่สุด

6.2.6 วัสดุก่อสร้าง

- ตามมาตรฐานอาคารทางการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้ระบุไว้ในข้อนี้ กล่าวคือ ให้ใช้วัสดุที่ผลิตในประเทศไทย วัสดุที่ได้จดทะเบียนไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรม หรือที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- พื้น บันได เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก หรือเป็นระบบพื้นสำเร็จรูปที่มีความมั่นคงแข็งแรงได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน และผิวพื้นของอาคารทั่วไป ห้องน้ำ – ส้วม และบันได ใช้ซีเมนต์ขัดมัน
- ผนัง เป็นผนังคอนกรีตเสริมเหล็กสำเร็จรูป ผนังที่ภายนอกด้านสกัด ส่วนผนังภายใน ให้เลือกใช้วัสดุตามความเหมาะสมและประหยัด ถ้าใช้ไม้หรือวัสดุแผ่นเรียบให้กรุหน้าเดียว
- ฝ้าเพดาน ให้เลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมและประหยัด
- เพดาน สำหรับใต้พื้นคอนกรีต ใช้ฉาบปูนหรือเปลือยผิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 ข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6.3.1 ข้อมูลทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียน

1) อาคารเรียน

การใช้อาคารเรียนสูงเกิน 2 ชั้น ให้มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ชั้นเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ให้ใช้ไม่เกินชั้นที่ 2
2. ชั้นเรียนระดับประถมศึกษา ให้ใช้ไม่เกินชั้นที่ 4
3. ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า ให้ใช้เกินชั้นที่ 4 ได้เมื่อปรากฏว่าอาคารนั้นมีมาตรฐานและความปลอดภัยเพียงพอที่จะใช้เป็นอาคารเรียนได้

2) ส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

ก. ทางเดินหน้าห้องเรียน

ชั้นล่างหรือชั้นเดียว เท่ากับ 1.2 เมตร

ชั้นสองขึ้นไป เท่ากับ 2 เมตร

มีม้านั่ง เท่ากับ 2.5 เมตร

ข. บันได

- อาคาร 3 ชั้นขึ้นไป ต้องมีบันไดอย่างน้อย 2 บันได

- ระยะทางเดินจากบันไดหนึ่งไม่เกิน 36.00 เมตร คือ ศูนย์กลางเสาห้องสุดท้ายถึง ศูนย์กลางของบันได

- ความกว้างของบันไดสำหรับอาคารเรียนที่มีเกินชั้นละ 2 ห้องเรียน ความกว้างสุทธิ เท่ากับ 1.8 เมตร

- บันไดโรงเรียนจะต้องแบ่งเป็น 2 ช่วง และต้องสูงไม่เกิน ช่วงละ 2.5 เมตร ขนาดชานบันไดจะต้องกว้างไม่น้อยกว่า ความกว้างของบันได

3) ระยะระหว่างอาคาร

- ระยะระหว่างอาคารสูงไม่เกิน 2 ชั้นกับอาคารอื่นที่วางขนานกัน ต้องไม่น้อยกว่าความสูงของอาคารที่สูงกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อาคารเรียนที่ออกแบบเป็นช่องโถ่งกลาง ความกว้างของช่องโถ่ง ต้องไม่น้อยกว่า 2 เท่าของความสูงของอาคารที่สูงกว่าที่ขนานกัน

6.3.2 การใช้ข้อมูลอ้างอิงจากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคารพุทธศักราช 2479 โดยอนุมติว่าการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 กรุงเทพมหานครโดยได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพ ฯ จึงตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 4 ลักษณะอาคารต่าง ๆ

- ข้อ 23 อาคาร 2 ชั้นที่มีได้สร้างด้วยวัสดุถาวรหรือวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่ พื้นชั้นล่างของอาคารจะสูงกว่าระดับพื้นดิน 1.00 เมตรไม่ได้
- ข้อ 24 หอประชุม หรืออาคารที่ปลูกสร้างเกิน 1 ชั้น หรืออาคารที่ปลูกสร้างเกิน 3 ชั้น นอกจากมีบันไดตามปกติแล้วต้องมีทางลงหนีไฟโดยเฉพาะ อย่างน้อยอีกหนึ่งทาง ตามลักษณะแบบของอาคารที่กำหนดไว้
- ข้อ 26 อาคารทุกชนิดจะปลูกสร้างบนที่ดินซึ่งถมด้วยขยะมูลฝอยไม่ได้ เว้นแต่ขยะมูลฝอยนั้นจะได้กลายสภาพเป็นดินแล้ว หรือได้ทับถมด้วยดินกระทุ้งแน่นได้ไม่ต่ำกว่า 30 ซม. และมีลักษณะไม่เป็นอันตรายต่ออนามัยและมั่นคงแข็งแรง
- ข้อ 27 รั้วหรือกำแพงกั้นเขต ให้ทำได้สูงเหนือระดับถนนสาธารณะไม่เกิน 3 เมตร และต้องให้คงสภาพตั้งอยู่เสมอไป ประตูรั้วหรือกำแพงซึ่งเป็นทางเข้าออก ถ้ามีคานบนให้คานนั้นสูงจากระดับถนนสาธารณะไม่น้อยกว่า 3 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 29 ตะพานสำหรับรถข้ามได้ต้องมีช่องกว้างเป็นทางจราจรไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร และลาดขึ้นลงไม่ชันกว่าร้อยละ 8 ถ้ามีหลังคาคลุมต้องวางคานบนสูงไม่ต่ำกว่า 3 เมตรจากระดับพื้นสะพาน

หมวด 5 ส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

ข้อ 31 ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารให้มีส่วนกว้าง หรือ ยาว ไม่ต่ำกว่า 2.5 เมตร กับรวมเนื้อที่ทั้งหมดไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตร

ข้อ 32 ห้องนอน หรือ ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคาร ให้มีช่องประตูและหน้าต่างเป็นเนื้อที่รวมกันไม่น้อยกว่า 10 % ของพื้นที่ห้องนั้น โดยไม่รวมนับส่วนประตู หรือ หน้าต่าง อันติดต่อกับห้องอื่น

ข้อ 33 ช่องทางเดินภายในอาคารสำหรับบุคคลใช้สอย หรือ พักอาศัยต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร กับมิให้มีเสากีดกันส่วนหนึ่งส่วนใดแคบกว่ากำหนด ทั้งให้มีแสงสว่างแลเห็นได้ชัด

ข้อ 34 ยอดหน้าต่าง และประตูในอาคารให้ทำสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.80 เมตร และบุคคลซึ่งอยู่ในห้องต้องสามารถเปิดประตูหน้าต่าง และออกจากห้องนั้นได้โดยสะดวก

ข้อ 35 ระเบียงระหว่างพื้นถึงเพดานยอดผา หรือ ยอดผนังของอาคารตอนต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ตามตารางต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.3.2/1 แสดงระยะตั้งระหว่างพื้นถึงเพดานยอดฝา

ประเภทของอาคาร	มีระบบปรับอากาศ	ไม่มีระบบปรับอากาศ
1. พักอาศัย ห้องเรียนอนุบาล	2.4 เมตร	2.5 เมตร
2. ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องโถง	2.7 เมตร	3.0 เมตร
3. สำนักงาน	2.4 เมตร	3.0 เมตร
4. ห้องประชุม โรงครัว	3.0 เมตร	3.50 เมตร
5. ห้องน้ำ ล้าง ระเบียบ ช่องทางเดินในอาคาร	2.0 เมตร	2.0 เมตร

หมวด 7 แนวอาคารและระยะต่าง ๆ

- ข้อ 69 ห้ามมิให้บุคคลใดปลูกสร้างอาคาร หรือ ส่วนของอาคารที่ยื่นออกมาใน หรือ เหนือทาง หรือที่ดินสาธารณะ
- ข้อ 74 อาคารที่ปลูกในที่ดินเอกชนให้ผนังด้านที่มีหน้าต่าง ประตู หรือ ช่องระบายอากาศอยู่ห่างเขตที่ดินได้สำหรับชั้นสองลงมาระยะไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร สำหรับชั้นสามขึ้นไประยะไม่น้อยกว่า 3.00 เมตร
- ข้อ 75 อาคารที่ปลูกสร้างชิดเขตที่ดินต่างผู้ครอบครอง อนุญาตให้เฉพาะฝา หรือ ผนังทึบไม่มีประตูหน้าต่าง และ ช่องระบายอากาศอยู่ชิดเขตได้พอดี แต่มิให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารรุกล้ำเขตที่ดินข้างเคียง ตึกแถวที่มีการสร้างชิดเขตให้สร้างผนังทึบด้านชิดเขตสูงไม่ต่ำกว่า 1.50 เมตร
- ข้อ 76 อาคารประเภทต่าง ๆ จะต้องมีที่ว่างอันปราศจากหลังคา หรือ สิ่งปกคลุมไม่น้อยกว่าส่วนที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) อาคารสาธารณะซึ่งไม่ได้ใช้เป็นที่พักอาศัย ให้มีที่ว่างอยู่ 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ แต่ถ้าใช้เป็นที่พักอาศัย ด้วยให้มีที่ว่าง 30 ใน 100 ส่วนของพื้นที่

หมวด 8 การสุขาภิบาล

ข้อ 84 อาคารที่จะปลูกสร้างต้องมีระบบระบายน้ำฝน และระบายน้ำที่ใช้แล้ว หรือ น้ำโสโครกได้โดยสะดวก และเพียงพอ

ข้อ 85 ทางระบายน้ำจากอาคารไปสู่ทางระบายน้ำสาธารณะต้องให้มีส่วนลาดไม่ต่ำกว่า 1 ใน 200 ตามแนวตรงที่สุดที่จะตัดทำได้ ถ้าใช้ท่อกลมเป็นทางระบายน้ำต้องมีบ่อตรวจระบายน้ำทุกระยะไม่เกิน 12.00 เมตร ทุกมุมเหลี่ยมและจุดก่อนออกจากที่เอียงชนกับทางระบายน้ำสาธารณะ

ข้อ 86 ทางระบายน้ำที่ใช้แล้วในบริเวณอาคาร ต้องมีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 10 ซม. ก่อนระบายลงสู่ทางระบายน้ำสาธารณะต้องมีบ่อตรวจระบายน้ำ และตะแกรงดักขยะอยู่ในที่ที่สามารถตรวจสอบได้สะดวก และเจ้าของอาคารต้องจัดเปลี่ยนให้มีสภาพดีอยู่เสมอ

ข้อ 88 อาคารที่บุคคลเข้าพักอาศัย หรือ ใช้สอยได้ต้องมีเครื่องสุขภัณฑ์ไว้ตามจำนวนอันควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.3.2/2 แสดงอัตราจำนวนสุขภัณฑ์ที่เหมาะสมกับอาคารประเภทโรงเรียน

ประเภทอาคาร	ส้วม	ที่ปัสสาวะ	อ่างล้างหน้า
1. โรงเรียน ต่อ 75 ตารางเมตร	1	1	1

ข้อ 89 ห้องส้วมต้องมีขนาดเนื้อที่ภายในไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตร และต้องมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าเป็นห้องอาบน้ำด้วยต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1.90 ตารางเมตร มีลักษณะที่จะรักษาความสะอาดได้ง่ายและต้องมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ หรือมีพัดลมระบายอากาศ

ข้อ 90 ส้วมต้องเป็นชนิดชำระสิ่งปฏิกูลด้วยน้ำลงบ่อเกรอะบ่อซึม การสร้างส้วมภายในระยะ 20.00 เมตร จากเขตคูคลองสาธารณะต้องสร้างส้วมถึงเก็บชนิดน้ำซึมไปได้

6.4 แนวความคิดทางการออกแบบเฉพาะทาง

การออกแบบโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการการเรียนรู้ช้า หรือเด็กที่มีสถานะหรือสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างจากเด็กธรรมดาทั่ว ๆ ไป ซึ่งเด็กเหล่านั้นสามารถแยกเป็นประเภทออกได้เป็นดังนี้

1. เด็กขาดสารอาหาร
2. เด็กที่มีปัญหาทางด้านจิตใจ เช่น เด็กที่ถูกกระทำทารุณ
3. เด็กพิการหูหนวก ตาบอด
4. เด็กที่เป็นง่อย
5. เด็กกำพร้า

ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้โดยการร่วมมือกันระหว่างสถาปนิก แพทย์ , นักจิตวิทยา , ผู้ดูแลเด็ก หรือ ครู การดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษมีความสำคัญยิ่งต่อเด็กที่มีปัญหาทางด้านจิตใจเพราะเด็ก ๆ เหล่านี้มีความอ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ภาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับงานสวัสดิการสังคม

งานสถาปัตยกรรมโดยทั่วไปแล้วมีหลักสำคัญที่จะต้องพิจารณาเป็นพื้นฐาน เช่นเดียวกับงานวิชาชีพด้านอื่น ๆ เช่นกัน เช่น ต้องคำนึงถึง Function เป็นสำคัญ คือ ประโยชน์ใช้สอยของอาคารและสิ่งก่อสร้าง สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ในการออกแบบสิ่งก่อสร้างนั้น ๆ ก่อนที่จะออกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานสำหรับบุคคลกลุ่มพิเศษ เช่น คนพิการ คนชรา เด็กอ่อน ฯลฯ จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเป็นพิเศษ เพื่อให้ตรงกับธรรมชาติ ลักษณะของผู้อยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์

ดังนั้นในงานสถาปัตยกรรม ที่นำมาใช้กับงานสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะงานในภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็น ผู้ด้อยโอกาสหลากหลายประเภท และมีการให้ความช่วยเหลือในหลายรูปแบบ เช่น การรับอุปการะเลี้ยงดูในสถานสงเคราะห์ การจัดฝึกอาชีพ ดังนั้นกรมประชาสงเคราะห์จึงมีความจำเป็นต้องใช้นักวิชาชีพทางด้านสถาปัตยกรรมเพื่อรับผิดชอบงานดังกล่าวมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกรมประชาสงเคราะห์เมื่อปี พ.ศ. 2483

หลักการและปรัชญาในการออกแบบ

ในการออกแบบก่อสร้างอาคารสถานที่สำหรับให้บริการผู้ด้อยโอกาสประเภทต่างๆ ของกรมประชาสงเคราะห์ สถาปนิกมีแนวความคิดในการออกแบบดังนี้ การออกแบบสถานสงเคราะห์เป็นงานการให้บริการทางด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ยากจน แร้นแค้น ขาดที่พึ่ง ไร้ญาติขาดมิตร มีโรคภัยเบียดเบียน ขาดความรู้ ไม่มีอาชีพใด ๆ ทั้งสิ้น แนวความคิดในการออกแบบอาคารประเภทอื่น ๆ ฉะนั้นการออกแบบอาคาร สถานที่ จึงต้องเสริมสิ่งที่ขาดไปเพื่อการแก้ปัญหาอันดับแรกคือ

1. ความอบอุ่น

การจัดอาคาร สถานที่ ควรให้มีลักษณะร่มรื่น เป็นสัดส่วน มีลักษณะ Domestic อย่าจัดผังบริเวณในลักษณะ Semetrical หรือ Equal Balance ฯลฯ ควรจัดในรูปของ Free Form Planning เพื่อให้มีความรู้สึกเหมือนอยู่กับบ้าน ช่วยในด้านจิตใจได้มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความปลอดภัย

ผู้รับการสงเคราะห์ทุกประเภท ยกเว้นเด็กชาย และเด็กหญิงซึ่งมีร่างกายปกติ จะต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพราะ Handicap ไปทุกอย่าง การออกแบบอาคารและสถานที่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นที่สุด

3. การจัดสิ่งแวดล้อม

ควรเลือกสถานที่ให้โปร่งเพราะหากแออัด การระบายอากาศ (Ventilation) ไม่ดีพอ จะเกิดโรคภัยติดต่อและต่อความรำคาญกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง การกำจัดสิ่งปฏิกูล นับว่าควรอย่างยิ่งที่จะต้องวางระบบให้เหมาะสมถูกต้องตามหลัก เพื่อสุขลักษณะของผู้อยู่ในสถานสงเคราะห์

4. การจัดระเบียบในการอยู่ร่วมกัน

การอยู่ด้วยกันเป็นจำนวนมาก จำเป็นที่จะต้องจัดระเบียบ มีแบบมีแผนและมีวินัย แต่เราต้องฝึกฝนให้ผู้รับการสงเคราะห์ได้ช่วยเหลือตนเอง โดยสถานสงเคราะห์เด็ก เมื่อครบเวลาที่กำหนดให้ เด็กจะต้องออกไปอยู่ภายนอกสถานสงเคราะห์ จะได้มีความแกร่งในการฝ่าฟันอุปสรรค ทั้งนี้การฝึกอาชีพจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานสงเคราะห์จะจัดให้มีขึ้น ทั้งนี้ต้องสอนให้ผู้รับการสงเคราะห์รู้จักพัฒนาการอยู่อาศัยในอาคารสมัยใหม่ด้วย

5. การวางแผนจัดทำ MASTER PLAN

โดยปกติสถานสงเคราะห์มักจะมีปัญหามากขึ้นทุกปี เพราะจำนวนประชากรของประเทศหรือของโลกได้ทวีขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัญหาทางสังคมก็ย่อมจะมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว จึงจำเป็นต้องรับผู้รับการสงเคราะห์เพิ่มเป็นประจำทุกปี ดังนั้นการจัดทำ Master Plan ในการจัดวางผังจึงต้องเตรียมพร้อมเท่าที่พื้นที่มีอยู่เพื่อการปรับ - ขยายไว้ล่วงหน้าและทัน่วงที

6. ชนิดและแบบของอาคาร

เนื่องจากอาคารประเภทนี้เป็นอาคารของทางราชการ การออกแบบอาจจะมีข้อจำกัดคือ การออกแบบต้องมีลักษณะง่าย เรียบ แต่ดูสง่า แต่ก็ยัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องคำนึงถึงการป้องกันแดด – ฝน เช่น อาคารทั่วไป การให้สีหรือการเลือกใช้วัสดุจะต้องดูเปรียบร้อยกลมกลืน

และจำต้องคำนึงว่าอาคารหลังนี้จะต้องการวงเคราะห์เป็นจำนวนหลายคน ระบบการก่อสร้างต้องมั่นคง แข็งแรงดูแลรักษาง่าย โดยเฉพาะระบบการระบายน้ำ ระบายสิ่งโสโครก ส่วนความสูงหรือจำนวนชั้นของอาคารประเภทสถานสงเคราะห์ควรคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยของอาคารเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของอาคารในสถานสงเคราะห์ที่ต้องมีโดยทั่วไป

1. ที่ทำการ

ที่ทำการก็เหมือนที่ทำการโดยทั่วไปของสถานที่ราชการ ซึ่งประกอบด้วยห้องผู้ปกครอง ห้องนักสังคมสงเคราะห์ แผนกธุรการและการเงิน – การบัญชี ห้องเก็บวัสดุ – ครุภัณฑ์ สถานที่ต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยม

2. อาคารนอน

คือ สถานที่อยู่หลับนอน โดยปกติมักจะจัดให้เป็นเรือนนอกอยู่ร่วมกัน 25 คน , 50 คน และมากที่สุด 100 คน ซึ่งคิดว่าแออัดเกินไป ซึ่งในทางสังคมสงเคราะห์ถือว่าความอบอุ่นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาจิตใจเป็นอย่างมาก ได้ให้ข้อคิดว่าการออกแบบอาคารนอนควรมีลักษณะเล็ก จะได้อยู่ใกล้ชิด และให้อาคารมีลักษณะคล้ายบ้าน และในอาคารนอนนั้นจะต้องมีห้องผู้ควบคุมดูแลอย่างน้อย 1 คน ทำหน้าที่เป็น พ่อ-แม่บ้าน มีห้องน้ำเป็นส่วนสัดส่วนโดยเฉพาะในแต่ละอาคารนอน ประกอบด้วย ห้องน้ำ – ล้าง สำหรับผู้รับการสงเคราะห์ เพียงที่ใช้มักเป็นเตียงเดี่ยวพร้อมตู้เก็บของสัมภาระไว้ในเตียง เพื่อจำกัดพื้นที่ได้มาก ระบบป้องกันยุงและการถ่ายเทอากาศใช้วิธีทำมุ้งลวด

3. โรงอาหารและครัว

สถานสงเคราะห์โดยทั่วไปจะใหญ่หรือเล็ก ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้รับการสงเคราะห์ ซึ่งจะมีตั้งแต่ 100 , 200 , 300 และ 500 คน โรงอาหารและโรงครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จึงนับว่าจะต้องมีขนาดสอดคล้องกับขนาดของสถานสงเคราะห์และจัดการรับประทานอาหารเป็น 2 ผลัด

4. อาคารพยาบาล

เป็นความจำเป็นมากสำหรับสถานสงเคราะห์ ส่วนขนาดจะใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับประเภทของสถานสงเคราะห์แต่ที่นับว่าสำคัญและละเอียดอ่อนคือ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนจะต้องแยกเตียงพยาบาลไว้ให้มีจำนวนเพียงพอและแยกห้องให้เด็ดขาดในกรณีที่เด็กเป็นโรคติดต่อ ดังนั้น อาคารพยาบาลควรประกอบไปด้วย ห้องแพทย์ ห้องตรวจโรค ห้องจ่ายยา ห้องล้างแผล และห้องน้ำ-ล้าง

5. กลุ่มบ้านพักเจ้าหน้าที่

แต่ละสถานสงเคราะห์จะต้องมีเจ้าหน้าที่หลายระดับ จัดทำเพื่อเป็นที่พักสำหรับ แม่ครัว ยาม คนขับรถ ฯลฯ

6. โรงฝึกงาน หรือโรงฝึกอาชีพ

จะมีเฉพาะสถานสงเคราะห์ประเภทที่สามารถจะพัฒนาได้ เช่น สถานสงเคราะห์เด็กชาย สถานสงเคราะห์เด็กหญิง

7. อาคารเรียน

มีเฉพาะสถานสงเคราะห์เด็กชาย และเด็กหญิง เพราะกำหนดให้เรียนหนังสือภาคบังคับด้วย ทั้งนี้ได้รับอนุญาตและควบคุมดูแลจากทางกระทรวงศึกษาธิการ ลักษณะอาคารเรียนก็เหมือนกับอาคารเรียนทั่วไป

8. ที่สันทนาการ

เป็นที่สำหรับเล่นกีฬาในร่ม พลศึกษา การแสดงกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการจัดการประชุมชี้แจง การปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่และผู้รับการสงเคราะห์ได้อีกด้วย ถือว่าเป็นอาคารเอนกประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. สวน และที่ว่าง

หมายถึงการวางผัง การจัดทางเดิน การแบ่งใช้พื้นที่ การปลูกต้นไม้เพื่อร่มเงา การขุดสระหรือบ่อน้ำ หากจัดให้มีต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ควรจัดทำรั้วโปร่ง ๆ กัน

สวนและการจัดสิ่งแวดล้อม นับว่าช่วยทำให้ผู้ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ที่มีความสดชื่น ควรจัดให้มีเวทีกลางแจ้ง ลานกว้างหรือสนามไว้เล่นโดยเฉพาะ นอกจากนั้นแปลงพืชผักสวนครัว ก็เป็นส่วนหนึ่งควรจัดให้มีภายในสถานสงเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างมาตราส่วน (SCALE) กับเด็กนักเรียน

มาตราส่วนเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ในการออกแบบ ซึ่ง Scale เกี่ยวเนื่องกับขนาดสัดส่วนของร่างกายมนุษย์ (Dimensions of Human Body) ในที่นี้ Scale มีส่วนสำคัญต่อโรงเรียน เช่น ความสูงของฝ้าเพดานภายในห้องเรียน ควรมีความสูง 3.00 เมตรเป็นอย่างต่ำ ในกรณีที่ห้องเรียนนั้นไม่ได้ติดเครื่องปรับอากาศ เพราะนอกจากทำให้อากาศถ่ายเทและหมุนเวียนดีแล้วยังมีผลให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น ใกล้ชิดกับบรรยากาศที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนอีกด้วย

ในทางจิตวิทยา การใช้ Scale ที่เหมาะสมภายในโรงเรียน จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่างค้ประกอบภายในหรือเฟอร์นิเจอร์ถูกสร้างขึ้นเพื่อตัวเด็กเอง และจะทำให้เด็กมีพัฒนาการเรียนรู้และทำงานได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5 อิทธิพลที่เกี่ยวข้องในงานออกแบบทางสถาปัตยกรรม

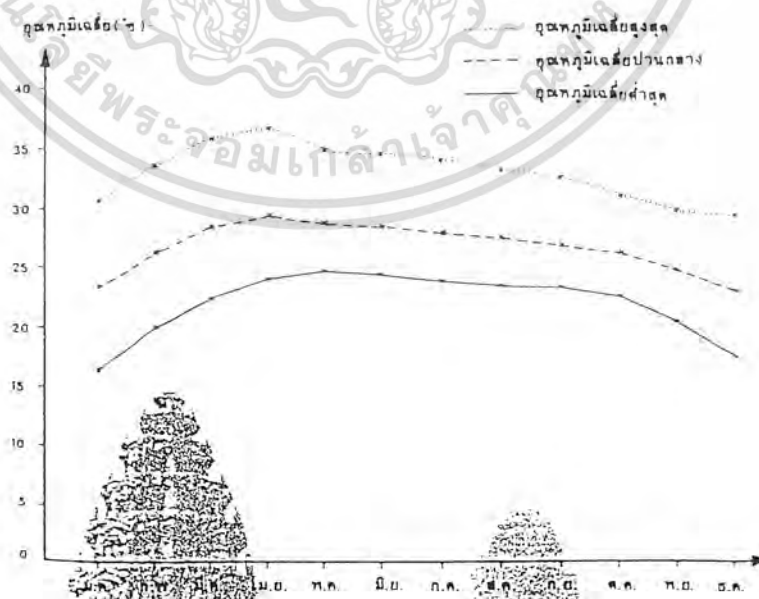
6.5.1 ลักษณะและสภาพภูมิอากาศ

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม ซึ่งเกิดจากความแตกต่างอุณหภูมิ หรือความกดอากาศระหว่างแผ่นดินอันกว้างใหญ่ของทวีปเอเชียที่อยู่ทางเหนือขึ้นไปกับมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกที่อยู่ตอนใต้ ทำให้เกิดลมประจำฤดูที่เรียกว่า ลมมรสุม โดยในฤดูฝนจะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านจังหวัดนี้ พาเอาความชื้นมาด้วย ทำให้ฝนตกแต่ปริมาณฝนไม่มากนัก

สภาพภูมิอากาศที่ปรากฏในจังหวัดนครราชสีมา เป็นผลมาจากองค์ประกอบของภูมิอากาศหลาย ๆ อย่าง เช่น อุณหภูมิ ฝน จำนวนวันที่ฝนตก ความชื้นสัมพัทธ์อัตราการระเหย ทิศทางและความเร็วเฉลี่ยของลม ฯลฯ

อุณหภูมิ

จากข้อมูลเบื้องต้นของสถานีตรวจอากาศนครราชสีมา รายงานว่าในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2504 - 2533) เดือนเมษายนมีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุด คือ อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.5 องศาเซลเซียส ส่วนเดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำสุดคือ 16.8 องศาเซลเซียส สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะพื้นที่ของจังหวัด ได้รับแสงตั้งฉากของดวงอาทิตย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝน

ฝนที่ตกในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นฝนเนื่องจากพายุดีเปรสชัน ซึ่งปกติจะเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณปีละ 3-4 ลูก ส่วนฝนที่มาจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีน้อยเนื่องจากถูกเทือกเขาอันเอราวัณทำให้พื้นที่อำเภอด่านขุนทด สีคิ้ว ปากช่อง ปักธงชัย วังน้ำเขียว แห้งแล้งและอยู่ในเขตเงาฝน ข้อมูลฝนที่สำคัญ มีดังนี้

1) ปริมาณฝนรายปี

จากข้อมูลที่ปรากฏในสถิติภูมิอากาศของจังหวัดนครราชสีมา ในคาบ 13 ปี (พ.ศ. 2524 - 2536) พบว่าจังหวัดนครราชสีมาปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,043.7 มิลลิเมตร ต่อปี หรือคิดเป็นปริมาณน้ำฝน 21,100 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งปริมาณฝนเฉลี่ยดังกล่าวต่ำกว่าปริมาณฝนเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (1,458.9 มม.)

<p>สัญลักษณ์ใบแบบที่</p>	<p>จังหวัดนครราชสีมา แฉก ปริมาณน้ำฝน</p>
<p>เขตอำเภอ เขตจังหวัด ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,000 มม / ปี</p>	<p>ภาคอีสานภูมิศาสตร์ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ กรมการน้ำ 2536</p>
<p>10 0 10 20 30 กิโลเมตร มาตราส่วน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่ควรนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หากมีการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต จะถือว่าผิดกฎหมาย

6.5.2 การระบายอากาศภายในอาคาร

สภาพอากาศในห้องเรียนมีความสำคัญต่อสุขภาพของเด็ก เพราะเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ การทำงาน และเป็นสิ่งที่ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคอีกด้วย

American Society of Heating and Ventilation Engineers (1949) ได้กำหนดมาตรฐานปริมาณของอากาศภายในห้องเรียน เท่ากับ 200 คิวบิก ฟุต / เด็ก 1 คน / 1 ชม. และอากาศควรที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อย 3 ครั้ง ภายใน 1 ชั่วโมงเพื่อเป็นการถ่ายเทหมุนเวียนให้ได้รับอากาศที่ดีขึ้น ถ้าห้องเรียนมีขนาดเล็กเกินไปหรือมีจำนวนนักเรียนที่มากเกินไป สภาพอากาศจะมีผลเสียโดยตรงต่อการเรียนรู้และสุขภาพของเด็ก

สภาพอากาศที่อยู่ในภาวะสบาย หรือ Comfort ขึ้นอยู่กับ อุณหภูมิ , ความชื้น , การแผ่รังสี และการหมุนเวียนของอากาศ

การออกแบบอาคารในเขตร้อนชื้น ถ้าไม่ใช่เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ มาช่วย เช่น พัดลม , เครื่องปรับอากาศ ก็ต้องคำนึงการถ่ายเทอากาศตามธรรมชาติมากที่สุด โดยเฉพาะในโรงเรียนควรใช้ระบบระบายอากาศแบบธรรมชาติจะดีกว่าการใช้เครื่องปรับอากาศ โดยทำช่องเปิดให้มีลมพัดผ่านเข้ามาในห้องเพื่อเพิ่มความสบายแก่ผู้ที่อยู่อาศัย ทำให้ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ช่วยลดความร้อน ความชื้น ประเภทในเขตร้อนชื้นส่วนใหญ่ต้องการลมตลอดปี การออกแบบช่องเปิดในตัวอาคารจึงมีความสำคัญยิ่งในการที่จะให้ผู้ใช้อาคารได้รับความสบาย

จุดประสงค์ของการระบายอากาศ

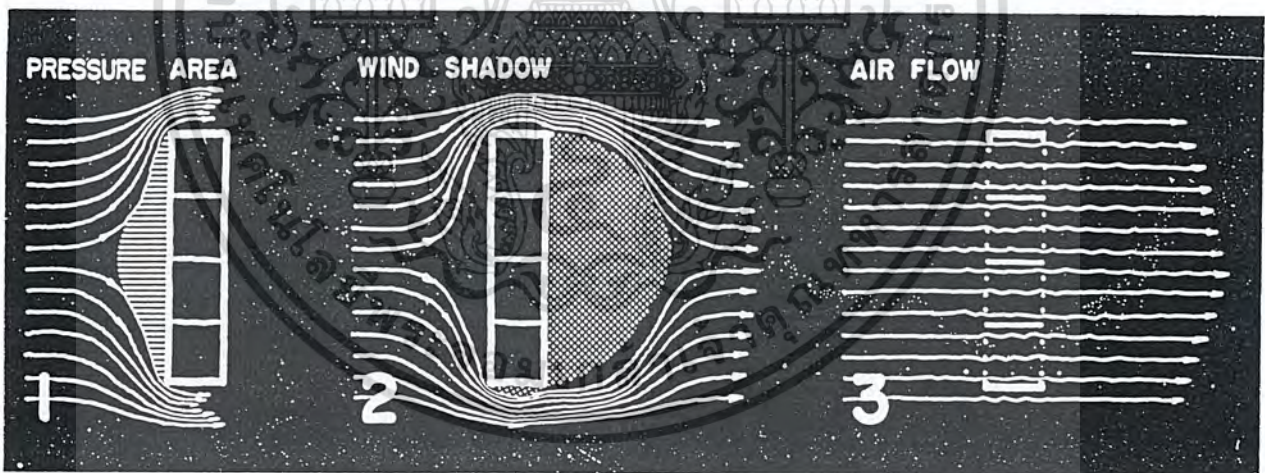
1. ถ่ายเทอากาศเสีย และรับอากาศดีหรือบริสุทธิ์เข้ามาแทน
2. ระบายกลิ่นในห้องครัวและห้องน้ำ
3. กำจัดฝุ่นละอองที่ฟุ้งลอยตัวอยู่ในอากาศ
4. ช่วยระบายความชื้นและความอับในห้องน้ำ เป็นวิธีการป้องกันการเกิดเชื้อรา
5. ช่วยปรับอุณหภูมิภายในห้องไม่ให้เปลี่ยนแปลงเร็วเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความกว้างของช่องเปิด

การออกแบบช่องเปิดของห้องนอกจากจะให้มีทางลมผ่านเข้าห้องแล้ว ต้องจัดให้มีทางลมออกด้วย

1. การออกแบบให้มีช่องเปิดทางลมด้านเดียว จะทำให้ลมไม่พัดเข้าอาคาร
2. ช่องเปิดทางลมเข้าที่กว้างกว่าทางลมออก จะทำให้แรงลมสูงขึ้น บริเวณหน้าห้องและแรงลมจะต่ำลง เมื่อพัดเข้ามาในห้อง
3. ช่องเปิดทางลมเข้าเท่ากับช่องเปิดทางลมออก จะทำให้จำนวนลมเข้ามาในห้องได้มากที่สุด
4. ช่องเปิดทางลมเข้าที่แคบกว่าทางลมออก จะทำให้แรงลมที่เข้ามาในห้องสูงขึ้น

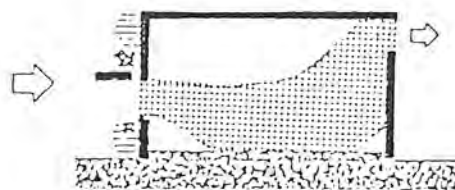

- รูปภาพที่ 1 ลมผ่านปะทะกับตัวอาคาร ทำให้เกิดความกดอากาศขึ้นที่บริเวณด้านหน้าอาคาร
- รูปภาพที่ 2 เกิดความกดอากาศต่ำขึ้นที่ด้านหลังอาคาร เรียกบริเวณนี้ว่า Wind Shadow ซึ่งถ้ามีการทำช่องเปิดที่ผนังที่ติดกับด้านที่เกิด Wind

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

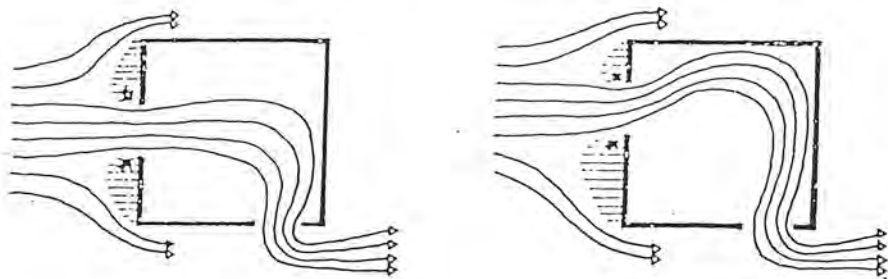
Shadow หรือบริเวณความกดอากาศ ก็จะทำให้อากาศผลึกตัวเองเข้าไป
ภายในห้องแล้วไหลออกสู่ด้านนอกทางด้านที่เกิด Wind Shadow

ตัวอย่างภาพแสดงช่องเปิดในรูปต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อกระแสลม
และวิธีทำให้ภายในห้องได้รับลมตามต้อง

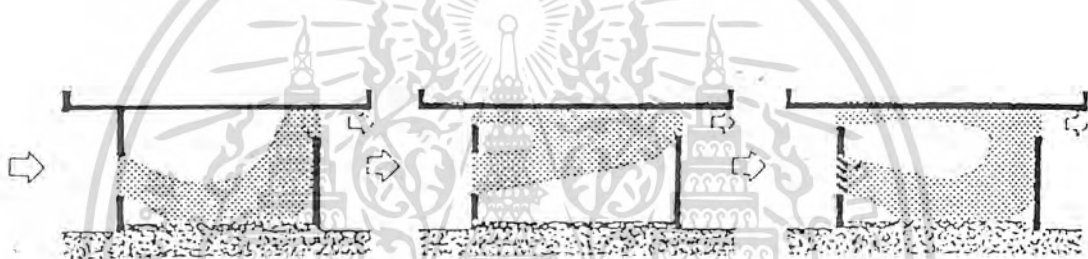

ถ้ายื่นแผงบังแดดห่างออกไปจากผนัง โดยมีช่องว่างระหว่างแผงบังแดดกับผนังจะทำให้
ได้รับลมในระดับความสูงของร่างกายเช่นเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตัดแปลงแก้ไขทิศทางลมให้อยู่ในรูปที่ต้องการได้โดยการกระะยะช่องเปิดบนผนัง การเปิดประตู หน้าต่าง และการทำแผงบังแดด ลมที่ผ่านเข้ามาในห้องจะถูกบังคับ โดยความดันของอากาศบริเวณส่วนเปิดที่ปิดโดยรอบช่องเปิด

ถ้าต้องการลมให้พัดผ่านร่างกายในระดับต่ำ เช่น เวลานั่ง นอน การเปิดแต่หน้าต่างในระดับความสูงของร่างกาย ในบางครั้งยังไม่เป็นการเพียงพอ หน้าต่างบานล่างควรจะ เป็นบานเกล็ด ที่หมุนปรับได้เพื่อเปลี่ยนทิศทางให้ลมพัดลงต่ำตามต้องการ

การมีช่องเปิดทางด้านลมเข้าต่ำ และ ทางลมออกสูงก็จะเป็นการช่วยได้

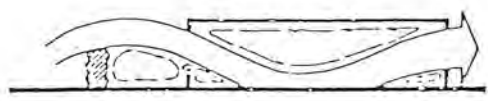
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกต้นไม้ในบริเวณใกล้อาคาร

จะมีผลต่อทิศทางลมสามารถทำให้ลมเบนเข้าอาคารได้มากขึ้น หรือลดจำนวนลมที่ผ่านเข้าในอาคาร แต่อย่างไรก็ดี ต้นไม้จะทำให้ลมที่พัดผ่านเข้าไปในอาคารเย็นขึ้น และสามารถทำให้ทิศทางลมภายในอาคารเปลี่ยนไป ต้นไม้ที่อยู่ในด้านทางลมออกของอาคารจะมีผลต่อกระแสลมเพียงส่วนน้อยหรือไม่มีเลย นอกจากต้นไม้เหล่านั้นจะอยู่ในที่ซึ่งกันขวางทางออก ชนิดต้นไม้อาจจะเป็นต้นไม้ที่ใบสูง พุ่มไม้ สน ปาล์ม รั้วต้นไม้ ฯลฯ ดังนั้นการจัดสวนปลูกต้นไม้ นอกจากจะทำให้สวยงามแล้วยังช่วยบังแดด เพิ่มความร่วมมือกันให้ความสบายแก่ผู้อยู่อาศัยภายในอาคาร ทำให้ส่วนพักผ่อนภายนอกอาคารสดชื่นน่าอยู่ ตำแหน่งและขนาดของต้นไม้ยังช่วยทำให้ลมพัดผ่านเข้าอาคารได้ตามต้องการ

ห่างจากอาคาร 10 ฟุต

ห่างจากอาคาร 20 ฟุต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รั้วต้นไม้สูง

ห่างจากอาคาร 5 ฟุต

ห่างจากอาคาร 10 ฟุต

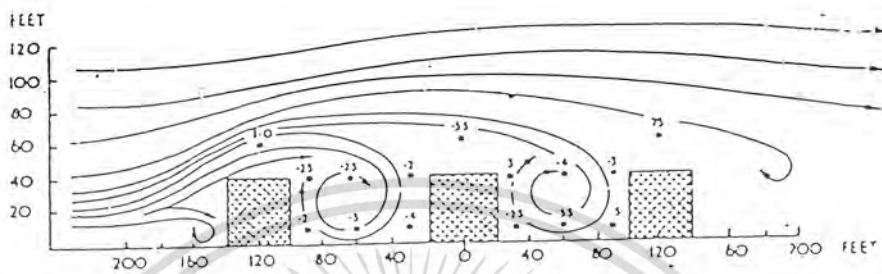
ห่างจากอาคาร 20 ฟุต

ทิศทางลม

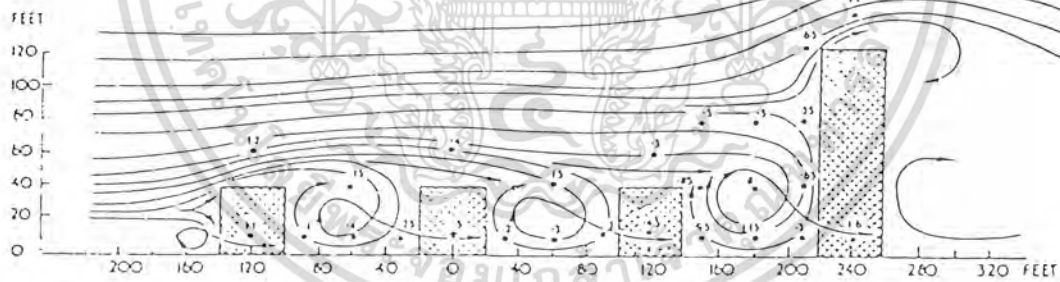
เพื่อที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเย็นสบาย เราจึงต้องทำให้อากาศผ่านรอบๆ ตัวแต่บางครั้งก็เป็นการยากที่จะบังคับทิศทางลมได้ตามต้องการ การบังคับทิศทางลมพอจะแบ่งออกได้ดังนี้

1. รูปร่าง และลักษณะของอาคาร
2. ส่วนประกอบของอาคาร เช่นแผงกันแดด ชนิดและแบบของหน้าต่าง
3. ตำแหน่งและขนาดของช่องเปิด
4. ตำแหน่ง ขนาด ของต้นไม้และรั้ว
5. ตำแหน่งและขนาดของอาคารข้างเคียง
6. การระบายอากาศทางปล่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดง แรงลมสำหรับอาคารเรียงกัน 3 หลัง

ภาพแสดง แรงลมสำหรับอาคารเตี้ย 3 หลังและอาคารสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5.3 แนวความคิดในการป้องกันความร้อนในอาคาร

การออกแบบอาคารเพื่อให้เย็นสบาย จะต้องออกแบบให้มีการถ่ายเทอากาศได้สัดส่วนกับความร้อนที่รับมา นอกจากนี้ยังต้องอาศัยปัจจัยในเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น การปลูกสร้างอาคารให้ถูกทิศทางลม การเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม การเพิ่มขนาดและความหนาของวัสดุจะช่วยให้ความร้อนผ่านเข้าสู่ภายในอาคาร ได้ช้าลง หลังจากที่มีมุลาดชั้น พับจีบหรือรูปโค้งจะช่วยลดปริมาณความร้อนลงได้

วิธีป้องกันความร้อนเข้าสู่อาคาร

1. การระบายความร้อนออกจากใต้หลังคา

- การลดระดับฝ้าเพดาน

การตีฝ้าเพดานเฉียงตามความลาดของหลังคา จะไม่ช่วยลดอุณหภูมิภายในอาคาร กลับจะทำให้ได้รับความร้อนเร็วขึ้นเพราะไม่มีช่องว่างสำหรับให้ลมพัดเอาความร้อนออกไป ดังนั้นจึงควรลดระดับฝ้าเพดานลงมาเพื่อให้เกิดช่องว่างใต้หลังคา เปิดทางให้ลมเข้า – ออก เพื่อเป็นการกระจายความร้อนออกไปนอกตัวอาคาร

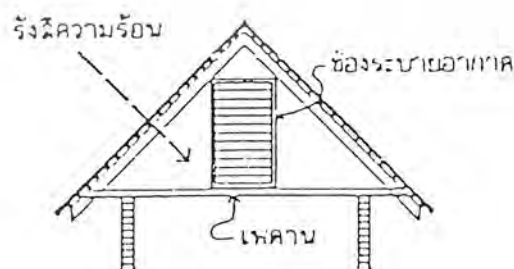

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เปิดช่องระบายอากาศบริเวณชายคาโดยรอบ โดยกรุตาข่ายที่ช่องเปิดเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ประเภท นก หนู ูงเข้าไปอาศัยใต้หลังคา การเปิดโปรงเช่นนี้ก็เพื่อให้ลมพัดเข้ามาพาความร้อนที่อยู่ใต้หลังคาออกไป

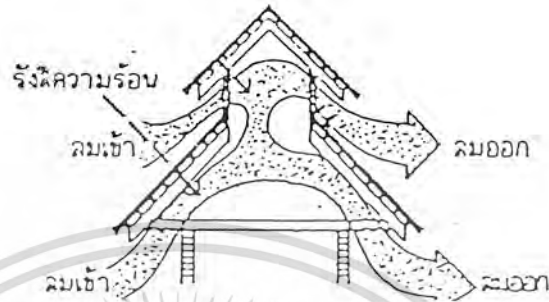

- ทำหลังคาทรงสูง โดยเปิดช่องระบายอากาศทั้ง 2 ด้าน เมื่อหลังคาได้รับความร้อน ความร้อนนั้นจะกระจายทั่วช่องว่างใต้หลังคา ลมจะพัดเข้ามาทางช่องเปิดด้านหนึ่ง แล้วพัดพาความร้อนออกไปทางช่องเปิดอีกด้านหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การยกหลังคาซ้อนขึ้นอีกชั้น จะช่วยระบายความร้อนได้อีกวิธีหนึ่ง

2. การใช้วัสดุกันความร้อนบริเวณหลังคาและผนัง

วิธีนี้จะช่วยลดการสูญเสียพลังงานที่ใช้ควบคุมอุณหภูมิภายในอาคาร โดยใช้ฉนวนกันความร้อนบนหลังคา ฝ้าเพดาน และผนัง

3. การป้องกันความร้อนโดยการจัดทำพื้นดินบริเวณรอบอาคาร

- การยกอาคารให้สูงจากพื้นดิน เพื่อความร้อนที่สะท้อนมาจากพื้นดินรอบอาคาร

- ปลูกพืช หรือ ไม้พุ่มคลุมดิน เพื่อป้องกันพื้นดินกระทบกับแสงแดดโดยตรงและเลี่ยงการทำพื้นคอนกรีต เพราะจะทำให้ร้อนมากและเกิดแสงสะท้อนเข้าตา

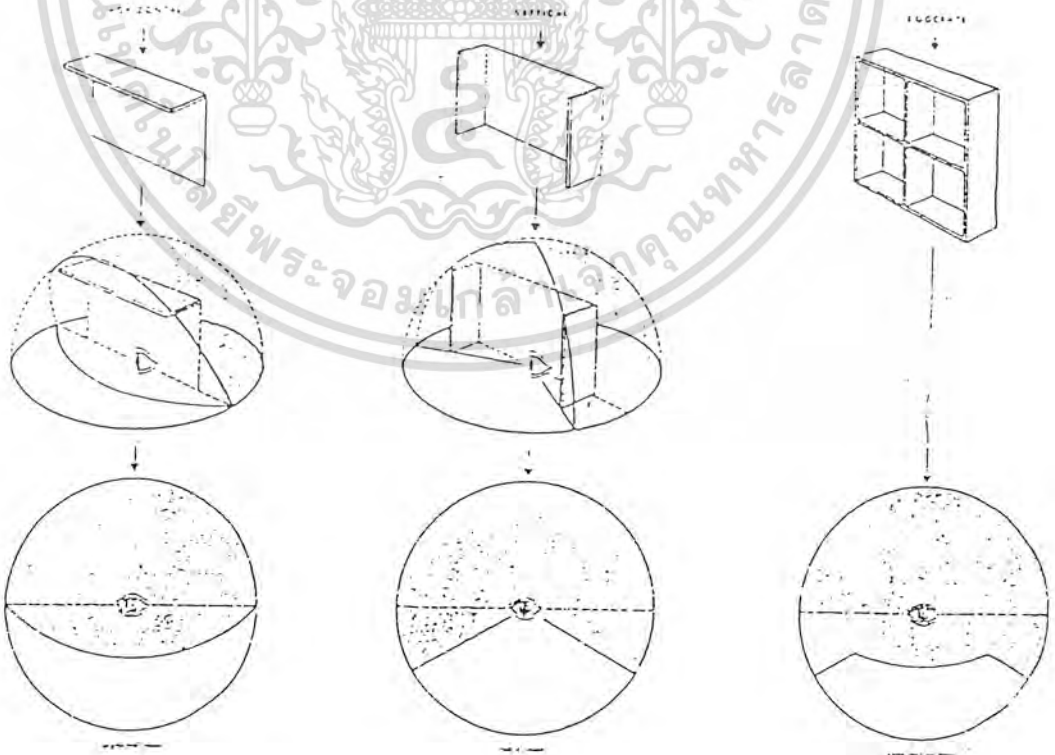
- ใช้น้ำแทนที่ดินบางส่วน เพราะน้ำดูดความร้อนและสะท้อนความร้อนได้ช้ากว่าพื้นดิน ทั้งการระเหยของน้ำยังช่วยให้อากาศเย็นลงด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การป้องกันความร้อนโดยใช้เครื่องมือบังแดด โดยในขั้นแรกจะต้องมีการพิจารณาการวางอาคารดูทิศทางแดด ลม ตำแหน่ง และทางเดินของดวงอาทิตย์ วางอาคารอย่างไรให้แสงแดดเข้าน้อยที่สุด และรับลมได้เต็มที่ และหากหลีกเลี่ยงแสงแดดไม่ได้จริง ๆ ก็จะมีการนำแผงบังแดดเข้ามาใช้ ซึ่งแผงบังแดดนอกจากจะช่วยบังแดดแล้วยังมีผลต่อรูปลักษณะของอาคารด้วย ซึ่งอาจจะเลือกใช้แบบที่เป็นแท่งตั้งตรง หรือ เอียง แยกออกจากตัวอาคารหรือเป็นส่วนหนึ่งของอาคารก็ได้

ลักษณะโดยทั่วไปของแผงบังแดดและเงาที่ได้รับ

- แผงบังแดดทางนอน   บังแดดได้คล้ายรูปเสี้ยว
- แผงบังแดดทางตั้ง   บังแดดได้เป็นรูป Radial Mask
- แผงบังแดดแบบตาราง   เป็นแผงบังแดดที่ผสมทั้งทางตั้งและทางนอนเงาที่ได้จึงเป็นแบบรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5.4 จิตวิทยาในการใช้สีสำหรับเด็ก

สันนิษฐานว่ามีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก บางครั้งให้ความรู้สึกสดชื่น บางครั้งให้ความรู้สึกที่เหงาและเศร้า นอกจากนี้สียังมีอิทธิพลต่อการบันดลให้เกิดความรู้สึกต่อการเป็นอยู่อย่างมาก เป็นสิ่งสำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้

โดยทั่วไปแล้วสีจะมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกของบุคคลในทุกวัย สำหรับในวัยเด็กแล้ว เด็กจะมีความเคยชินและชอบสีนอกจากนี้ยังมีความประทับใจต่อสีมากกว่าผู้ใหญ่อีกด้วย สีจะเป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์และการตอบสนองของเด็กมากกว่ารูปร่างลักษณะของสิ่งของ สีที่ดึงดูดความสนใจของเด็กได้มากที่สุดจะเป็นสีสดใสโดยเฉพาะแม่สี คือ แดง เหลือง น้ำเงิน หรือสีที่เติมไปด้วยความสดชื่น เช่น เหลือง น้ำตาลอ่อน ชมพู ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความเจริญเติบโตทางอารมณ์ เพราะฉะนั้นผนังที่ไร้สี หรือไม่มีพื้นผิว (Texture) จึงไม่ควรที่จะใช้ภายในโรงเรียน

ดังนั้น เกณฑ์ที่ใช้กำหนดในการเลือกสีจึงมุ่งไปที่ การเลือกสีที่มีส่วนช่วยเร่งเร้าอารมณ์ของเด็กให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น น่าสนใจ เพราะกิจกรรมของเด็ก มักเป็นกิจกรรมที่ต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้น เพราะฉะนั้นบรรยากาศของสีที่ใช้จึงควรเป็นสีที่ให้ความรู้สึก เช่นนั้นด้วย ซึ่งสีเหล่านั้นได้แก่ สีแดง ส้ม เหลือง เขียว เป็นต้น

การเลือกใช้สีภายในโรงเรียน

สีที่เลือกใช้สำหรับเด็ก ควรพิจารณาสีในกลุ่มโทนร้อน ที่มีค่าอ่อน เช่น สีชมพู สีเหลืองอ่อน และอาจแทรกสีเขียวบ้าง เช่น สีเขียวอ่อน

ข้อควรคำนึงในการใช้สี

1. โดยธรรมชาติแล้ว เด็กทุกคนชอบสีสดใส
2. การใช้สีเพื่อช่วยให้เด็กสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างสิ่งของได้ง่ายขึ้น
3. เฟอร์นิเจอร์ของเด็กควรเลือกใช้สีปฐมภูมิ เพราะจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ และมีความกระตือรือร้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สีใด ๆ ก็ตามที่ตกแต่งอย่างสวยงาม เด็กมักจะทำให้สกปรกไม่ซำกั
เร็ว ดังนั้นการตกแต่งห้องควรคำนึงถึงการระวังรักษาเป็นสำคัญ
5. การใช้สีนี้มีผลต่อเด็กมากและจะสืบเนื่องไปจนเด็กเจริญวัยขึ้นเป็น
ผู้ใหญ่

หลักเกณฑ์การใช้สีสำหรับโรงเรียนเด็ก

1. Physical Function

สีภายในห้องเรียนควรมีความเหมาะสมในการกระจายแสง
ไม่เคืองตา ควรให้มีเปอร์เซ็นต์ของการสะท้อนแสงดังนี้

เพดาน	70 - 90 %
ผนัง	40 - 60 %
บัวเชิงผนัง	40 %
โต๊ะ, เก้าอี้	35 - 50 %
พื้น	35 - 50 %
กระดานดำ	20 %

2. Psychological Function

สีที่ดีที่สุดคือ สีที่เต็มไปด้วยความสดใสสดชื่น เช่น สีเหลือง
สีน้ำตาลอ่อน สีชมพู สีเหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีสมาธิขึ้นโดยการเลือกใช้
สีเย็นเข้าช่วย

สำหรับโรงเรียนสำหรับเด็ก ซึ่งต้องการบรรยากาศนุ่มนวล อบอุ่น
สว่างแจ่มใส ดังนั้น สีชมพู สีไข่ไก่ จึงเหมาะสมเพราะเป็นสีที่มีความอบอุ่น สีเขียวอ่อน
เป็นสีที่มีความสว่างสดใส จึงเหมาะจะใช้กับโรงเรียนเด็ก

โดยสรุปแล้วการใช้สีสำหรับเด็กจะต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องของสี
และจิตวิทยาของเด็กเป็นอย่างดี จึงจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ซึ่งจะต้อง
คำนึงถึงผลต่อจิตใจและร่างกาย เกี่ยวกับการพอเหมาะของการใช้สีและการให้แสงสว่าง
ประกอบกับปริมาณการสะท้อนของสีด้วย ลำดับของสีที่มีความแตกต่างกันจะให้
อารมณ์และความรู้สึกต่างกันในด้านองค์ประกอบทางสุนทรียภาพ ต้องรู้ถึงผลของสีที่
ทำให้เกิดปฏิกิริยาทางใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7 งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

7.1 ระบบโครงสร้างที่เหมาะสมกับโครงการ

7.2 งานระบบที่ใช้ภายในอาคาร

7.2.1 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

7.2.2 ระบบปรับอากาศ

7.2.3 ระบบสุขาภิบาล

7.2.4 ระบบป้องกันอัคคีภัย

7.2.5 ระบบดับเพลิง

7.2.6 ระบบกำจัดขยะ

7.2.7 ระบบป้องกันน้ำท่วม

7.2.8 การป้องกันอาชญากรรมในอาคาร

บทที่ 7

งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

7.1 ระบบโครงสร้างที่เหมาะสมกับโครงการ

ลักษณะโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา เป็นลักษณะอาคารเพื่อการศึกษาและเป็นบ้านพักอาศัย ซึ่งไม่ต้องการช่วงพาดที่กว้างนัก ดังนั้นจึงเลือกใช้ระบบเสาและคานาคอนกรีตเสริมเหล็ก เพราะสามารถทำได้ค่อนข้างหลากหลายซึ่งเหมาะกับอาคารที่มีองค์ประกอบต่างๆกัน สามารถทำได้ตั้งแต่ 1.80 – 12.00 เมตร ซึ่งก็กว้างเพียงพอสำหรับองค์ประกอบต่างๆของโครงการ อันได้แก่

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
- ส่วนห้องสมุด คำนึงถึงการวาง Stack ซึ่งมีความยาวน้อยที่สุดคือ 6.80 เมตร
- อาคารเรียน
- บ้านพักอาศัย

ในส่วนของหอประชุม , อาคารเอนกประสงค์ , โรงอาหาร ซึ่งต้องจุคนจำนวนมาก จะเลือกใช้โครงสร้าง Long Span ซึ่ง โครงสร้างประเภทนี้แบ่งออกได้เป็น

1. TRUSS

เป็นโครงสร้างที่ประกอบจากส่วนของวัสดุขนาดสั้น ๆ สามารถพาดช่วงได้กว้าง 20 – 30 เมตร มีคุณลักษณะพิเศษ คือ มีน้ำหนักเบา อีกทั้งเป็นที่นิยมใช้กันเนื่องจากการก่อสร้างและการคำนวณง่ายไม่ต้องใช้เทคนิคมาก

2. FOLDED PLATED & SHELL

เป็นโครงสร้างที่ใช้คอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดบาง พับ หรือโค้งเพื่อต้านทานแรงตามแนวตั้ง ซึ่งทั้ง 2 แบบ การก่อสร้างและการคำนวณค่อนข้างยุ่งยากกว่า ประเภทแรก มากกว่านั้นยังสิ้นเปลืองค่าไม้แบบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. PRE – STRESS BEAM

เป็นโครงสร้างที่แก้ปัญหาในการทำ Long Span โดยช่วยลดความลึกของคานลงมาได้ แต่ก็ยังสิ้นเปลืองอยู่มากโดยมี Dead Load สูงจึงควรพิจารณาใช้ในส่วนที่ไม่กว้างมากนัก

4. CABLE & TENT

เป็นโครงสร้างชนิดแขวนซึ่งต้องมีตัวหรือกำแพงพิเศษเพื่อรับแรงดึงด้วยซึ่งปัญหาในการก่อสร้างมีมาก และต้องการเทคนิคพิเศษมากเช่นกัน

จากการเปรียบเทียบ พบสรุปได้ว่า โครงสร้าง TRUSS เหมาะมากที่สุด

7.2 งานระบบที่ใช้ภายในอาคาร

7.2.1 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

ระบบไฟฟ้าภายในโครงการ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ - ระบบไฟฟ้าทั่วไป
- ระบบไฟฟ้าฉุกเฉิน

1. ระบบไฟฟ้าทั่วไป เป็นระบบไฟฟ้าที่ใช้กับไฟฟ้าแสงสว่าง และไฟฟ้ากำลัง ในเวลาปกติ ซึ่งโครงการรับกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยภายในโครงการจะมีตู้ควบคุมไฟฟ้าแรงสูง กระแสไฟฟ้าจะผ่านหม้อแปลงไฟฟ้าเพื่อแปลงกระแสไฟฟ้าให้เป็นไฟฟ้าแรงต่ำ และมีตู้ควบคุมการใช้ไฟฟ้าทั้งหมดของโครงการ จากนั้นจึงส่งกระแสไฟฟ้าไปยังส่วนต่างๆของอาคาร โดยมีแผงควบคุมย่อยตามตำแหน่งต่างๆ

ไฟฟ้าแสงสว่าง คือ การใช้กระแสไฟฟ้ากับหลอดไฟต่างๆ ภายในโครงการ ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องการความสว่างแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่ใช้สอยนั้นๆ

ไฟฟ้ากำลัง คือ การใช้กระแสไฟฟ้ากับอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆสามารถนำไปใช้โดยการต่อจากเต้าเสียบ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดเต้าเสียบไว้ให้เพียงพอต่อการใช้งาน เต้าเสียบที่พื้นและผนัง ที่แปลงกระแสไฟฟ้าเป็น 220 โวลท์ โดยกำหนดให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พื้นที่ทั่วไป จะต้องมีเต้าเสียบทุกๆระยะ 10 เมตร
- ส่วนสำนักงาน จะต้องมีเต้าเสียบทุกๆระยะ 3 เมตร
- ห้องพัก ควรมีเต้าเสียบอย่างน้อย 2 ตัว ต่อ 1 ห้อง

2. ระบบไฟฟ้าฉุกเฉิน ใช้ในกรณีที่กระแสไฟฟ้าเกิดขัดข้อง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ไม่สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้ ซึ่งระบบฉุกเฉินนี้จะนำมาใช้กับ ไฟฟ้าแสงสว่างของทางออก บันได ในที่สาธารณะ ทางเดิน ระบบสัญญาณเตือนภัย ระบบโทรศัพท์

แหล่งกำเนิดไฟฟ้าฉุกเฉิน โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

- เครื่องกำเนิดไฟฟ้า
- แบตเตอรี่

จากลักษณะของโครงการ แล้วอาคารเป็นแบบ Low - Rise Building ซึ่งมีความสูง 2 - 3 ชั้นเท่านั้น และพื้นที่ใช้สอยของอาคารก็ไม่มีส่วนใดที่ต้องการไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงเลือกใช้เพียงแบตเตอรี่ เพื่อผลิตไฟฟ้าฉุกเฉินเท่านั้น

การเดินสายไฟในโครงการ เลือกใช้การเดินสายไฟแบบ Conduit System ซึ่งก็คือ การเดินไฟฟ้าในท่อโลหะ เป็นการป้องกันสายไฟ และยังป้องกันอุบัติเหตุจากไฟไหม้ อันเนื่องมาจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจรอีกด้วย

ท่อ Conduit ทำด้วยโลหะและมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เล็กกว่า 1/2 นิ้ว ซึ่งการใช้ระบบเดินสายไฟแบบ Conduit System นี้ มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

- ขนาดของท่อ Conduit ที่ใช้ร้อยสายไฟฟ้าต้องเป็นไปตามกฎของ Nation Electric Code : NEC
- การงอท่อ Conduit ต้องระวังไม่ให้ท่อชำรุด หรือทำให้เส้นผ่าศูนย์กลางภายในท่อเปลี่ยนไป
- การฝังท่อ Conduit ใต้ดิน ต้องหุ้มท่อด้วยคอนกรีตหนาอย่างน้อย 2 นิ้ว
- การเดินท่อ Conduit จะต้องยึดแน่นในระยะ 3 ฟุต ก่อนถึงอุปกรณ์ไฟฟ้า จุดแยกสาย และเต้าเสียบต่างๆ
- เมื่อวางท่อ Conduit เสร็จ แต่ยังไม่ปฏิบัติงานขั้นตอนต่อไปจะต้องมีการปิดปากท่อด้วยปลั๊กหรือฝาเกลียวให้มิดชิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดีของระบบ CONDUIT SYSTEM

1. มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถซ่อนอยู่ในผนังหรือในเพดานได้อย่างมิดชิดโดยไม่ทำให้สายไฟฟ้าชำรุดเสียหาย
2. มีความสะดวกในการติดตั้ง ตรวจสอบได้ง่าย ประหยัด และช่วยรักษาสายไฟฟ้าให้มีอายุการใช้งานนานขึ้น
3. ช่วยป้องกันไฟไหม้ อันเนื่องมาจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจรหรือการใช้ไฟฟ้าเกินกำลัง

7.2.2 ระบบปรับอากาศ

จุดประสงค์ของการปรับอากาศ คือ การทำให้ภาวะอากาศคงที่ ที่อุณหภูมิและความชื้นที่ต้องการ และให้อากาศสะอาดและกระจายทั่วบริเวณที่ปรับอากาศ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าว จึงได้มีการออกแบบและใช้ระบบทำความเย็นและระบบถ่ายเทอากาศหลายแบบหลายชนิด ในการเลือกระบบปรับอากาศ จะต้องคำนึงถึงความจำเป็นและคุณภาพของการปรับอากาศ

หลักการเบื้องต้นของระบบปรับอากาศ

การใช้สารทำความเย็น (Refrigerant) หรือก๊าซเหลวเป็นสารที่ไหลวนในวัฏจักรการทำความเย็น เมื่อผ่านเข้าไปในคอมเพรสเซอร์ ก๊าซนี้จะถูกอัดให้ร้อนขึ้น และผ่านต่อไปยังคอนเดนเซอร์ซึ่งจะทำให้ก๊าซร้อนกลายเป็นของเหลว ของเหลวที่อยู่ภายใต้ความดัน จะถูกอัดเข้าไปใน Expansion Valve และผ่านไปยัง Evaporator ซึ่งทำการลดความดัน สารเหลวก็จะกลายเป็นก๊าซตามเดิม ขณะที่กลายเป็นก๊าซนี้จะดูดความร้อนจาก Evapora - Tor ซึ่งอยู่ในลักษณะของ Air intake Chamber โดยตั้งในเครื่องทำความเย็นหรือ Cold Store หรืออาจเป็นห้องที่จุดด้วยท่อน้ำ ในลักษณะแบบ Chilled water system จากนั้น สารทำความเย็นที่เป็นก๊าซจะกลับไปยังคอมเพรสเซอร์ เป็นวงจรเช่นนี้ สารทำความเย็นที่ใช้กันมากที่สุดคือ Freon นอกจากนี้ก็มี Arcton , Methyl Chloride และแอมโมเนีย ซึ่งสารเคมีเหล่านี้จะใช้ในลักษณะแตกต่างกันไป Cold Store Cooling coil

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนอากาศภายนอก เมื่อผ่านท่อเข้ามาก็จะผ่านฟิลเตอร์เข้าไปใน Coldstore ซึ่งจะมี Cooling Coil ซึ่งมีความเย็นอยู่ อากาศที่บริสุทธิ์ขณะมีความเย็นจะถูกพ่นให้ผ่านท่อไปยังห้องต่าง ๆ

ระบบปรับอากาศโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 ชนิดด้วยกัน

- Window Type
- Split Type
- Chiller System

ตารางที่ 7.2.2/1 แสดงชนิดของระบบปรับอากาศและคุณสมบัติในแต่ละชนิด

ชนิดของระบบปรับอากาศ	คุณสมบัติ
Window Type	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กับพื้นที่ขนาดเล็ก - ไม่เหมาะสำหรับห้องนอน เพราะมีเสียงดัง อาจใช้ กับ ส่วนสำนักงาน - ราคาถูก - ติดตั้งง่าย เพราะรวมอุปกรณ์ทั้งหมดอยู่ในกล่องๆเดียว - ยากต่อการออกแบบทางสถาปัตยกรรม
Split Type	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กับพื้นที่ขนาดเล็ก ถึงปานกลาง - ใช้กับพื้นที่ที่มีความต้องการใช้เครื่องปรับอากาศไม่เป็น เวลา - แยกส่วนคอยล์ร้อนไปไว้นอกอาคาร จึงทำให้ไม่มีเสียงดัง - ติดตั้งสะดวก บำรุงรักษาง่าย
Chiller System	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กับพื้นที่ขนาดใหญ่ - ใช้กับส่วนที่มีความต้องการใช้เครื่องปรับอากาศพร้อมๆ กันเป็นจำนวนมาก

แต่เนื่องจากผู้ใช้โครงการส่วนมากเป็นเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณา ระบบปรับอากาศที่ใช้ในโครงการ ดังนั้นบ้านพักภายในโครงการจึงไม่จำเป็นต้องมีระบบปรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อากาศ โดยจะเลือกติดตั้งในบางห้องที่จำเป็น และส่วนอื่นๆของโครงการก็เลือกใช้แบบ Sprit Type เช่นกัน เพราะเป็นพื้นที่ที่ไม่ใหญ่นัก

Sprit Type เครื่องปรับอากาศแบบนี้ เป็นเครื่องปรับอากาศที่แยกคอยล์ร้อน (คอนเดนซิ่งยูนิต) และคอยล์เย็น (แฟนคอยล์ยูนิต) ออกจากกัน โดยนำเอาคอนเดนซิ่งยูนิต ซึ่งเป็นตัวทำให้เกิดเสียงดังไปวางไว้นอกอาคาร จึงไม่มีเสียงดังรบกวนเหมือน Window Type เครื่องปรับอากาศ Sprit Type นี้มีทั้งเครื่องขนาดเล็กใช้แขวน หรือตั้งพื้น และเครื่องขนาดใหญ่ใช้ตั้งพื้น อาจมีการเดินท่อลมไปจ่ายยังจุดต่างๆ

ข้อควรคำนึงในการติดตั้งเครื่องปรับอากาศแบบ Sprit Type

- ระยะห่างระหว่าง แฟนคอยล์ยูนิต และ คอนเดนซิ่งยูนิต โดยทั่วไปจะห่างประมาณ 6 เมตร และไม่ควรวางเกิน 12 เมตร
- การวางคอนเดนซิ่งยูนิตภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงการซ่อมบำรุงด้วย
- การเดินท่อน้ำยาแอร์จะต้องมี Slope และการเดินท่อ ควรให้ตรงที่สุด
- การเดินท่อน้ำยาแอร์ไม่ควรเดินใต้พื้น เพราะจะยากแก่การซ่อมบำรุง
- ไม่ควรติดตั้งเครื่องปรับอากาศไว้เหนือประตู เพราะเมื่อเปิดประตู ความร้อนจะเข้ามามาก ทำให้เครื่องสะดุด และเปลืองแอร์
- เครื่องปรับอากาศที่ใช้การเดินท่อลม จะต้องมีส่วน Return Air ด้วย
- การติดตั้งท่อลมดูดอากาศไม่ควรติดไว้เหนือเครื่องปรับอากาศ เพราะจะทำให้ดูดลมเย็นออกไป

ภายในโครงการจะเลือกใช้เครื่องปรับอากาศแบบ Sprit Type กับส่วนบริหารโครงการ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ การเลือกใช้แบบนี้เนื่องจากพื้นที่ใช้สอยเหล่านี้มีขนาดไม่ใหญ่มาก และความต้องการในการใช้มีเพียงบางช่วงเวลาเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2.3 ระบบสุขาภิบาล

- ระบบสุขาภิบาลในอาคารแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ – ระบบน้ำใช้
- ระบบบำบัดน้ำเสีย
  - ระบบระบายน้ำฝน

1. ระบบน้ำใช้ การจ่ายน้ำโดยทั่วไปทำได้ 3 ระบบ คือ ระบบจ่ายน้ำขึ้น , ระบบจ่ายน้ำลง และ ระบบจ่ายน้ำแบบผสม ซึ่งโครงการนี้เลือกใช้การจ่ายน้ำแบบ ระบบจ่ายน้ำขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการขนาดเล็ก และเป็นลักษณะ Low – Rise Building

ระบบจ่ายน้ำขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- การใช้ถังสูง
- การใช้ปั๊ม
- การใช้ถังอัดอากาศ

ตารางที่ 7.2.3/1 แสดงถึงข้อดี – ข้อเสีย ของการใช้ระบบจ่ายน้ำ ทั้ง 3 ประเภท

การใช้ถังสูง	การใช้ปั๊ม	การใช้ถังอัดอากาศ
ข้อเสีย	ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. ถังน้ำต้องอยู่สูง อาจทำให้เสีย ความสะดวก	1. การควบคุมการทำงานยุ่งยาก	1. เนื่องจากมีออกซิเจนละลายอยู่ในน้ำสูงทำให้มีการกัดกร่อนในระบบจ่ายน้ำมากกว่าระบบอื่น
2. มีน้ำหนักมากทำให้สิ้นเปลืองค่าก่อสร้างงานโยธามากกว่าระบบอื่น	2. อาจจะมีปัญหาในการทำงาน หากเลือกเครื่องสูบน้ำไม่ถูกต้อง เช่นเสียงรบกวน	2. ต้องใช้เครื่องสูบน้ำที่มีความดันสูงกว่าระบบจ่ายน้ำจากถังสูง
3. ถ้าก่อสร้างไม่ดีจะเกิดการรั่วซึมและถ้าเกิดรอยรั่วขนาดใหญ่อาจทำให้เกิดการเสียหายได้	3. การทำงานจะต้องเดินเครื่องสูบน้ำหนึ่งเครื่องตลอดเวลา	3. ราคาค่าก่อสร้างสูงและควบคุมการทำงานยาก
4. ถังน้ำต้องอยู่สูง อาจทำให้เสีย ความสะดวก	4. การควบคุมการทำงานยุ่งยาก	4. เนื่องจากมีออกซิเจนละลายอยู่ในน้ำสูงทำให้มีการกัดกร่อนในระบบจ่ายน้ำมากกว่าระบบอื่น
5. มีน้ำหนักมากทำให้สิ้นเปลืองค่าก่อสร้างงานโยธามากกว่าระบบอื่น	5. อาจจะมีปัญหาในการทำงาน หากเลือกเครื่องสูบน้ำไม่ถูกต้อง เช่นเสียงรบกวน	4. ต้องใช้เครื่องสูบน้ำที่มีความดันสูงกว่าระบบจ่ายน้ำจากถัง
	6. การทำงานจะต้องเดินเครื่องสูบน้ำหนึ่งเครื่องตลอดเวลา	5. ต้องใช้เครื่องสูบน้ำที่มีความดันสูงกว่าระบบจ่ายน้ำจากถัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้ถังสูง	การใช้บ่อบำบัด	การใช้ถังอัดอากาศ
6. ถ้ำก่อสร้างไม่ดีจะเกิดการรั่วซึม และถ้าเกิดรอยรั่วขนาดใหญ่อาจ จะทำให้เกิดการเสียหายได้		สูง 6. ราคาถ้ำก่อสร้างสูงและควบคุมการทำงานยาก

โครงการนี้เลือกใช้การจ่ายน้ำ ระบบจ่ายน้ำขึ้น ในลักษณะการใช้ถังสูง คือมีลักษณะการจ่ายน้ำของโครงการ จะต่อท่อประปา โดยน้ำจะไหลเข้าสู่ถังเก็บน้ำใต้ดิน จากนั้นบ่อบำบัด จะสูบขึ้นไปไว้ยังถังสูง แล้วจากถังสูงจึงปล่อยน้ำลงมา เพื่อนำไปใช้ในอาคาร วิธีการนี้จะช่วยลดการทำงานของบ่อบำบัดได้มาก ซึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณของถังสูง ว่าสามารถเก็บน้ำเพื่อการนำไปใช้ ต่อ 1 ครั้งได้กี่ชั่วโมง

2. ระบบบำบัดน้ำเสีย น้ำจะต้องผ่านการบำบัดแบ่งเป็นน้ำจากท่อโสโครก ที่มาจากสุขภัณฑ์ต่างๆ, น้ำจากการชำระร่างกาย, น้ำทิ้งจากส่วนซักล้างของโครงการ, ส่วนน้ำทิ้งจากครัวจะผ่านบ่อดักไขมัน เพื่อกองเก็บไขมันออก แล้วจึงส่งไปบำบัดโดยการบำบัดน้ำเสียรวมของโครงการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย มีดังนี้

1. จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียประจำอาคาร (On – Site Treatment)

โดยการเอาพระราชบัญญัติควบคุมอาคารมาใช้เป็นมาตรฐานดำเนินงาน ระบบนี้มีความเหมาะสมสำหรับประชาชนกลุ่มน้อยที่มีรายได้สูง ๆ เช่น กิจการธุรกิจพาณิชย์ โรงพยาบาล โรงแรม อาคารชุดขนาดใหญ่ น้ำทิ้งจากอาคารเหล่านี้จะต้องฟอกให้สะอาดเสียก่อนระบายลงท่อน้ำฝน ข้อจำกัดของระบบ On – Site Treatment ก็คือ ถ้ามีขนาดเล็กต่ำกว่าขนาด 100 คริว เรือนราคาต่อประชากรจะสูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ใช้ระบบบ่อฝังและบ่อเติมอากาศ (Oxidation Pond Treatment and Aerated Lagoon)

แนวทางนี้จะสัมพันธ์กับระบบป้องกันน้ำท่วม ที่ต้องมีการเก็บกักน้ำ เพื่อลดอัตราการระบายน้ำฝนในคลอง โดยปล่อยให้ล้นตลิ่งลงบ่อเก็บกัก บ่อเหล่านี้ในฤดูแล้งจะสูบน้ำออกจนแห้งก็ได้ แต่ถ้าระบายน้ำเสียผ่านเข้าไปจะสามารถฟอกน้ำเสียให้สะอาดได้โดยใช้พื้นที่ประมาณ 1 - 2 ตารางเมตร ต่อประชากร 1 คน และถ้าปลูกผักตบชวาหรือผักบุ้ง ผักกะเฉด หรือเพิ่มเติมอากาศ (Aerator) ตามแนวพระราชดำริจะยิ่งได้น้ำใสขึ้น

3. การดำเนินการกำจัดน้ำเสียภายในครัวเรือน

น้ำเสียต่างๆ ในอาคารบ้านเรือนเป็นน้ำเสียที่จะต้องฟอกให้สะอาด ก่อนจึงจะปล่อยลงสู่ระบบระบายได้ ดังนั้นจึงทำให้น้ำเสียส่วนนี้ถูกระบายทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะริมถนน แล้วระบายลงคลอง

ความจริงแล้วน้ำเสียจากครัวเรือน น้ำซักล้าง ฯลฯ ซึ่งมีใช้น้ำปฏิกล นั้นเป็นน้ำเสียที่มีสารอินทรีย์ต่าง ๆ ปนอยู่มาก มี BOD สูงเป็นสาเหตุทำให้คลองเน่าเสีย ดังนั้นจึงควรมีการบำบัดน้ำเสียส่วนนี้ก่อนทิ้งออกจากอาคารด้วยการบำบัดอย่างง่าย ๆ เช่น การใช้บ่อดักไขมันหรือบ่อเกรอะ (Septic Tank) สามารถลด BOD ในน้ำทิ้งได้มาก การลงทุนในส่วนนี้ไม่สูงมาก

หลักการในการแก้ไขน้ำเสียจากชุมชน

หลักในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากชุมชน มีหลักการอย่างกว้าง ๆ คือ การลดปริมาณความสกปรกที่มีอยู่ในน้ำเสียและตลอดจนของเสียที่ทิ้งลงสู่แหล่งน้ำ เช่น การกำจัดขยะ , การแยกไขมันและเศษอาหารที่ติดมาจากน้ำล้างภาชนะ พร้อมทั้งมีการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียด้วย

หลักเกณฑ์การจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียจากชุมชนที่เหมาะสมสำหรับบ้านเรือน , ที่พักอาศัยและอาคารขนาดเล็ก

1. น้ำเสียต้องผ่านระบบบำบัดน้ำจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ควรเป็นระบบที่มีราคาถูกและง่ายต่อการควบคุมดูแล และการบำรุงรักษา
3. มีวิธีการจัดการกับสิ่งที่เหลือหรือสิ่งที่เกิดจากระบบบำบัด เช่น กากตะกอนได้ถูกต้องและง่าย

วิธีการที่นิยมใช้กันมากของบ้านเรือน , ที่พักอาศัย และอาคารขนาดเล็ก คือวิธีการกำจัดน้ำเสียจากบ้านเรือน , ที่พักอาศัย โดยการบำบัดขั้นต้นก่อนและปล่อยให้ซึมลงดิน เนื่องจากระบบไม่ซับซ้อน ราคาถูก และดูแลรักษาน้อยกว่าระบบอื่น ๆ

ระบบบ่อเกรอะ – ถังกรองไร้อากาศ

ระบบนี้เป็นระบบร่วมระหว่างบ่อเกรอะ (Septic Tank) กับระบบถังกรองไร้อากาศ (Anaerobic Filter) ชุดของระบบร่วมระหว่างบ่อเกรอะกับถังกรองไร้อากาศที่มีใช้กันอยู่ในปัจจุบัน มีอยู่ 3 รูปแบบ ด้วยกันคือ

1. รูปแบบแยก หมายถึง ระบบบ่อเกรอะ – ถังกรองไร้อากาศที่มีระบบบ่อเกรอะแยกออกจากถังกรองไร้อากาศ
2. รูปแบบติด หมายถึง ระบบบ่อเกรอะ – ถังกรองไร้อากาศ ที่มีบ่อเกรอะติดกับถังกรองไร้อากาศ โดยมีผนังของถังร่วมกัน
3. รูปแบบซ้อนกัน หมายถึง ระบบบ่อเกรอะ – ถังกรองไร้อากาศ ที่มีถังกรองไร้อากาศซ้อนอยู่ภายในบ่อเกรอะ

ระบบบ่อเกรอะ (Septic Tank)

บ่อเกรอะเป็นระบบบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนที่พักอาศัยแบบง่าย และที่เป็นที่นิยมแพร่หลายที่สุด วิธีการบำบัดเป็นขบวนการตกตะกอนไม่มีการเติมสารเคมีและอุปกรณ์หรือส่วนใดเคลื่อนไหว วิธีการนี้เป็นการแยกของแข็งออกมา และตะกอนส่วนหนึ่งจะถูกย่อยสลาย ส่วนหนึ่งที่เบาจะลอยตัว เรียกว่า ฝ้า (Scum)

บ่อเกรอะมีลักษณะเป็นบ่อปิด ซึ่งน้ำซึมออกไม่ได้ และไม่มีการเติมอากาศ โดยทั่วไปมักใช้สำหรับการบำบัดน้ำเสียจากส้วม แต่จะใช้บำบัดน้ำเสียจากครัวหรือน้ำเสียอื่น ๆ ด้วยก็ได้

เนื่องจากประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียของบ่อเกรอะไม่สูงนัก คือประมาณ 40 – 60 % น้ำทิ้งจากบ่อจึงยังคงมีค่า BOD สูงเกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถปล่อยลงน้ำธรรมชาติ หรือท่อระบายสาธารณะได้ จึงต้องผ่านเข้าระบบบำบัดขั้นที่สอง เพื่อลด BOD ลงต่อไป

ตารางที่ 7.2.3/2 แสดงการเปรียบเทียบข้อดี - ข้อเสีย ของระบบบ่อเกรอะ

ข้อดีของระบบบ่อเกรอะ	ข้อเสียของระบบบ่อเกรอะ
1. ราคาก่อสร้างถูก	1. ประสิทธิภาพ
2. ควบคุมดูแลน้อย	2. มีกลิ่น
3. เหมาะสำหรับการใช้เป็นระบบบำบัดขั้นต้น	3. น้ำเสียที่ออกจากระบบบ่อเกรอะไม่สามารถปล่อยลงสู่แหล่งน้ำได้โดยตรง จะต้องทำการบำบัดหรือกำจัดต่อไป
4. การก่อสร้างไม่ยุ่งยาก	
5. ไม่ต้องใช้อุปกรณ์หรือส่วนที่มีการเคลื่อนไหว	

ถังกรองไร้อากาศ (Anaerobic Filter)

ถังกรองไร้อากาศ เป็นระบบบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีทางชีววิทยา ไม่ใช้อากาศ (Anaerobic Process)

หลักการการทำงานของถังกรองไร้อากาศ

การทำงานของถังกรองไร้อากาศ คือ การบำบัดน้ำเสียที่ผ่านจากถังเกรอะ โดยในถังจะประกอบด้วยถังปิดที่ภายในบรรจุตัวกรอง (Filler Media) ที่เป็นตัวสำหรับแบคทีเรียที่ไม่ใช้อากาศเกาะ ในขณะที่ตัวกรองจะเป็นตัวกักกันให้ตะกอนแบคทีเรียสะสมอยู่ในถังกรอง โดยตะกอนแบคทีเรียจะอยู่ตามช่องว่างของตัวกรองน้ำเสียถูกสูบหรือไหลเข้าสู่ถังกรองไร้อากาศตอนล่างแล้วไหลขึ้น ผ่านตัวกรองและไหลออกจากถังกรองทางด้านบน ขณะที่น้ำเสียไหลผ่านช่องว่างของถังกรองสารอินทรีย์ในน้ำเสียจะถูกแบคทีเรียย่อยสลายด้วยวิธีทางชีววิทยาแบบไร้อากาศ

ประสิทธิภาพของถังกรองไร้อากาศ สูงพอสมควร แต่อาจเกิดปัญหาจากการอุดตันของตัวกลางภายในถังและทำให้น้ำไม่ไหล ดังนั้นจึงต้องมีการกำจัดสารแขวนลอยต่าง ๆ ออกก่อน เช่นมีตะกอนตกขยะ และบ่อดักไขมันไว้หน้าระบบ หรือถ้าใช้บำบัดน้ำส้มก็ควรผ่านเข้าบ่อเกรอะก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 7.2.3/3 แสดงการเปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสีย ของระบบถังกรองไร้อากาศ

ข้อดีของระบบถังกรองไร้อากาศ	ข้อเสียของระบบถังกรองไร้อากาศ
1. การก่อสร้าง การควบคุมการทำงานและการบำรุงรักษาไม่ยุ่งยาก	1. น้ำเสียออกจากถังกรองไร้อากาศมักมีกลิ่น
2. ปริมาณกากแบบคที่เรียเกิดขึ้นน้อย เนื่องจากสารอินทรีย์ส่วนใหญ่ถูกเปลี่ยนไปเป็นก๊าซมีเทนและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	2. มักเกิดการลัดวงจรของน้ำเสีย (Short Circuiting) เนื่องจากเกิดก๊าซภายในถังกรองซึ่งจะลดประสิทธิภาพของถังกรองไร้อากาศ
3. เกิดแรงดันสูญเสียดำและมีความต้องการสารอาหาร (N.P) น้อย	3. เกิดการอุดตันเมื่อมีปริมาณสารแขวนลอยสูงและมีขนาดใหญ่
4. การเปลี่ยนแปลงอัตราการไหลที่เข้าสู่ถังกรองไร้อากาศจะไม่มีผลต่อประสิทธิภาพของถังกรอง	4. การเริ่มต้นใช้งานระบบ (Start Up) ใช้เวลานานกว่าระบบใช้อากาศ
5. กรกตะกอนหลุดออกไปกับน้ำเสียน้อย มีประสิทธิภาพการกำจัด BOD สูงกว่าระบบถังกรอง	5. กำจัดไนโตรเจนและฟอสฟอรัสได้น้อยมาก
6. ถังกรองไร้อากาศสามารถบำบัดน้ำเสียจากชุมชน โดยยังไม่มีระบบการบำบัดแบบอื่นหรือบำบัดต่อจากระบบบ่อเกรอะได้	
7. ไม่ต้องใช้พลังงานในการเดินระบบ	
8. มีระยะเวลาเก็บตะกอนยาวนาน แต่มีระยะเวลาเก็บกักเสียดำ และสามารถเริ่มต้นใช้งานระบบใหม่ได้ตั้งแต่จะหยุดการใส่น้ำเสียเข้าสู่ถังกรอง	

ระบบบ่อเกรอะ – ถังกรองไร้อากาศเป็นระบบที่เหมาะสมต่อโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีขนาดเล็ก น้ำเสียที่ระบายทิ้งออกจากระบบมีคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารขนาดใหญ่

3. ระบบระบายน้ำฝน การระบายน้ำฝนจะถูกขจัดออกจากบริเวณได้โดยวิธี การระบายลงสู่ท่อสาธารณะ

วิธีโดยการระบายลงสู่ท่อสาธารณะ น้ำฝนเป็นน้ำทิ้งที่ไม่ต้องผ่านการบำบัด สามารถระบายลงสู่ท่อสาธารณะได้โดยตรง ท่อรองรับน้ำฝนก็คือ รางระบายน้ำที่กระจายอยู่ทั่ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งโครงการ ซึ่งกำหนดความลาดเอียงไม่ต่ำกว่า 1 ใน 200 และต้องมีบ่อพักน้ำทุกๆระยะ 12.00 เมตร ทุกมุมเหลี่ยม และจุดก่อนออกไปสู่ท่อสาธารณะ

7.2.4 ระบบป้องกันอัคคีภัย

การป้องกันอัคคีภัยสำหรับอาคารสามารถทำได้โดย การเลือกใช้วัสดุทนไฟ หรือไม่ติดไฟมาช่วยลดการสูญเสีย อันเนื่องมาจากเพลิงไหม้ได้ สามารถเคลื่อนย้ายคนออกจากอาคารได้ หรือสามารถเข้าไประงับเพลิงได้ ทำให้อาคารเสียหายน้อยลง ซึ่งการใช้วัสดุที่ทนไฟก็สามารถกำหนดพื้นที่ปลอดภัย (ในช่วงเวลาหนึ่ง) ของอาคารได้ วัสดุแต่ละชนิดมีความสามารถในการทนไฟไม่เท่ากัน พิจารณาจากลักษณะโครงการแล้ว จะเลือกวัสดุที่ทนไฟได้ประมาณ 2 ชั่วโมง เนื่องจากความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้ใช้โครงการ วัสดุที่เลือกใช้ คือ กำแพงก่ออิฐหนา 20 ซม. , กำแพงก่ออิฐฉาบปูนหนา 10 ซม. ฉาบปูน 2 ชั้น , การใช้คอนกรีต แท่งแอทเบสตอส หรือฟ้นแอทเบสตอส หนา 20 ซม. และเสาเหล็ก , การใช้ประตูเหล็กกันไฟ (สามารถทนไฟได้ 2 ชั่วโมง)

อีกวิธีหนึ่งก็คือ การใช้สัญญาณเตือนอัคคีภัย จาก Smoke Detector และ Heat Detector ซึ่งการเลือกใช้ Detector ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับพื้นที่ใช้สอยนั้นๆซึ่งในโครงการเลือกใช้ทั้ง 2 แบบ

Smoke Detector เป็นเครื่องตรวจจับกลุ่มควัน เมื่อพบกลุ่มควันที่มากเกินไปเกินกำหนด จะส่งสัญญาณไปยังสัญญาณเตือนอัคคีภัย แบบนี้เลือกใช้กับบ้านพัก , ส่วนสันตนาการ , ส่วนบริหาร

Heat Detector เป็นเครื่องตรวจจับอุณหภูมิ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือชนิดตรวจจับอุณหภูมิแบบตายตัว กับชนิดตรวจจับอัตราการเพิ่มของอุณหภูมิ เมื่อพบอุณหภูมิเกินกำหนด จะส่งสัญญาณไปยังสัญญาณเตือนอัคคีภัย แบบนี้เลือกใช้กับห้องครัว

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีวิธีอื่นอีกที่ช่วยในการป้องกันอัคคีภัย

- การวางผังโดยรอบ ให้มีพื้นที่สำหรับการดับเพลิงได้สะดวก
- การออกแบบอาคารให้มีบันไดหนีไฟ และพื้นที่หนีไฟ ถูกต้องตามเทศบัญญัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความพร้อมของอุปกรณ์ดับเพลิงต่างๆ ทางหนีไฟ และมีการซ้อมการหนีไฟ ทุก ๆ 6 เดือน
- การให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าภายในอาคาร

7.2.5 ระบบดับเพลิง

ระบบดับเพลิงในอาคารมีอยู่หลายแบบด้วยกัน การเลือกใช้ขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นที่ใช้สอยของอาคาร และวัสดุที่อาจเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งการเกิดเพลิงไหม้เกิดจากองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ

- เชื้อเพลิง
- ความร้อน
- ออกซิเจน

โดยอัตราการขยายตัวของเพลิงไหม้จะขยาย 50 เท่า ภายใน 8 นาที ดังนั้นหลักการของการดับเพลิง ก็คือการกำจัดองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งประเภทของระบบดับเพลิงภายในอาคาร มีอยู่ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ระบบสายฉีดดับเพลิง
2. ระบบหัวกระจายน้ำดับเพลิง
3. ระบบดับเพลิงแบบมือถือ

จากลักษณะของอาคาร ซึ่งมีพื้นที่ไม่มากนัก และมีลักษณะเป็น Low – Rise Building ดังนั้นจึงเลือกระบบดับเพลิงประเภทสายฉีดดับเพลิง และระบบดับเพลิงแบบมือถือ

ระบบสายฉีดดับเพลิง ระบบนี้ประกอบด้วย

- ตู้สายฉีดน้ำ (Fire Hose Cabinet : FHC)
- ท่อยืน (Stand Pipe)

ใช้ระบบท่อยืนแบบบริเวณเดียว น้ำที่ใช้ในการดับเพลิง คือน้ำในถังสูงที่สำรองไว้สำหรับการดับเพลิง สามารถใช้ดับเพลิงได้ประมาณ 20 นาที และยังได้จากหัวต่อดับเพลิงนอกอาคาร โดยรับน้ำจากรถตำรวจดับเพลิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบดับเพลิงแบบมือถือ ทำการติดตั้งไว้ภายในอาคาร ถึงแม้ว่าจะมีระบบดับเพลิงแบบสายฉีดแล้วก็ตาม เพื่อให้สามารถดับเพลิงที่เกิดขึ้นในระยะแรกได้ และสะดวกในการใช้ โดยระยะที่เข้าถึงเพื่อการดับเพลิงไม่ควรเกิน 23 เมตร ขนาดที่ใช้ คือ ถัง 4.5 กิโลกรัม เพื่อความสะดวกในการใช้และไม่หนักจนเกินไป

โครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก เลือกใช้ระบบดับเพลิงแบบมือถือ ในส่วนของบ้านพักอาศัย และอาคารเรียน ซึ่งมีพื้นที่น้อย

7.2.6 ระบบกำจัดขยะ

การกำจัดขยะ โดยทั่วไปมีทั้งหมด 4 วิธี คือ

1. การกองรวม
2. การนำไปถมที่
3. การเผา
4. การขนไปกำจัดโดยหน่วยงานของรัฐ

สำหรับโครงการเลือกใช้วิธีการกำจัดโดยให้หน่วยงานของเทศบาลขนออกไป เพื่อความสะดวกและไม่ก่อให้เกิดมลภาวะขึ้นภายในโครงการ

การจัดเก็บขยะจากส่วนต่างๆของโครงการ จะใช้การจัดเก็บโดยพนักงานทำความสะอาด แล้วนำมารวมกันที่จุดทิ้งขยะรวมของโครงการ ซึ่งเป็นจุดที่ให้ทางเทศบาลมาจัดเก็บไป

7.2.7 ระบบการป้องกันน้ำท่วม

ปัญหาน้ำท่วมเป็นปัญหาธรรมชาติที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ เพราะประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตมรสุม ซึ่งมีฝนตกชุกและมีปริมาณสูง แต่ในจังหวัดนครราชสีมาพบว่าปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,070.5 มิลลิเมตร ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี เท่ากับ 1,458.6 มิลลิเมตร แสดงว่าจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่ค่อนข้างแห้งแล้งในภาคนี้

จากข้อมูลของกรมผังเมือง ระบุว่าในตัวเมืองปากช่อง มักประสบกับปัญหาน้ำหลากท่วมอย่างเฉียบพลันในกรณีที่ฝนตกหนัก เนื่องจากภูมิประเทศซึ่งเป็นเขาทางด้านทิศตะวันตกขีดยกเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวเมือง ดังนั้นหากมีแนวถนนทางด้านเหนือของตัวเมืองขึ้นแล้วจะสามารถช่วยชะลอการป่าของน้ำเข้าเมืองได้ และทั้งนี้ควรมีการศึกษาเพื่อวางแนวหรือจัดระบบระบายน้ำจากแนวถนนดังกล่าวมาลงยังแม่น้ำลำตะคองด้านที่อยู่ใกล้ที่สุดกับแนวถนนทางด้านทิศเหนือด้วย

โครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 20 กม. จึงไม่มีปัญหาในเรื่องการท่วมของน้ำหลาก แต่ก็ควรมีมาตรการป้องกันน้ำท่วมไว้สำหรับอนาคต

โดยทั่วไปมาตรการป้องกันน้ำท่วม แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

- มาตรการใช้การก่อสร้าง (Structure Measures)
ใช้กับพื้นที่ชุมชนที่มีความหนาแน่น
- มาตรการไม่ใช้การก่อสร้าง (Non - Structure Measures)
ส่วนใหญ่ใช้กับพื้นที่ชุมชนเบาบาง และพื้นที่กสิกรรม

สำหรับโครงการนี้เลือกมาตรการป้องกันน้ำท่วมแบบ ใช้การก่อสร้าง เนื่องจาก ที่ตั้งโครงการอยู่ในบริเวณพื้นที่ชุมชนที่มีความหนาแน่น ซึ่งประกอบด้วย

1. ป้องกันน้ำภายนอกไหลเข้าพื้นที่ปิดล้อม
  - ทำคันกันน้ำ ในรูปของถนน คันดิน หรือ อาคาร
  - ทางระบายน้ำ ใช้ประตูระบายน้ำ
2. การระบายน้ำออกจากพื้นที่ปิดล้อม
  - ระบายทางประตูระบายน้ำ
  - ระบายโดยใช้เครื่องสูบน้ำ
3. การระบายน้ำออกจากพื้นที่ปิดล้อม
  - การระบายน้ำใช้จากโครงการ ลงสู่ท่อสาธารณะ คูคลอง
  - การกักเก็บน้ำไว้ระยะหนึ่ง โดยระบายลงสู่อ่างน้ำในโครงการ

7.2.8 การป้องกันอาชญากรรมในอาคาร

การป้องกันอาชญากรรมภายในอาคารหรือภายในโครงการ มีมาตรการในการป้องกันที่เหมาะสม ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) เริ่มที่ระดับชุมชนเสียก่อน ปัจจัยที่ควรพิจารณาในการจัดสภาพแวดล้อมระดับชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

- 1.1 การจัดโครงสร้างและวางผังเมืองตลอดจนผังชุมชนควรให้มีลักษณะเป็นสัดส่วน สอดประสานซึ่งกันและกัน เพื่อลดการแก่งแย่งแข่งขันในการใช้พื้นที่ถนน รวมทั้ง การบริการสาธารณะต่างๆ ลดจุดมุ่งหมายที่ขัดแย้งกันและเพิ่มอำนาจการสอดส่องตรวจตราอาคารสถานที่ทั้งของรัฐบาลและเอกชน
- 1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในละแวกบ้านย่านอาศัย ควรมีลักษณะเพื่อส่งเสริมให้ผู้อยู่อาศัยในย่านนั้นได้ใช้ประโยชน์ ได้ควบคุม และได้พัฒนาความเป็นเจ้าของชุมชน หรือละแวกบ้าน
- 1.3 การจัดสภาพแวดล้อมในย่านธุรกิจการค้าและพื้นที่สาธารณะควรมีการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับการสนับสนุนต่างๆ เช่น ขนาดความกว้างของถนน การสร้างบริเวณที่จอดรถ การจัดจราจร การรักษาความปลอดภัย และการขยายตัวของสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น

2) การให้แสงสว่างตามถนนภายในโครงการและบริเวณสาธารณะ

แสงสว่างในเวลากลางคืนไม่ว่าภายในหรือภายนอกอาคารสถานที่จัดเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งได้ผลดีที่สุดในการยับยั้งการขโมย การบุกรุก หรือแม้แต่การปล้นทรัพย์ เพราะแสงสว่างจูงใจให้สุจริตชนใช้พื้นที่สาธารณะในยามค่ำคืนมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการลดอาชญากรรมรุนแรงบนถนน

3) การออกแบบอาคาร

ขนาดและความสูงของอาคารเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอัตราการเกิดของจำนวนอัตราการเกิดอาชญากรรม โดย

- ประตูทางเข้าออกจากตัวอาคารควรอยู่ในลักษณะหันออกสู่ถนนที่มีคนสัญจรไปมา
- ห้องโถงสำหรับพบปะควรออกแบบให้มีลักษณะโปร่ง และมีแสงสว่างเพียงพอที่บุคคลภายนอกจะสามารถมองเห็นกิจกรรมภายในได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เฉลียงและทางเดินระหว่างห้องทำงานในสำนักงาน ควรมีลักษณะไม่อัปสายตา และมองเห็นได้ชัดเจน
- ถ้าจำเป็นต้องกันรั้วล้อมตัวอาคารสถานที่ควรมีลักษณะโปร่งซึ่งมองเห็นได้จากภายนอก โดยควรหลีกเลี่ยงรั้วที่สูงและทึบ
- ต้นไม้และพุ่มประดับทั้งในและนอกรอาคารควรตัดแต่งอยู่เสมอ และไม่ควรปล่อยให้รกทึบในลักษณะที่คนร้ายสามารถแอบซ่อนอยู่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8 การศึกษาอาคารตัวอย่าง

8.1 อาคารในประเทศ

- 8.1.1 หมู่บ้านเด็กโสสะแห่งประเทศไทย บางปู
- 8.1.2 มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าและอนาถานครเชียงใหม่
- 8.1.3 สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่

8.2 อาคารต่างประเทศ

- 8.2.1 หมู่บ้านเด็กเอสไอเอส เมืองกาลเล ประเทศศรีลังกา
- 8.2.2 หมู่บ้านเยาวชนเอสไอเอส เมืองยันดาลา ประเทศศรีลังกา
- 8.2.3 Ravenswood School at Nailsea , Somerset
- 8.2.4 Kodo Elementary School at Izushi - Town

บทที่ 8

การศึกษาอาคารตัวอย่าง

8.1 อาคารในประเทศ

8.1.1 หมู่บ้านเด็กโสสะแห่งประเทศไทย บางปู

383 ถ. สุขุมวิท ต. บางปูใหม่ อ. เมือง จ. สมุทรปราการ 10280

ประวัติของโครงการ

หมู่บ้านเด็กโสสะแห่งประเทศไทย บางปู สมุทรปราการ อยู่ภายใต้การดำเนินงานของโสสะมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นหมู่บ้านแห่งแรกของมูลนิธิ ฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ 2515 ด้วยเงินบริจาคจำนวน 8 ล้านบาท จากหมู่บ้านเด็กเอสไอเอสสากล (SOS Children's Villages Intemational) บนที่ดิน 10 ไร่เศษ

ลักษณะของโครงการ

เป็นสถานที่รับเลี้ยงดูและอุปการะเด็กกำพร้าไร้ที่พึ่ง โดยใช้วิธีจัดหาครอบครัวทดแทนให้ คือ ให้อยู่อาศัย ให้ความรัก ความอบอุ่น โดยเน้นลักษณะของ “ ครอบครัว ” ให้เด็กมีแม่ มีพี่และมีน้องต่างอายุต่างเพศอยู่ในบ้านเดียวกันเสมือนครอบครัวทั่วไป เด็ก ๆ ทุกคนจะได้รับการศึกษาถึงขั้นสูงสุดตามกำลังสติปัญญา และความสามารถของเด็กเองจนออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเอง โดยไม่เป็นภาระแก่สังคมและประเทศชาติ

หมู่บ้านเด็กแห่งนี้มีเด็กในอุปการะจำนวน 111 คน เป็นหญิง 61 คน และเป็นชาย 50 คน เฉลี่ยอายุ 2 – 20 ปี ในบ้านแต่ละหลังจะมีสตรีทำหน้าที่ “ แม่ ” ให้การอบรมดูแลอย่างใกล้ชิด และมี “ น้า ” คอยผลัดเปลี่ยนเวลาแม่หยุดพัก

วิธีดำเนินงาน

จัดสร้าง “ บ้าน ” สำหรับเด็กกำพร้าและหาสตรีที่ทำหน้าที่เป็น “ แม่ ” ในการอบรมเลี้ยงดู นอกจากนี้ทางมูลนิธิยังได้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นในภายในหมู่บ้าน ให้แก่เด็ก ๆ โดยเฉพาะในวัย 3 – 6 ขวบ ซึ่งเป็นวัยก่อนเรียนที่จะต้องเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดระยะเวลา

ทางมูลนิธิจะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนจนจบการศึกษา หรือมีความสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้โดยไม่เป็นภาระ

วิธีการรับเด็ก

มูลนิธิ ฯ มีหลักเกณฑ์ในการรับเด็กกำพร้าดังนี้

- กำพร้าบิดามารดา และขาดผู้อุปการะ
- ถูกทอดทิ้ง และไม่มีที่อยู่อาศัย
- มีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่พิการ
- รับเด็กตั้งแต่อายุแรกเกิดถึง 7 ปี (จะผ่อนผันรับเกินอายุ 7 ปี ในกรณีที่เด็กเป็นพี่น้องที่อยู่ครอบครัวเดียวกัน การที่มูลนิธิ ฯ กำหนดอายุไม่เกิน 7 ปี นี้เพื่อไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่แม่ในการอบรมลูก ๆ

แหล่งที่มาของเด็ก

มูลนิธิ ฯ ได้เด็กเหล่านี้มาจากโรงพยาบาล จากสื่อมวลชนหรือจากการมีผู้แจ้งให้ทราบ หรือจากประชาสัมพันธ์จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งเมื่อมูลนิธิ ฯ หรือหมู่บ้านเด็กโศสະได้รับแจ้งก็จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบและสัมภาษณ์ดูว่า อยู่ในเกณฑ์และหลักการที่มูลนิธิ ฯ ได้วางไว้หรือไม่ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติแล้วทางผู้อำนวยการปกครองจะต้องทำหนังสือมอบอำนาจการปกครองให้เด็กอยู่ในความดูแลของมูลนิธิ ฯ เป็นสิทธิ์ขาดอย่างถูกต้องตามกฎหมายทางหมู่บ้านจะมีแฟ้มประวัติประจำตัวและบันทึกรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กไว้เป็นประจำ

องค์ประกอบหลักของโครงการ

โครงการแห่งนี้ประกอบด้วย

- บ้านพักสำหรับแม่และเด็กกำพร้า จำนวน 12 หลัง โดยแต่ละหลังรับเด็กจำนวน 10 คน
- บ้านพักผู้อำนวยการ
- อาคารศูนย์รวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อาคารสำนักงาน ภายในประกอบด้วย ห้องทำงานฝ่ายบริหาร , สำนักงาน , ห้องแพทย์ , ห้องจักร และสหกรณ์ของหมู่บ้าน
- อาคารอนุบาล รับเด็กอายุ 3 – 6 ขวบ
- อาคารห้องสมุด
- บ้านพักเจ้าหน้าที่
- บ้านพักสำหรับแม่เกษียณอายุแล้วพักอาศัย

กิจกรรมของเด็กในแต่ละวัน

ในวันจันทร์ – วันศุกร์ เด็ก ๆ ต้องตื่น เวลา 5.00 น. เพื่อทำกิจวัตรประจำวัน เช่น ทำความสะอาดเตียงนอน , ทำอาหารเช้าร่วมกับแม่ , อาบน้ำ แล้วเตรียมตัวไปโรงเรียน ซึ่งทางมูลนิธิจะส่งเด็กไปเรียนในโรงเรียนประถมหรือมัธยมที่ใกล้กับหมู่บ้านเด็ก ในตอนเย็นหลังจากกลับจากเรียน เด็กๆ จะต้องช่วยแม่ทำอาหารเย็น , ทำความสะอาดบ้าน , ทำแปลงผักสวนครัวหรือซักผ้า ซึ่งจะมีการจัดเวรในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ในแต่ละวัน

ในวันหยุด ทางหมู่บ้านเด็กแห่งนี้ ได้จ้างครูกีฬามาสอน เช่น การสอนเด็กๆว่ายน้ำ , เล่นบาสเก็ตบอล เป็นต้น หรือจ้างครูสอนศิลปะ , ฟ้อนรำ , ดนตรี ในบางอาทิตย์

รูปภาพที่ 8.1.1 / 1 แสดงอาคารสำนักงาน ซึ่งชั้นบนเป็นห้องพักแขก , เจ้าหน้าที่ และ น้า ส่วนชั้นล่างเป็นสำนักงาน , ห้องแพทย์ , ห้องจักรและสหกรณ์ของหมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8.1.1 / 2 แสดง ทางเข้าด้านหน้า ทางด้านซ้ายเป็นที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาล

รูปภาพที่ 8.1.1 / 3 แสดง ทางเดินเข้าสู่กลุ่มบ้านพักเด็ก ภายในบริเวณกลุ่มบ้านพักมีการจัดสวนอย่างสวยงามและมีระเบียบ

รูปภาพที่ 8.1.1 / 4 แสดง ลานเล่นกีฬา เปิดเป็น Court โดยมีกลุ่มบ้านพักเด็กจัดวางอยู่ล้อมรอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8.1.1 / 5 แสดง ห้องโถงของ
บ้านพักเด็ก ซึ่งใช้เป็นห้องนั่งเล่น , รับประทานอาหาร , ทำการบ้านและดูโทรทัศน์

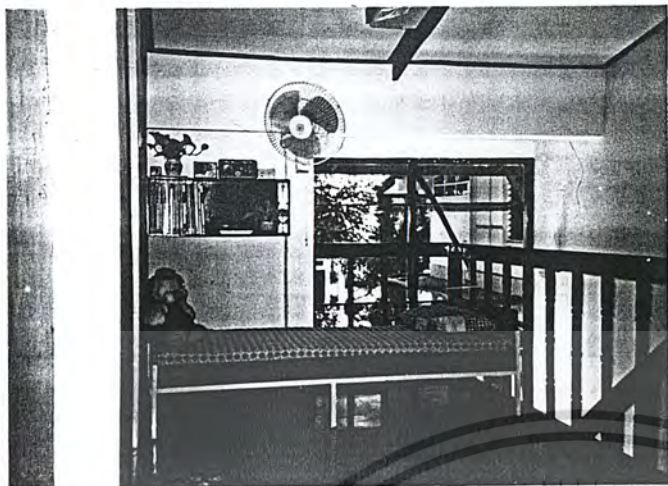

รูปภาพที่ 8.1.1 / 6 แสดง บริเวณรับ
ประทานอาหารและเป็นที่ทำการบ้าน
ของเด็ก ๆ

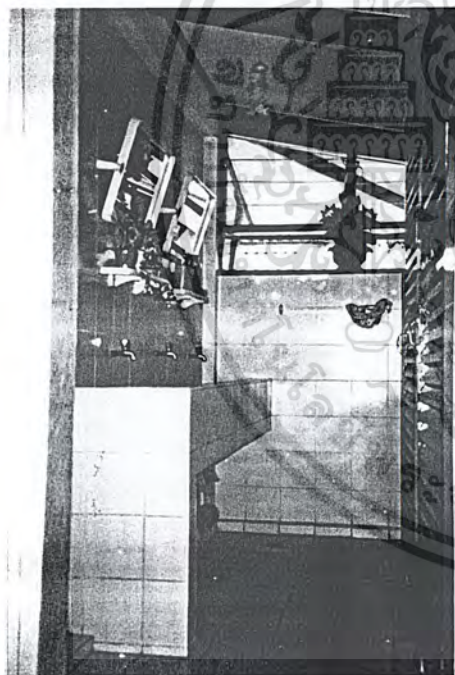

รูปภาพที่ 8.1.1 / 7 แสดง บริเวณลาน
ซักล้างของบ้านพักเด็ก บ้านทุกหลังจะ
มีเครื่องซักผ้า 1 เครื่อง และมีอุปกรณ์

เอก... นเพื่อ... นี้... อำนวยความสะดวกครบ... ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 8.1.1/8 แสดง บริเวณที่นอนเล่น
ของเด็ก ๆ เด็กทุกคนมีหน้าที่ในการทำ
ความสะอาดบ้านให้เรียบร้อย

รูปภาพที่ 8.1.1/9 แสดง ห้องน้ำภายในบ้านพัก
ชั้น 2 ซึ่งมีห้องส้วม 2 ห้อง และห้องอาบน้ำ 2 ห้อง
อ่างล้างมือ 3 ที่

รูปภาพที่ 8.1.1/10 แสดง บรรยากาศภายใน
ในห้องนอน ที่จัดเป็นเตียง 2 ชั้น และเด็กทุก
คนจะมีตู้เสื้อผ้า คนละ 1 ตู้ ภายในบ้านมี
ห้องนอนสำหรับเด็ก 2 ห้อง และห้องนอน
สำหรับแม่ อีก 1 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8.1.1 / 11 แสดงบรรยากาศ
ของลานพักผ่อนด้านหลังบ้านพัก ซึ่ง
ข้าง ๆ จะมีการทำแปลงผักสวนครัว ซึ่ง
เด็กๆ จะช่วยกันปลูก

รูปภาพที่ 8.1.1 / 12 แสดง ห้องครัว ที่
มีการจัดอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งจะเป็น
หน้าที่ของเด็กทุกคนในบ้าน ที่จะต้องมี
เวรในการทำความสะอาด

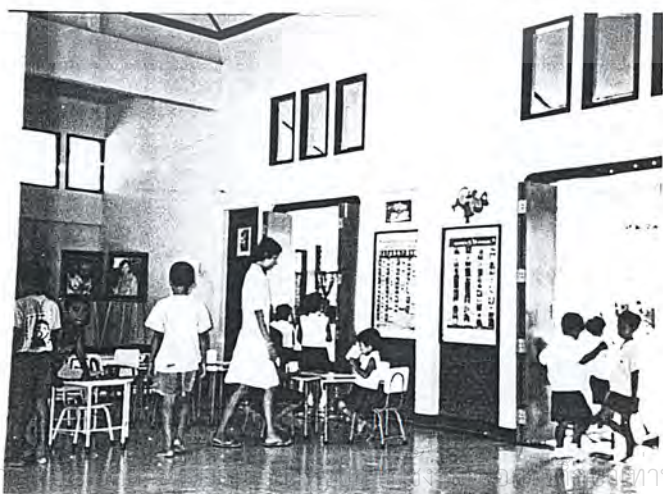
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8.1.1 / 13 แสดง รูปแบบ
ของบ้านพักเด็ก ซึ่งมีเพียงแบบเดียว มี
ลักษณะคล้ายบ้านทรงไทย

รูปภาพที่ 8.1.1 / 14 แสดง บ้านพัก
สำหรับแม่ที่เกษียณอายุแล้ว ซึ่งทางมูล
นิธิ จะเลี้ยงดูแม่เหล่านี้ไปตลอดชีพ

รูปภาพที่ 8.1.1 / 15 แสดง บรรยากาศ
ภายในโรงเรียนอนุบาลในหมู่บ้าน ซึ่งมี
เด็กจำนวน 27 คน รับเด็กตั้งแต่อายุ 3
- 6 ปี โดยมีบุคลากรที่ผ่านการอบรม
ด้านอนุบาลโดยตรงมาให้การดูแล
อย่างใกล้ชิด

เอกสารที่แนบมานี้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.1.2 มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าและอนาถา นครเชียงใหม่ (บ้านกึ่งแก้ว วิบูลสันติ)

75 ถนนวัวลาย ตำบลหายยา

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะของโครงการ

เป็นสถานที่ดูแลและสงเคราะห์เด็กผู้ยากไร้แห่งแรกของจังหวัดเชียงใหม่ โดยให้บริการด้านปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่พัก การรักษาพยาบาล อีกทั้งยังเปิดเป็นโรงเรียนอนุบาลเพื่อช่วยอบรมและเริ่มให้เด็กคุ้นเคยกับการเข้าชั้นเรียนเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กไว้ก่อน โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของโครงการไว้ดังนี้

1. จัดหาสถานที่อยู่อาศัยให้เด็กกำพร้าได้อยู่อย่างปลอดภัย
2. ให้การเลี้ยงดูอบรมและให้ความคุ้มครองอย่างปลอดภัย
3. ให้แสวงหาผู้อุปการะเด็ก
4. ได้ขยายการสงเคราะห์ไปยังเด็กกำพร้าอนาถาในชุมชน (2539)

ประเภทของเด็กที่รับอุปการะ

การรับเด็กเข้ามาอุปการะในมูลนิธิ จะรับเด็กกำพร้าหรือเด็กที่ถูกทอดทิ้งเพียงประเภทเดียว ซึ่งเป็นเด็กที่ถูกมารดาทิ้งในระหว่างการคลอด หรือบิดา มารดา นำเด็กที่เจ็บป่วยมารับการรักษาในโรงพยาบาลนครเชียงใหม่แล้วไม่มารับกลับ

องค์ประกอบของโครงการ

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าและอนาถา นครเชียงใหม่ (บ้านกึ่งแก้ว วิบูลสันติ) จะเป็นลักษณะของบ้านพักและเป็นโรงเรียนอนุบาลสำหรับการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กภายในมูลนิธิ ดังนั้นองค์ประกอบส่วนใหญ่จะเป็นที่พักอาศัย และสถานที่เรียน โดยประกอบไปด้วย

1. ตึกอำนวยการ
2. อาคารเอนกประสงค์
3. อาคารเรียนอนุบาล
4. บ้านพัก จำนวน 8 หลัง โดยจัดเด็กให้อยู่หลังๆละ 6 - 7 คน
5. ลานเอนกประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8.1.2 / 1 แสดง บริเวณ
อาคารสำนักงาน ซึ่งใช้ Court ร่วมกับ
อาคารเลี้ยงเด็กเล็ก

รูปภาพที่ 8.1.2 / 2 แสดง อาคารที่พัก
ของเด็ก ซึ่งสถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้า
แห่งนี้ รับเด็กอายุตั้งแต่ 3 - 6 ปี

รูปภาพที่ 8.1.2 / 3 แสดง การเปิดลาน
โล่งภายในเป็นสนามเด็กเล่น เพื่อให้ผู้ดูแล
จะได้ดูแลเด็กได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งเด็ก
เล็กจะตั้งอยู่ในสายตาของผู้ดูแล
ตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8.1.2 / 4 แสดง บริเวณทาง
เข้าสู่โรงอาหารของโครงการ ซึ่งมีขนาด
8 x 8 เมตร โครงสร้างหลังคาใช้ Truss
นอกจากนี้ยังใช้ที่แห่งนี้ในการประชุม
เด็กและจัดงานรื่นเริงตามโอกาส

รูปภาพที่ 8.1.2 / 5 แสดง ภายในโรง
อาหาร และเป็นทางเข้าสู่ อาคารเลี้ยง
เด็กเล็ก ซึ่งจะอยู่ถัดเข้าไปด้านใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะกิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก

กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กจะเป็นกิจกรรมสันทนาการ และการเรียนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ซึ่งกิจกรรมในแต่ละวันจะแบ่งเป็น

เวลา	กิจกรรม
7.30 – 8.00	ตื่นนอน รับประทานอาหารเช้า
8.00 – 8.30	เคารพธงชาติ สวดมนต์
8.30 – 11.30	- ทำกิจกรรมสันทนาการ - เข้าชั้นเรียนเพื่อเตรียมความพร้อม
11.30 – 12.30	- รับประทานอาหารกลางวัน
12.30 – 16.00	- (จันทร์) กุมารแพทย์มาตรวจ - ทำกิจกรรมสันทนาการ - อ่านหนังสือ ร้องเพลง
16.00 – 17.30	- อาบน้ำ เตรียมรับประทานอาหารเย็น
17.30 - 20.00	- มาประชุมกันที่อาคารเอนกประสงค์ - ดูโทรทัศน์ หรือทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน
20.00	เข้านอน

และวันเสาร์- อาทิตย์ จะมีบุคคลภายนอกเข้าไปจัดกิจกรรมให้ อาจเป็นการไปเยี่ยมเด็กๆ เหล่านี้ หรือจัดอาหารกลางวันเลี้ยงเด็กๆ เนื่องในโอกาสต่างๆ

ลักษณะการดำเนินงานและดูแลเด็ก

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าและอนาถานครเชียงใหม่ ได้เปิดเป็นทางการรับเด็กที่ถูกทอดทิ้ง จากโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ โดยเด็กๆ อยู่ภายใต้การดูแลของแม่ชีศรีนวล บุญญไพโรธ ซึ่งรับเป็นแม่บ้านดูแลเด็กโดยใกล้ชิดและพักรวมอยู่ในบ้านด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.1.2 สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่ (Home for Boy's Chiangmai)

63 / 1 ถนนโชตนา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติของโครงการ

เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2513 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้ง " สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่ " เพื่อให้การสงเคราะห์เด็กชายที่ประสบปัญหาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ และต่อมาเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 ได้ขยายงานการรับอุปการะเด็กหญิงขึ้น โดยรับเด็กหญิงที่ประสบปัญหาจาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่และน่าน

ลักษณะของโครงการ

เป็นสถานที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็กชาย - หญิง อายุตั้งแต่ 6 - 18 ปี ซึ่งอยู่ในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือสำหรับเด็กชาย และเขต 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนสำหรับเด็กหญิง ปัจจุบันมีเด็กที่รับอุปการะทั้งสิ้น 151 คน

ประเภทของเด็กที่รับอุปการะ

1. เป็นเด็กกำพร้าอนาถา ปราศจากผู้อุปการะเลี้ยงดู
2. เป็นเด็กถูกบิดามารดาหรือผู้ปกครองทอดทิ้งไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่ง
3. เป็นเด็กจากครอบครัวที่มีปัญหา เช่น บิดามารดาเจ็บป่วยเรื้อรัง พิการทุพพลภาพ ป่วยทางจิต ต้องโทษคุมขัง หรือให้การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม
4. เป็นเด็กเร่ร่อน หรือพลัดหลง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจนำส่ง
5. เป็นเด็กที่มีปัญหาความประพฤติ บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถควบคุมความประพฤติได้
6. เป็นเด็กจากครอบครัวยากจนขาดแคลน หรือครอบครัวแตกแยกไม่สามารถให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. ให้การอุปการะเลี้ยงดู ให้การศึกษาสามัญและหารฝึกวิชาชีพขั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับฐาน จัดงานให้เด็กทำเพื่อมีอาชีพเลี้ยงตัวต่อไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ให้การฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาเด็ก 4 ด้าน คือ ด้านการแพทย์ การศึกษา สังคม และอาชีพ เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข
3. ให้สถานสงเคราะห์เป็นครอบครัวทดแทนสำหรับเด็ก โดยอุปการะเลี้ยงดูเด็กให้มีความสุขและมีสุขภาพจิตที่ดีเช่นเดียวกับเด็กที่อยู่กับครอบครัวทั่วไป

ตารางที่ 8.1.3/1 แสดงจำนวนเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่
ที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างๆ

ระดับการศึกษา	จำนวนเด็ก (คน)
เตรียมความพร้อม	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6	39
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	23
ระดับอุดมศึกษา	1
การศึกษานอกโรงเรียน	4
รวม	73

ที่มา : ฝ่ายทะเบียน สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่

ลักษณะการดำเนินงาน

1. บริการด้านการเลี้ยงดู
  - จัดที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
  - จัดพ่อบ้าน แม่บ้าน ทำหน้าที่ปกครองดูแลเด็ก
2. บริการด้านการรักษาพยาบาล
  - มีเจ้าหน้าที่พยาบาลให้การตรวจสุขภาพทั่วไป การรักษาพยาบาลเบื้องต้น และคำแนะนำในการป้องกันดูแลรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ **สุขภาพ** การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กรณีเกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่พยาบาลเด็กจะถูกส่งตัวไปเข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดเชียงใหม่

3. บริการด้านการศึกษา

- ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาในระดับภาคบังคับเป็นอย่างดี
- จัดตั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาขึ้นภายในสถานสงเคราะห์ เปิดสอนในระดับชั้นปีที่ 1 – 4 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5- 6 เข้าเรียนในโรงเรียนสังกัด สปอ. อำเภอแมริม
- สนับสนุนเด็กที่มีผลการเรียนดี มีความประพฤติเรียบร้อยให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ตามความรู้ความสามารถของเด็กแต่ละราย

4. บริการด้านการฝึกวิชาชีพ

- จัดให้เด็กที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียนได้ให้เข้ารับการฝึกวิชาชีพขั้นพื้นฐานในสถานสงเคราะห์ จำนวน 5 สาขา ได้แก่ ช่างตัดเสื้อผ้า ชาย ช่างตัดผมชาย ช่างไม้ เกษตรกรรม และเซรามิค เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มีวิชาชีพติดตัวและนำความรู้นี้ออกไปหาประสบการณ์ความชำนาญถึงขั้นประกอบอาชีพได้

5. บริการด้านสังคมสงเคราะห์

- จัดทำทะเบียนประวัติเด็ก ดูแลเกี่ยวกับสวัสดิภาพเด็กแก้ไขปัญหาเด็กโดยวิธีการสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายและเป็นกลุ่ม
- จักหางานให้เด็กทำ
- ติดตามผลเด็กในระหว่างการสงเคราะห์และภายหลังจากพ้นการสงเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. บริการด้านนันทนาการและทัศนศึกษา

- จัดกิจกรรมประเภทเกมและกีฬาทั้งในร่มและกลางแจ้งให้เด็กได้เล่นเพื่อพัฒนาความเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ อีกทั้งยังพาเด็กไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็กด้วย

7. บริการด้านการอบรมศีลธรรมจรรยา

- อบรมสั่งสอนเด็กตามหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาเพื่อให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังอบรมให้เด็กมีมารยาทเรียบร้อยทั้งในด้านการพูดและการรับประทานอาหาร อีกทั้งยังอบรมให้เด็กมีนิสัยรักความสะอาดและความมีระเบียบวินัย

รูปที่ 8.1.3 / 1 แสดง ลักษณะอาคารเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ของสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่ บริเวณด้านหน้าเป็นสนามกีฬากลางแจ้งของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8.1.3 / 2 แสดง อาคารเลี้ยง
เด็กเล็ก อายุ 3 - 6 ปี เป็นอาคารชั้น
เดียว ภายในมีห้องนอนใหญ่และห้อง
โถงเอนกประสงค์

รูปภาพที่ 8.1.3 / 3 แสดง บ้านพักเด็ก
ชาย อายุ 7 ขึ้นไป ซึ่งจะจัดให้อยู่รวม
กัน บ้านละ 10 - 12 คน

รูปภาพที่ 8.1.3 / 4 แสดง โรงฝึกอาชีพ
ของสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้าน
เชียงใหม่ ซึ่งเปิดสอน งานช่างตัดเสื้อ
ชาย , ช่างตัดผมชาย , ช่างไม้ และงาน
เตรียมค

เอก
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2 อาคารต่างประเทศ

8.2.1 S.O.S Youth Village Galle Sri Lanka

(หมู่บ้านเด็กเอสไอเอส เมือง กาลเล ประเทศศรีลังกา)

รายละเอียดของโครงการ

สถาปนิก : C. Anjalendran (with Barbara Sansoni)

สถานที่ : ประเทศศรีลังกา

ขนาด SITE : 4 เอเคอร์

พื้นที่อาคาร : 3,551 ตารางเมตร

โครงสร้าง : เป็นอาคารค.ส.ถ.ชั้นเดียว

ลักษณะของโครงการ

รูปแบบของศูนย์กลางคือ มีแม่ที่ต้องดูแลลูก ซึ่งลูกก็คือเด็กที่รับเข้ามาอุปการะจำนวน 10 คน ต่อบ้าน 1 หลัง เด็กๆเหล่านี้ถูกยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ในบ้านแต่ละหลังมีแนว Concept ว่า " Family House " และบ้านแต่ละหลังนั้นก็ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากของหมู่บ้านเด็กเอสไอเอส

องค์ประกอบของโครงการ

1. โถงเอนกประสงค์ (Community Hall)
2. สำนักงาน (Office)
3. โรงเรียนอนุบาล (Kindergartens)
4. โรงปฏิบัติการ (Work shop)
5. บ้านพักผู้อำนวยการหมู่บ้านเด็ก(Village Director)
6. บ้านพักสำหรับเด็ก (Residences) จำนวน 12 หลัง ๆละ 10 คน
7. บ้านพักผู้ดูแล (Village nurse)
8. บ้านพักเจ้าหน้าที่ (Village Master)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมู่บ้านเด็กกำพร้าเอสไอเอส จัดวางผังให้เป็นกลุ่มๆ ในรูปแบบของบ้าน " FAMILY HOUSE " เป็นการเติมบรรยากาศของคำว่า " ครอบครัว " ซึ่งมีอิทธิพลที่จะช่วยเด็กให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ความรัก ความอบอุ่น เพื่อที่ออกไปดำเนินชีวิตครอบครัวในอนาคต นอกจากนี้ยังสามารถเลี้ยงดูรับผิดชอบชีวิตตัวเอง เมื่อพวกเขามีการศึกษาเพียงพอ โดยบ้านแต่ละหลัง จะจัดให้มีเด็กอยู่จำนวน 10 คน และมีแม่หรือผู้ดูแล 1 คน

วัสดุในการก่อสร้างจะใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นนั้น คือ ไม้ หิน หรือดินเหนียว เพราะเหตุผลในเรื่องของความประหยัดค่าใช้จ่าย

SITE PLAN

Of SOS children's Village

Galle, Sri Lanka

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.2 SOS Youth Village Yandala Sri Lanka

(หมู่บ้านเยาวชนเอสไอเอส เมืองยันดาลา ประเทศศรีลังกา)

รายละเอียดของโครงการ

สถาปนิก : C. Anjalendran (with Barbara Sansoni)

สถานที่ : ประเทศศรีลังกา

ขนาด SITE : 6 เฮคเตอร์

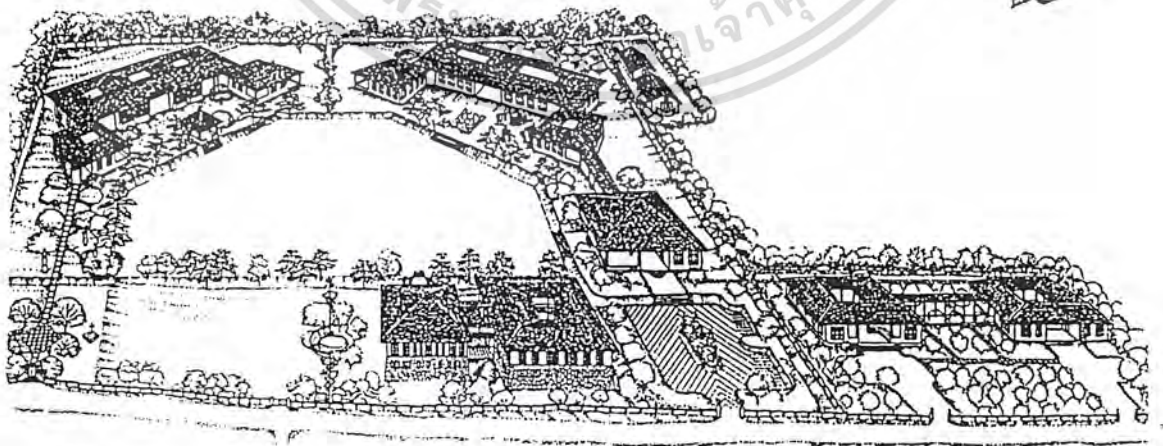
พื้นที่อาคาร : 6,000 ตารางเมตร

โครงสร้าง : เป็นอาคารค.ส.ล.ชั้นเดียว

แนวความคิดในการออกแบบ

สถาปนิกผู้ออกแบบหมู่บ้านเด็กเอสไอเอสในประเทศศรีลังกา เป็นสถาปนิกท้องถิ่นซึ่งมีแนวความคิดในการนำ TYPICAL ARCHITECTURE มาใช้ในการออกแบบ FORM ของอาคารเพื่อให้เหมาะสมต่อสภาพภูมิอากาศที่อยู่ในเขตเมืองร้อน อีกทั้งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงประเพณีพื้นเมืองของประเทศศรีลังกาอีกด้วย

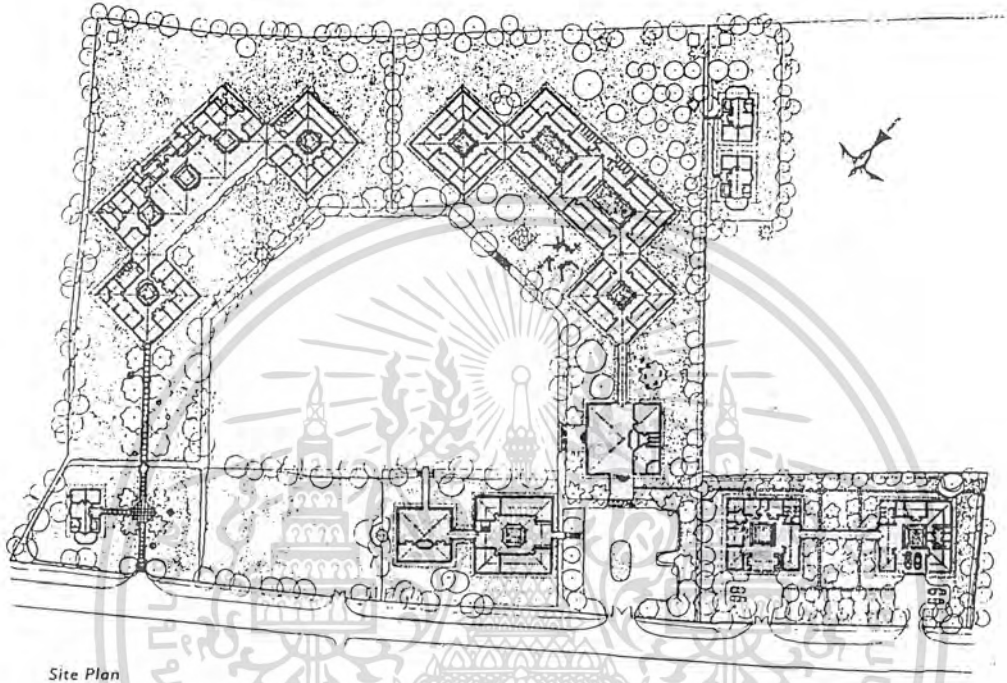
นอกจากนี้ทางมูลนิธิเอสไอเอสซึ่งเป็นเจ้าของหมู่บ้านเยาวชนแห่งนี้ ยังต้องการความประหยัด และมีความสะดวกในการบำรุงรักษาอาคารอีกด้วย

ภาพแสดง หมู่บ้านเด็กเอสไอเอส ประเทศศรีลังกา

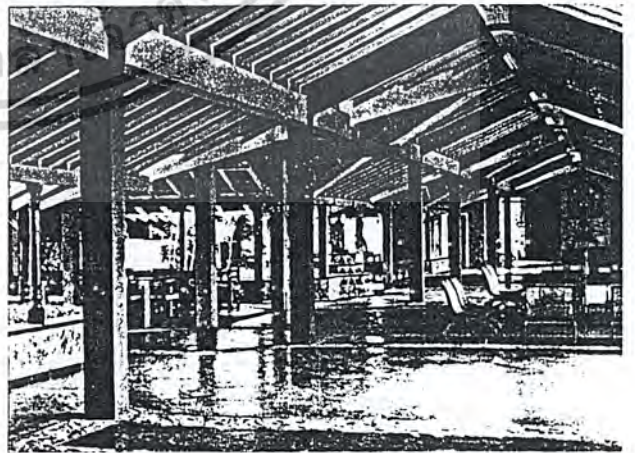
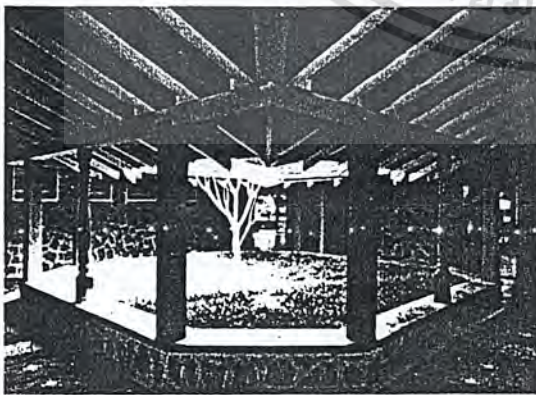
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาปัตยกรรมที่ตึ้นมีส่วนช่วยอย่างมากต่อการดูแลเด็กภายในหมู่
บ้าน การจัดวางผัง หรือแม้แต่การตกแต่งภายในอาคาร

Site Plan

SITE PLAN

รูปแสดง โครงสร้างภายในอาคารเอนกประสงค์ของหมู่บ้านเด็กเอสไอเอสศรีลังกา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.3 Ravenswood School at Nailsea , Somerset

(โรงเรียนลาเวนสวู้ด เมืองซัมเมอร์เซ็ท ประเทศอังกฤษ)

รายละเอียดของโครงการ

สถาปนิก : Acland, Barron & Smith

สถานที่ : ประเทศอังกฤษ

พื้นที่อาคาร : 1,103 ตารางเมตร

โครงสร้าง : เป็นอาคารค.ส.ล.

ลักษณะของโครงการ

โรงเรียนลาเวนสวู้ด เป็นโรงเรียนสำหรับเด็กชายและหญิงที่มีพัฒนาการทางการเรียนรู้ช้า , ไม่ปกติ โดยมีเกณฑ์รับเด็กตั้งแต่อายุ 5 - 16 ปี มีจำนวนเด็กทั้งหมดประมาณ 100 คน

สิ่งที่สำคัญที่สุด คือการตระหนักถึงรูปแบบพิเศษของการศึกษาสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการทางการเรียนรู้ช้า ซึ่งทางโรงเรียนได้แบ่งระดับชั้นเรียนออกเป็นดังนี้

1. เตรียมประถม อายุตั้งแต่ 8 ปี ขึ้นไป
2. ระดับประถม อายุตั้งแต่ 8 - 15 ปี
3. เด็กที่จบการศึกษาแล้วและพร้อมที่จะออกไปศึกษาต่อ

องค์ประกอบของโครงการ

1. โถงเอนกประสงค์ (Assembly Hall)
2. สำนักงาน (Staff Office)
3. ห้องเรียนชั้นประถม (Juniors and Seniors Class rooms)
4. โรงปฏิบัติการ (Work shop)
5. ห้องสมุด (Library)
6. ห้องเรียนศิลปะและหัตถกรรม (Art and Craft Areas)
7. บ้านพักผู้ดูแล (Village nurse)
8. บ้านพักเจ้าหน้าที่ (Village Master)
9. ครัว (Kitchen)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนแห่งนี้ยังประกอบไปด้วย มุมศิลปะ (Bay of Art) , ห้องเรียนงานบ้าน , ห้องวิทยาศาสตร์ และยังมีพื้นที่สำหรับการพบปะสังสรรค์ (Social Areas) ซึ่งจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของ Hall และเป็นพื้นที่ที่เด็ก ๆ สามารถมาเล่นสนุกสนาน หรือสนทนากับผู้มาเยี่ยมชมจากภายนอกได้ นอกจากนี้ยังใช้เป็นที่สำหรับการสนทนาระหว่างศิษย์เก่ากับเหล่าเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนอีกด้วย

การวางผัง (Planning)

ฝ่ายบริหาร จะมีโถงทางเข้า (Entrance Hall) โดยต่างหากซึ่งถือได้ว่ามีความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง

ห้องเรียน ได้แบ่งเด็กออกเป็น 2 ประเภท คือ เด็กเล็ก (Junior Section) มีจำนวน 40 คน และ เด็กโต (Senior Section) มีจำนวนประมาณ 60 กว่าคน ในระดับเด็กเล็กต้องการความเอาใจใส่เลี้ยงดูจากเจ้าหน้าที่อย่างมาก ดังนั้นในการวางผังจึงได้จัดให้ห้องพักของเจ้าหน้าที่อยู่ใกล้กับส่วนห้องเรียนของเด็กเล็ก ส่วนการจัดวางผังห้องเรียนสำหรับเด็กโต จะจัดวางให้อยู่ใกล้กับโถงกลาง (Hall) อีกทั้งยังจัดสภาพแวดล้อมให้มีความแตกต่างจากของเด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนในระดับ Senior Section เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้น

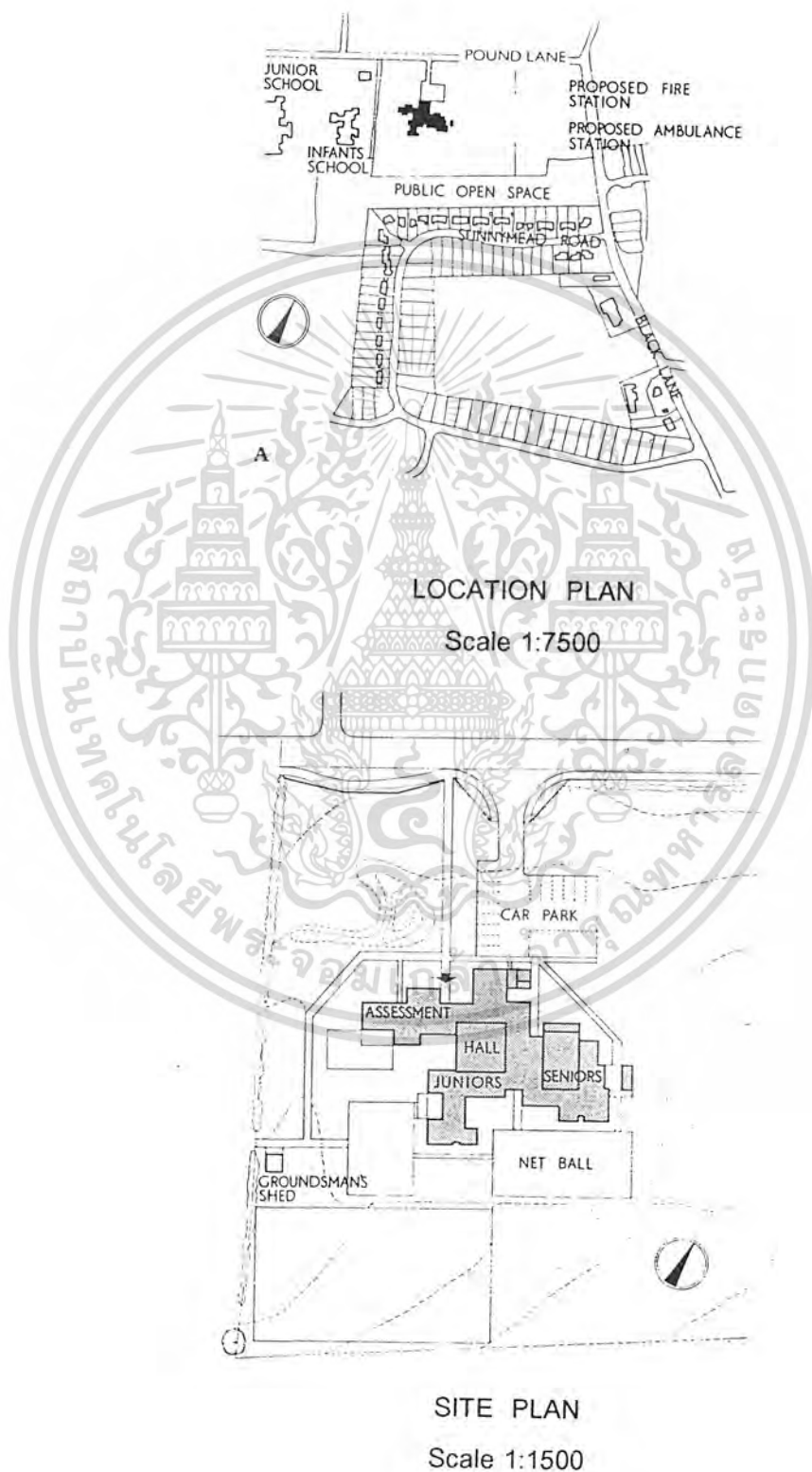
Junior Center ในส่วนนี้ออกแบบขึ้นเพื่อรองรับเด็กจำนวน 40 คน มีห้องเรียน 2 ห้องที่มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ห้องทั้ง 2 ห้องนี้จะเชื่อมติดกับห้องทำกิจกรรมรวม หรือ Play Area นอกจากนี้ยังมี บริเวณ Covered Play Area ที่เล่นในร่ม และส่วน Quiet Area

โถงกลาง มีลักษณะเป็น Multi - purpose จะใช้เป็นโรงอาหาร , เป็นที่เรียนวิชาพลศึกษาและเป็นโรงละคร องค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียน อาทิ โถงกลาง , ส่วนบริหาร , ห้องเรียนของเด็กเล็กและเด็กโต หรือแม้แต่ครัว ทั้งหมดนี้จะมีความต่อเนื่องกันในแต่ละส่วน แต่ทั้งนี้ก็ยังหลงเหลือความมีอิสระของหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยและลักษณะ (Character) ของตัวมันเอง ในบริเวณโถงทางเข้าหลัก (The main entrance) สามารถมองเห็นลุผ่านโถงกลางแห่งนี้ ซึ่งทำให้มองเห็นมุมมองภายในโรงเรียนได้กว้างขวาง

ระเบียบทางเดิน เป็นเส้นทางนำไปสู่ส่วนบริหาร และห้องปฐมพยาบาล และ ในบริเวณส่วนพักผ่อนมีชื่อเสียง คือ คอนข้างมิด ซึ่งในบริเวณแห่งนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของทาง

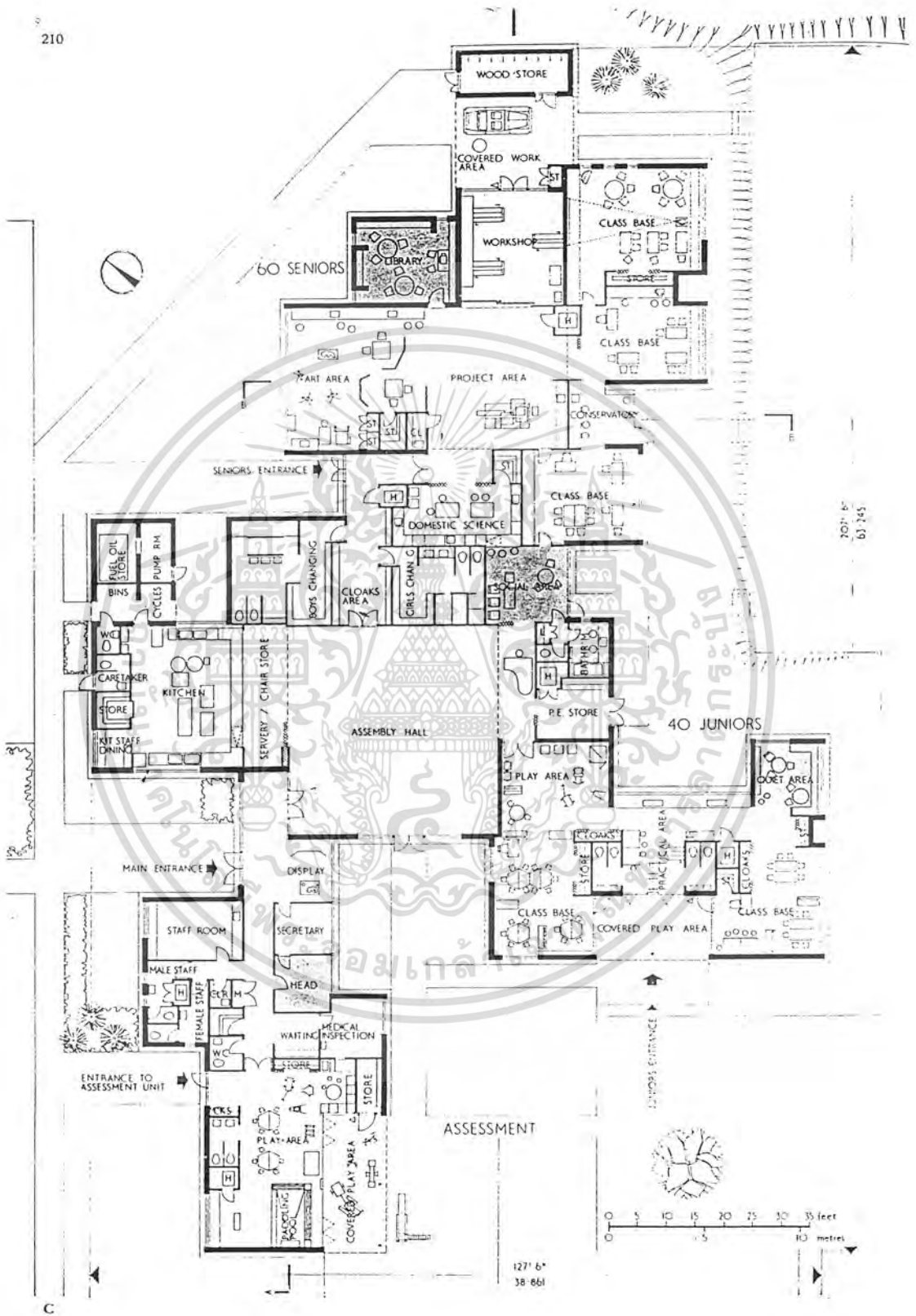
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้า เป็นที่ที่มีการประดับตกแต่งอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้ปกครองหรือมาเยี่ยมชมรู้สึกว่าได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาของโรงเรียนแห่งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

210

PLAN

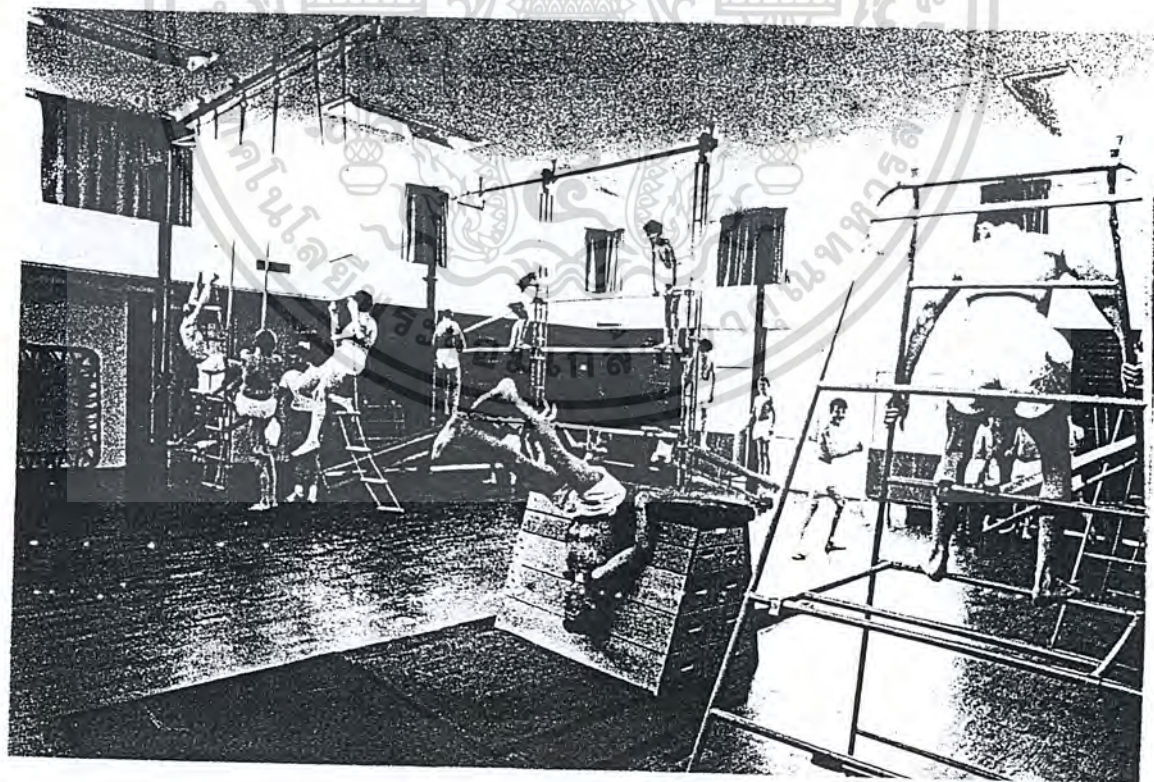
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษา PLAN ของ Ravenswood School at Nailsea , Somerset

การจัดวางแปลนมี Assembly Hall เป็นศูนย์กลางและเป็นองค์ประกอบหลักที่มีขนาดใหญ่ โดยมีองค์ประกอบย่อยเกาะกลุ่มล้อมรอบ เช่น ส่วนการเรียนการสอนสำหรับชั้นเด็กเล็ก (Junior Center) ,ชั้นเด็กโต (Senior Section) ,ส่วนห้องเรียนงานศิลปะ , Workshop ,ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

Assembly Hall กำหนดให้ใช้ได้อย่างเอนกประสงค์ คือเป็นห้องประชุม ,เป็นที่ๆเด็กทำกิจกรรมร่วมกัน , รับประทานอาหาร นอกจากนี้ยังใช้ประยุกต์เป็นโรงยิมในการเรียนวิชาพลศึกษาอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ข้อดี พบว่าแปลนมีการจัดแยกชั้นเรียนระหว่างเด็กเล็กและเด็กโตอย่างชัดเจน เป็นสัดส่วน มีความกระชับ Compact ไม่กระจุกกระจาย และในส่วนของห้องเรียนศิลปะ , งานหัตถกรรม และ Workshop จัดให้อยู่ในส่วนเดียวกันกับชั้นเด็กโตเพราะในชั้นนี้มีการสอนฝึกอาชีพด้วย แต่ทั้งนี้นักเรียนในชั้นเด็กเล็กก็สามารถมาร่วมใช้ได้โดยระยะทางเดินไม่ไกลนัก

ภาพแสดง Assembly Hall หรือโถงเอนกประสงค์ของโรงเรียนที่จัดเป็นโรงยิมเพื่อการเรียนวิชาพลศึกษา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Junior Center

ภาพแสดง ห้องเรียนในส่วน Junior Center ซึ่งออกแบบเพื่อรองรับนักเรียนจำนวน 40 คน

ภาพแสดง ห้องเรียนดนตรีหรือ Guitar Sessions เด็กๆ สนุกสนานกับการร้องเพลง ซึ่งห้องนี้จะอยู่ระหว่างห้องเรียนทั้ง 2 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Senior Center

ภาพแสดง ห้อง Project Areas คือ ห้องที่เป็นศูนย์กลางของ Senior Center ซึ่งเป็นห้องที่เด็ก ๆ มารวมกันและทำงานต่างๆ เช่น งานศิลปะ วาดรูประบายสี มีการพูดคุย แนะนำวิธีต่างๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นวิธีหนึ่งที่สร้างความมั่นใจให้แก่เด็ก

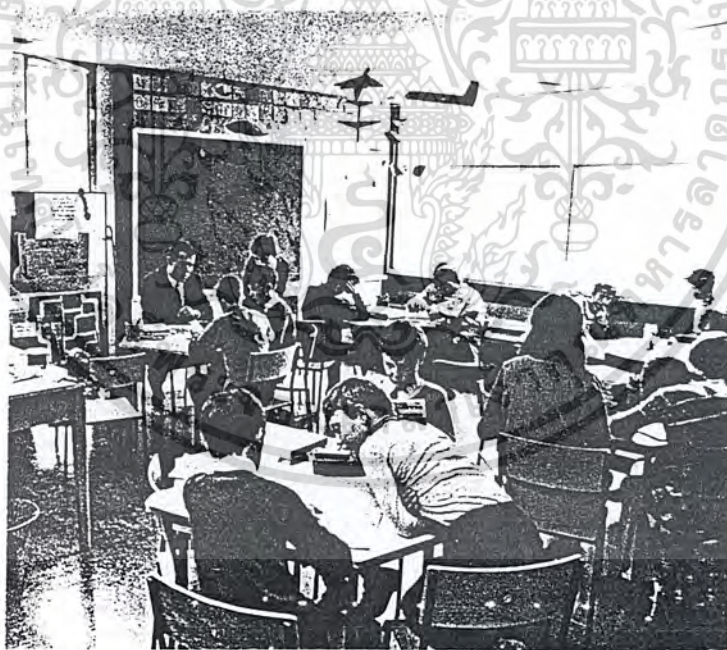

ภาพแสดง ห้องเรียนทำอาหาร สำหรับนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดง ห้องสมุดของโรงเรียน ซึ่งเป็นที่มีความเงียบสงบ

ภาพแสดง ห้องเรียนในส่วน Senior Center

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.4 Kodo Elementary School at Izushi – town

(โรงเรียนประถมโคโด เมืองอิซุชิ ประเทศญี่ปุ่น)

รายละเอียดของโครงการ

สถาปนิก : Team Zoo Atelier Iruka Co.,Ltd. And
Kobe University Shigemura Institute

สถานที่ : ประเทศญี่ปุ่น

ขนาดพื้นที่ : 36,512 ตารางเมตร

พื้นที่อาคาร : 4,694.58 ตารางเมตร

จำนวนชั้น : 2 ชั้น

โครงสร้าง : Timber Construction , โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ,
โครงสร้างเหล็ก

ลักษณะของโครงการ

เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในชนบทของประเทศญี่ปุ่น เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีจำนวนเด็กนักเรียน รวม 150 คน

องค์ประกอบของโครงการ

1. ส่วนโสตทัศนศึกษา (Media Center)
2. ส่วนบริหารโครงการ (Adminstration)
3. โรงพลศึกษา (Gymnasium)
4. อาคารเรียน (Classroom)
5. ห้องเรียนศิลปะและหัตถกรรม (Art and Craft room)
6. ห้องรับประทานอาหารกลางวัน (Lunchroom)
7. สนามเด็กเล่น (Playground)
8. สวนศึกษาธรรมชาติ (Nature – watching Garden)
9. สระว่ายน้ำ (Swimming Pool)
10. สภานักเรียน (Student Council room)
11. เวทีกลางแจ้ง (Outdoor Stage)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ประกอบไปด้วย ห้องเรียนวิทยาศาสตร์ (Science Lab.) , ห้องดนตรี (Music room) , บริเวณทำงานร่วมกัน (Work space) , ห้องประชุม (Meeting room) , ห้องเรียนงานบ้าน (Home Economic room) , ห้องพักผ่อน (Lounge)

แนวความคิดในการออกแบบ

ที่ตั้งของโรงเรียนประถมโคโค อยู่ในบริเวณภูเขาที่มีความชันไม่มากนัก การออกแบบโรงเรียนแห่งนี้ได้วางแนวความคิดโดยเน้นไปที่การเชื่อมโยงอาคารให้เข้ากับธรรมชาติ โดยรอบ การวางห้องเรียนมีการเรียงแบบแบบ Open – Cluster system โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาแนวใหม่

โรงเรียนแห่งนี้ได้แบ่งอาคารเรียนออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนชั้น ป. 1 – 2 (Lower Grader's Wing)
2. ส่วนชั้น ป. 3 – 4 (Middle Grader's Wing)
3. ส่วนชั้น ป. 5 – 6 (Upper Grader's Wing)

การเชื่อมโยงส่วนชั้น Lower Grader's Wing เข้ากับอีก 2 ส่วนคือ Middle Grader's Wing และ Upper Grader's Wing นี้ได้ใช้แนวความคิด Semi – Open และ Open – Air Space คือใช้ สนามเด็กเล่นเป็นตัวเชื่อมนั่นเอง

ในการออกแบบห้องเรียนจะกำหนดให้ห้องเรียน 2 ห้อง ใช้พื้นที่เอนกประสงค์ร่วมกัน (Multi - purpose space) เพื่อใช้ในการทำงานกลุ่ม หรือทำงานศิลปะร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้จัดวางผังให้ส่วนโสตทัศนศึกษา และห้องรับประทานอาหารกลางวันเป็นศูนย์กลาง (Forum) ของเด็กเพื่อให้เด็กมารวมกัน หรือใช้เป็นหอประชุมนักเรียนในบางโอกาส

บรรยากาศโดยรอบโรงเรียนเป็นธรรมชาติที่งดงาม ดังนั้นจึงเป็นผลดีต่อเด็กอย่างมากที่ได้เติบโตขึ้นท่ามกลางธรรมชาติที่งดงามนั้น ทางสถาปนิกจึงได้ออกแบบสวนศึกษาธรรมชาติขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้สัมผัส เรียนรู้และเข้าถึงธรรมชาติรอบๆตัวตนเองมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษา PLAN ของโรงเรียนประถมโคโค

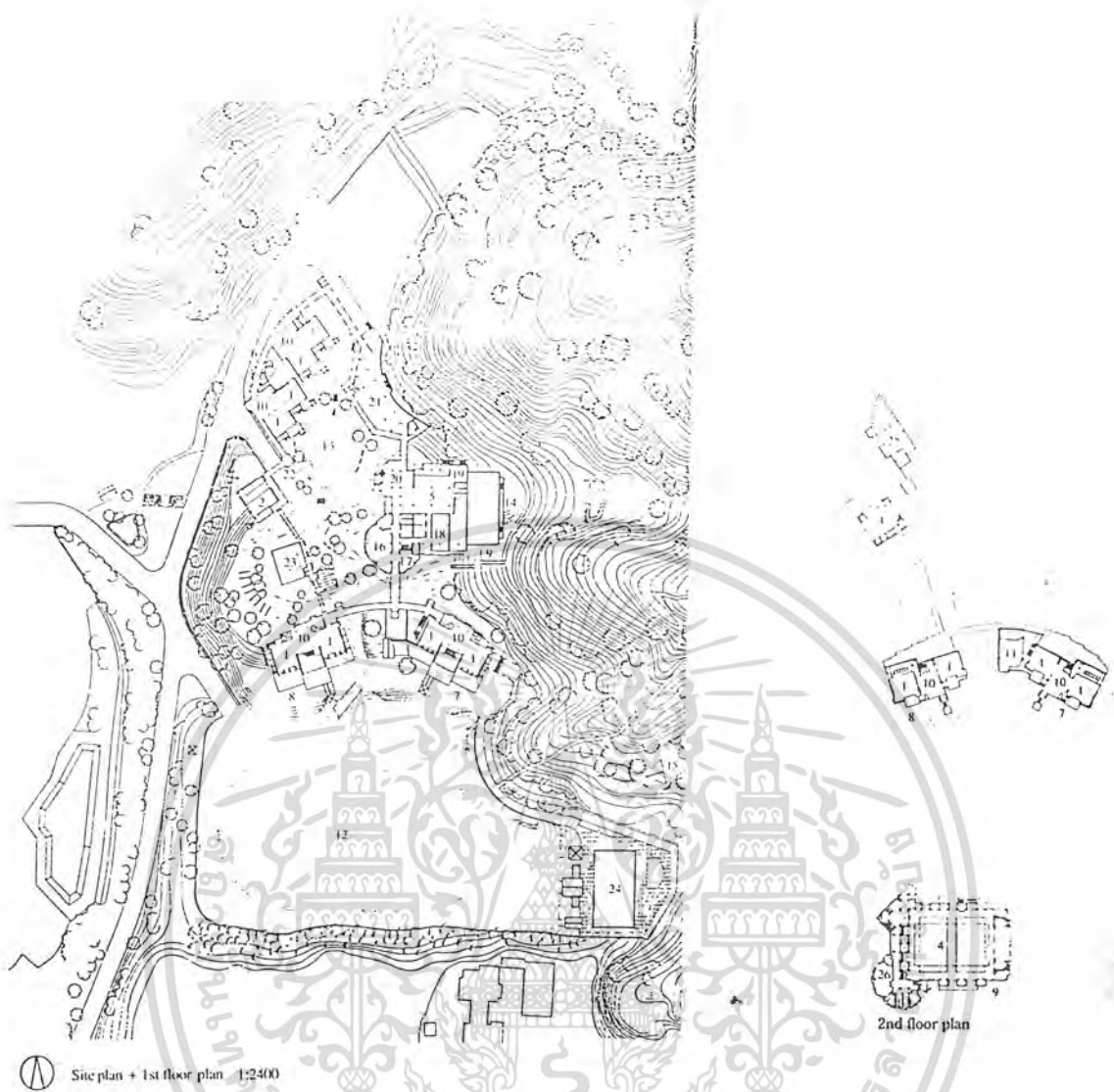
จากการศึกษาพบว่าแปลนจะมีลักษณะกระจายตัว โดยมีการเปิด Court ซึ่งก็คือสนามเด็กเล่นและใช้องค์ประกอบของโครงการมาล้อมรอบ Court นั้น

การจัด Grouping อาคาร จะมี Media Center เป็นอาคารหลักที่มีขนาดใหญ่ โดยภายในอาคารนี้จะประกอบด้วยส่วนบริหารโครงการ , ห้องทำงานครูใหญ่ , สถานักเรียน และห้องพักผ่อนของนักเรียนซึ่งออกแบบให้เป็น Form 6 เหลี่ยม ด้านหลังอาคารจะเป็นเวทีกลางแจ้ง ซึ่งอยู่ติดกับภูเขา

ภาพแสดง หอนาฬิกาซึ่งด้านหลังเป็นอาคารของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 (Lower Grader's wing) โดยกลุ่มอาคารโอบล้อมสนามเด็กเล่นขนาดเล็กไว้

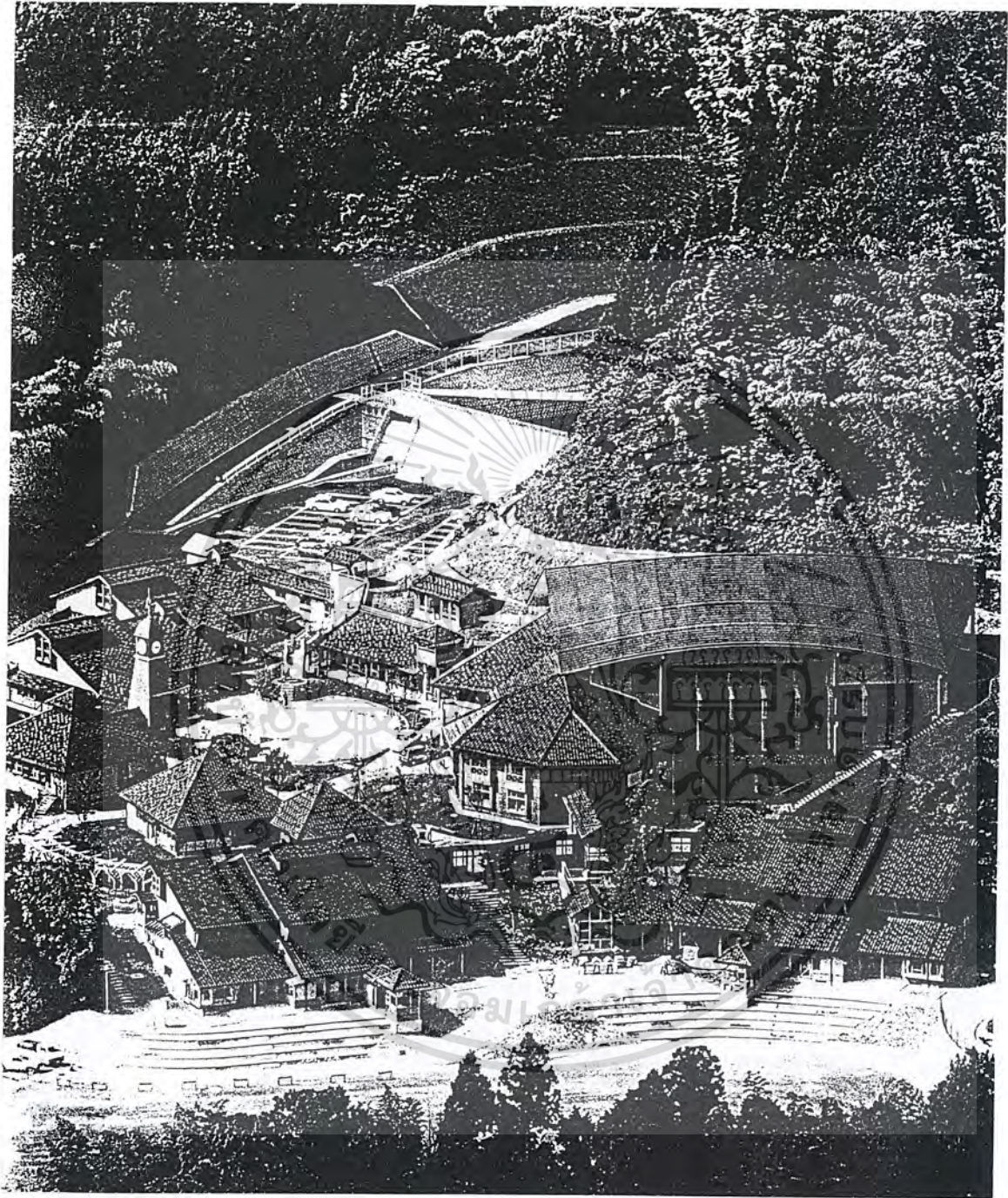
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Site plan + 1st floor plan 1:2400

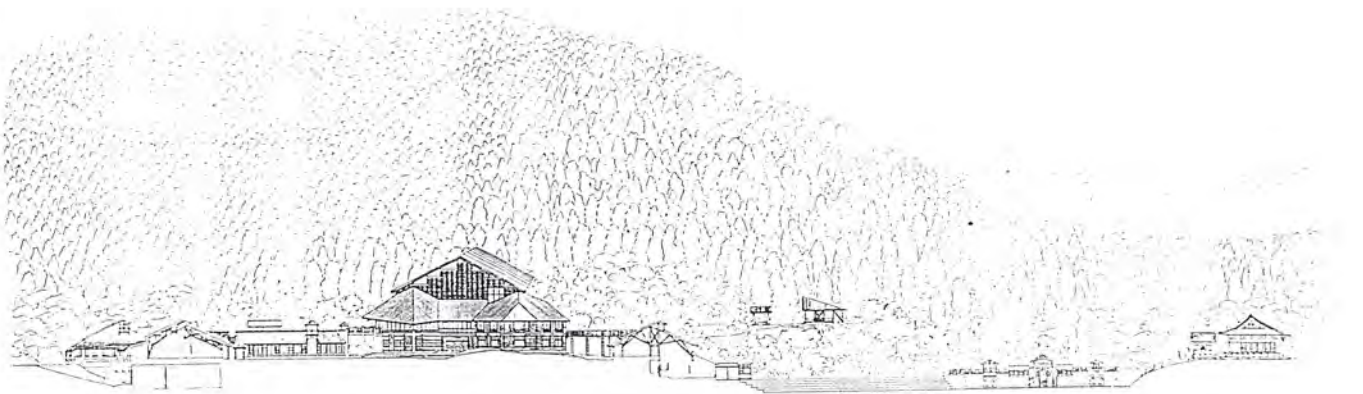
1. ห้องเรียน (Classroom)	14. เวทีกลางแจ้ง (Outdoor Stage)
2. ห้องดนตรี (Music room)	15. สวนศึกษาธรรมชาติ (Nature watching)
3. ห้องเรียนศิลปะและหัตถกรรม (Art & Craft room)	16. ส่วนบริหาร (Office)
4. โรงพลศึกษา (Gymnasium)	17. ห้องครูใหญ่ (Principal's room)
5. โสตทัศนศึกษา (Media Center)	18. ห้องพยาบาล (Infirmary)
6. ส่วนชั้น ป. 1 - 2 (Lower Grader's wing)	19. สภานักเรียน (Student Council rm)
7. ส่วนชั้น ป. 3 - 4 (Middle Grader's wing)	20. ห้องพักผ่อน (Lounge)
8. ส่วนชั้น ป. 4 - 6 (Upper Grader's wing)	21. ห้องรับประทานอาหาร (Lunchroom)
9. ส่วนบริหารโรงเรียน (Administration)	22. หอนาฬิกา (Clock Tower)
10. บริเวณทำงานร่วมกัน (Work Space)	23. ห้องเรียนงานบ้าน (Home economic rm)
11. ห้องวิทยาศาสตร์ (Science Lab)	24. สระว่ายน้ำ (Swimming Pool)
12. สนามเด็กเล่นใหญ่ (Playground)	25. ห้องเรียนวัสดุ (Teaching Material rm)
13. สนามเด็กเล่นเล็ก (Auxiliary Playground)	26. ห้องประชุม (Meeting Room)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดอาคารในลักษณะเป็นกลุ่ม ล้อมรอบ Court ภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

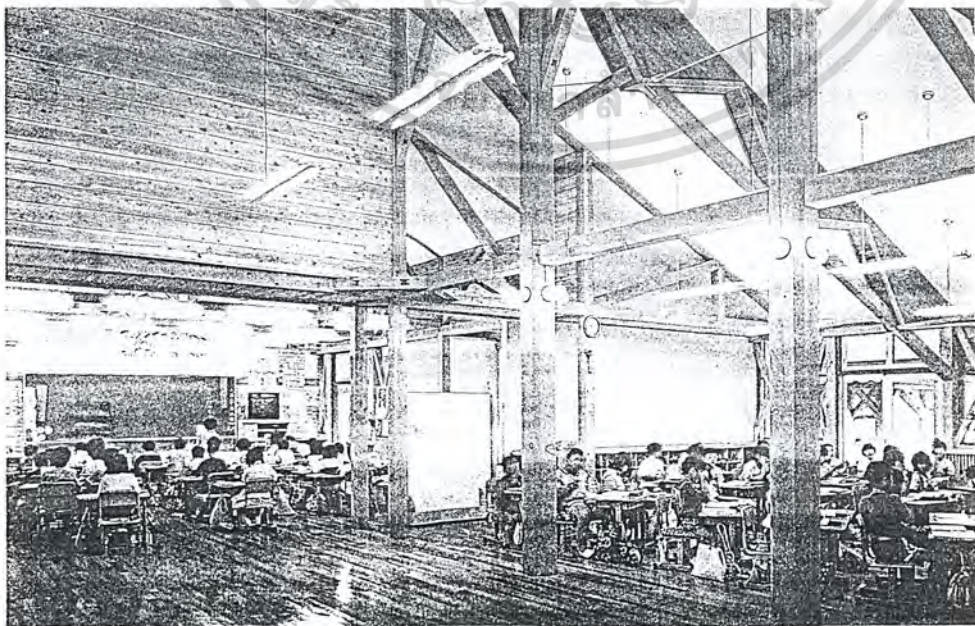

S/N section 1:1400

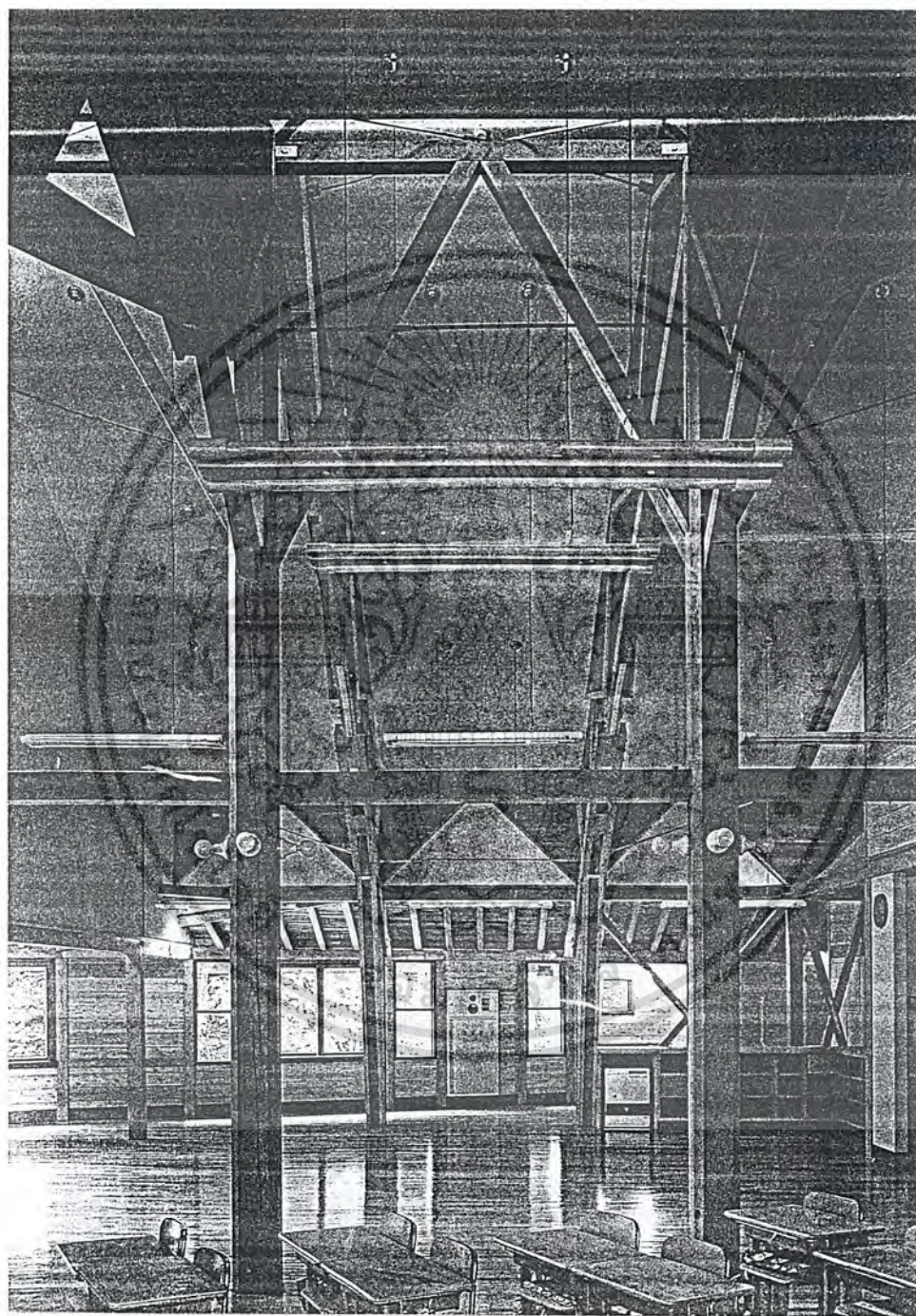
E/W section 1:1400

- 1 教室 Classroom
- 2 音楽室 Music Room
- 3 図工室 Art/craft room
- 4 体育館 Gymnasium
- 5 メディアセンター Media Center

低学年棟の教室。中央にワークスペース Classroom in the lower graders' wing, the work space in the middle

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

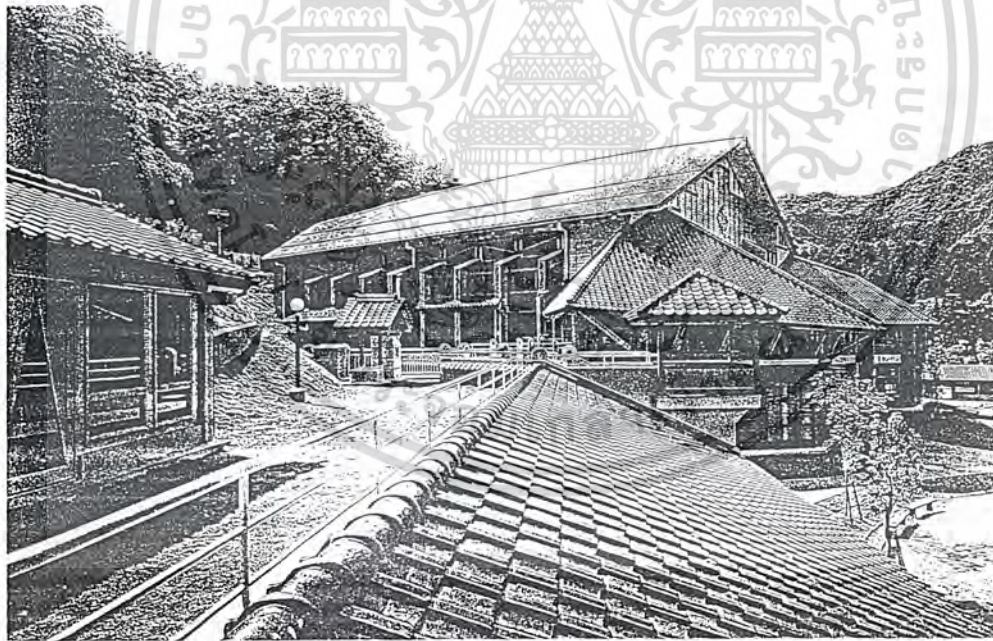

ภาพแสดง โครงสร้างภายในของพื้นที่ทำงานของเด็ก ซึ่งอยู่ติดกับห้องเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Looking at the gymnasium/administration wing from the rooftop of the law library. The auxiliary playground is on the right.

Looking at the gymnasium/administration wing from the rooftop of the law library. The auxiliary playground is on the right.

ภาพแสดง ทศนิยมภาพภายนอกอาคาร ภาพบน คือ อาคารเรียน
 ภาพล่าง คือ โรงพลศึกษาของโรงเรียนประถมนแห่งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 9 แนวความคิดในการออกแบบ

- 9.1 แนวความคิดในการออกแบบทั่วไป
- 9.2 แนวความคิดในการวางผังบริเวณ
- 9.3 แนวความคิดในการออกแบบหมู่บ้านเด็ก
- 9.4 แนวความคิดในการออกแบบบ้านพักครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร
- 9.5 ภาพถ่ายผลงานการออกแบบและหุ่นจำลอง

บทที่ 9

แนวความคิดในการออกแบบ

9.1 แนวความคิดในการออกแบบทั่วไป

แนวความคิดทั่วไปในการออกแบบโครงการโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดนครราชสีมา พิจารณาจากการใช้สอยอาคารให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร โดยสามารถกำหนดหลักทั่วไปในการออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางหลักในการออกแบบโครงการ ดังนี้

1. การออกแบบคำนึงถึง การสนองประโยชน์ใช้สอยให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารและลำดับการใช้งานให้สอดคล้องกัน
2. การออกแบบคำนึงถึง สภาพแวดล้อมของที่ตั้งอาคาร และสภาพภูมิอากาศของที่ตั้ง โดยพิจารณาจากทิศทางแดด ลม และการระบายอากาศเป็นสำคัญ
3. การออกแบบพยายามนำเอาความรู้สึก และบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติเข้ามาสอดแทรกสู่งานสถาปัตยกรรม เพื่อให้เด็กเกิดความผ่อนคลาย และเกิดความคิดในการทำงาน และเรียนหนังสือได้
4. การออกแบบคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก
5. การออกแบบให้ได้บรรยากาศของโรงเรียนเด็ก เช่น การใช้สีอบอุ่น (WARM COLOUR)
6. การออกแบบคำนึงถึง จิตวิทยาให้มีความสอดคล้องกับผู้ใช้อาคาร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9.2 แนวความคิดในการวางผังบริเวณ

1. การคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้โครงการ โดยเฉพาะเด็กนักเรียน
  - ทางเดินเท้ากับทางรถยนต์ต้องแยกจากกัน โดยการวางถนนภายนอกโครงการ ส่วนพื้นที่ภายในโรงเรียนกับหมู่บ้านเด็กจะใช้ทางเท้าเป็นทางสัญจรเท่านั้น
2. ชุมชนสัมพันธ์ ดึง CHARACTER ความเป็นกลุ่มหมู่บ้าน
3. นำลักษณะการไหลถ่ายเทของ ENCLOSURE SPACE หรือการเชื่อมต่อของเนื้อที่อันเนื่องมาจากพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารและประโยชน์ใช้สอยทางสถาปัตยกรรมแล้วปิดล้อมที่ว่างนั้นด้วยการรายล้อมกลุ่มอาคารให้ห้องมุมที่ว่างภายในนั้นไว้
4. คำนึงถึงสัดส่วนของกลุ่มอาคารและความเปิดโล่งต่อเนื้อที่ด้วย

9.3 แนวความคิดในการออกแบบหมู่บ้านเด็ก

ดังนี้

แนวความคิดในการออกแบบ กลุ่มหมู่บ้านเด็ก ได้แบ่งลำดับขั้นตอนออกเป็น 2 ลำดับ

1. แนวความคิดทั่วไปในการออกแบบ
2. แนวความคิดในการวางกลุ่มอาคาร

แนวความคิดทั่วไปในการออกแบบ

1. การออกแบบคำนึงถึงการสนองประโยชน์ใช้สอยให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงพฤติกรรมของเด็ก และจุดมุ่งหมายของโครงการ
2. การออกแบบ นำหลักจิตวิทยาเข้ามาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับผู้ใช้อาคาร ซึ่งเป็นเด็กที่มีปัญหาทางสภาพจิตใจอีกทั้งมีปัญหาทางอารมณ์ โดยเสนอการจัดในรูปแบบของกลุ่มอาคาร ให้มีบรรยากาศของความเป็นครอบครัวมากที่สุด
3. การออกแบบพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ โดยให้กลุ่มหมู่บ้านเด็กแทรกสอดอยู่ในธรรมชาติเหล่านั้น โดยเชื่อว่าธรรมชาติสามารถที่จะช่วยรักษาเด็กที่ได้รับการกระทบกระเทือนทางอารมณ์ได้ ซึ่งทั้งนี้จึงช่วยทำให้เด็กผ่อนคลายความตึงเครียดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. Character ของบ้านพักเด็ก ใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมเขตร้อน เนื่องจากสภาพอากาศที่ตั้งของโครงการ

แนวความคิดในการวางผังกลุ่มอาคาร

1. การวางผังกลุ่มอาคาร จัดให้อยู่ในรูปของกลุ่มสัมพันธ์ " GROUP DYNAMIC " เนื่องจากการเน้นความสำคัญในเรื่องการฝึกทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การฝึกให้เด็กได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน มีการปรึกษา แนะนำ ตลอดจนเพื่อเป็นการบำบัดอาการทางจิตใจของเด็ก
2. ในกลุ่มหมู่บ้านเด็กแต่ละกลุ่ม จัดให้มี MULTI - PURPOSE HALL ให้เป็นพื้นที่ที่มีความ FLEXIBLE เพื่อจัดให้เด็กมีกิจกรรมร่วมกัน ภายในกลุ่ม ทำให้ความสัมพันธ์ของเด็กภายในกลุ่มดีขึ้น เกิดความสามัคคี
3. MULTI - PURPOSE HALL ถูกโอบล้อมด้วยบ้านพักเด็กจำนวน 4 หลัง โดยมี CIRCULATION เดินได้รอบ HALL เพื่อเป็นตัวจ่ายไปยังบ้านพักเด็กในแต่ละหลัง

9.4 แนวความคิดในการออกแบบบ้านพักครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร

แนวความคิดในการออกแบบ กลุ่มหมู่บ้านเด็ก ได้แบ่งลำดับขั้นตอนออกเป็น 2 ลำดับ

ดังนี้

1. แนวความคิดทั่วไปในการออกแบบ
2. แนวความคิดในการวางผังกลุ่มอาคาร

แนวความคิดทั่วไปในการออกแบบ

1. การออกแบบคำนึงถึงการสนองประโยชน์ใช้สอยให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารเป็นหลัก
2. การจัดรูปแบบบ้านเป็นไปในลักษณะบ้านแฝด กึ่ง APARTMENT โดยทั้งนี้ คำนึงถึงความมีระเบียบ มี ORDER และความต้องการมี PRIVACY ของบ้านแต่ละหลัง
3. ใช้การยกระดับเน้นความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เพื่อแยกส่วนที่ต้องการความเป็นส่วนตัวออกจากส่วนสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ลักษณะ หรือ CHARACTER ของบ้านพัก คำนึงถึงความเหมาะสมต่อสภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศของที่ตั้งโครงการ

แนวความคิดในการวางผังกลุ่มอาคาร

1. การจัดวางผังกลุ่มบ้านพัก ปิดล้อมที่ว่าง โดยนำเอาบ้านพักมารายล้อมรอบๆ ชานพัก ซึ่งอยู่ส่วนกลาง โดยบ้านพักแต่ละหลังไม่อยู่ติดกัน จึงเกิดการไหลของที่ว่างจากภายนอกและภายในเข้าถึงกันได้
2. บ้านพักแต่ละหลัง ถูกเชื่อมต่อความสัมพันธ์โดยที่ว่างในส่วนกลาง และใช้ประโยชน์เป็นชานพักผ่อน โดยคำนึงถึงว่าประโยชน์ใช้สอยเป็นตัวกำหนดขนาดของที่ว่างภายในนั้นๆ

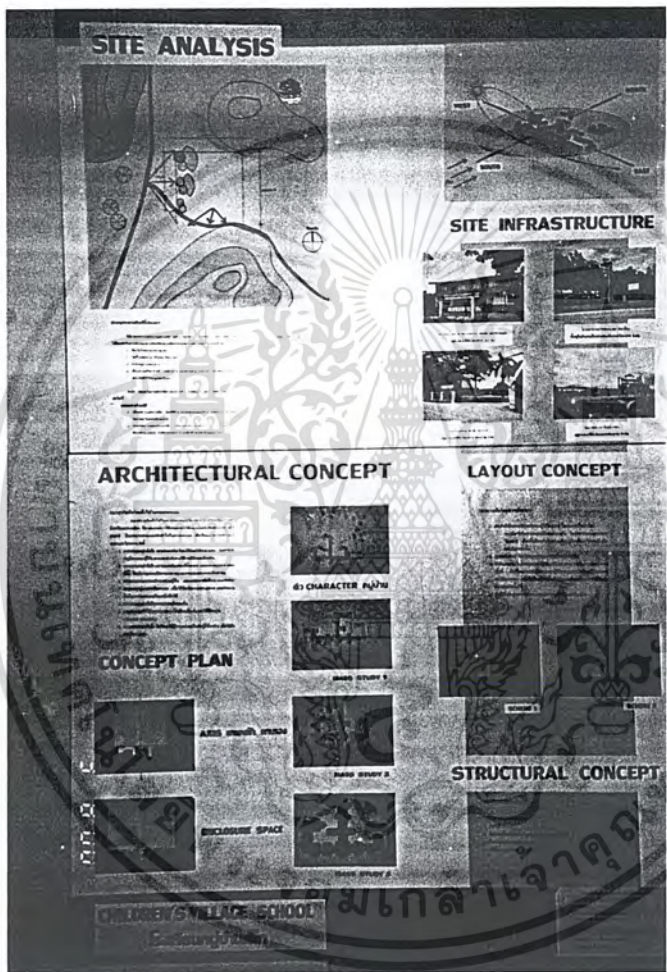

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

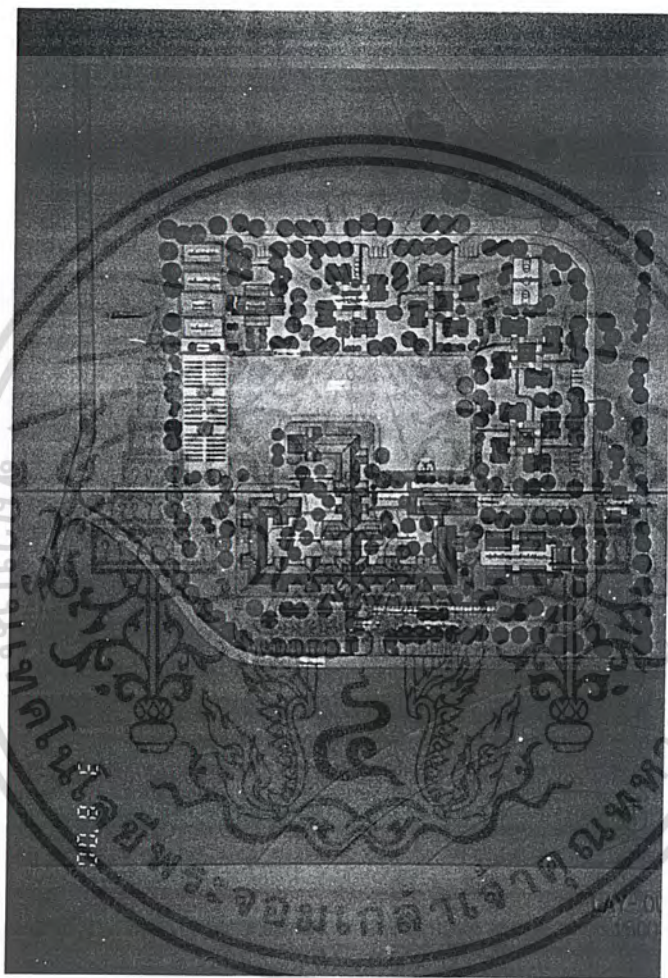
9.5 ภาพถ่ายผลงานการออกแบบและหุ่นจำลอง

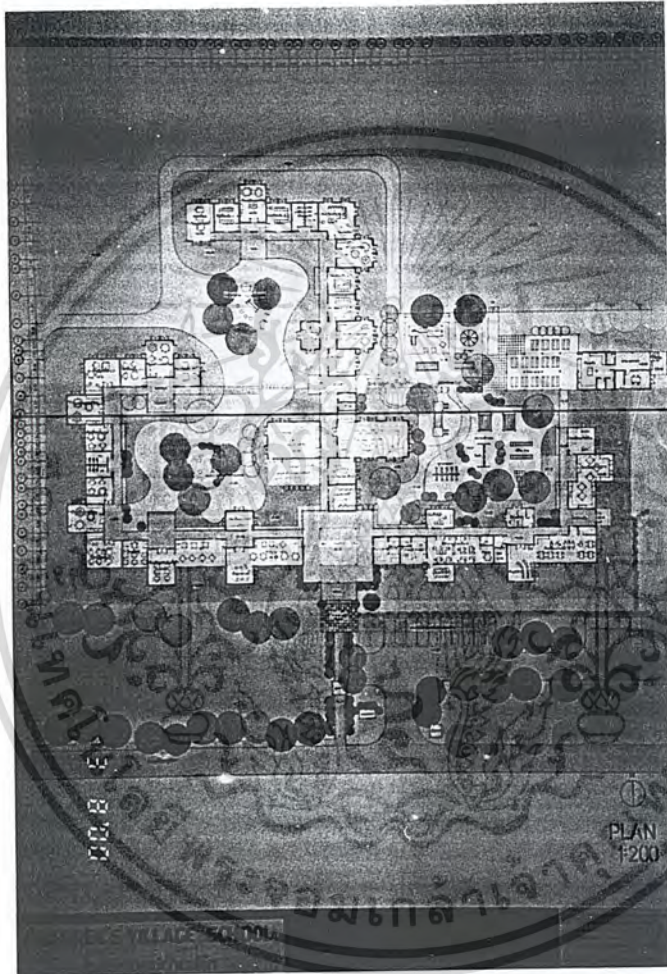
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

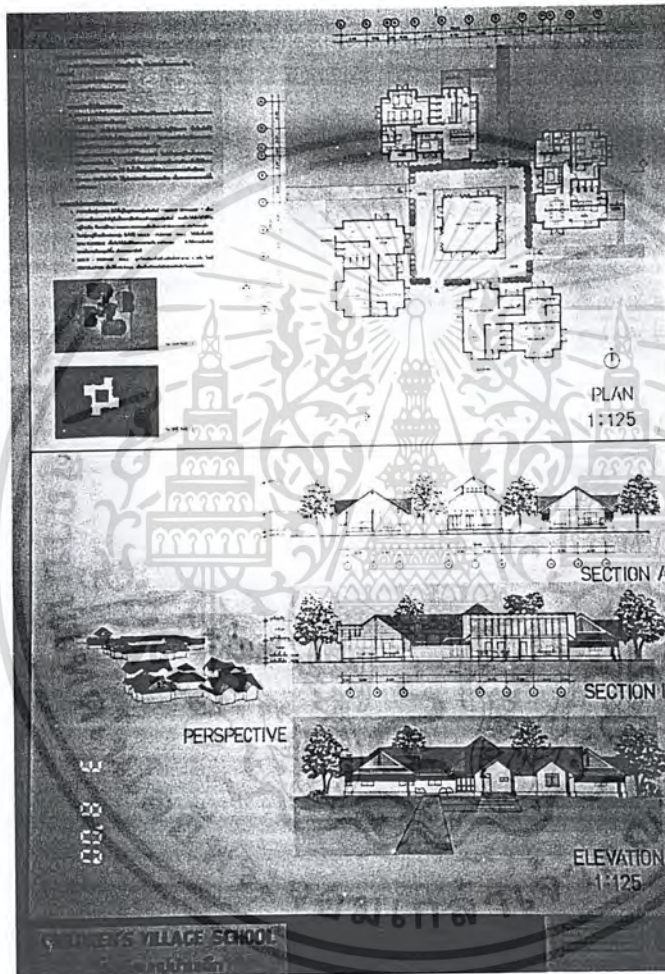
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

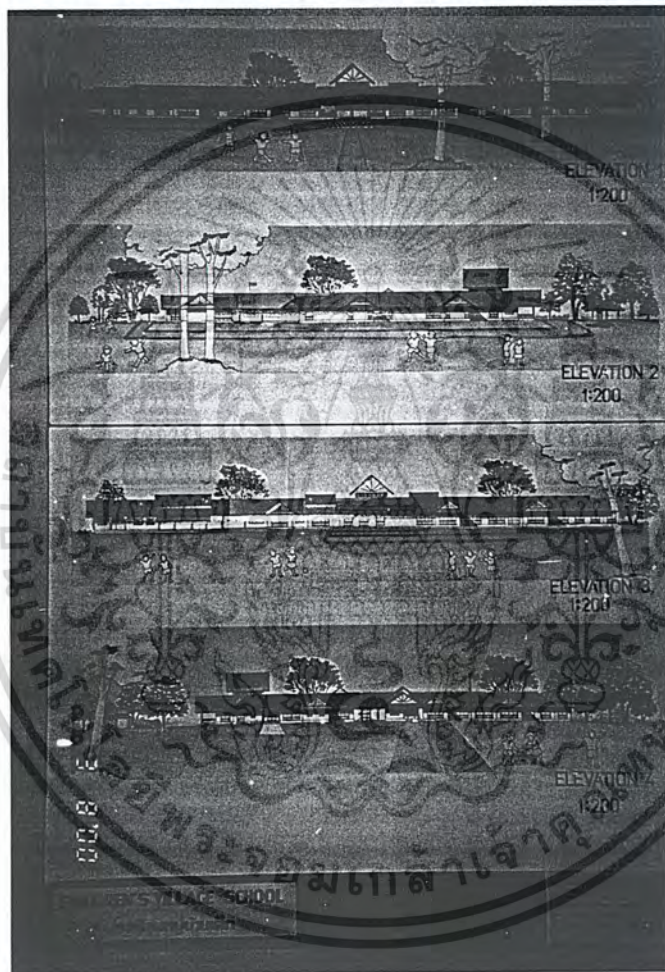
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

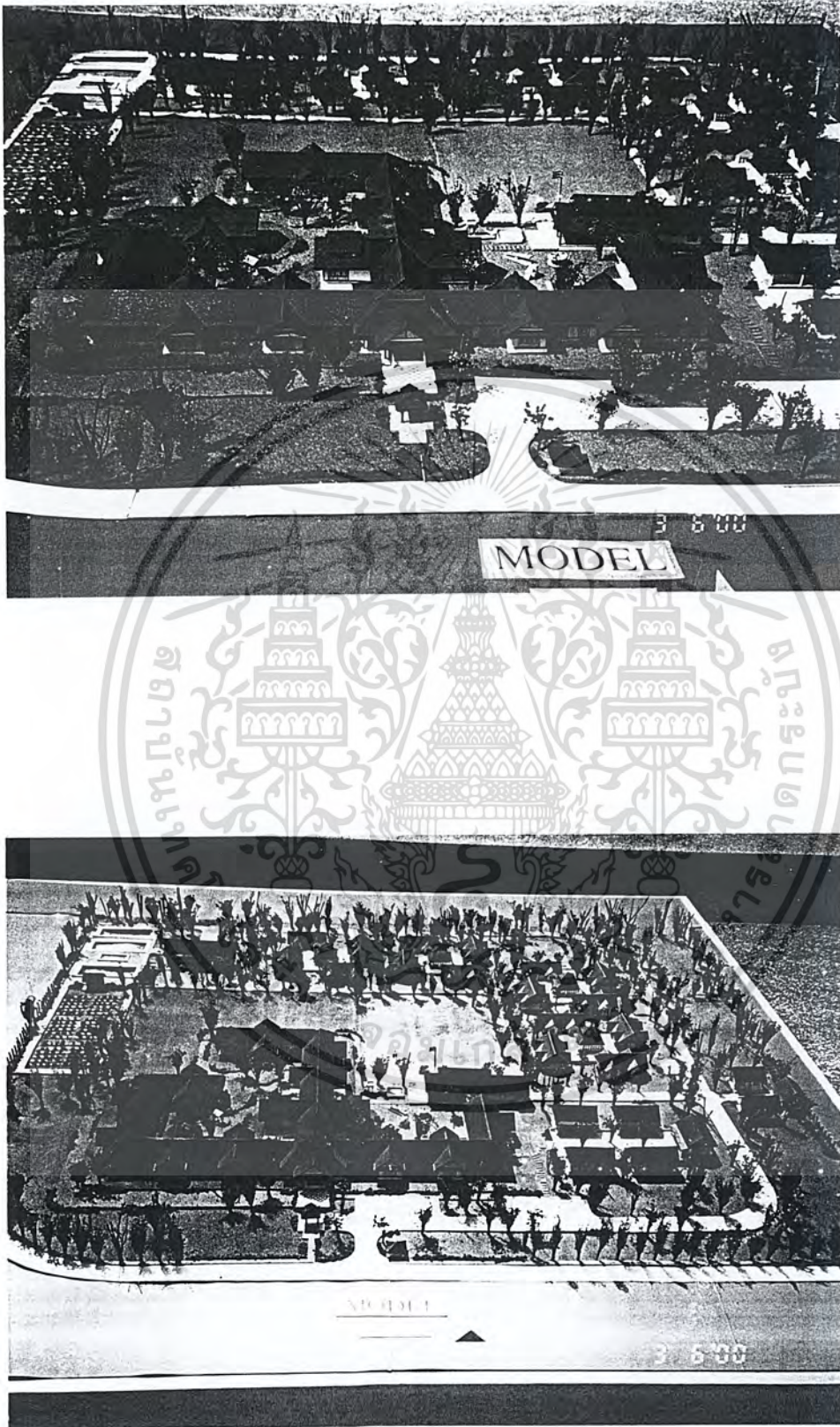
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

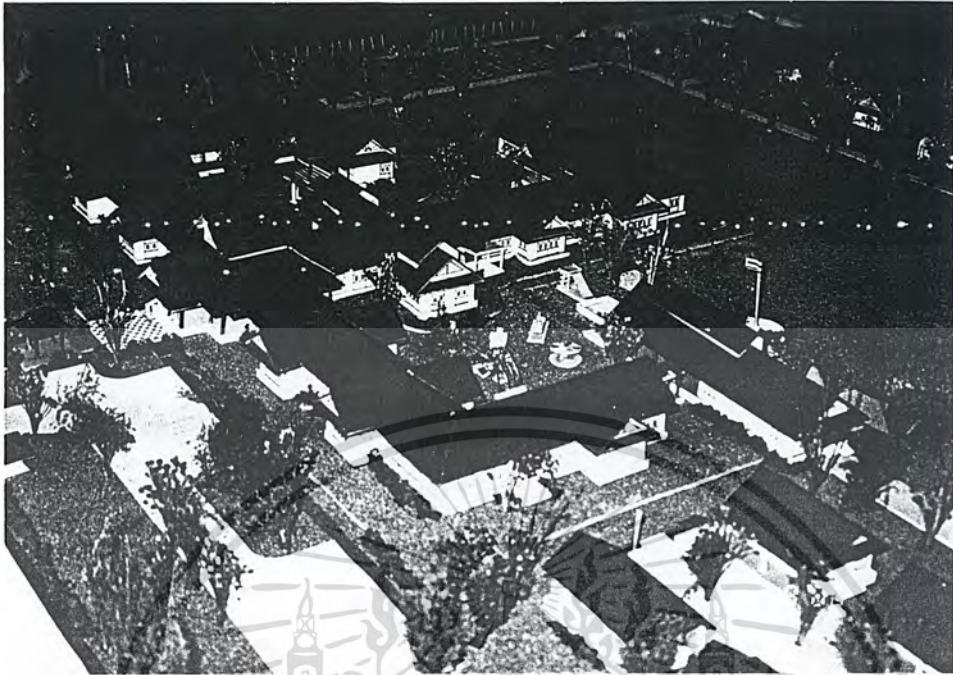
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

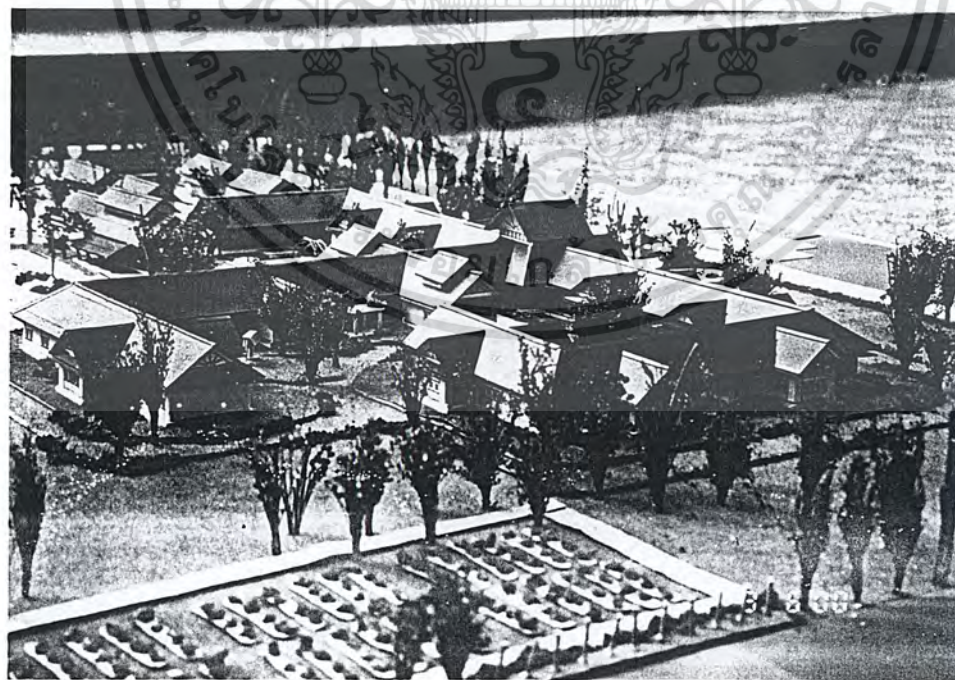
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

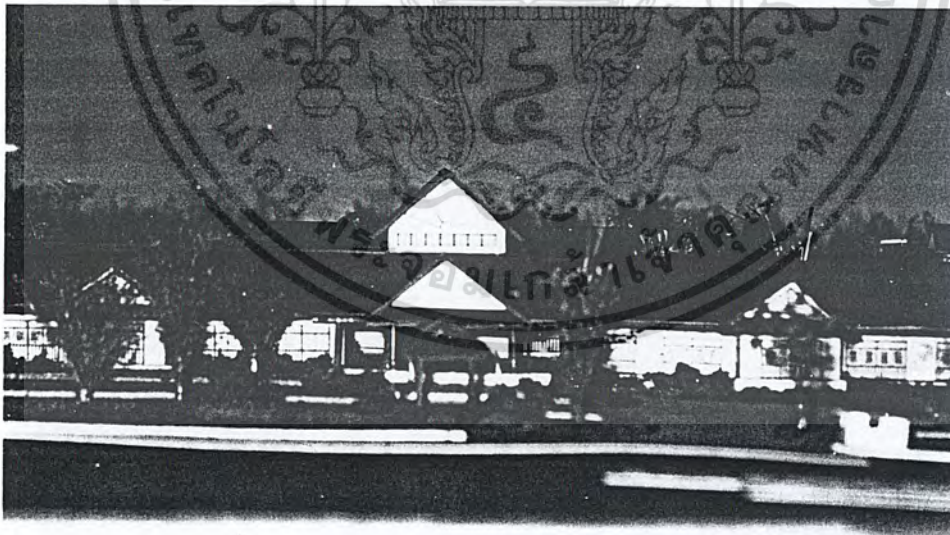
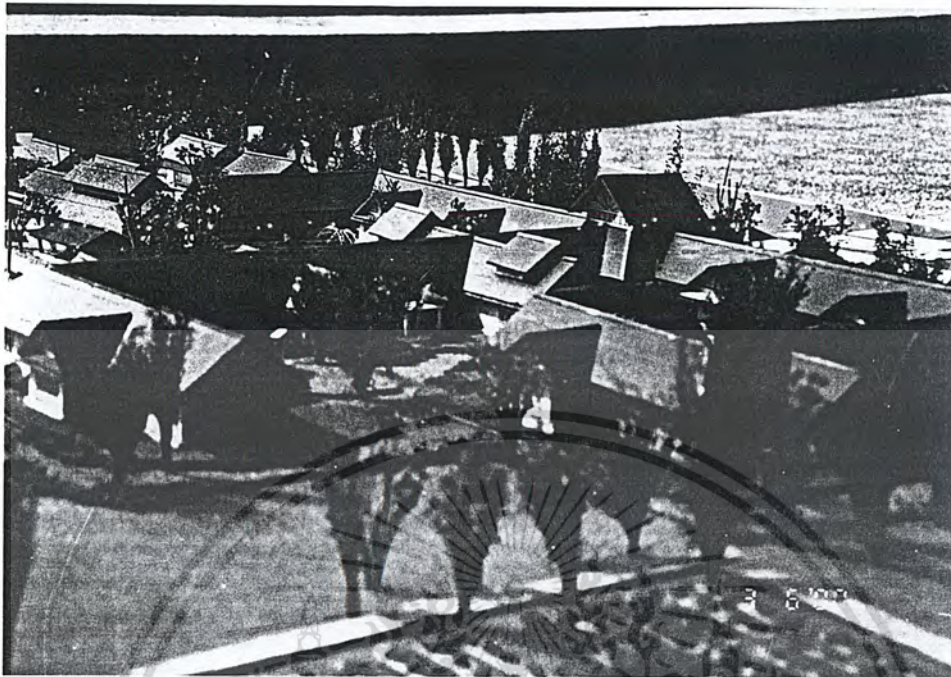
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

Ernst Neufert . Architect's data . Granapa Publishing Limited ,1980

John Ray Hoke . Architectural Graphic Standard. John Wiley ,Inc

William W. Caudill . Toward Better School Design . New York : F.W Dodge corporation ,

M.R Tongyai Tongyai and Somchai Ekapanyakul . Programming guide for primary school improvement programmes . Bangkok

Colin Ward . British school Buildings Design & appraisals. London : The Architectural press Ltd ,1964 -74

UNESCO . Planning Building & Facilities for Higher Education . London : The Architectural press Ltd,

Alfred Roth , New School Buidling . London : Thomas & Hudson press

คณะทำงานพัฒนาข้อมูล กรมประชาสงเคราะห์ , สถิติสวัสดิการสังคมและงานประชาสงเคราะห์ . กันยายน 2541 เอกสารวิชาการลำดับที่ 548 เล่มที่ 5/2542

สุชา จันทน์เอม , จิตวิทยาเด็กเกเร (Psychology of Juvenile Delinquency) , ไทยวัฒนาพานิช จำกัด พิมพ์ครั้งที่ 2 ,2533

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพิทักษ์คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในประเทศไทย

ในวัฒนธรรมของประเทศตะวันตกทั้งหลาย ถือว่าผู้คนบริวารเป็นทรัพย์สินที่สำคัญ ดังจะเห็นจากการทำสงครามระหว่างเมืองว่าฝ่ายซึ่งเป็นผู้ชนะมักกวาดต้อนผู้คนไปเป็นเชลยหรือไปตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนในเขตปกครองของตน เพื่อเป็นกำลังผลิตของสังคมประเทศเราได้รับวัฒนธรรมนี้สืบเนื่องมาเป็นเวลานานเช่นกัน

จากฐานความคิดว่าบุคคลเป็นทรัพย์สินชนิดหนึ่ง ในระดับครอบครัว " เด็ก " จึงเป็นเสมือนทรัพย์สินสมบัติชิ้นหนึ่งของบิดามารดา สังคมดั้งเดิมยอมรับว่าบิดามารดามีอำนาจเหนือชีวิตบุตร ในสังคมโบราณของไทย สามารถนำบุตรไปขายเป็นทาสได้หรือปฏิบัติต่อบุตรเสมือนทรัพย์สินประเภท ช้าง ม้า โค กระบือ ดังปรากฏในพระอัยการทาส มาตรา 3 ว่า " ถ้าผู้แลพ่อแม่นายเล็ก เอาชื่อลูกเมียเข้าคนใส่ในกรรมกรรมขายท่านว่าเป็นสิทธิ์ "

ต่อเมื่อปี พ.ศ 2410 ได้มีพระราชบัญญัติผู้ขายเมีย ร.ศ. 86 แนวความคิดว่าบุตรเป็นกรรมสิทธิ์ของบิดามารดาค่อยผ่อนคลายเป็นกฎหมายกำหนดว่าถ้าบิดามารดาจะนำบุตรที่มีอายุเกินกว่า 15 ปี ไปขายต้องได้รับความยินยอมจากบุตรก่อนจึงขายได้ ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายจารีตประเพณีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร ตัดรอนอำนาจสิทธิ์ขาดของบิดาลง บิดามารดาคงมีอำนาจปกครองและยังมีการยอมรับการขายบุตรได้แต่เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 (2450) กฎหมายไม่ยอมรับการซื้อขายมนุษย์หรือเอาคนเป็นทาสอีกต่อไป การซื้อขายเด็กถือเป็นความผิดทางอาญามีโทษ หลักการนี้ได้สืบทอดมาปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ในลักษณะมีหน้าที่ต่อกัน เช่น บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตร บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา เป็นต้น

ในโลกสากล การให้ความสำคัญต่อการรับรองผู้คุ้มครองสิทธิเด็กมีจุดเริ่มต้นมาจากหมูนักกฎหมาย สำนักกฎหมายธรรมชาติ (Natural law School) ผลักดันให้สมาชิก สหประชาชาติออกปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ตั้งแต่ปี ค.ศ 1959 (พ.ศ. 2520) ด้วยเหตุที่ค่านึงถึงว่าเด็กยังไม่เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงต้องให้การพิทักษ์คุ้มครองและดูแลเป็นพิเศษรวมทั้งจะต้องให้การคุ้มครองทางกฎหมายทั้งก่อนและหลังกำเนิด หากเนื่องจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นเพียงคำประกาศหลักการทั่วไป ประเทศต่างๆ ยอมรับแต่ไม่มีข้อกำหนดผูกมัดที่จำต้องปฏิบัติตามต่อมาในปี พ.ศ. 2532 จึงได้เกิดอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามมาเพื่อให้นานาประเทศได้ร่วมลงนามและให้สัตยาบันในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็ก ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ด้วย

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กครอบคลุมการคุ้มครองสิทธิในด้านต่าง ๆ ของเด็กรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการดำรงชีวิต

“ รัฐภาคียอมรับเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิต รัฐภาคีจะประกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ให้มีการอยู่รอดและการพัฒนาของเด็ก “

สิทธิที่จะได้รับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีพอ “ รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็ก ทุกคนในอันที่จะได้รับมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอ สำหรับการพัฒนาด้านร่างกาย สมอง จิตใจ ศิลธรรม และสังคมของเด็ก “

สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกทำร้ายและการแสวงหาผลประโยชน์ “ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงด้านนิติบัญญัติ บริหารสังคมและการศึกษาในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ “ ตลอดจนสิทธิที่จะได้รับการศึกษา สิทธิที่จะไม่ถูกแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ฯลฯ เป็นต้น

ขณะที่ Hillary Rodham กล่าวว่สิทธิเด็กที่พึงได้รับการรับรองและคุ้มครองมี 4 จำพวกได้แก่

1. สิทธิความเป็นญาติของเด็กที่มีต่อครอบครัว
2. สิทธิของเด็กที่ปราศจากครอบครัว
3. สิทธิของเด็กที่ถูกดำเนินคดี
4. สิทธิของเด็กที่ถือว่าเด็กเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

วิสา เบ็ญจมะโน ผู้อำนวยการกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กรมประชาสงเคราะห์ ได้แบ่งเด็กที่พึงได้รับการพิทักษ์สิทธิเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เด็กไร้สิทธิหรือขาดสิทธิ อาทิเช่น เด็กในครรภ์ของมารดาที่ตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์และพร้อมจะทำแท้ง เด็กถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง กำพร้า เด็กถูกปล่อยปละละเลยหรือได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งเด็กขาดสัญชาติ หรือเด็กมีสัญชาติแต่ขาดหลักฐานแสดงสัญชาติและการเกิดซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในสังคมของชุมชนแออัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เด็กแสวงหาสิทธิ เป็นเด็กที่เสียโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาขาดการปกป้องคุ้มครอง และถูกเขาารัดเขาเปรียบตลอดเวลา เด็กจึงออกแสวงหาโอกาสทั้งในด้านการหารายได้และโอกาสเรียนรู้ชีวิตในสังคมโดยการเป็นเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่หลบหนีออกมาจากครอบครัว
3. เด็กถูกละเมิดสิทธิ ได้แก่ เด็กถูกทำร้ายทารุณทั้งทางร่างกาย จิตใจ และเพศ รวมทั้งเด็กที่ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เช่น เด็กที่ถูกซื้อขายถูกใช้แรงงาน ถูกใช้เป็นเครื่องมือขอทาน ถูกบังคับค้าบริการทางเพศ ถูกชักจูงให้ขายยาเสพติด เป็นต้น

ผู้อำนวยการกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ยังได้เปรียบเทียบเส้นทาง ชีวิตของเด็กในสถานการณ์ปัจจุบันว่าเสมือนการก้าวลงบันไดแห่งการขาดโอกาสที่จะรับการพัฒนาที่ละชั้น ไปสู่ความมืดมนอันจนที่ละน้อยนับตั้งแต่

ขั้นที่ 1 คือก้าวจากชีวิตเด็กปกติ มาเป็นเด็กถูกทอดทิ้ง ถูกปล่อยปละละเลย

ขั้นที่ 2 เป็นเด็กถูกทำร้ายทารุณและถูกแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เด็กได้รับความบอบช้ำทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ขั้นที่ 3 กลับกลายเป็นเด็กที่มีปัญหา พฤติกรรมเบี่ยงเบน และอาจรวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมของ (Sub - Culture) แตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคม นำไปสู่การยอมรับบุคคลที่พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงยิ่งกว่าเป็นหัวหน้ากลุ่มและกระทำผิดกฎหมายจนเป็นอาชญากรในที่สุด

เด็กทั้ง 3 กลุ่มทวีจำนวนในสังคมไทยเพิ่มขึ้นทุกวัน ในอีกทางหนึ่งบ้านอันเปี่ยมด้วยความสุข ความรัก ความอบอุ่นกลับมีจำนวนลดน้อยลง สภาพสังคมที่มีการแข่งขันสูงและเต็มไปด้วยแรงบีบคั้นทำให้สมาชิกในครอบครัวละเลยสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว พ่อแม่ลูกและญาติมิตรเห็นห่างจากกันและกัน และเมื่อความเครียดกดดันจิตใจมากเกินไป ความขัดแย้งภายในครอบครัวก็ตามมา เริ่มด้วยการทะเลาะวิวาทชีวิตคู่ร้างฉานแตกแยก บางรายกระทำทารุณต่อบุตรด้วยอารมณ์รุนแรงบางรายใช้เด็กเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ จนเด็กไม่อาจยอมรับสภาพที่ปราศจากความรักความอบอุ่น ต้องหนีออกจากบ้านและเข้าร่วมกลุ่มเพื่อนที่ประสบชะตากรรมเดียวกัน เด็กเหล่านี้จะพัฒนาแนวคิดไปสู่การต่อสู้แย่งชิงเพื่อปกป้องตัวเอง ไม่ได้เนื้อเชื่อใจใครพยายามหนีห่างจากสังคม มีแนวโน้มชอบใช้ความรุนแรงบีบบังคับผู้อื่นพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กหรือที่เรียกว่า Deviance นั้นเป็นผลผลิตจากบ้านที่ปราศจากความสุชนั้นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็กจึงมิได้หมายเพียงการปกป้องช่วยเหลือในยามที่เด็กตกอยู่ในภาวะวิกฤตเท่านั้น หากรวมไปถึงการดูแลสวัสดิภาพของเด็กภายในครอบครัวด้วย เด็กควรได้รับหลักประกันตั้งแต่แรกเกิดว่าจะได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมจากบิดามารดาหรือญาติ โดยมีการเอาใจใส่ต่อพัฒนาการของเด็ก สุขภาพ พลานามัยทั้งทางกายและจิตใจ การศึกษาตลอดจน ระวังมิให้เด็กเกิดภัยอันตรายแก่เด็กไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุหรือภัยที่เกิดจากมนุษย์เพื่อให้เด็กเจริญวัยขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพอันเกิดจากกระบวนการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิซึ่งมีประสิทธิภาพ

ที่สำคัญ การคุ้มครองสิทธิเด็กต้องไม่เพียงอาศัยมาตรการและกลไกอันศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายเท่านั้น หากพึงคำนึงถึงการใช้อำนาจทางจารีตประเพณีด้วย ดังที่สรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์ ผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ได้เคยเสนอความเห็นว่าหลักประกันสิทธิเด็กที่ดีที่สุด คือ การมีจารีตประเพณีที่ให้ความสำคัญแก่เด็กเป็นพิเศษ สังคมไทยจะประสบความสำเร็จในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็กได้จำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่ดี ซึ่งอาจทำได้โดยนำประเพณีหรือจารีตประเพณีของกฎหมายไทย จารีตประเพณีหรือกฎหมายระหว่างประเทศเป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกดังกล่าว สำหรับเป็นพื้นฐานการพัฒนาความสามารถในการคุ้มครองเด็กของสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของเยาวชน

เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2502 สมัชชาสหประชาชาติได้มีมติเป็นเอกฉันท์ยอมรับและออกประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของเยาวชน โดยกล่าวว่า เด็กทุกคนได้รับสิทธิต่างๆ โดยไม่มีการยกเว้นแต่ประการใด เพื่อให้เด็กพึงมีชีวิตในวัยเยาว์ที่เป็นสุขทั้งต่อตนเองและต่อสังคมที่ตนอยู่ร่วมด้วย โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

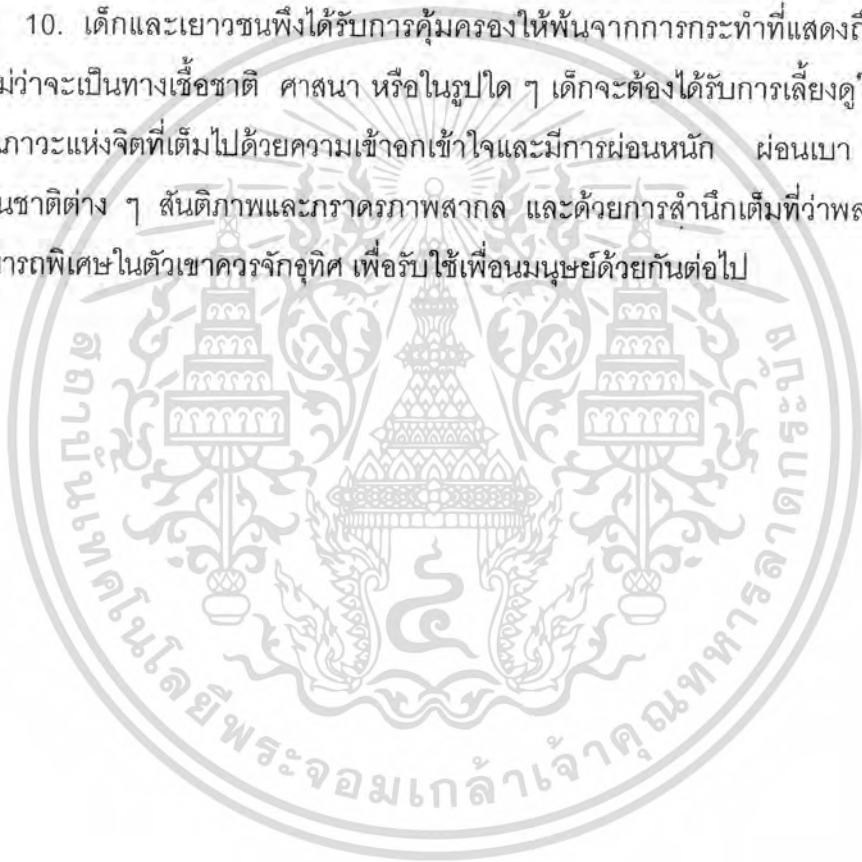
1. เด็กและเยาวชนพึงได้รับสิทธิเท่าเทียมกันโดยปราศจากการแบ่งแยกหรือกีดกันไม่ว่าวิธีใด ๆ ในเรื่องเชื้อชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นๆ ไม่ว่าจะของเด็กหรือของครอบครัวก็ตาม
2. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองเป็นพิเศษ อันจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทั้งทางกาย ทางสมอง และจิตใจเพื่อให้ร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างปกติชน
3. เด็กและเยาวชนมีสิทธิมีชื่อและมีสัญชาติมาแต่กำเนิด
4. เด็กและเยาวชนพึงได้รับความมั่นคงทางสังคมและเติบโตอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นทั้งแม่และเด็กควรได้รับการดูแลคุ้มครองเป็นพิเศษ ทั้งเมื่ออยู่ในครรภ์และภายหลังเมื่อคลอดแล้ว โดยได้รับสิทธิในเรื่องที่อยู่อาศัย ได้รับอาหาร ได้รับการดูแลทางการแพทย์ และโดยเฉพาะเด็ก ๆ ให้ได้รับการเล่นรื่นเริงเพลิดเพลินด้วย
5. เด็กและเยาวชนที่พิการทั้งทางร่างกาย สมอง และจิตใจ มีสิทธิที่จะได้รับการดูแลรักษาเป็นพิเศษ และได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะของเด็กโดยเฉพาะ
6. เด็กและเยาวชนพึงได้รับความรักและความเข้าใจอันจะช่วยในการพัฒนาบุคลิกของตน โดยเติบโตอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของบิดามารดาของเด็กเองและในทุกกรณีเด็กจะต้องได้อยู่ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่น ปลอดภัย และไม่พลัดพรากจากแม่ ในกรณีที่เด็กไม่มีครอบครัวหรือมาจากครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมากก็ควรได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐหรือองค์การต่างๆ
7. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาซึ่งรัฐควรจัดให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมโดยทั่วไป และให้เด็กเติบโตเป็นสมาชิกผู้ที่มีประโยชน์ต่อสังคมคนหนึ่ง การศึกษานี้คลุมไปถึงการแนะแนวทางชีวิต ซึ่งมีบิดามารดาเป็นผู้รับผิดชอบก่อนบุคคลอื่น ๆ เด็กจะต้องมีโอกาสได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการเล่นและรื่นเริงพร้อมกันไปด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. เด็กและเยาวชนจะเป็นบุคคลพวกแรกที่ได้รับการคุ้มครองและการสงเคราะห์ใน
ทุกกรณี

9. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการปกป้องให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง พ้นจากความโหด
ร้ายทารุณ และการถูกข่มเหงรังแกทุกชนิด เด็กจะต้องไม่กลายเป็นสินค้าไม่ว่าในรูปใดจะต้องไม่มี
การรับเด็กเข้าทำงานก่อนวัยอันสมควร ไม่มีการกระทำใด ๆ อันจะเป็นการชักจูงหรืออนุญาตเด็ก
ให้จำต้องรับจ้างทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายต่อสุขภาพเด็กหรือเป็นเหตุให้การพัฒนาทางกาย
ทางสมอง และทางจิตใจของเด็กต้องเสื่อมถอยลง

10. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการกระทำที่แสดงถึงการกีดกัน
แบ่งแยกไม่ว่าจะเป็นทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือในรูปใด ๆ เด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้น
มา " ในภาวะแห่งจิตที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและมีการผ่อนหนัก ผ่อนเบา มิตรภาพ
ระหว่างชนชาติต่าง ๆ สันติภาพและภราดรภาพสากล และด้วยการสำนึกเต็มที่ว่าพละกำลังและ
ความสามารถพิเศษในตัวเขาควรจักอุทิศ เพื่อรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน

เพราะเด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ จึงเป็นภารกิจของสังคมโดยรวมที่จะต้องช่วยกันดูแลและสร้างเสริมให้พวกเขาเติบโต และมีพัฒนาการอย่างเหมาะสมแก่การเป็นอนาคตของชาติ

ด้วยเหตุนี้องค์การพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนหลายแห่งได้มาร่วมประชุมกันอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับมาตั้งแต่ปี 2523 เพื่อแสวงหาความร่วมมือและประสานงานเพื่อให้การทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2527 ผู้บริหารองค์กรด้านเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่มาร่วมประชุมกัน ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาลได้มีมติให้จัดตั้ง " สภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน " (สอ.ดย.) ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับองค์กรและเป็นตัวแทนขององค์กรเอกชนในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

ในระยะ 10 ปีมานี้ มีองค์กรเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งในลักษณะองค์กรชุมชน องค์กรประชาชน กลุ่มเยาวชน รวมทั้งเกิดการประสานงานเป็นเครือข่าย เช่น เครือข่ายกลุ่มพื้นที่ ตามกลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ อย่างไรก็ตามการพัฒนาบุคลากร องค์กร ระบบการประสานงาน ให้มีความสามารถในการรองรับกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ทั้งองค์กร ภายในประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ ในปี 2536 INTERNATIONAL YOUTH FOUNDATION (IYF) ได้ร่วมมือกับ สอ.ดย. ให้การสนับสนุนองค์กรทำงานกับกลุ่มเยาวชนอายุระหว่าง 6 - 20 ปี รวมทั้งโครงการพัฒนาผู้นำเยาวชนต่าง ๆ ซึ่งทำให้ สอ.ดย. สามารถดำเนินงานได้กว้างขวางและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ต่างๆมากขึ้น

ปัจจุบัน สอ.ดย. มีองค์กรสมาชิก 65 องค์กร และได้รับการยอมรับในฐานะองค์กรประสานงานในระดับชาติ และเป็นตัวแทนองค์กรด้านเด็กและเยาวชนในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อร่วมกันสร้างพลังการทำงาน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นอนาคตที่เข้มแข็งของชาติและของโลก

กิจกรรมหลักของ สอ.ดย.หาเงินทุนสนับสนุนองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน อีกทั้งพัฒนาองค์กร/บุคลากร สนับสนุนการขยายผลการทำงานขององค์กรสมาชิกเครือข่ายองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งเกิดการประสานความร่วมมือและทรัพยากรขององค์กรสมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทของสภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน

1. ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าในทางกฎหมาย นโยบายของรัฐและกลไกที่เอื้ออำนวยต่อการคุ้มครองสิทธิและพัฒนาเด็ก
2. สนับสนุนให้เกิดการประสานงานและการเสริมพลังซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ
3. สนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการทำงานด้านเด็กและเยาวชน ทั้งในส่วนกลุ่มพื้นที่และตามกลุ่มเป้าหมาย
4. สนับสนุนการพัฒนากลุ่มเยาวชนและเครือข่ายของกลุ่มเยาวชน ให้ทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม
5. สนับสนุนงานวิจัย และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในลักษณะที่เป็นองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อการพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว
6. สนับสนุนงบประมาณและบุคลากร เพื่อการฝึกอบรมบุคลากรในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือจากสังคมทุกส่วน ในการระดมทรัพยากรภายในประเทศเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย

ในประเทศไทยปัจจุบันมีหน่วยงานภาคเอกชน ทั้งภายในและจากต่างประเทศดำเนินกิจกรรมเพื่อสวัสดิการเด็กมากกว่า 150 หน่วยงาน บางหน่วยงานก็จดทะเบียนติดต่อกับทางราชการ ในฐานะองค์กร มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ และบริการด้านนี้เป็นงานหลัก แต่บางหน่วยงานก็ไม่ได้เป็นที่รู้จักของบุคคล หรือหน่วยงานอื่น เพราะมีการให้สวัสดิการเด็กเป็นเพียงแผนกหนึ่งของกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็มีเอกลักษณ์บริหารงานเป็นของตนเอง โดยเหตุที่หน่วยงานเหล่านี้ไม่ค่อยได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารซึ่งกันและกัน จึงมีการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกัน บ้างขาดข้อมูลทางวิชาการที่สำคัญบ้าง ทำให้การให้สวัสดิการเด็กไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

ในปี 2526 ผู้แทนองค์กรสวัสดิการเด็กประมาณ 10 แห่ง ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการแก่เด็ก จึงเห็นพ้องว่า ควรมีการรวมตัวขององค์กรสวัสดิการเด็กในประเทศไทย เพื่อให้เกิดการประสานงาน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นในวันที่ 5 มกราคม 2527 ได้มีองค์กร 15 องค์กร สมัคเป็นสมาชิกในระยะเริ่มต้นนี้ คือ

1. มูลนิธิพรหมศาสตร์สงเคราะห์
2. มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์
3. มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ซี.ซี.เอฟ. ในประเทศไทย
4. องค์กรเวลด์คอนเซิร์น ประเทศไทย
5. องค์กรเซฟ เดอะ ซิลเดอรัน เฟคเตอร์เซชัน
6. มูลนิธิสุทธิพงศ์ ศรีวิกรม์
7. มูลนิธิช่วยเหลือเด็กกำพร้า ของสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทย
8. มูลนิธิโสภณพนิช
9. กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
10. องค์กรสวัสดิการเด็ก มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย
11. สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี
12. องค์กรอนุเคราะห์เด็ก ประเทศไทย
13. องค์กรการกุศล เฟิร์ล เฮส บัค
14. มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก ในพระบรมราชินูปถัมภ์
15. มูลนิธิโรงพยาบาลเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดของชุมชนหมู่บ้านเด็กกับการศึกษาทางเลือก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับปี พ.ศ. 2525 ได้อธิบายคำว่า " ศึกษา " ไว้ดังนี้ " การศึกษา หมายถึง การเล่าเรียน ฝึกฝน อบรม " ซึ่งดูจะกินความกว้างมาก แต่ในทางปฏิบัติจริงนั้น ระบบการศึกษากลับเน้นเฉพาะกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น และกระบวนการเรียนการสอนนั้น ก็เป็นไปในทาง " ป้อนข้อมูล " เป็นหลัก ในขณะที่กระบวนการคิดและมิติในด้านอื่น ๆ ของความเป็นมนุษย์นั้น แทบจะไม่มีค่าเลย ยิ่งกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใส่ลงในเนื้อหาตำราเรียนว่าจริงหรือเท็จเพียงใดด้วยแล้ว ไม่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาในระบบเลย รวบรวมว่าข้อมูลเหล่านั้นเป็นดังสัจธรรมสัมบูรณ์ที่ใครก็ไม่อาจโต้แย้ง

หลักสูตรการศึกษานั้น ถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ซึ่งผู้นำไปปฏิบัติหรือครูผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรแต่อย่างใด ทั้งการแก้ไขหลักสูตรก็เป็นสิ่งที่กระทำไม่ได้ หากจะทำได้บ้างก็เป็นเพียงในส่วนเล็ก ๆ ที่ไม่สลักสำคัญอะไร

การกำหนดหลักสูตรการศึกษาของไทยเรานั้น และใช้แนวคิดแบบวัฒนธรรมเมืองเป็นตัวตั้งเนื้อหา ตำรา และกระบวนการแทบจะทั้งหมดออกแบบมาใช้สังคมเมืองเป็นแบบอย่าง ในขณะที่สังคมและวัฒนธรรมแบบชนบทซึ่งมีความแตกต่างไปจากสังคมเมืองในแทบทุกทาง ทั้งในแต่ละท้องถิ่นแต่ละชุมชน ก็มีลักษณะทางวัฒนธรรมและประเพณีแตกต่างกันออกไป หลักสูตรการศึกษาที่ใช้กันอยู่นี้จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการไม่ยอมรับความหลากหลาย และการดูถูกสังคมชนบทรวมถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยที่หลักสูตรการศึกษานั้นก็ไปดูแบบจากเมืองฝรั่งซึ่งแตกต่างไปจากประเทศไทยในแง่ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ฯลฯ หลักสูตรการศึกษาเช่นนี้จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าถูกต้องสอดคล้องกับกฎธรรมชาติ และเหมาะสมกับสังคมไทยได้อย่างแท้จริง

ประการสำคัญ แนวคิดการศึกษาไทยนับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกซึ่งใช้วิธีคิดแบบแยกส่วน กระบวนการเรียนการสอนจะมีจุดเน้นอยู่ที่ห้องเรียนและวัดผลกันด้วยการสอบเท่านั้น ในขณะที่องค์ประกอบอื่น ๆ ถูกตัดออกไป ด้วยไม่เห็นว่าคุณค่าที่ความรัก ความเข้าใจ เสรีภาพในการคิดและการแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นตัวของตัวเอง ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นภูมิปัญญาของผู้เรียน

เมื่อเป็นเช่นนี้กระบวนการเจริญเติบโต ของเยาวชนซึ่งต้องพึ่งพาทั้งในระดับครอบครัวและระดับสังคม โดยเฉพาะครอบครัวว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด ขณะที่ครอบครัวทำหน้าที่ได้น้อยลง หากไม่มีสถาบันอื่นเข้ามาทดแทนได้ ปัญหาของเยาวชนจึงกลายเป็นประเด็นสังคมที่ดูจะรุนแรงขึ้นทุกที แม้องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างมูลนิธิต่างๆจะเข้ามารองรับ ก็ไม่สามารถทำอะไรได้มากนัก ทั้งนี้เพราะตัวระบบและวิถีชีวิตของคนไทยในสังคมเองเป็นตัวขัดขวางอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำคัญ หากไม่เปลี่ยนแปลงวิธีคิดและปรับปรุงระบบเสียใหม่ การแก้ไขปัญหานี้ ก็เป็นสิ่ง
กระทำได้ยาก

การตั้งโรงเรียนหมู่บ้านเด็กแท้ที่จริงก็เพราะเล็งเห็นว่า ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ไม่อาจ
ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความต้องการใหม่ ๆ ของสังคมได้อย่างเพียงพอ
ถึงเวลาแล้วที่สังคมไทยควรจะได้รับแนวคิดทางการศึกษาที่หลากหลาย ที่มีพลวัตและความยืด
หยุ่นมากพอ

โรงเรียนหมู่บ้านเด็กได้รับอิทธิพลความคิดทางการศึกษาจากนายเอ เอส นีล นักการ
ศึกษาชื่อดัง ชาวอังกฤษ ซึ่งได้แนวคิดของเขามาทดลองใช้ในโรงเรียนซัมเมอร์ฮิล (Summerhill
School) และเป็นที่ยกย่องกันมาก โดยผู้ก่อตั้งโรงเรียนหมู่บ้านเด็กได้นำแนวคิดทางการ
ศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กของนายนีลมาประยุกต์ร่วมกับแนวคิดพุทธศาสนา

จุดประสงค์สำคัญของผู้ก่อตั้งคือ พยายามจะค้นหาความหมายโลกและชีวิต และคุณค่า
ค่าของความเป็นมนุษย์ เพื่อที่จะอบรมบ่มเพาะมนุษย์ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ธรรมชาติ โดยมี
เป้าหมายสำคัญทั้งตัวเด็กและคนทำงานที่นี่ การทำโรงเรียนหมู่บ้านเด็กจึงเป็นการแสดงถึงการ
จัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งคิดว่าเหมาะสมกับสังคมไทย และสอดคล้องกับเป้าหมายของการ
เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ถึงแม้ในทางปฏิบัติจะมีทั้งที่ประสบความสำเร็จและส่วนที่ล้มเหลวก็ตาม แต่
ก็ได้มีความพยายามที่จะก้าวไปให้ถึงเป้าหมายมาโดยตลอด

ความคิดทางการศึกษาของโรงเรียนหมู่บ้านเด็กจึงมีลักษณะผสมผสานกันระหว่าง
ความคิดของตะวันออกและตะวันตก โดยวางอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “ มนุษย์ทั้งหมดมีเป้าหมาย
สูงสุดในเรื่องชีวิตร่วมกัน ” ทั้งทางพุทธศาสนา ซัมเมอร์ฮิล

สำหรับโรงเรียนหมู่บ้านเด็กแล้ว การศึกษาไม่ใช่แค่การเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งมี
นัยยะที่คับแคบมาก หากเป็นการใช้ชีวิตต่างหาก การจัดชุมชน และการจัดความสัมพันธ์ของคน
ในชุมชนที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามธรรมชาติของมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจจะละเลยได้
การเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งซึ่งมีความสำคัญน้อยมาก สำหรับเราแล้ว
โลกนี้กว้างเกินกว่าจะสามารถย่อส่วนลงมาอยู่แค่เพียงในห้องเรียน เด็กๆต้องการสัมผัสกับโลก
ภายนอกตามความปรารถนาตามธรรมชาติ

ในโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก เน้นที่ความสนใจตามธรรมชาติของตัวเด็กเป็นตัวตั้ง แล้วความ
สนใจของผู้ใหญ่รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นตัวเสริม ซึ่งโดยมากจะเป็นเรื่องการ
เรียนรู้จักวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และประวัติศาสตร์ของชุมชนที่อยู่ใกล้ ๆ ไร่
เรียนเป็นเบื้องแรก จากนั้นก็จะขยายกว้างออกไปถึงระดับจังหวัดและประเทศตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนในหุบเขาแห่งนี้ก็คือ " ความสุข " เป็นถ้อยคำที่สั้น กระชับและเรียบง่าย ไม่มีความไพเราะหวานหู หรือมีปรัชญาที่ลึกซึ้งแทรกซ่อนอยู่ในนั้นเลย แต่สำหรับมันเป็นส่วนสำคัญและมีความหมายต่อการดำรงชีวิตอย่างมากมายเกินกว่าจะเอ่ยกล่าว เป็นถ้อยคำ หากความสุขที่ว่ามัน มีใช้ความสุขที่เกิดจากการแสวงหา

กิจกรรมหลัก ๆ ของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

1. บ้านและครอบครัว

สำหรับเด็กๆ ครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะมันหมายถึงความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจ หากขาดซึ่งสิ่งเหล่านี้แล้ว แม้จะมีสมาชิกอยู่ครบ คือ พ่อ แม่ และลูก ฎิไม่ถือเป็นครอบครัวได้ และสำหรับการพัฒนาความเป็นมนุษย์ ครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ระดับพื้นฐานซึ่งจะขาดเสียไม่ได้ เด็กๆที่มาอยู่ที่นั่นล้วนมาจากครอบครัวที่แตกแยก กำพร้าและยากจน บ้างก็ถูกทารุณกรรมอย่างรุนแรงจากผู้เป็นบุพการี หรือผู้ปกครองที่ดูแล การส मानบาดแผลทางใจนั้น ทำได้ยากกว่าบาดแผลทางกายหลายเท่าตัวนัก ทางเราจึงให้ความสำคัญกับเรื่องครอบครัวเป็นพิเศษ โดยหวังว่าครอบครัวใหม่จะเป็นเครื่องทดแทนครอบครัวเดิมของเด็กที่บกพร่อง โดยมีการจัดความสัมพันธ์ในระดับชุมชนเข้ามารองรับอีกต่อหนึ่ง

ที่นี่มีบ้านพักประมาณ 12 หลัง โดยแบ่งเด็ก เข้าอาศัยอยู่ตามบ้านแต่ละหลัง ๆ หนึ่งประมาณ 10 – 12 และจัดผู้ใหญ่ประจำหลังละ 2 – 3 คน ผู้ใหญ่ซึ่งประจำอยู่นั้น จะทำหน้าที่ดูหนึ่งผู้เป็นพ่อ-แม่ ตามแต่จะเป็นชาย – หญิง มีหน้าที่หลักคือให้ความรัก และความเข้าใจแก่เด็กชดเชยส่วนขาดหายไปจากครอบครัวจริงของเด็ก มันจึงเป็นงานที่หนักมากเพราะมีข้อเรียกร้องสูงทั้งโดยเนื้องานและตัวเด็กเอง

ตามปกติในสังคมปัจจุบันครอบครัวหนึ่งจะมีสมาชิกคือ พ่อ แม่ และลูกมากที่สุดเห็นจะไม่เกิน 3 หรือ 5 คน แม้กระนั้นก็ยังถูกมองว่าเป็นงานที่หนัก หากสำหรับครูที่นี้ต้องแบกรับเด็กในบ้าน 10 – 12 คน ทั้งเด็กนั้นมิได้มีสายสัมพันธ์อย่างหนึ่งอย่างใดกับเขามาก่อนเลย และเด็กส่วนใหญ่ขาดความรักความอบอุ่น บางรายถูกทารุณกรรมอย่างหนัก มีความเจ็บปวดลึกซึ้งที่ยากจะอธิบายซ่อนลึกอยู่ในจิตใจ เด็กส่วนใหญ่เมื่อมาอยู่ที่นี้แรก ๆ มักมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวอย่างน่ากลัว และดื้อดั่ง มันจึงไม่ใช่งานง่าย ๆ เลย แต่กระนั้นผู้ใหญ่ที่นี้ส่วนใหญ่ก็รักเด็ก และโรงเรียนแห่งนี้และความรักความผูกพันที่มีต่อตัวเด็กและงานที่ทำนั้นเอง ที่เป็นแรงใจให้กับพวกเขาทุกคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่ประจำตัวของแต่ละบ้าน คือ ผู้ใหญ่ตามบ้านจะต้องดูแลความเป็นอยู่ของเด็กทั้งหมด เช่นเดียวกับพ่อแม่จริง ๆ กระทบ อาทิ ดูแลความเป็นอยู่และความสะอาดเรียบร้อยของเด็ก ๆ ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ในบ้านและบริเวณบ้าน โดยมีเด็กเป็นผู้ช่วย ในวันธรรมดาจะมีการทำอาหารมื้อเย็นร่วมกันตักกลางคืนก็จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น เล่นนิทาน หรือการพูดคุยต่างๆ นานา วันหยุดก็อาจมีกิจกรรมพิเศษเสริมเข้ามา เช่น ไปเที่ยวสวนสัตว์ หรือน้ำตก

ปัจจุบันนี้ทุกเช้าจะมีการทำวัตรร่วมกันของสมาชิกโรงเรียน มีการสวดมนต์ภาวนา นั่งสมาธิและฝึกโยคะ จากนั้นก็เข้าแปลงผักทำเกษตรของแต่ละบ้าน ซึ่งเด็กกับผู้ใหญ่ทำร่วมกัน การทำเกษตรใช้แนวเกษตรกรรมธรรมชาติ โดยจะทำทั้งเช้าและเย็น

2. การศึกษา

ดังที่กล่าวมาแล้ว โรงเรียนหมู่บ้านเด็กได้รับอิทธิพลความคิดทางการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กจากพุทธศาสนาและนายเอ. เอส. นิล ดังนั้นมันจึงเป็นบุตรแห่งการผสมผสานของวัฒนธรรม 2 กระแส โดยได้ประยุกต์ให้เหมาะสมกับลักษณะของสังคมและวัฒนธรรมไทย

ความคิดประการแรกของผู้ก่อตั้งก็คือ พวกเขากำลังจะทำ "โรงเรียนที่เหมาะสมกับเด็ก" "ไม่ใช่" การทำเด็กให้เหมาะกับโรงเรียน " หลังความพยายามนานนับเกือบ 10 ปี ก็พบวิธีการบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมไทย บางอย่างก็ล้าสมัยเกินไป

การเปลี่ยนผู้ใหญ่น้อย ๆ ทำให้การดำเนินงานของที่นี่ต้องลำบากมาก และเด็กก็มีความรู้สึกที่ไม่ดีนักกับเรื่องนี้ ทางโรงเรียนต้องเสียเวลาและเงินทองไปกับการอบรมคนใหม่ให้เข้าใจแนวคิดของที่นี่ ซึ่งค่อนข้างจะยุ่งยากมากทีเดียว หลังจากผ่านการอบรมหลายครั้ง พวกผู้ใหญ่เริ่มเข้าใจ พวกเขาปรับเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนใหม่ จากการเรียนอย่างซ้ำซากและน่าเบื่อหน่ายในห้องเรียน โดยมีผู้ใหญ่และเด็กจะพากันไปเรียนนอกห้องเรียน พวกเขาได้ห้องเรียนใหม่ กลางทุ่งกว้างไม่มีฝาผนัง มีเพียงต้นไม้เป็นฝา พื้นดินอ่อนนุ่มแทนพื้นซีเมนต์ และท้องฟ้าเป็นเพดานห้อง มีนกนานาชนิดและสัตว์อื่น ๆ เป็นเพื่อน ห้องเรียนใหม่ดูใหญ่ไปถนัดตา

3. กิจกรรมห้องอาชีพ

การทำห้องอาชีพนั้นแต่เดิมเราหวังผลไว้เพียง 3 ประการ

ประการแรก คือ

การพัฒนาด้านจิตใจเด็ก โดยเชื่อว่าศิลปะจะช่วยยกระดับจิตใจมนุษย์ ความปรารถนา ความอดทน ความเพียรและความงาม สิ่งเหล่านี้จะช่วยขัดเกลาจิตใจเด็กได้ โดยเฉพาะเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มีปัญหาด้านจิตใจ ห้องอาชีพที่มีจึงมักเนื่องด้วยศิลปะแทบทั้งสิ้น เรามีอาชีพหลายอย่าง อาชีพ ตัดเย็บ ทอผ้า เซรามิก ไฟฟ้า บาติก ในแง่นี้ห้องอาชีพจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกับเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาด้านจิตใจ

ประการที่สอง คือ

การแสวงหาตนเองและการเตรียมตัวของเด็กก่อนที่เขาจะต้องออกไปเผชิญชีวิตนอกโรงเรียน เด็กๆจะได้โอกาสที่เขาจะเลือกฝึกงานห้องไหนก็ได้ เมื่อทดลองทำอยู่สักระยะถ้าไม่ชอบก็เปลี่ยนได้ เด็กบางคนจะเปลี่ยนอาชีพไปเรื่อยๆจนกว่าเขาจะพบในสิ่งที่เขาพอใจ บางคนไม่พบเลยก็มี ในระหว่างที่เด็กฝึกงานอยู่ในโรงเรียน จะมีผู้ใหญ่ซึ่งประจำอยู่ในแต่ละห้องอาชีพ คอยประกบพูดคุย ให้คำแนะนำ บอกเล่าประสบการณ์ชีวิตตัวเองให้เด็กฟัง และเป็นทีปรึกษาให้แก่เด็ก โดยผู้ใหญ่จะให้อิสรภาพในการค้นหาตนเอง และวางเป้าหมายของชีวิตในอนาคตของเด็ก ไม่เข้าไปก้าวก่าย หรือกำหนดวิถีชีวิตของเด็ก

เด็กแต่ละคนจะมีพัฒนาการช้าเร็วต่างกันไป แต่ในแต่ละอย่างก้าวของกาลเวลาที่เดินทางเข้ามาและผ่านไปอย่างไม่รับรู้ และปราศจากความเห็นใจต่อผู้ใดนั้น เด็กๆทุกคนจะมีอาการครุ่นคิด และมองเส้นทางชีวิตในวัยข้างหน้าของพวกเขา

ประการที่สาม คือ

หวังจะให้ห้องอาชีพเป็นที่ฝึกอาชีพให้แก่เด็กได้อย่างแท้จริง ให้พวกเขามีประสบการณ์และความรู้พื้นฐานสำหรับจะประกอบอาชีพสำหรับเด็กได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้วผู้ใหญ่ในห้องอาชีพยังมีหน้าที่สำคัญอีกประการ กล่าวคือ หาที่ฝึกอาชีพให้แก่เด็กที่มีความประสงค์จะไปหาประสบการณ์ชีวิตภายนอก หรือสำหรับเด็กที่มีวัยสมควรจะออกไปเรียนรู้และหาประสบการณ์ โดยให้เด็กเป็นผู้เลือกอาชีพที่เขาชอบ และในระหว่างที่เด็กฝึกงาน ผู้ใหญ่ในห้องอาชีพและฝ่ายสังคมจะคอยติดตามสังเกตความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและความคิดของเด็ก รวมทั้งให้กำลังใจให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่เด็ก ช่วยให้เด็กเรียนรู้ชีวิตและการปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นอย่างดีทีเดียว ห้องอาชีพจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ทีเดียว

4) เกษตรกรรมธรรมชาติ

เกษตรกรรมเป็นเรื่องพื้นฐานของชีวิตคนไทยมาแต่ดั้งเดิม และนอกจากจะเป็นเรื่องของการเลี้ยงชีพแล้ว ยังเป็นบ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมที่งดงาม เต็มไปด้วยชีวิตชีวาน่าตื่นตาตื่นใจเป็นที่สุด จุดประสงค์หนึ่งของการก่อตั้งโรงเรียนหมู่บ้านเด็กนอกจากการศึกษาทางเลือกแล้วยังเป็นเรื่องของวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์ชุมชนอีกด้วย ดังนั้นการเกษตรกรรมเพื่อการยังชีพก็ย่อมเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชุมชนแห่งนี้เป็นธรรมดาอยู่เอง

อีกประการหนึ่งคือ ต้องการให้โรงเรียนหมู่บ้านเด็กเป็นชุมชนซึ่งพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เรามีที่ดินมากพอที่จะทำ และมีคนที่มีความรู้ในด้านนี้อยู่กับเราด้วย โดยยึดหลักวิธีการทำเกษตรแบบธรรมชาติของนายมาซาโนบุ ฟูกุโอกะ โดยท่านผู้นี้ได้อธิบายไว้ว่าหลักการพื้นฐานของการทำเกษตรธรรมชาติ คือ การไม่เข้าไปแทรกแซงกระบวนการการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของต้นไม้ ด้วยการรอกทนเรียนรู้และเฝ้าสังเกตจนเกิดความเข้าใจธรรมชาติได้อย่างแท้จริง ซึ่งหลักการนี้ก็สามารถนำมาใช้กับเด็กได้เช่นกัน

สำหรับฟูกุโอกะ การทำเกษตรมิใช่เป็นเพียงแค่การเพาะปลูกเท่านั้น หากมันคือการบ่มเพาะความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยต่างหาก ในแง่นี้การทำเกษตรจึงเป็นเพียงมรรคโดยผลลัพธ์ที่สำคัญคือความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง

เมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การพึ่งพาตนเอง ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เราจึงให้ความสำคัญกับการทำเกษตรและการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น ทุกวันนี้ทุกเช้าและเย็นจะมีการทำเกษตรร่วมกันทั้งเด็กและผู้ใหญ่ โดยตอนเช้าจะเริ่มหลังการปฏิบัติธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้